

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av fördraget om observationsflygningar samt med förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen och till lag om ändring av 14 § territorialövervakningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner fördraget om observationsflygningar som ingicks i Helsingfors i mars 1992 samt en lag om ikraftträdande av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen och till lag om ändring av 14 § territorialövervakningslagen.

Genom fördraget upprättar parterna principer för flygobservationer som kan tillämpas för att förbättra öppenhet och begriplighet, för att övervaka uppfyllelsen av avtal om rustningskontroll, för att stärka förmågan att förebygga konflikter och hantera kriser inom ramen för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och andra berörda internationella organ. De fördragsslutande parterna har dels rätt att genomföra observationsflygningar över varandras

territorier enligt i förväg upprättade färdplaner, dels skyldighet att anta observationsflygningar över sitt territorium och transitflygningar över internationella flygsträckor. Observationsflygplanen är obebäpnade flygplan utrustade med överenskomna sensorer. Antalet observationsflygningar begränsas med hjälp av en kvot.

Fördraget om observationsflygningar trädde i kraft internationellt den 1 januari 2002. Då fick Finland och de övriga medlemmarna i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa möjlighet att tillträda fördraget. För Finlands del träder fördraget i kraft 60 dagar efter att Finland har deponerat ratifikationsinstrumentet. Lagarna avses träda i kraft vid samma tidpunkt som fördraget träder i kraft för Finlands del.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge.....	3
3. Målen och de viktigaste förslagen.....	4
3.1. Det viktigaste innehållet i fördraget	4
3.2. Det viktigaste innehållet i lagförslagen.....	4
4. Propositionens verkningar	5
4.1. Ekonomiska verkningar	5
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	5
4.3. Miljökonsekvenser	5
4.4. Övriga verkningar.....	5
5. Beredningen av propositionen.....	5
5.1. Förhandlingarna och övningsflygningarna	5
5.2. Beredningen i Finland.....	6
DETALJMOTIVERING	8
1. Fördragets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland	8
2. Motivering till lagförslagen	21
2.1. Lagen om ikraftträdande av de bestämmelser i fördraget om observationsflygningar som hör till området för lagstiftningen.....	21
2.2. Lagen om ändring av 14 § territorialövervakningslagen	22
3. Ikraftträdande	22
4. Behovet av riksdagens samtycke.....	22
5. Behandlingsordning	24
LAGFÖRSLAGEN	25
Lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om observationsflygningar	25
Lag om ändring av 14 § territorialövervakningslagen	26
PARALLELLTEXTER	27
Lag om ändring av 14 § territorialövervakningslagen	27

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I början av 1990-talet genomgick den säkerhetspolitiska miljön i Europa stora förändringar. Det kalla kriget var över när Sovjetunionen föll sönder och Östeuropa befriades. De internationella förhandlingarna om rustningskontroll ändrade karaktär när Warszawapakten upplöstes.

På 1980-talet hade Stockholmsdokumentet (1986), ett omfattande dokument om förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder, förhandlats fram. Inom ramen för dokumentet kom parterna överens om utväxling av information om väpnade styrkor och övningar, observation av övningar och verifiering av utväxlad information. De fortsatta förhandlingarna utmynnade i Wiendokumentet om förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder i Europa. Dokumentet undertecknades i Paris 1990. Wiendokumentet sågs över senast 1999. I mitten av 1980-talet startade förhandlingarna om konventionella styrkor i Europa (CFE, Conventional Forces in Europe) och parterna kom överens om ett tak för och reducering av fem kategorier av tung armémateriel (stridsvagnar, pansrade stridsfordon, artilleripjäser, attackhelikoptrar och stridsflygplan). Målet var att begränsa de militära alliansernas anfallsberedskap. Två allianser, Atlantpakten (Nato) och Warszawapakten inledde förhandlingar. Allt som allt var 23 stater involverade i förhandlingarna. Men när avtalet trädde i kraft hade Warszawapakten hunnit upplösas.

Förhandlingsprocessen för Open Skies (observationsflygningar) startade i slutet av 1980-talet och var ett led i de certifieringsåtgärder som parterna kommit överens om inom ramen för CFE-avtalet, även om processen primärt syftade till att skapa större förtroende. Kanada gjorde sin första provflygning i Ungerns luftrum 1990. Våren 1992 stod fördraget om observationsflygningar klart efter en förhandlingsprocess som pågått i tre år. Fördraget undertecknades av företrädare för 25 stater i Helsingfors vid uppföljningen av Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (KSSE).

Regeringen i Finland fattade ett principbeslut om att tillträda fördraget redan 1995. Ratifieringsprocessen kom dock i gång mycket långsamt och Finland fortsatte att förlänga

den temporära tillämpningen med ett år i sänder. Det skulle gå ett decennium innan fördraget kunde träda i kraft eftersom Ryssland och Ukraina inte hade ratificerat det. Fördraget trädde i kraft den 1 januari 2002. Samtidigt fick de parter i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) som i det första steget valt att ställa sig utanför fördraget tillfälle att ansluta sig.

2. Nuläge

Mot bakgrund av det primära målet skall fördraget om observationsflygningar främst ses som en förtroendeskapande åtgärd. De militära förtroendeskapande åtgärderna i Europa av i dag vidtas inom ramen för Wiendokumentet om förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder i Europa och andra samarbetsmekanismer som förhandlats fram inom ramen för OSSE:s Säkerhetsforum. På grund av sin militära alliansfrihet är Finland inte part i CFE-avtalet och deltar inte i observationer inom ramen för avtalet. Dessutom medverkar Finland i en rad regimer för rustningskontroll. Målet med fördraget om observationsflygningar är att den information som samlas in vid flygobservationer dels skall verifiera annan tillgänglig militär information, dels upptäcka oanmälda förändringar i den militära infrastrukturen. I territoriellt hänseende har fördraget två särdrag: i motsats till andra mekanismer inbegriper det USA:s territorium och det är avsett att vara alleuropeiskt.

Fördraget ger små stater som Finland utan egen satellitteknik en oberoende möjlighet att få tillgång till militär information. De tidigare mekanismerna för rustningskontroll och de förtroende- och säkerhetsskapande åtgärderna innefattar inte material från flygfotografering. Sådant material finns tillgängligt som kommersiella satellitbilder. Jämfört med kommersiella satellitbilder är fördelen med Open Skies-systemet att bilderna är billigare, har betydligt bättre markupplösning, är lättare tillgängliga och kommer vid rätt tidpunkt. Tack vare principen om observationsflygningar ökar öppenheten i Finlands närområden, vilket ligger i Finlands säkerhetsintresse. Fördraget har inte bara förtroende- och säkerhetsskapande effekter. Det ses också som ett möjligt verktyg i Europeiska unionens ansträngningar för att förbättra säker-

hets- och försvarspolitiken, förebygga konflikter och bygga upp sina strukturer för krishantering. Det är också aktuellt med att tillämpa fördraget vid informationsinsamling (fact finding) i konfliktområden.

Innan fördraget trädde i kraft tillämpades bestämmelserna i flera år genom att övningsflygningar genomfördes med hjälp av bilaterala överenskommelser. Men övningsflygningarna har alltid genomförts med hjälp av särskilda mekanismer, och det har inte varit tillåtet att göra observationsflygningar med kort varsel. Också Finland har medverkat genom att flyga i andra staters luftrum och tillåta flygningar i sitt eget luftrum. Vår gällande lagstiftning ställer inga hinder i vägen för flygningar i Finland. Observationsflygningarna omfattas av lagstiftningen för flera olika förvaltningsområden. Bestämmelserna i fördraget har samband med bl.a. följande lagar: luftfartslagen (281/1995) och luftfartsförordningen (118/1996), territorialövervakningslagen (755/2000), lagen om undersökning av olyckor (373/1985), skadeståndslagen (412/1974), personuppgiftslagen (523/1995) och utlänningslagen (378/1991). Fördraget innehåller en lång rad bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, men kräver inga andra materiella ändringar i vår lagstiftning än att 14 § territorialövervakningslagen förtydligas.

I princip tillåter fördraget om observationsflygningar att det tillämpas för andra syften än de som ursprungligen avsågs. Till exempel inom miljöskyddet utnyttjas flygövervakning framför allt inom skyddet av haven. De internationella överenskommelserna om skydd av den marina miljön och bekämpningssamarbete förpliktar de fördragsslutande parterna att övervaka utsläpp från fartyg från luften. Med stöd av överenskommelserna utväxlar parterna information och genomför gemensamma kontroller, t.ex. två gånger om året på Östersjön. Vid dessa så kallade CEPCO-flygningar flyger övervakningsflygplan från flera stater i tur och ordning en och samma sträcka under ett dygn. Avtalen om bekämpningssamarbete medger också att ett land som drabbas av en oljeolycka kan anhålla om hjälp med flygövervakning från ett grannland för att kontrollera hur oljan rör sig.

3. Målen och de viktigaste förslagen

3.1. Det viktigaste innehållet i fördraget

Fördraget om observationsflygningar betecknas som det största internationella försöket att skapa större öppenhet och begriplighet. Geografiskt sträcker sig fördraget från Vancouver till Vladivostok. Fördraget avser att öka förståelsen och förtroendet mellan parterna genom att de alla får en omedelbar möjlighet att samla in uppgifter om armémateriel och andra aktiviteter som rör dem.

I ingressen erinrar parterna om att det Open Skies-system som fördraget inför bidrar till att förbättra öppenhet och begriplighet, möjliggör övervakning av uppfyllelsen av avtal om rustningskontroll, stärker förmågan att förebygga konflikter och hantera kriser inom ramen för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och inom andra berörda internationella organ. Parterna får rätt att genomföra observationsflygningar över varandras territorier enligt i förväg upprättade färdplaner. Vidare är parterna skyldiga att ta emot observationsflygningar över sitt territorium och transitflygningar på internationella flygsträckor. Med observationsflygplan avses ett obebäpnat flygplan som är utrustat med överenskomna sensorer. Vid flygningar får flygplanen observera och fotografera mål på den observerade partens hela territorium. Antalet observationsflygningar begränsas med en kvot. Parterna skall ange Open Skies-flygfält samt ankomstplatser och avgångsplatser. Observationspersonalen har vissa privilegier och en viss immunitet på den observerade partens territorium. Parterna har rätt att köpa bildmaterial från flygningarna av varandra. Avsikten med propositionen är att inhämta riksdagens samtycke till att Finland ansluter sig till fördraget om observationsflygningar.

3.2. Det viktigaste innehållet i lagförslagen

I propositionen ingår ett förslag till en så kallad blankettlag som sätter i kraft de bestämmelser i fördraget om observationsflygningar som hör till området för lagstiftningen. Dessutom har propositionen ett förslag till lag om ändring av 14 § territorialövervakningslagen. I förslaget kompletteras 14 § 1 mom. med att tillstånd för flygfotografering från luftfartyg inte behövs, om det föreskrivs något annat i en internationell överenskommelse som är förpliktande för Finland.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Att vara fördragsslutande part i Open Skies-systemet medför större kostnader för Finland än tidigare då Finland genomförde sina egna övningsflygningar och tog emot övningsflygningar. Finland har årligen lagt ut cirka 84 000 euro på övningsflygningar. Genomförandet av fördraget kräver extra resurser för att skapa och uppehålla en beredskap hos personalen inom försvarsförvaltningen och för att köpa in och hantera bildmaterial. Inom den beräknade kvoten uppgår merkostnaderna för flygningar, flygbilder och experters deltagande i möten för tekniska grupper till mellan 0,75 och 1,25 miljoner euro för en femårsperiod. I kalkylen ingår engångskostnader för utrustning i initialstadiet. Däremot har kostnaderna för sensorer i den andra fasen än så länge inte kunnat räknas ut exakt. Parterna har inte nått fullt samförstånd om avgiftsfri navigations- och flygplatsservice, trots att principen är att parterna inte skall ta ut avgifter av varandra. Genom ett beslut av Luftfartsverket är militära luftfartyg från de fördragsslutande parterna i internationella konventionen om samarbete för luftfartens säkerhet (Eurocontrol, FördrS 69-70/2000) befriade från avgifter för flygsträckan i Finland. Luftfartsverkets merkostnader för avgifter för flygsträckor och flygplatsservice måste räknas in i statsbudgeten.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

När Finland tillträder fördraget om observationsflygningar krävs det smärre extra resurser inom försvarsförvaltningen. Internationella avdelningen vid Huvudstaben behöver en anställd till för uppgifter i samband med genomförandet av fördraget. Flygvapnet måste omorganisera sin personal för att avsätta en person för flygsäkerhetsarbete och analys av bildmaterial i enlighet med fördraget. Meningen är att de nuvarande resurserna skall räcka till för joutren, men då måste personalens sommarsesemestrar planeras och anpassas noggrannare.

4.3. Miljökonsekvenser

Fördraget har inga omedelbara miljökonsekvenser. På detta stadium genererar observationsflygningarna ett mervärde för fjärranalyserna och flygövervakningen inom miljöförvaltningen. I ingressen och i bilaga L säger parterna att de emotser en möjlighet att utvidga principen om observationsflygningar till att omfatta ytterligare områden såsom miljöskydd. Om parterna någon gång i framtiden går in för att utvidga fördragets räckvidd till att omfatta miljöskydd kommer fördraget att ha positiva effekter på miljön. En utvidgad räckvidd kan t.ex. innebära större och fler möjligheter att observera tillståndet i miljön eller utvärdera miljöskador. Flygobservationer kan eventuellt också lämpa sig väl för miljöskydd under extrema förhållanden, t.ex. naturkatastrofer och väpnade konflikter. Än så länge har inga konkreta förslag till en utvidgad räckvidd lagts fram. Framöver bör det undersökas närmare hur flygobservationer kan tillämpas i denna typ av miljöövervakning, om det blir aktuellt med att utvidga tillämpningen av fördraget till att omfatta miljöområdet. Miljöförvaltningen i Finland anser att man bör vara öppen för möjligheten att utnyttja fördraget för miljöändamål i framtiden.

4.4. Övriga verkningar

Fördraget påverkar inte företagen, befolkningsgruppernas situation eller regionalpolitiken.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Förhandlingarna och övningsflygningarna

Det första initiativet till ett fördrag om observationsflygningar togs av den amerikanske presidenten Dwight Eisenhower som redan 1955 tog upp frågan med Sovjetunionen på en konferens i Genève. Förslaget ansågs dock alltför orealistiskt och påträngande. Förhandlingarna om ett fördrag inleddes 1989 på initiativ av USA:s president George Bush. I december 1989 antog Atlantpakten en kommuniké om projektet. De formella förhandlingarna inleddes i Ottawa i februari 1990 och fortsatte i Budapest samma vår. Förhandlingarna låg nere i ett år och återupptogs i Wien i november 1991 när läget i Sovjetunionen hade förändrats. De tidigare militärrallianserna förhandlade slutligen fram ett

fördrag inom ramen för konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (KSSE). Fördraget öppnades för undertecknande den 24 mars 1992 i samband med uppföljningskonferensen för KSSE i Helsingfors. Fördraget undertecknades då av 25 stater. Finland och de övriga dåvarande neutrala och alliansfria staterna i Europa fanns inte bland signatärstaterna eftersom parterna inte hade kunnat enas om på vilka villkor dessa och andra stater med observatörsstatus skulle få ansluta sig till fördraget. I bakgrunden återverkade Cypernkonflikten mellan Turkiet och Grekland. Också de baltiska staterna ingick i observatörsgruppen. Länderna med observatörsstatus fick ta aktivt del i förhandlingarna. Särskilt Finland och Sverige utnyttjade möjligheten. På initiativ av Finland lämnade parterna en förklaring i samband med att de undertecknade fördraget. I förklaringen gav de sitt stöd till att staterna med observatörsstatus så snart som möjligt får ansluta sig till fördraget. Tack vare förklaringen kunde de OSSE-länder som till en början ställde sig utanför fördraget medverka i det fortsatta arbetet med fördraget som observatörer. Innan fördraget trädde i kraft tillämpades bestämmelserna i flera år med hjälp bilaterala mekanismer som tillät övningsflygningar. Också Finland har varit observatör och har i den egenskapen genomfört nio och tagit emot tio övningsflygningar med stöd av bilaterala mekanismer. Flygningarna genomfördes i samråd med Frankrike, Förenade Kungariket, Norge, Ryssland, Tyskland och USA. Redan i samband med övningsflygningarna upprättade Huvudstaben ett permanent dokument som avser att tjäna som rättesnöre för den personal som är engagerad i observationsflygningarna.

5.2. Beredningen i Finland

Utrikesministeriet inhämtade utlåtanden om fördraget av justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet och trafikministeriet 1994. Dessutom hade utrikesministeriet tillgång till Huvudstabens och Luftfartsverkets ståndpunkter visavi fördraget. Utlåtandena innehöll ingenting som tydde på att Finland inte skulle ha kunnat underteckna fördraget. Redan då var den preliminära bedömningen att riksdagens samtycke måste inhämtas för att Finland skall kunna underteckna fördraget.

I den säkerhets- och försvarspolitiska redo-

görelsen från 1995 framhöll statsrådet att Finland är observatör och avser att bli part i fördraget så snart det är möjligt efter att fördraget har trätt i kraft. Också i den senaste säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen från 2001 (SRR 2/2001 rd) påpekar statsrådet att Finland är intresserat av att tillträda fördraget.

Hösten 2001 blev det klart att villkoren för ett internationellt ikraftträdande inom kort skulle uppfyllas och att fördraget skulle träda i kraft den 1 januari 2002. I och med att det tagit längre tid än väntat att sätta i kraft fördraget internationellt ansågs det nödvändigt att kontrollera om uppgifterna och ståndpunkterna i utlåtandena från 1994 fortfarande stämde. Under tiden hade Finland fått en ny grundlag och flera andra lagar hade reviderats. Dessutom hade Finland hunnit få en del erfarenheter av övningsflygningar i enlighet med bestämmelserna i fördraget. Därför inhämtade utrikesministeriet nya utlåtanden om fördraget av justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet, Huvudstaben och Luftfartsverket. Av utlåtandena framgick det att Finland har byggt upp en teknisk beredskap och nödvändig undervisning för att kunna genomföra aktiva och passiva flygningar i enlighet med fördraget. Inställningen till ett finländskt tillträde var positiv. I utlåtandena ingick ingenting som talade emot att Finland ansluter sig till fördraget om observationsflygningar. Också denna gång ansåg de tillfrågade myndigheterna att riksdagens samtycke behövs, eftersom fördraget innehåller en rad bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och påverkar riksdagens budgetmakt. De tillfrågade myndigheterna hade också en positiv hållning till att fördragets räckvidd kan utvidgas senare, t.ex. för syften som gagnar miljöskydd och polisiär verksamhet.

Med stöd av den andra meningens i 58 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland (1144/1991) underrättade utrikesministeriet Ålands landskapsstyrelse i november 2001 om att Finland har för avsikt att tillträda fördraget med beaktande av att fördraget också kommer att tillåta observationsflygningar i Ålands luftrum. I december 2001 underrättade utrikesministeriet dessutom parterna i konventionen angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering (Ålandskonventionen, FördrS 1/1922) om Finlands avsikter. I meddelandet uppgav utrikesministe-

riet att målen i Ålands-konventionen och fördraget om observationsflygningar harmonierar med varandra och att överenskommelserna inte strider mot varandra. I ett brev till utrikesministeriet anser landskapsstyrelsen det nödvändigt att påminna parterna i fördraget om observationsflygningar om att bestämmelserna angående Åland är bindande för Finland. Avsikten är också, att Finland i den rådgivande kommittén för fördraget meddelar de övriga fördragsslutande parterna om Ålands-konventionens giltighet. Vid en anslutning till kommande likande internationella fördrag skall Ålands-konventionens förhållande till dessa fördrag bedömas skilt för sig. Självstyrelsepolitiska nämnden i Ålands lagting har hört företrädare för utrikesministeriet i mars 2002.

Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska utskott behandlade Finlands anhållan om anslutning till fördraget och republikens presi-

dent beslutade den 28 december 2001 att Finland lämnar in sin anhållan om anslutning. Finland lämnade in sin anhållan samtidigt med Sverige den 4 januari 2002 till Ungerns regering och den 7 januari 2002 till Kanadas regering, som är depositarier. Den 4 februari 2002 antog den rådgivande kommittén Finlands och Sveriges anhållan om att få ansluta sig till fördraget om observationsflygningar. Propositionen har utarbetats vid utrikesministeriet som tjänsteuppdrag och i samråd med de myndigheter som yttrat sig om fördraget. Propositionen har varit på remiss i justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet, Huvudstaben och Luftfartsverket. Synpunkterna i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats i propositionen. När propositionen blev klar sändes den till Ålands landskapsstyrelse för kännedom.

DETALJMOTIVERING

1. Fördragets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Fördraget består av en ingress, nitton artiklar, tolv bilagor och tre tillägg till bilagorna. Detta avsnitt behandlar fördragets innebörd och dess förhållande till lagstiftningen i Finland. Bilagorna och tilläggen till dem behandlas i samband med respektive artikel.

Ingressen. I ingressen erinrar parterna om OSSE-åtagandena för att skapa större öppenhet och begriplighet i sin militära verksamhet och för att öka säkerheten genom förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder. Parterna beaktar möjligheten att tillämpa principerna för flygobservationer för att förbättra öppenhet och begriplighet, för att möjliggöra övervakning av uppfyllelsen av avtal om rustningskontroll samt för att stärka förmågan att förebygga konflikter och hantera kriser inom ramen för OSSE och inom andra berörda organisationer. I ingressen sägs också att principen kan utvidgas till att omfatta ytterligare områden såsom miljöskydd. Närmare bestämmelser om att utvidga tillämpningen på nya områden finns i bilaga L del IV. Än så länge lägger parterna inte fram några konkreta förslag till utvidgad tillämpning av fördraget.

Artikel I. Allmänna bestämmelser. I artikeln kallar parterna observationsflygningar på varandras territorier för det s.k. Open Skies-systemet. Av formuleringen framgår att systemet bara avser observationsflygningar på varandras territorier. Vidare sägs att bilagorna med tillägg utgör en integrerande del av fördraget. Det betyder att de rättigheter och skyldigheter som ingår i dem är bindande för de fördragsslutande parterna på samma sätt som bestämmelserna i artikel I-XIX.

Artikel II. Definitioner. I artikeln definieras de viktigaste begreppen i fördraget: observerad part, observerande part, partsgrupp, observationsflygplan, observationsflygning, transitflygning, transportflygplan, territorium, passiv kvot, aktiv kvot, maximal flygsträcka, sensor, markupplösning, utrustning för infraröd linjeavsökning, observationsperiod, besättning, besättningschef, flygövervakare, flygrepresentant, representant, sensoroperatör, inspektör, eskort, uppdragsplan, färdplan, färdrapport, Open Skies-flygfält, ankomstplats, avgångsplats, flygfält för tank-

ning, alternativt flygfält, farligt luftrum, skyddsområde, restriktionsområde och farligt område. Artikel II har ingen uttömmande uppräkningslista av definitionerna utan fler definitioner ingår i andra artiklar och i bilagor. På andra ställen är t.ex. följande begrepp definierade: total passiv kvot (artikel III del I.4) samt individuell aktiv kvot och total aktiv kvot (artikel III del I.5).

För förståelsen av fördraget är observerad part, observerande part, observationsflygplan, observationsflygning, territorium, passiv kvot och aktiv kvot de viktigaste begreppen. De behandlas mer ingående nedan.

Med observerad part avses en part eller en partsgrupp över vilkas territorium observationsflygningar genomförs eller avses genomföras räknat från den tidpunkt då den mottar meddelande därom från en observerande part tills de åtgärder vidtagits som hänförs till flygningen eller till personal som agerar å partens eller partsgruppens vägnar. Syftet med att tidpunkten slås fast i definitionen är att visa att parternas förhållande till varandra varierar från en observerad part till en annan. "Personal som agerar å [partens eller partsgruppens] vägnar" pekar på det faktum att en part de facto sällan är aktör utan personal. Trots detta talar fördraget på vissa punkter om den observerade partens personal.

Med observerande part avses en part eller en partsgrupp som avser genomföra eller håller på att genomföra en observationsflygning över en annan parts eller partsgrupps territorium räknat från den tidpunkt då den lämnar meddelande om sin avsikt att genomföra en observationsflygning tills de åtgärder har vidtagits som hänförs till flygningen eller till personal som agerar å partens eller partsgruppens vägnar. Definitionen har likadana preciseringar beträffande tid och personal som definitionen på observerad part.

Observationsflygplan är ett obebäpnat fastvingeflygplan som utsetts att utföra observationsflygningar. Det är registrerat av en parts behöriga myndigheter och är utrustat med överenskomna sensorer. Med termen obebäpnat menas att observationsflygplan som används i de syften som avses i fördraget inte är utrustade för att bära eller bruka vapen. Denna precisering medger att flygplan som vid andra tidpunkter kan utrustas med vapen

kan användas som observationsflygplan om de ändras på behörigt sätt. I definitionen avser "utrusta" att ett flygplan inte har utrustning eller delar som behövs för att transportera eller bruka vapen. Den part som ställer ett observationsflygplan till förfogande är inte nödvändigtvis alltid den part vars myndigheter har registrerat flygplanet. Definitionen på observationsflygplan tillåter att ett observationsflygplan är antingen ett civilt eller ett statligt flygplan. I de flesta fall används de flygplan som var i bruk vid övningsflygningarna som observationsflygplan och de är huvudsakligen registrerade som militära flygplan av parterna. Men det finns uppgifter om att en del av parterna har planer på att ta i bruk civila flygplan som tillhandahålls av kommersiella bolag.

Med observationsflygning avses flygning med ett observations- eller transportflygplan genomförd av en observerande part eller på dess uppdrag över en tredje parts territorium på väg till eller från den observerade partens territorium. Ankomstplats och avgångsplats kan vara lika med Open Skies-flygfältet men parterna kan också utse särskilda ankomst- och avgångsplatser.

Territorium avser ett land innefattande öar samt vatten inom och utom landets gränser, över vilka en part har suveränitet. Meningen är att definitionen skall återspegla definitionen på territorium i den gällande folkrätten. Därmed behöver parternas geografiska gränser inte anges i fördraget. Tanken är också att säkerställa att parterna får göra observationsflygningar över hela den observerade partens territorium. I samband med undertecknandet har Spanien lämnat en förklaring där parterna uppmärksamgörs på Spaniens rättsliga ståndpunkt beträffande sin konflikt med Storbritannien och Nordirland om Gibraltars suveränitet. Förenade Konungariket har lämnat en förklaring om den territoriella tillämpningen. I förklaringen slår Förenade Konungariket fast att fördraget tillämpas på de territorier för vars yttre förbindelser Förenade Konungariket ansvarar, inbegripet Falklandsöarna, Gibraltar och dess militära baser på Cypern.

Passiv kvot är det antal observationsflygningar som varje part är skyldig att godta (varje år). Tilldelningen av de ursprungliga parternas kvoter ingår i bilaga A del I. Den passiva kvoten ses inte över varje år. Men t.ex. tilldelningen av den passiva kvoten för nya parter prövas i den rådgivande kommit-

tén när en ny part ansluter sig.

Aktiv kvot är det antal observationsflygningar som varje part har rätt att genomföra (varje år) som observerande part. Parternas aktiva kvot kan inte vara större än deras passiva kvot. Den ursprungliga tilldelningen av de aktiva kvoterna anges i bilaga A del II. Den aktiva kvoten består av en parts sammantagna individuella aktiva kvoter. Den rådgivande kommittén ser årligen över tilldelningen. Lagstiftningen i Finland. Bestämmelserna kräver inga ändringar i vår lagstiftning. Men bestämmelserna påverkar innebörden och tillämpningen av andra materiella bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen. Därför hör också de till området för lagstiftningen. I den finska versionen av fördraget översätts "airfield" med "lento-kenttä" och i den svenska versionen med "flygfält". Orden förekommer inte i luftfartslagen eller förordningen om militär luftfart. Där talas det generellt om "lentopaikka" på finska och "flygplats" och i särskild betydelse om "lentoasema" på finska och "flygplats" på svenska. Med flygplats i särskild mening ("lentoasema") avses en flygplats med fast flygtrafikledningstjänst. I översättningarna av fördraget och i propositionerna används dock det allmänspråkliga ordet "lento-kenttä" på finska för att den finska översättningen skall motsvara "flygfält" i den svenska översättningen.

Artikel III. Kvoter. Artikel III är uppdelad i två delar. Del I har allmänna bestämmelser om tilldelningen av kvoter och del II bestämmelser för partsgrupper. Open Skies-systemet bygger på en rätt för parterna att genomföra observationsflygningar på varandras territorier och på en skyldighet för parterna att ta emot observationsflygningar på sitt eget territorium. Observationsflygningarna begränsas med hjälp av årliga aktiva och passiva kvoter. Kvoterna för de första signatärstaterna anges i bilaga A. Varje part har rätt att genomföra lika många observationsflygningar över vilken annan parts territorium som helst som denna andra stat har rätt att genomföra över den själv.

Det totala antalet observationsflygningar som varje enskild part måste gå med på över sitt eget territorium är lika med denna parts totala passiva kvot. Enligt bilaga A är den ursprungliga tilldelningen av passiva kvoter följande: Tyskland 12, USA 42, Vitryssland och Ryska federationen 42, Benelux 6, Bulgarien 4, Kanada 12, Danmark 6, Spanien 4,

Frankrike 12, Storbritannien och Nordirland 12, Grekland 4, Ungern 4, Island 4, Italien 12, Norge 7, Polen 6, Portugal 2, Rumänien 6, Tjeckien och Slovakien 4, Turkiet 12 och Ukraina 12. I bilaga A sägs att tilldelningen av passiva kvoter skall prövas om nya stater ratificerar eller ansluter sig till fördraget. Frågan tas upp i det ordinarie möte med rådgivande kommittén som följer efter att staterna har deponerat sina instrument rörande ratifikation eller anslutning. Finland föreslog en passiv kvot på 5 flygningar när ansökan om anslutning lämnades in. Sverige föreslog en passiv kvot på 7 flygningar för sig.

Det antal observationsflygningar som varje enskild part skall ha rätt att genomföra varje år över de övriga parternas territorier är lika med partens individuella, aktiva kvot med avseende på respektive part. En parts totala aktiva kvot är lika med summan av dess individuella aktiva kvoter. En parts totala aktiva kvot skall inte överstiga dess totala passiva kvot. Den part som har tilldelats en aktiv kvot får helt eller delvis föra över sina aktiva kvoter till andra parter efter överenskommelse med den part över vilken man avser att flyga. I artikel III del I.10 ingår restriktioner i överföring av kvoter. Syftet är att så många parter som möjligt skall delta aktivt i Open Skies-systemet och förhindra att flygningar bara genomförs av några få parter. Den första tilldelningen av aktiva kvoter anges i bilaga A del II. Tilldelningen gäller fram till slutet av året efter att fördraget trädde i kraft. Efter ikraftträdelsen ses de aktiva kvoterna över varje år med avseende på följande kalenderår i rådgivande kommittén enligt vad som närmare anges i bilaga L del II. För de stater som senare ratificerar eller ansluter sig till fördraget anges enligt bilaga A den aktiva kvoten i det ordinarie möte med rådgivande kommittén som följer efter att staterna har deponerat sina instrument rörande ratifikation eller anslutning.

De maximala flygsträckorna för observationsflygningar anges i bilaga A del III. Flygsträckorna är uträknade enligt storleken på parternas territorium och områden som hör till dem och avstånden mellan parterna. Avsikten är att säkerställa att den observerade partens hela territorium kan observeras. En part kan kräva att en planerad observationsflygning skall vara kortare eller avvisa den, om den skulle överstiga den maximala flygsträckan. För varje observationsflygning som utgår från ett Open Skies-flygfält anges en

maximal flygsträcka över en observerad parts territorium. Flygsträckorna varierar från 250 kilometer för Färöarna i Danmark till 6 500 kilometer för Vorkuta och Magadan i partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen. Finland har för avsikt att föreslå att den maximala flygsträckan för observationsflygningar som inleds från finska Open Skies-flygfält skall vara 1 400 kilometer. När Finland ansluter sig till fördraget kommer Helsingfors-Vanda flygfält och Rovaniemi flygfält att anges som Open Skies-flygfält i Finland. Helsingfors-Vanda flygfält skall vara ankomst- och avgångsplats. Hyvinge flygfält föreslås vara kalibreringsmål. Finland har inte för avsikt att utse något särskilt flygfält för tankning eller ankomst- och avgångsplatser. Flygfältet på Åland skall inte utnyttjas för något av dessa ändamål.

Parterna kan bilda en partsgrupp för att genomföra fördraget. Artikel XIV föreskriver dessutom extra om Benelux (Belgien, Luxemburg och Nederländerna) som betraktas som en enda part. I artikel III del II finns ingående bestämmelser för hur genomförda observationsflygningar dras av från de aktiva och passiva kvoterna när en flygning genomförs eller tas emot av en partsgrupp. Ryssland och Vitryssland meddelade att de bildar en partsgrupp när de undertecknade fördraget. Redan 1992 bildades en grupp av vissa europeiska länder. Gruppen är uppkallad efter sin första sammansättning, partsgruppen VEU. I gruppen ingår för närvarande Benelux, Frankrike, Grekland, Italien, Norge, Storbritannien och Nordirland, Turkiet och Tyskland. Meningen är att Finland och Sverige skall gå med i gruppen så snart de blir parter i fördraget om observationsflygningar.

Artikel IV. Sensorer. Artikeln anger vilka sensorer som är tillåtna i observationsflygplan. Sensorer av följande kategorier är tillåtna i det ursprungliga fördraget: optiska panoramakameror och kameror som tar en bild i taget, videokameror med realtidsvisare, utrustning för infraröd avsökingsradar (IRLS) och sidseende radar med syntetisk slutare (sidseende SAR). Allmänna bestämmelser om sensorer finns i artikel II. I artikel IV ingår dessutom bestämmelser om maximal markupplösning, största tillåtna marktäckning för optiska panoramakameror och kameror som tar en bild i taget och största tillåtna svepbredd för sidseende SAR. Artikel XVIII föreskriver om etappvis tillämpning av fördraget och inskränker användningen av ut-

rustning med infraröd avsökningssrad (IRLS) i en första fas. Tillåtna nya sensorer kan läggas till eller sensorernas egenskaper ändras genom beslut av rådgivande kommittén. I artikel IV föreskrivs också om annan tillåten utrustning i observationsflygplan.

Alla sensorer skall vara försedda med täckplåt eller annan anordning som hindrar dem från att ta upp data under transitflygning eller flygning till ankomst- eller avgångsplatser över den observerade partens territorium. Dessa anordningar skall endast kunna tas bort eller manövreras från observationsflygplanets utsida.

Observationsflygplan och deras sensorer certifieras i enlighet med bestämmelserna i bilaga D. I tillägg 1 till bilaga D ingår bestämmelser om metoder för att verifiera prestandan av sensorer monterade på ett observationsflygplan.

Lagstiftningen i Finland. I 14 § territorialövervakningslagen ingår bestämmelser om flygfotografering. Utan tillstånd är det förbjudet att inom finskt territorium från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygning och med användning av apparatur för upptagning av elektromagnetisk strålning fotografera: 1) områden där luftfart med stöd av 7 § 1 mom. luftfartslagen varaktigt är inskränkt, 2) fästningsområden, fort eller kasernområden, 3) örlogshamnar och militära flygplatser, 4) försvarsmaktens depåer eller upplag, 5) försvarsmaktens signalstationer, antennfält, försvarsanläggningar eller försvarsanordningar, 6) försvarsmaktens eller gränsbevakningsväsendets terrängövningar. De tillståndspliktiga objekten är mestadels militära objekt. Lagen hänvisar inte till internationella förpliktelser som är bindande för Finland när det gäller flygfotografering. Bestämmelserna i fördraget om observationsflygning utgör ett avsteg från 14 § territorialövervakningslagen. I denna proposition ingår ett förslag till lag om ändring av 14 § territorialövervakningslagen.

Artikel V. Utseende av flygplan. Varje part har rätt att till observationsflygplan utse en eller flera typer eller modeller av flygplan som registrerats av en parts behöriga myndigheter. Propeller- och jetplan som lämpar sig för fotografering har utsetts till observationsflygplan, bl.a. An-30, Andover, C-130 Hercules, Tupolev-154 och OC-130. Parterna kan senare lägga till nya typer och modeller till de som tidigare har utsetts, förutsatt att de meddelar de övriga parterna med 30 dagars

varsel. Meddelandet skall innehålla de uppgifter som anges i bilaga C. Uppgifterna gäller identifiering, uppdragsplanering, navigering, landningshjälpmedel, markegenskaper och besättningens behov. Varje part har också rätt att avlägsna tidigare utsedda typer eller modeller efter att ha meddelat de övriga parterna med 90 dagars varsel. Det krävs bara att ett plan av en viss typ eller modell skall lämnas för certifiering. Varje observationsflygplan skall kunna medföra besättning, flygövervakare, tolk och representanter för den observerade parten.

Lagstiftningen i Finland. Enligt 6 § luftfartslagen skall ett luftfartyg som används till luftfart inom finskt område ha finsk nationalitet eller nationalitet i ett land som är medlem i Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) eller ha ett särskilt tillstånd utfärdat av Luftfartsverket, om inte något annat följer av internationella förpliktelser som är bindande för Finland. De nuvarande parterna i fördraget om observationsflygning är medlemmar i Internationella civila luftfartsorganisationen. Villkoren i lagen uppfylls därmed. I och med att lagen hänvisar till internationella förpliktelser som är bindande för Finland uppfyller de flygplan som används för observationsflygning på finskt territorium i vilket fall som helst bestämmelserna i lagen. Det behövs därför inga lagändringar, även om bestämmelserna i artikel V ingår i området för lagstiftningen.

Vid anslutningen utgår Finland från att Finland kommer att genomföra sina observationsflygning antingen med plan från den observerade parten eller med inhyrda plan.

Artikel VI. Val av observationsflygplan, allmänna bestämmelser om genomförande av observationsflygning samt bestämmelser om planering av uppdrag. Artikeln är uppdelad i tre delar med bestämmelser om parternas viktigaste rättigheter och skyldigheter vid observationsflygning. Tillsammans med bilagorna D, E, F, G och H bildar de basen för verkställigheten av Open Skies-systemet.

Enligt artikel VI del I skall observationsflygning genomföras med observationsflygplan som tillhandahålls av antingen en observerande eller en observerad part. Den observerande parten får tillhandahålla ett flygplan, om den observerade parten inte utnyttjar sin rätt att tillhandahålla ett observationsflygplan som den själv har utsett. Den observerande parten kan tillhandahålla antingen ett flygplan som den själv utsett eller ett flygplan

som har utsetts av en annan part. Som regel är en part inte skyldig att gå med på mer än en observationsflygning under den tidsperiod om 96 timmar som anges i fördraget. Senast 90 dagar efter att fördraget har undertecknats skall varje part meddela de övriga parterna numret på det permanenta diplomatiska tillståndet för observationsflygningar, transportflygningar och transitflygningar. Parterna skall också meddela vilket eller vilka av de språk (engelska, franska, italienska, ryska, spanska eller tyska) som angetts av rådgivande kommittén som avses att användas av personal vid genomförande av observationsflygningar över dess territorium, om inte det språk som skall användas är det som rekommenderas i bilaga 10 till konventionen om internationell civil luftfart vol. II punkt 5.2.1.1.2 (FördrS 11/1949). Konventionen har senare ändrats och rekommendationen om språk ingår nu i punkt 5.2.1.2 i bilaga 10. I rekommendationen sägs att engelska är det internationella språk inom luftfarten som används inom radiokommunikation. De parter som senare tillträder konventionen skall meddela dessa uppgifter senast när de har deponerat sitt anslutningsinstrument. Den observerande parten skall senast 72 timmar före den beräknade ankomsten till den observerade partens ankomstplats meddela denna part om sin avsikt att genomföra en observationsflygning. För att minska parternas behov av fortlöpande vakttjänstgöring skall parterna i mån av möjlighet undvika att den minsta förvarningstiden infaller en lördag eller en söndag. I del I anges vilka uppgifter meddelandet skall innehålla: önskad ankomstplats och det Open Skies-flygfält varifrån observationsflygningen skall utgå, dag och beräknad ankomsttid, plats där inspektion före flygning önskas genomföras, uppgifter om transportflygplan, det diplomatiska tillståndsnumret för observationsflygningen eller transportflygplanet, sakuppgifter om observationsflygplanet, observationsflygningens ungefärliga flygsträcka och information om personalen. Den observerade parten skall bekräfta mottagandet av meddelandet inom 24 timmar med svar på de uppgifter kräver bekräftelse av den observerade parten. Den observerande parten skall få tillåtelse att anlända till ankomstplatsen vid den beräknade ankomsttiden. I den observerade partens personal får också ingå personal som utsetts av den part som har utsett det flygplan som kommer att användas som observationsflygplan. Tiden

från den beräknade ankomsttiden till ankomstplatsen till dess att observationsflygningen har genomförts får inte överstiga 96 timmar. Vanligen tar en flygning en arbetsvecka i anspråk eftersom man måste räkna in en extra dag på grund av dåligt väder.

Den observerade parten skall vid flygplanets ankomst till ankomstplatsen eller till det Open Skies-flygfält varifrån observationsflygningen skall utgå ge besättningen senaste väderprognos och flygnavigeringsinformation samt information rörande flygsäkerhet, inklusive NOTAM (Notices to Airmen) och instrumentprocedurer och information om alternativa flygfält längs flygsträckan.

Observationsflygningar har företräde framför reguljär flygtrafik. Den observerade parten tillhandahåller ett kalibreringsmål lämpligt för att kontrollera sensorernas kapacitet, samma tankning som för trafikflygplan, måltider och tillgång till inkvartering för personalen och på begäran av den observerande parten ytterligare tjänster enligt överenskommelse.

Den observerande parten skall upprätta en uppdragsrapport efter ankomsten till Open Skies-flygfältet. Rapporten skall innehålla relevanta uppgifter om observationsflygningen som tillåter att mål observeras över partens hela territorium. I det territorium som skall observeras ingår också områden som den observerade parten betecknar som farligt luft- rum i den källa som anges i bilaga I. Observationsflygplanets färdväg får inte gå närmare än 10 kilometer från gränsen till en angränsande stat som inte är part i fördraget. Syftet med bestämmelsen är inte att förhindra att områden nära en fördragsslutande parts gräns fotograferas, utan meningen är att förhindra att sensorernas marktäckning når en tredje parts territorium. Samtidigt är syftet att minska den angränsande statens misstänksamhet mot Open Skies-systemet. Senast fyra timmar efter att uppdragsplanen lämnades in skall den observerade parten godkänna den eller föreslå ändringar. Ändringarna får inte hindra observation av någon del av den observerade partens territorium. Om parterna inte kan enas om uppdragsplanen inom åtta timmar, har den observerande parten rätt att avstå från att genomföra observationsflygningen. När observationsflygningens planerade sträckning går nära gränsen till andra parter eller andra stater, får den observerade parten underrätta staten eller staterna om flygningens beräknade sträckning. Därige-

nom kan grannländer underrättas om observationsflygningens planerade sträckning samt om dag och tid för den. På så sätt kan man försäkra sig om att grannlandet känner till syftet med flygningen.

Kostnaderna för observationsflygningar ersätts i enlighet med bestämmelserna i bilaga L del I.9. I bilaga L föreskrivs att rådgivande kommittén bestämmer fördelningen av fördragsanslutna kostnader och dessutom snarast möjligt skall bestämma fördelningen av de gemensamma kostnaderna för sin verksamhet. I samband med artikel X nedan redogörs närmare för kommitténs beslut.

Lagstiftningen i Finland. I 3 § territorialövervakningslagen ingår en hänvisningsbestämmelse. Där sägs att om ankomst till finskt territorium, uppehåll i landet och avresa från landet gäller utöver territorialövervakningslagen vad som särskilt bestäms eller föreskrivs i internationella avtal som är förpliktande för Finland. I 5 § finns dessutom anknytande bestämmelser om statsluftfartyg och statsfartyg. Fördraget kräver inte att bestämmelserna om ankomst till finskt territorium ändras i territorialövervakningslagen.

För luftfart på finskt territorium gäller bestämmelserna i luftfartslagen. Dessutom finns det en särskild förordning om militär luftfart. Bestämmelserna om skadeståndsansvar i luftfartslagen och flygbestämmelser utfärdade av Luftfartsverket följs dock också inom militär luftfart. I förordningen om militär luftfart (387/1996) sägs att den tillämpas på militär luftfart inom finskt område och på finsk militär luftfart även utanför finskt område. De observationsflygningar som Finland genomför enligt fördraget uppfyller de krav som förordningen ställer på verksamhet utförd av försvarsmakten. Förordningen kan därför tillämpas på flygningarna. Däremot tillämpas luftfartslagen på observationsflygningar som de övriga parterna genomför i Finland. Observationsflygningarna gäller således verksamhet som i Finland regleras genom lag och hör till området för lagstiftningen.

Enligt 5 a § förordningen om (404/1947) gränsszon gäller för flygning i gränsszon vad som särskilt bestäms om flygning inom riket. I 7 § luftfartslagen sägs att luftfart kan inskränkas eller förbjudas så som stadgas närmare genom förordning. Med stöd av lag-

rummet har det utfärdats en förordning om områden där luftfart är inskränkt (1227/1995). I 3 § anges områden för kärnkraftverk som förbjudna områden. I 4 § ingår bestämmelser om restriktionsområden och i 5 § om farliga områden. Fördraget om observationsflygningar kräver att flygningar får genomföras också över dessa områden med inskränkt luftfart, om det inte i övrigt är möjligt att observera hela det finska territoriet. Enligt förordningen krävs det tillstånd från Luftfartsverket i sådana fall eller att bestämmelser som utfärdats av Luftfartsverket följs. Närmare bestämmelser om tillståndsförfarandet ingår i Luftfartsverkets beslut nr 3/000/1995 av den 30 oktober 1995. Beslutet gäller farliga områden och flygtrafik på områden där luftfart är inskränkt. Tillstånd beviljas av den regionala flygledning i Tammerfors eller Rovaniemi, i förekommande fall dygnet runt. Vanligen hörs också försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet när ett tillstånd skall beviljas. Erfarenheterna från övningsflygningarna visar att nuvarande praxis inte behöver ändras. Men formellt kräver beslutat av Luftfartsverket att tillstånd för att flyga inom restriktionsområden lämnas in minst tre dygn för den planerade flygningen. Tillstånd för flygning inom förbjudna områden skall lämnas in minst sex dygn före den planerade flygningen. För att den formella konflikten skall kunna undanröjas måste förordningen och beslutet av Luftfartsverket ändras. Bestämmelserna om flygning inom förbjudna områden i fördraget om observationsflygningar kräver inte att luftfartslagen ändras men de hör till området för lagstiftningen.

Enligt del 1.4 skall varje part när de ansluter sig till fördraget meddela bl.a. vilket eller vilka språk de avser att använda. Enligt planerna skall engelska vara det språk som används vid flygningar på finskt territorium. Det är det språk som rekommenderas i punkt 5.2.1.2 i bilaga 10 till konventionen om internationell civil luftfart och som de finländska luftfartsmyndigheterna normalt använder enligt internationell praxis. I Finland ingår de bestämmelserna om vilket språk som skall användas i myndigheternas verksamhet huvudsakligen i språklagen (148/1922) och i lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/1991). Rätten att använda engelska i kontakterna med luftfartsmyndigheterna bygger på rekommendationen i konventionen om internationell civil

luftfart och att använda engelska har därför i princip varit frivilligt. Med stöd av bestämmelserna i fördraget om observationsflygningar blir rätten för de övriga parternas personal att använda engelska i kontakterna med de finländska luftfartsmyndigheterna och andra myndigheter i Finland en förpliktande regel. I de situationer som fördragsbestämmelsen avser är det dock i sista hand fråga om internationellt samarbete mellan stater och statliga myndigheter. Det språk som används i sådant samarbete bestäms i avtal. I fördraget om observationsflygningar är det sålunda inte fråga om enskildas rätt att använda ett visst språk i kontakterna med myndigheterna. Detta betyder att bestämmelsen om det språk som skall användas inte hör till området för lagstiftningen och den förutsätter inte reglering på lagnivå.

Enligt del I.5 h skall varje part meddela de övriga parterna personalens namn, könstillhörighet, födelsetid, födelseort, passnummer och uppgifter om utfärdande av part samt personalens funktioner. Enligt 10 § 1 mom. grundlagen skall närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Bestämmelser om överföring och utlämning av personuppgifter finns i personuppgiftslagen. Personuppgifter kan utbytas utan problem inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eftersom bestämmelser om datasekretess finns inskrivna i en ett EG-direktiv. I 22 och 23 § personuppgiftslagen föreskrivs om översändande av personuppgifter till stater utanför Europeiska unionen. Det är inte säkert att den utlämning av personuppgifter som fördraget om observationsflygningar kräver uppfyller de allmänna bestämmelserna i 22 och 22 a § personuppgiftslagen eller de villkor för utlämning av uppgifter som ingår i ett beslut av kommissionen. I sådana fall måste uppgifter lämnas ut med stöd av undantagsbestämmelserna i 23 §. Där förskrivs bl.a. att uppgifter får lämnas ut med samtycke från den registrerade. Bestämmelserna i artikel VI kräver inga ändringar i personuppgiftslagen med de hör till området för lagstiftningen. När en observerande part lämnar in sin uppdragsplan i Finland måste den behöriga regionala flygledningen underrättas om detta senast när uppdragsplanen har godkänts. Om observationsflygningens planerade flygsträcka går över ett område som omfattas av konventionen om Åland är det meningen att också Ålands landskapsstyrelse och lands-

hövdingen på Åland skall underrättas. Det är osannolikt att Åland skulle utses som ett särskilt objekt för observationsflygningar.

Artikel VII. Transitflygningar. Med transitflygningar avses enligt artikel II punkt 6 flygning med ett observations- eller transportflygplan genomförd av en observerande part eller på dess uppdrag över en tredje parts territorium på väg till eller från den observerade partens territorium. Definitionen av transitflygningar täcker således inte flygningar som utförs annanstans än i de fördragsslutande parternas luftrum. I artikel VII punkt 1 sägs att en transitflygning skall utgå från en fördragsslutande parts territorium. Enligt definitionen kan en transitflygning sålunda inte börja på en icke-fördragsslutande parts territorium, men detta hindrar dock inte att mellanlandningar görs på en icke-fördragsslutande parts territorium. Punkt 2 föreskriver att varje part skall gå med på transitflygningar som utförs i syfte att genomföra observationsflygningar enligt fördraget. Transitflygningarna skall gå längs internationellt erkända flygtrafikleder, om inte de berörda parterna har kommit överens om något annat. Under transitflygningar är det förbjudet att använda sensorerna på ett observationsflygplan. Täckplåtarna och andra anordningar kontrolleras om flygplanet landar på en fördragsslutande parts territorium under en transitflygning.

Lagstiftningen i Finland. På transitflygningar liksom på observationsflygningar över finländskt territorium tillämpas bestämmelserna i lagen och förordningen om övervakning av Finlands territorium och tryggnad av dess territoriella integritet samt luftfartslagen. Transitflygningar kan utföras i enlighet med gällande lagar.

Avsikten är att transitflygningar över finländskt territorium i regel skall utföras längs normala internationella flygtrafikleder, eftersom avvikelser från dessa skulle kräva särskilt godkännande i varje enskilt fall från flygsäkerhetsorganen och särskilda anvisningar från den regionala flygtrafikledningen.

Artikel VIII. Förbud, avvikelser från färdplaner och nödsituationer. Artikeln består av tre delar som beskriver förhållanden då en observationsflygning kan förbjudas, en färdplan ändras eller avvikelser från den göras och de fördragsslutande parterna kan börja vidta åtgärder inför en nödsituation. Den observerande parten har rätt att förbjuda en observa-

tionsflygning som inte följer bestämmelserna i fördraget. Den observerade parten har också rätt att förbjuda en observationsflygning om den observerande parten inte anländer till ankomstplatsen inom 24 timmar efter den beräknade ankomsttiden. Vidare kan den observerade parten förbjuda en observationsflygning med stöd av bilaga F om inspektionen före flygningen inte visar att observationsflygplanet, dess sensorer och deras tillbehör uppfyller bestämmelserna i bilaga D. Den observerade parten har rätt att föreslå ändringar i uppdragsplanen om väderleksförhållandena inverkar på flygsäkerheten, det avsedda flygfältet är i sådant skick att det inte kan användas eller uppdragsplanen inte motsvarar bestämmelserna i artikel VI del II punkterna 2 och 4. Om enighet om uppdragsplanen inte har nåtts inom åtta timmar efter överlämnandet av den ursprungliga uppdragsplanen, och om den observerande parten anser att ändringsförslagen kränker dess rättigheter har den observerande parten rätt att vägra genomföra observationsflygningen. Både den observerade och den observerande parten skall underrätta de övriga fördragsslutande parterna om sin vägran.

Enligt artikel VIII del II är avvikelser från färdplanen tillåtna under en observationsflygning om väderleksförhållandena inverkar på flygsäkerheten, observationsflygplanet har tekniska problem, en medicinsk nödsituation uppstår för någon ombordvarande eller flygtrafikledningen ger sådana anvisningar med anledning av situationer som uppkommit genom force majeure. Avvikelser från färdplanen får dessutom göras om väderleksförhållandena hindrar användningen av optiska sensorer eller utrustningen för infraröd linjeavsökare under förutsättning att flygsäkerhetskraven följs och behövligt tillstånd fåtts av flygtrafikledningen och sensorernas prestanda inte överstiger den tillåtna nivån. En observationsflygning får förkortas om en sensor får funktionshinder eller om det uppstår tekniska problem som påverkar observationsflygplanet säkerhet. En förkortad flygning räknas dock av från flygkvoten om inte flygningen förkortats på grund av funktionshinder för ett flygplan eller dess utrustning som tillhandahållits av den observerade parten, en medicinsk nödsituation för en besättningsmedlem från den observerade parten eller på grund av force majeure.

Enligt artikel VIII del III skall besättningschefen följa ICAO:s föreskrifter för flygtra-

fiktjänst, trafikregler för luftfart och flygtrafikledning, den observerade partens nationella flygregler och observationsflygplanets instruktionsbok. Ett flygplan i nöd skall beredas tillfälle att landa så snabbt som möjligt på närmaste lämpliga flygfält. Konventionen om internationell civil luftfart föreskriver att ett luftfartyg i nöd skall ges företräde framför den övriga flygtrafiken. Om en olycka inträffar skall den observerade parten i enlighet med normal internationell praxis genomföra räddningsaktionen. Utredningen av olyckan skall genomföras av den observerade parten i samverkan med den observerande parten. Vid utredningen iaktas bestämmelserna i bilaga 13 till Konventionen om internationell civil luftfart. Motsvarande bestämmelser ingår i artikel 26 i Konventionen om internationell civil luftfart. Alla vrakdelar återlämnas efter utredningen till den part som är ägare till flygplanet.

Lagstiftningen i Finland. I 70 § luftfartslagen anges att om undersökning av luftfartsolyckor och olyckstillbud stadgas i lagen om undersökning av olyckor. Fördragsbestämmelserna om utredning av olyckor kräver inte ändringar i luftfartslagen eller lagen om undersökning av olyckor, men bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

Artikel IX. Data från observationsflygningar upptagna med sensorer. I artikel IX del I fastställs vilka dataupptagningsmedier som får användas vid upptagning av data med sensorer vid observationsflygningar. Data som upptas vid en observationsflygning får inte överföras från flygplanet under pågående flygning. Data som upptagits med sensorer skall placeras i en behållare som förseglas i närvaro av representanter för de fördragsslutande parterna. Data skall hållas tillgängliga för parterna i enlighet med bestämmelserna i fördraget och får endast användas för att uppnå fördragets syften. Syftena med fördraget anges i inledningen till fördraget och i dess operativa artiklar och bilagor. I artikel IX del II ingår bestämmelser om dataupptagning med sensorer som använder fotografisk film och detaljerade bestämmelser om hur filmerna skall framkallas. Närmare bestämmelser om vilken information som skall lämnas rörande filmframkallare, duplikatorer och fotografisk film samt om rutiner för kontroll av filmframkallning ingår även i bilaga K. Artikel IX del III innehåller motsvarande bestämmelser om dataupptagning med sensorer

som använder andra dataupptagningsmedier än fotografisk film. I del IV ingår bestämmelser om tillgången till sensorupptagna data. Varje fördragsslutande part skall ha rätt att av den observerande parten begära och få duplikat eller kopior av data som upptagits med sensorer. Begäran skall också meddelas den observerade parten. Begäran skall bygga på de uppgifter som varje fördragsslutande part i enlighet med artikel VI del 1 punkt 21 får om en utförd observationsflygning inom sju dagar efter att flygningen avslutats.

Artikel X. Rådgivande kommittén. Genom fördraget inrättas en rådgivande kommitté (Open Skies Consultative Commission) med uppgift att främja syftena med fördraget och underlätta genomförandet av det. Kommitténs beslut antas med konsensus, vilket innebär att ingen av parterna reser någon invändning mot ett beslut eller en rekommendation. Varje part har rätt att förelägga kommittén frågor som gäller fördraget. I artikel X räknas särskilt upp vissa frågor som kommittén behandlar: a) ärenden som gäller åttlydnad av bestämmelserna i fördraget, b) oklarheter i tolkningen av fördraget, c) ansökningar om anslutning och d) tekniska och administrativa åtgärder som är nödvändiga efter nya staters anslutning till fördraget. Kommittén kan även föreslå ändringar av fördraget. Förslagen behandlas normalt enligt bestämmelserna i artikel XVI. Kommittén kan själv fatta beslut om sådana förbättringar i fråga om fördragets sätt att fungera och dess effektivitet som inte strider mot fördraget. De förbättringar kommittén är behörig att göra räknas upp i artikel X punkt 5. Dessa beslut innebär inga ändringar i fördraget. Kommitténs möteslokaler och andra behövliga anläggningar är belägna i Wien. Kommittén kan, om den önskar, besluta flytta möteslokalerna någon annanstans. Närmare bestämmelser om kommitténs verksamhet ingår i bilaga L. Enligt del I i bilagan består kommittén av företrädare utsedda av varje part. Kommittén håller ordinarie möte minst fyra gånger om året, om inte något annat bestäms. Dessutom kan extramöten sammankallas. Ordförandeskapet roterar mellan parterna enligt fransk bokstavsordning. Kommitténs arbetspråk är desamma som fördragets giltiga språk. Kommitténs handlingar är konfidentiella, om inte något annat avtalas. Kommittén beslutar om offentliggörande. I bilaga L del II ingår bestämmelser om den årliga översynen av aktiva kvoter och i del III om extra observations-

flygningar. Kommittén skall behandla framställningar från OSSE och andra internationella organisationer om extra observationsflygningar över en parts territorium med dess medgivande. Data från sådana observationsflygningar skall tillhandahållas den organisation som gjort framställningen. Parterna kan även sinsemellan komma överens om att genomföra extra observationsflygningar. Extra observationsflygningar enligt bilaga L avräknas inte mot parternas aktiva eller passiva kvoter.

Kommittén höll sitt första möte genast efter att fördraget undertecknats den 2 april 1992 och fortsatte sedan sin verksamhet med stöd av bestämmelsen om provisorisk tillämpning av fördraget fram till den 1 januari 2002, då fördraget trädde i kraft. Kommittén har med stöd av artikel X och bilaga L godkänt över 20 beslut rörande verkställigheten av fördraget. Besluten är till största delen av mycket teknisk natur. De reglerar frågor av följande slag: godtagbar tilläggsutrustning för testning, förfaranden för uträkning av minimihöjder vid användning av sensorer, minimi-upplösningsförmågan hos optiska kameror, ansvar för framkallning av film, förfaranden för bestämmande av SAR-radarns markupplösningsförmåga, data som skall anges i anslutning till diagrammen över kalibreringsmålen, kalibreringen av framkallningsutrustningen, formerna för lagring av data, minimitiderna för bevarande och överlåtande av data, preciserande bestämmelser om uppgörande av uppdragsplaner och genomförande av observationsflygningar, identifiering av flygplan som används för observationsflygningar, inrättande av en databank om observationsflygningarna och inspektionsrapporterna före flygningarna. Kommittén antog även sina egna procedurregler 1993.

Kommittén har vidare godkänt beslut om fördelningen av kostnaderna. Ett beslut (OSCC/I/Dec. 1) som kommittén fattade den 10 december 1992 innehåller bestämmelser om kostnaderna för verkställigheten av Open Skies-systemet. I beslutet fastställs hur kostnaderna skall fördelas i olika situationer: a) då observationsflygningen genomförs med ett flygplan som utsetts av den observerande parten, b) då observationsflygningen genomförs med ett flygplan som tillhandahållits av den observerade parten, c) eller då observationsflygningen genomförs med ett flygplan

som utsetts av en tredje part. Kommittén antog den 16 juli 1993 en fördelningsskala för de allmänna kostnaderna för kommitténs verksamhet (OSCC/VI/Dec. 10), som utgår från OSSE:s "Helsingforsskala" men väger in skillnaden i antal mellan OSSE:s medlemsstater och parterna i fördraget om observationsflygningar. Betalningsandelarna för de OSSE-stater som senare ansluter sig till fördraget räknas ut enligt samma princip. Bland kommitténs senaste beslut är dess beslut att godkänna Finlands och Sveriges anslutningsansökningar den 4 februari 2002.

Lagstiftningen i Finland. Enligt artikel X i fördraget är kommitténs handlingar konfidentiella om inte något annat avtalas, och kommittén beslutar om offentliggörande. Kommitténs handlingar motsvarar i Finland definitionen på myndighetshandlingar i 5 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (offentlighetslagen, 621/1999) i de fall då kommitténs handlingar innehåller av finländska myndigheter. Enligt 7 § offentlighetslagen blir handlingarna offentliga när myndigheten fått dem, om det inte i offentlighetslagen eller någon annan lag föreskrivs något om dess offentlighet eller sekretess eller om någon annan begränsning av rätten att ta del av dem. Kommitténs handlingar är sådana handlingar som avses i 24 § 1 mom. 2 punkten offentlighetslagen och som gäller Finlands förhållanden till andra stater eller internationella organisationer. De är sekretessbelagda om utlämnandet av uppgifter ur dem skulle medföra skada eller olägenhet för Finlands internationella förhållanden eller förutsättningar att delta i det internationella samarbetet. Eftersom kommitténs handlingar inte kan anses vara offentliga om inte kommittén beslutat att så är fallet, avviker bestämmelserna i artikel X från bestämmelserna i offentlighetslagen, som förutsätter att eventuella olägenheter utreds särskilt för varje handling. Bestämmelsen i artikel X kräver inte någon ändring av den i den finska lagstiftningen, men den hör till området för lagstiftningen.

Artikel XI. Meddelanden och rapporter. Parterna skall skriftligen överlämna de meddelanden och rapporter som krävs enligt fördraget. De skall överlämnas på diplomatisk väg eller via andra officiella kanaler, såsom OSSE:s kommunikationsnät. Förteckningen av meddelanden och rapporter som fördraget skulle komma att kräva och planeringen av

formulär för meddelandena inleddes redan medan förhandlingarna om fördraget ännu pågick. Detaljerade bestämmelser om dem har sedermera utarbetats av rådgivande kommittén.

Artikel XII. Ansvarighet. En part skall i enlighet med internationell rätt och praxis vara skyldig att betala gottgörelse för skador den orsakat andra parter eller deras fysiska eller juridiska personer eller deras egendom under tillämpning av detta fördrag. Artikel XII togs in i fördraget eftersom en del av de stater som deltog i förhandlingarna ansåg att frågan skulle förbli öppen och olika tolkningar skulle vara möjliga om det inte fanns en uttrycklig bestämmelse om saken. Vissa stater motsatte sig dock detaljerade regler om frågan i fördraget och resultatet blev därför en hänvisningsbestämmelse som fastställde att frågor om ansvarighet skall avgöras i enlighet med internationell rätt och praxis.

Efter att ha deponerat sitt ratifikationsinstrument lämnade dock Förenta staterna den 4 februari 1994 en tolkningsförklaring till depositarien enligt vilken artikel XII inte innebär någon ändring i bestämmelserna i gällande internationell rätt när det gäller ansvarighet för skador som eventuellt orsakats genom flygningar enligt fördraget. Förenta staternas ansåg att artikel XII inte ålägger en observerande part skyldighet att betala gottgörelse för skador som orsakats av den observerade parten eller dess fysiska eller juridiska personer eller deras egendom, om skadorna beror på användningen av ett observationsflygplan vid en observationsflygning under tillämpning av fördraget och observationsflygningen genomfördes med ett observationsflygplan som den observerade parten utsett och ställt till förfogande i enlighet med artikel VI. Förenta staterna angav vidare att de kommer att kräva gottgörelse av den observerade parten för skador som orsakas av Förenta staterna, inbegripet dess representanter, sensoroperatörer och flygövervakare, då skadorna beror på användningen av ett observationsflygplan vid en observationsflygning under tillämpning av fördraget, om observationsflygningen genomfördes med ett observationsflygplan som den observerade parten utsett och ställt till förfogande i enlighet med artikel VI.

Lagstiftningen i Finland. Formuleringen av artikel XII är tydlig så till vida att de för-

dragsslutande parternas ansvarsgrund inte entydigt framgår av den. Formuleringen förefaller att hänvisa till ansvar på grund av vållande ("orsakat", "caused"). Skadeståndsskyldigheten inom den civila och militära luftfarten regleras i 66 § luftfartslagen och i skadeståndslagen. Artikel XII i fördraget hör sålunda till området för lagstiftningen. Bestämmelsen förefaller även att avvika från luftfartslagen, som utgår från s.k. strikt ansvar, dvs. ansvar som åtminstone delvis är oberoende av vållande. Med hänsyn till att fördragsbestämmelserna är så tolkningsbara och beroende av gällande internationell rätt är det dock inte skäl att ta in någon särskild bestämmelse om flygningar enligt fördraget om observationsflygningar i luftfartslagen.

Artikel XIII. Utseende av personal samt privilegier och immunitet. Artikel XIII är uppdelad i två delar. Del I gäller utseende av personal för att utföra uppgifter i anslutning till observationsflygningar och del II privilegier och immunitet som beviljas dessa personer. När en part deponerar sitt ratifikationsinstrument skall den lämna de andra fördragsslutande parterna en förteckning över de personer den utsett för att utföra alla uppgifter som sammanhänger med partens observationsflygningar. Denna skyldighet gäller också parter som deponerar sitt anslutningsinstrument. Förteckningen får uppta högst 400 personer. I förteckningen skall anges könstillhörighet, födelsetid och födelseort, passnummer och funktion för varje person. Förteckningen kan ändras var sjätte månad. Efter att de andra parterna fått förteckningen har de rätt att inom 30 dagar göra en invändning mot någon i förteckningen. Övriga personer anses godkända. En part kan även senare göra en invändning bilateralt. Den observerade parten skall utfärda viseringar och övriga handlingar som behövs för inresa i landet för de utsedda och godkända personerna. Viseringarna kan vara antingen långvariga viseringar som gäller 24 månader eller viseringar som beviljas på ankomstplatsen och gäller för den observationsflygning som då skall genomföras. Viseringar kan också utfärdas vid någon annan tidpunkt som de berörda parterna kommit överens om. Parterna är inte skyldiga att godkänna andra personer för observationsflygningar inom sitt territorium än de som utsetts på det sätt som anges i artikel XIII del I.

Den utsedda personalen skall enligt artikel

XIII del II beviljas sådana privilegier och sådan immunitet som behövs för att de effektivt skall kunna fullgöra sina uppgifter enligt fördraget. Fördraget föreskriver att de skall beviljas de privilegier som anges i artikel 29, artikel 30 punkt 2, artikel 31 punkterna 1, 2 och 3 och artiklarna 34 och 35 i Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (FördrS 3-4/1970). Med stöd av artikel 29 i Wienkonventionen skall personerna i fråga åtnjuta okränkbarhet. De får inte underkastas någon form av anhållande eller annat frihetsberövande. Världstaten skall vidta lämpliga åtgärder för att förhindra angrepp mot deras personer, frihet och värdighet. I artikel 30 föreskrivs att deras privatbostäder skall åtnjuta samma okränkbarhet och skydd som en beskickningslokal. Också deras korrespondens och egendom skall åtnjuta okränkbarhet. Enligt artikel 31 punkt 1 skall de åtnjuta immunitet i den mottagande staten med avseende på utövandet av dess domsrätt i straffrättsligt hänseende samt med vissa undantag med avseende på utövandet av dess domsrätt i tvistemål och administrativa mål. I punkt 2 i artikeln bestäms att de inte är skyldiga att avlägga vittnesmål och i punkt 3 att inga exekutiva åtgärder får vidtas mot dem. Enligt artikel 34 skall de vara befriade från alla statliga, regionala eller kommunala skatter och pålagor, vare sig de avser person eller egendom, dock med de undantag som anges i artikeln. Enligt artikel 35 skall de vara befriade från personlig prestationsskyldighet, alla slag av allmänna tjänsteplikt samt militära förpliktelser. Vidare skall de åtnjuta de privilegier som anges i artikel 36 punkt 1 b, om det inte är fråga om varor som enligt lag inte får föras in i landet eller ut därifrån eller som omfattas av karantänsbestämmelser. Om medlemmar av personalen reser genom de andra fördragsslutande parternas territorium skall parterna bevilja dem de privilegier och den immunitet som enligt artikel 40 punkt 1 i Wienkonventionen beviljas diplomatiska företrädare, dvs. sådan okränkbarhet och immunitet som fordras för att trygga genomresan. Personalens transportmedel skall åtnjuta samma immunitet med avseende på husrannsakan, rekvisition, beslag eller exekutiva åtgärder som diplomatiska företrädarens transportmedel enligt artikel 22 punkt 3 i Wienkonventionen.

Lagstiftningen i Finland. Enligt artikel XIII del I punkt 1 skall parterna då de ratificerar (eller tillträder) fördraget anmäla vilka per-

soner de utsett att utföra uppgifter i anslutning till observationsflygningar. För var och en av dem skall uppges namn, könstillhörighet, födelsetid och födelseort, passnummer och funktion. Frågan om hur bestämmelsen förhåller sig till finsk lag är densamma som i fråga om artikel VI del I punkt 5 H, som utreddes ovan.

Viseringsfrågorna i artikel XIII del I punkt 3 ligger inom Europeiska gemenskapens befogenheter. Hänvisningarna till viseringarnas giltighetstider ger anledning att förmoda att visering i detta sammanhang också avser uppehållstillstånd. Frågor som gäller behandlingstiden för dessa handlingar och giltighetstidens längd regleras i Finland i kap. 2 och 3 utlänningslagen. Eftersom artikel XIII del I punkt c i fördraget gör det möjligt att också komma överens om andra behandlings- och giltighetstider, behöver bestämmelserna i utlänningslagen inte ändras trots att del 1 punkt 3 i artikeln måste anses höra till området för lagstiftningen.

Genom bestämmelserna i artikel XIII del II utvidgas tillämpningsområdet för Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser som satts i kraft genom lag och som även annars hör till området för lagstiftningen, såsom nedan visas. Till den del privilegierna och immuniteten gäller tullar strider arrangemanget inte mot gemenskapsrätten, eftersom artikel 133 punkt 1 b i rådets förordning (EEG) nr 918/83 föreskriver att medlemsstaterna kan bevilja tullbefrielse enligt sedvanliga privilegier som beviljas på grund av internationella överenskommelser eller överenskommelser om högkvarter, i vilka antingen ett tredje land eller en internationell organisation är avtalsslutande part. Enligt artikel 134 punkt 1 i samma förordning skall medlemsstaterna anmäla till kommissionen de tullbestämmelser i internationella konventioner och överenskommelser av den art som avses i artikel 133 punkt 1 b som sluts efter det att förordningen har trätt i kraft.

Hänvisningen till artikel 34 och artikel 36 punkt 1 b i Wienkonventionen gäller också beskattningen. I fråga om indirekta skatter är tillämpningsområdet för skattefriheten i viss mån tolkningsbart. Av allt att döma gäller både skattefriheten och tullen enbart varor som importerats från tredje länder, medan inhemska varor och gemenskapsinterna förvärv inte berörs av skattefriheten. Gemen-

skapsrätten innehåller ingen uttrycklig bestämmelse om skattefrihet och fördragsregleringen kunde därför förväntas kräva bemyndigande av Europeiska unionens råd när det gäller befrielse från mervärdesskatter och acciser. De EU-stater som är parter i fördraget om observationsflygningar har dock inte begärt ett sådant bemyndigande och det är då inte lämpligt för Finland heller att till åtskillnad från de andra medlemsstaterna börja ställa sådana krav.

Den personliga integriteten och korrespondensens och egendomens okränkbarhet innebär avvikelser från bl.a. tvångsmedelslagens (450/1987) bestämmelser om anhållande och häktning, beslag och husrannsakan. Immuniteten mot lagföring innebär avvikelse såväl från privat- och straffrättslig som förvaltningsrättslig domsrätt inom Finlands jurisdiktionsområde. Befrielsen från skyldigheten att vittna innebär avvikelse från 17 kap. 18 och 20 § rättegångsbalken och 39 § förvaltningsprocesslagen. Befrielsen från tvångsmedelsåtgärder innebär avvikelse från olika administrativa och processuella tvångsmedel och säkringsåtgärder. Befrielsen från personliga tjänsteplikter berör bl.a. försvarsplikten.

Bestämmelserna i artikel XIII förutsätter inte ändringar i den gällande lagstiftningen, men eftersom bestämmelserna hör till området för lagstiftningen måste de i Finland sättas i kraft i form av lag.

Artikel XIV. Benelux. Nederländerna, Belgien och Luxemburg bildade Benelux i samband med undertecknandet av fördraget och behandlas för fördragets syften som en enda part. När det gäller fördragets rådgivande kommitté, ansvarighet, privilegier och immunitet och fördragets slutartiklar behandlas de dock som separata stater. Beneluxstaterna kan när som helst säga upp arrangemanget. Det anses då ha upphört den 31 december som följer efter 60 dagar efter meddelandet om uppsägning. Uppsägningen av arrangemanget innebär självfallet inte att parterna drar sig ur hela fördraget, förutsatt att de inte särskilt säger upp det i enlighet med artikel XV. Som ett exempel på tillämpningen av artikel XIV kan nämnas att Benelux kan utse ett gemensamt observationsflygplan, medan parterna i Benelux inte kan utse sådana särskilt för sig.

Artikel XV. Giltighet och uppsägning. Fördraget gäller obegränsad tid. Parterna har rätt

att säga upp fördraget för egen del med sex månaders uppsägningstid. Om någon av parterna säger upp fördraget sammankallas parterna till en konferens för att ta ställning till uppsägningens följder för fördraget.

Artikel XVI. Ändringar och periodisk översyn. Varje part skall ha rätt att föreslå ändringar i fördraget genom att lämna ändringsförslag till någondera depositarien. Dessutom kan rådgivande kommittén föreslå ändringar i enlighet med artikel X punkt 5. Om minst tre parter begär det, sammankallas en konferens för att behandla ändringsförslagen. Ändringar skall godkännas av alla fördragsslutande parter antingen skriftligt eller vid en konferens, och de träder i kraft 60 dagar efter det att parterna deponerat sina ratifikationsinstrument. En konferens för att granska tillämpningen av fördraget sammankallas under alla omständigheter tre år efter fördragets ikraftträdande och därefter vart femte år.

Artikel XVII. Depositaries, ikraftträdande och anslutning. Kanadas och Ungerns regeringar är depositaries för fördraget. Ratifikations- eller anslutningsinstrumenten skall deponeras hos någondera eller vardera av dem. Fördraget träder i kraft 60 dagar efter det att 20 ratifikationsinstrument har deponerats. Bland dem skall finnas de signatärstaters ratifikationsinstrument vars individuella tilldelning av passiva kvoter är minst 8. Dessa stater är Frankrike, Italien, Kanada, Tyskland, Ukraina, partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen, Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland och USA. Dessa villkor för ikraftträdandet uppfylldes den 2 november 2001 när Ryssland och Vitryssland deponerade sina ratifikationsinstrument, och fördraget trädde internationellt i kraft den 1 januari 2002.

Ursprungligen kunde fördraget endast undertecknas av sådana stater som deltog i fördragsförhandlingarna som befullmäktigade förhandlare. Fördraget undertecknades av Belgien, Bulgarien, Danmark, Frankrike, Grekland, Island, Italien, Kanada, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Ryssland, Slovakien, Spanien, Storbritannien och Nordirland, Tjeckien, Turkiet, Tyskland, Ukraina, Ungern, USA och Vitryssland.

Utöver de ursprungliga signatärstaterna kan enligt fördraget tre kategorier av stater under vissa förutsättningar bli parter i fördraget. 1) Fördraget var direkt öppet för undertecknan-

de av de forna sovjetstaterna Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Kazakstan, Kirgizistan, Moldavien, Tadzjikistan, Turkmenistan och Uzbekistan. Dessa har även rätt att när som helst ansluta sig till fördraget, om de inte har undertecknat det innan det träder i kraft. 2) Under sex månader efter fördragets ikraftträdande får de deltagare i OSSE som ursprungligen stod utanför fördraget ansöka om rätt att ansluta sig till det. 3) Sex månader efter ikraftträdandet kan rådgivande kommittén pröva anslutning av vilken stat som helst som den anser ha förmåga och vilja att uppfylla fördragets syften. Av staterna i den första kategorin är det bara Georgien och Kirgizistan som har undertecknat fördraget. Kirgizistan har dock inte ännu då propositionen lämnas ratificerat fördraget. Av staterna i den andra kategorin lämnade Finland och Sverige in sina anslutningsansökningar till depositarierna så snart fördraget hade trätt internationellt i kraft och rådgivande kommittén godkände ansökningarna den 4 februari 2002. Staterna i den andra kategorin kan lämna sina anslutningsansökningar också efter utgången av den ovannämnda sexmånadersperioden. Syftet med fördraget är sålunda inte att begränsa tiden under vilken deltagarna i OSSE kan ansluta sig till sex månader utan att betona möjligheten för de OSSE-deltagare som ursprungligen stod utanför fördraget att, om de så önskar, bli parter i fördraget så snart som möjligt.

För de stater som deponerar sina ratifikations- eller anslutningsinstrument efter det att fördraget trätt internationellt i kraft, träder fördraget i kraft 60 dagar efter dagen då ratifikations- eller anslutningsinstrumentet deponerades. Finland konstaterade i samband med sin ansökan om anslutning att Finlands anslutning kräver godkännande av riksdagen och att Finlands anslutningsinstrument kan deponeras först efter att riksdagen och republikens president slutgiltigt godkänt fördraget.

I artikel XVII räknas vidare upp depositariernas förpliktelser.

Artikel XVIII. Provisorisk tillämpning och etappvis tillämpning av fördraget. Artikel XVIII är uppdelad i två delar, där del I gäller provisorisk tillämpning och del II etappvis tillämpning av fördraget. Eftersom det redan från början stod klart att det skulle ta lång tid innan fördraget kunde träda i kraft, togs det in en bestämmelse om att vissa av artiklarna i

fördraget kunde tillämpas provisoriskt under 12 månaders tid räknat från den tidpunkt då fördraget öppnades för undertecknande. Syftet med den provisoriska tillämpningen var att göra det möjligt att före fördragets ikraftträdande vidta sådana åtgärder som behövdes för att förbereda ikraftträdandet. Sådana åtgärder var meddelandet av numret på det diplomatiske tillståndet för observationsflygningar och vilket språk som skall användas (artikel VI del I punkt 4), de grundläggande bestämmelserna om rådgivande kommitténs verksamhet (artikel X punkterna 1–3, 6 och 7 samt bilaga L del I), lämnandet av de meddelanden och rapporter som krävs enligt fördraget (artikel XI), bestämmelserna om utseende av och invändningar mot personal (artikel XIII del I punkterna 1 och 2) och specialbestämmelserna om Benelux (artikel XIV). Utöver de bestämmelser som enligt artikel XVIII del I punkt 1 skall tillämpas provisoriskt anges uttryckligen i vissa andra artiklar i fördraget att de kan tillämpas provisoriskt. Sådana fördragsbestämmelser är: artikel IX del I punkt i och del II punkt 2, bilaga B del II 2(a)(1), 2(b), 2(c) och punkt 4, bilaga D tillägg 1 del I punkterna 3, 4 och 5 och del III punkterna 2, 3, 4, och 5 samt bilaga F del I punkt 7. Eftersom fördraget trädde i kraft långt efter den ursprungligen avsedda tidtabellen har den provisoriska tillämpningen förlängts med ett år åt gången genom beslut av rådgivande kommittén. Den provisoriska tillämpningen upphör enligt fördraget när det träder internationellt i kraft. De fördragsslutande parterna kan dock besluta att förlänga tiden för den provisoriska tillämpningen för stater som inte har ratificerat fördraget. För att säkerställa att parterna har lika tekniska möjligheter innehåller fördraget bestämmelser om etappvis tillämpning av vissa tekniska anordningar. Enligt artikel XVIII del II får utrustning för infraröd linjeavsökare inte tillämpas under en period som börjar när fördraget träder i kraft och slutar den 31 december det tredje år som följer efter det år då fördraget trädde i kraft., dvs. den 31 december 2005. Också vissa restriktioner gällande egenskaperna hos de observationsflygplan som har ställts till förfogande gäller under tiden för etappvis tillämpning (sensorerna, flygdistansen utan bränslepåfyllning och de aktiva kvoterna). Lagstiftningen i Finland. Varken Finlands grundlag eller någon annan lag innehåller bestämmelser om provisorisk tillämpning av

fördrag. Om de fördragsbestämmelser som skall tillämpas provisoriskt är sådana som kräver godkännande av Finlands riksdag, kan fördraget tillämpas först då riksdagen och republikens president har godkänt det. Eftersom bestämmelserna om provisorisk tillämpning sålunda inte kan tillämpas i Finland, saknar bestämmelsen betydelse för förfarandet för införande i Finland och bestämmelsen hör inte till området för lagstiftningen.

Artikel XIX. Giltiga texter. Fördragets giltiga språk är engelska, franska, italienska, ryska, spanska och tyska.

2. Motivering till lagförslagen

2.1. Lagen om ikraftträdande av de bestämmelser i fördraget om observationsflygningar som hör till området för lagstiftningen

1 §. I lagens 1 § ingår den sedvanliga blankettlagsbestämmelsen genom vilken de bestämmelser i fördraget om observationsflygningar som hör till området för lagstiftningen område sätts i kraft genom lag. Dessa bestämmelser specificeras i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Lagens 2 § innehåller en bestämmelse om att närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen kan utfärdas av statsrådet genom förordning.

3 §. Lagen förslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms av republikens president genom förordning samtidigt som fördraget träder i kraft för Finlands del.

2.2. Lagen om ändring av 14 § territorialövervakningslagen

14 §. *Flygfotografering.* Enligt förslaget skall 14 § 1 mom. kompletteras med en bestämmelse om att däri avsett tillstånd till fotografering från luftfartyg inte skall krävas om något annat bestäms om saken i ett internationellt fördrag som är förpliktande för Finland.

Enligt gällande 14 § territorialövervakningslagen är det utan tillstånd förbjudet att från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygningen och med användning av apparatur för upptagning av elektromagnetisk strålning fotografera de objekt som särskilt räknas upp i paragrafen. Bestämmelserna i fördraget om observationsflygningar innebär avvikelse från denna be-

stämmelse i territorialövervakningslagen. Territorialövervakningslagen är en allmän lag om territorialövervakning. Bestämmelserna i speciallagar och internationella fördrag samt andra internationella förpliktelser kan komma att bli primärt tillämpliga i förhållande till territorialövervakningslagen. I territorialövervakningslagens 3 §, som utgör en del av de allmänna bestämmelserna, ingår en hänvisning till internationella förpliktelser gällande ankomst till finskt territorium, uppehåll i landet och avresa från landet, såsom ovan i avsnitt 1 i detaljmotiveringen påpekas. Motsvarande hänvisning finns också i 5 §, som gäller statsluftfartyg och statsfartyg. Eftersom territorialövervakningslagen inte innehåller någon motsvarande hänvisningsbestämmelse i fråga om flygfotografering, är det skäl att för tydlighetens skull ta in en sådan i lagen. En naturlig plats är 14 § 1 mom. som gäller tillståndspliktig flygfotografering. *Ikraftträdelse.* Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms av republikens president genom förordning samtidigt som fördraget träder i kraft för Finlands del.

3. Ikraftträdande

För de stater som ansluter sig till fördraget om observationsflygningar efter det att fördraget har trätt internationellt i kraft, träder fördraget i kraft 60 dagar efter den dag då anslutningsinstrumenten deponerades. Lagarna i propositionen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms av republikens president genom förordning samtidigt som fördraget träder i kraft för Finlands del.

4. Behovet av riksdagens samtycke

I 94 § 1 mom. grundlagen föreskrivs att riksdagen skall godkänna bl.a. fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis omfattar riksdagens godkännandebefogenhet alla materiella bestämmelser om internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen. En bestämmelse i ett fördrag måste anses höra till området för lagstiftningen om den gäller utövande eller begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet som tryggas i grundla-

gen, om bestämmelsen på något annat sätt gäller grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter, om den sak bestämmelsen gäller enligt grundlagen skall regleras i lag eller om det finns gällande bestämmelser i lag om den eller om det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas om den. Detta är fallet oavsett om bestämmelsen strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland. (se t.ex. GrUU 11, 12 och 45/2000 råd).

I fördraget om observationsflygningar ingår ett flertal bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och kräver riksdagens godkännande. T.ex. följande fördragsbestämmelser, vilkas förhållande till finsk lagstiftning har utretts noggrannare i det första huvudavsnittet i detaljmotiveringen, är sådana bestämmelser: I artikel II i fördraget definieras begrepp som används i fördraget. Definitionerna påverkar indirekt innehållet i och tillämpningen av materiella bestämmelser inom området för lagstiftningen och hör därför själva till området för lagstiftningen.

Artikel IV föreskriver vilka sensorer som får användas. I Finland regleras flygfotograferingen i 14 § territorialövervakningslagen, som anger att flygfotografering av de objekt som nämns i lagen med användning av apparatur för upptagning av elektromagnetisk strålning kräver tillstånd. Bestämmelserna i fördraget innebär i detta avseende avvikelser från 14 § territorialövervakningslagen.

Bestämmelserna hör därför till området för lagstiftningen och i propositionen ingår ett förslag till ändring av 14 § territorialövervakningslagen.

Artikel V i fördraget gäller flygplanen som används. I 6 § luftfartslagen ingår bestämmelser om registreringsstaten för luftfartyg som används i luftfart i Finland. Bestämmelserna i artikel V i fördraget kräver inte ändringar i gällande lag, men de hör till lagstiftningens område.

Bestämmelserna i artikel VI hör i sin helhet till området för lagstiftningen, eftersom luftfartslagen i allmänhet tillämpas på observationsflygningar i Finland. Artikel VI del I punkterna 5 och 6 gäller ett observationsflygplans ankomst till ett land och punkt 20 dess avresa från ett land. Luftfartygs ankomster till och avresor från Finland regleras i 3 och 5 § territorialövervakningslagen, som inte behöver ändras på grund av fördraget.

Bestämmelserna hör dock till området för lagstiftningen.

I artikel VI del I punkt 5 h ingår en bestämmelse om utlämnande av personuppgifter. Enligt 10 § 1 mom. grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Behandlingen av personuppgifter, bland annat överförande och utlämnande av dem, regleras i personuppgiftslagen. Artikel VI i fördraget förutsätter inte ändring av personuppgiftslagen, men den innehåller på ovannämnda grunder bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

På transitflygningar enligt artikel VII över finskt territorium tillämpas på samma sätt som på observationsflygningar territorialövervakningslagen och territorialövervakningsförordningen samt luftfartslagen. Transitflygningarna kräver inga lagändringar, men de hör till området för lagstiftningen.

I artikel VIII del III punkt 4 ingår bestämmelser om utredning av flygolyckor där observationsflygplan är inblandade. I Finland regleras utredningen av olyckor och tillbud i lagen om undersökning av olyckor. Fördragets bestämmelser om utredning av olyckor hör till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna i artikel X om konfidentialiteten hos rådgivande kommitténs handlingar berör offentligheten hos myndigheternas handlingar enligt 5, 7 och 24 § offentlighetslagen i de fall då kommitténs handlingar innehåller finska myndigheter. Bestämmelserna i artikel X avviker från bestämmelserna i 24 § 1 mom. 2 punkten offentlighetslagen, som förutsätter att eventuella olägenheter utreds särskilt för varje handling. Bestämmelsen i artikel X kräver inte ändringar i den finska lagen, men den hör till området för lagstiftningen.

Enligt artikel XII är en part i enlighet med internationell rätt och praxis skyldig att betala gottgörelse för skador den orsakat andra parter eller deras fysiska eller juridiska personer eller deras egendom under tillämpning av fördraget. Bestämmelser om skadestånd både inom civil och militär luftfart bestäms i Finland i 66 § luftfartslagen och i skadeståndslagen. Bestämmelserna i artikel XII hör till området för lagstiftningen. Artikel XIII del I innehåller bestämmelser om utseende av personal att utföra uppgifter i anslutning till observationsflygningar. I punkt 1 bestäms om lämnande av personupp-

gifter till andra parter. Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen på samma grunder som ovan angavs för artikel VI del I punkt 5 h. Bestämmelserna i artikel XIII del I punkt 3 rörande behandlings- och giltighetstider för viseringar och uppehållstillstånd gäller omständigheter som regleras i 2 och 3 kap. utlänningslagen och hör till området för lagstiftningen.

I artikel XIII del II ingår bestämmelser om personalens privilegier och immunitet. Bestämmelsernas förhållande till den finska lagstiftningen har behandlats noggrannare i motiveringen till artiklarna. Riksdagens grundlagsutskott har i olika ställningstaganden framhållit att bestämmelser gällande privilegier för internationella organisationer och deras nationella företrädare och internationella personal hör till området för lagstiftningen och kräver riksdagens godkännande (GrUU 38/2000 rd, 45/2000 rd och 49/2001 rd). Genom artikel XIII del II punkterna 1 och 5 utvidgas också tillämpningsområdet för Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser, som satts i kraft genom lag, och fördragsbestämmelserna hör även av denna anledning till området för lagstiftningen. Artikel XIII del II punkt 2 gäller tolkningen och tillämpningen av bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och hör följaktligen till området för lagstiftningen. Del II punkterna 3 och 4 gäller grunderna för individernas rättsställning och hör sålunda till området för lagstiftningen.

Med stöd av 94 § grundlagen behövs riksdagens godkännande även för fördrag som orsakar Finland sådana avsevärda årliga kostnader som inte kan täckas med anslag i budgeten eller budgetreservationer. I artikel VI del I punkt 18 anges att kostnaderna för observationsflygningarna fördelas i enlighet med bilaga L, dvs. såsom rådgivande kommittén beslutar. Enligt bilaga L del I punkt 9 beslutar rådgivande kommittén också om fördelningen av de gemensamma kostnaderna för sin verksamhet. Enligt beräkningarna i den allmänna motiveringen i propositionen skulle de extra kostnaderna för Finlands del uppgå till 0,75–1,25 miljoner euro per femårsperiod. Fördraget har ekonomiska verkningar som binder riksdagens budgetmakt och det måste också av denna anledning godkännas av riksdagen. Bestämmelserna om visering och tullar i fördraget om observationsflygningar tangerar

gemenskapens behörighet. Fördraget är dock inte öppet för anslutning av Europeiska gemenskapen och det är inte heller ur EG:s rättssystem synpunkt fråga om ett blandat avtal i uttryckets egentliga betydelse. I propositionen föreslås därför att riksdagen skall godkänna fördraget i dess helhet i enlighet med 94 § 1 mom. grundlagen.

5. Behandlingsordning

En stats suveränitet inbegriper dess territoriella okränkbarhet. Fördraget om observationsflygningar gäller observationsflygningar utförda av de andra fördragsslutande parterna med obestyckade flygplan över finskt territorium. Observationen under flygningarna genomförs med sensorer som fastställs i fördraget. Det är alltså fråga om framtagning av information genom öppna arrangemang. Fördraget ger inte den observerande parten rätt till utövning av offentlig makt på den observerade partens territorium. Internationella förpliktelser som är sedvanliga i det moderna samhället och som endast i ringa utsträckning påverkar en stats suveränitet strider inte som sådana mot grundlagens bestämmelser om suveränitet (t.ex. GrUU 11, 12 och 45/2000 rd och 6/2001 rd). Syftet med fördraget är bland annat att skapa större öppenhet och begriplighet i rustningskontrollen, förebyggandet av konflikter och krishanteringen. Fördraget uppfyller härigenom också målet i 1 § 3 mom. grundlagen enligt vilket Finland del-

tar i internationellt samarbete i syfte att säkerställa fred. Bestämmelsen är av betydelse vid bedömningen av om någon bestämmelse om en internationell förpliktelse strider mot grundlagens bestämmelser om suveränitet (se t.ex. GrUU 51/2001 rd). Grundlagsutskottet har ansett att "större militära avdelningar" "de facto kan påverka vår suveränitet" (se GrUU 21/2000 rd). Enligt regeringens uppfattning kan fördraget om observationsflygningar inte anses strida mot grundlagens bestämmelser om suveränitet och fördraget inte heller i övrigt beröra grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom.

Beslut om godkännande av fördraget kan sålunda fattas med en majoritet av de avgivna rösterna och lagförslagen i propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner det i Helsingfors den 24 mars 1992 ingångna fördraget om observationsflygningar.

Eftersom fördraget innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs samtidigt Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om observationsflygningar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det Helsingfors den 24 mars 1992 ingångna fördraget om observationsflygningar gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §
Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom statsrådets förordning.

3 §
Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

2.

Lag

om ändring av 14 § territorialövervakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 14 § 1 mom. territorialövervakningslagen (755/2000) av den 18 augusti 2000 som
följer:

14 §

Flygfotografering

Om inte något annat följer av ett
internationellt fördrag som är förpliktande
för Finland är det
inom finskt territorium utan tillstånd
förbjudet att från luftfartyg eller andra
anordningar som rör sig i luften under
flygningen och med användning av apparatur
för upptagning av elektromagnetisk strålning
fotografera

1) områden där luftfart med stöd av 7 § 1
mom. luftfartslagen (281/1995) varaktigt är
inskränkt,

2) fästningsområden, fort eller
kasernområden,

3) örlogshamnar eller militära flygplatser,

4) försvarsmaktens depåer eller upplag,

5) försvarsmaktens signalstationer,
antennfält, försvarsanläggningar eller
försvarsanordningar,

6) försvarsmaktens eller
gränsbevakningsväsendets terrängövningar.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms
genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 24 maj 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

Lag

om ändring av 14 § territorialövervakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 14 § 1 mom. territorialövervakningslagen (755/2000) av den 18 augusti 2000 som
följer:

Gällande lag

14 §

Flygfotografering

Inom finskt territorium är det utan tillstånd förbjudet att från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygningen och med användning av apparatur för upptagning av elektromagnetisk strålning fotografera

- 1) områden där luftfart med stöd av 7 § 1 mom. luftfartslagen (281/1995) varaktigt är inskränkt,
- 2) fästningsområden, fort eller kasernområden,
- 3) örlogshamnar och militära flygplatser,
- 4) försvarsmaktens depåer eller upplag,
- 5) försvarsmaktens signalstationer, antennfält, försvarsanläggningar eller försvarsanordningar,
- 6) försvarsmaktens eller gränsbevakningsväsendets terrängövningar.

Förslag

14 §

Flygfotografering

Om inte något annat följer av ett internationellt fördrag som är förpliktande för Finland är det inom finskt territorium utan tillstånd förbjudet att från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygningen och med användning av apparatur för upptagning av elektromagnetisk strålning fotografera

- 1) områden där luftfart med stöd av 7 § 1 mom. luftfartslagen (281/1995) varaktigt är inskränkt,
- 2) fästningsområden, fort eller kasernområden,
- 3) örlogshamnar eller militära flygplatser,
- 4) försvarsmaktens depåer eller upplag,
- 5) försvarsmaktens signalstationer, antennfält, försvarsanläggningar eller försvarsanordningar,
- 6) försvarsmaktens eller gränsbevakningsväsendets terrängövningar.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms av republikens president genom förordning.

FÖRDRAG OM OBSERVATIONSFLYGNINGAR

De stater som har slutit detta fördrag, nedan kallade parterna,

som erinrar om de åtaganden de gjorde vid konferensen för säkerhet och samarbete i Europa för att skapa större öppenhet och begriplighet i sin militära verksamhet och för att öka säkerheten genom förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder,

som välkomnar de historiska tilldragelser i Europa som har förändrat säkerhetsläget från Vancouver till Vladivostok, som önskar bidra med ytterligare utveckling och förstärkning av fred, stabilitet och säkerhet genom samarbete inom detta område genom att skapa ett system för observationsflygningar, som värdesätter det potentiella bidrag som de principer för flygobservationer av detta slag skulle kunna göra för säkerheten och stabiliteten också inom andra regioner, som beaktar möjligheten att tillämpa sådana principer för att förbättra öppenhet och begriplighet, för att möjliggöra övervakning av uppfyllelsen av nuvarande och framtida avtal om rustningskontroll samt för att stärka förmågan att förebygga konflikter och hantera kriser inom ramen för konferensen om säkerhet och samarbete i Europa och inom andra berörda internationella organ,

som emotser en möjlighet att utvidga principen om observationsflygningar till att omfatta ytterligare områden såsom miljöskydd, som strävar efter att upprätta förfaranden för att möjliggöra observation från luften av parternas samtliga territorier i avsikt att observera en part eller en partsgrupp på grundval av jämlikhet och effektivitet med bibehållen flygsäkerhet, som beaktar att driften av ett sådant system inte skall vara till förfång för utanförstående stater, har slutit följande fördrag:

Artikel I

TREATY ON OPEN SKIES

The States concluding this Treaty, hereinafter referred to collectively as the States Parties or individually as a State Party, Recalling the commitments they have made in the Conference on Security and Co-operation in Europe to promoting greater openness and transparency in their military activities and to enhancing security by means of confidence- and security-building measures,

Welcoming the historic events in Europe which have transformed the security situation from Vancouver to Vladivostok, Wishing to contribute to the further development and strengthening of peace, stability and co-operative security in that area by the creation of an Open Skies regime for aerial observation,

Recognizing the potential contribution which an aerial observation regime of this type could make to security and stability in other regions as well,

Noting the possibility of employing such a regime to improve openness and transparency, to facilitate the monitoring of compliance with existing or future arms control agreements and to strengthen the capacity for conflict prevention and crisis management in the framework of the Conference on Security and Co-operation in Europe and in other relevant international institutions,

Envisaging the possible extension of the Open Skies regime into additional fields, such as the protection of the environment,

Seeking to establish agreed procedures to provide for aerial observation of all the territories of States Parties, with the intent of observing a single State Party or groups of States Parties, on the basis of equity and effectiveness while maintaining flight safety, Noting that the operation of such an Open Skies regime will be without prejudice to States not participating in it, Have agreed as follows:

Article I

Allmänna bestämmelser

1. Detta fördrag inför det s.k. Open Skies-systemet för parternas genomförande av observationsflygningar över varandras territorier och fastställer deras rättigheter och skyldigheter i detta hänseende.

2. Bilagorna med tillägg utgör en integrerande del av fördraget.

Artikel II

Definitioner

I detta fördrag används följande definitioner.

1. "Observerad part": part eller partsgrupp över vilkens territorium observationsflygningar genomförs eller avses genomföras räknat från den tidpunkt då den mottar meddelande därom från en observerande part tills de åtgärder vidtagits som hänför sig till flygningen eller till personal som agerar å partens eller partsgruppens vägnar.

2. "Observerande part": part eller partsgrupp som avser genomföra eller håller på att genomföra en observationsflygning över en annan parts eller partsgrupps territorium räknat från den tidpunkt då den lämnar meddelande om sin avsikt att genomföra en observationsflygning tills de åtgärder har vidtagits som hänför sig till flygningen eller till personal som agerar å partens eller partsgruppens vägnar.

3. "Partsgrupp": två eller flera parter som har kommit överens om att bilda en grupp som avses i detta fördrag.

4. "Observationsflygplan": ett obebäpnat fastvingeflygplan som utsetts att utföra observationsflygningar, som är registrerat av en parts behöriga myndigheter och som är utrustat med överenskomna sensorer. Med termen obebäpnad menas att observationsflygplan som används i de syften som avses i detta fördrag inte är utrustade för att bära eller bruka vapen.

5. "Observationsflygning": flygning med observationsflygplan av en observerande part över en observerad parts territorium

General provisions

1. This Treaty establishes the regime, to be known as the Open Skies regime, for the conduct of observation flights by States Parties over the territories of other States Parties, and sets forth the rights and obligations of the States Parties relating thereto.

2. Each of the Annexes and their related Appendices constitutes an integral part of this Treaty.

Article II

Definitions

For the purposes of this Treaty:

1. The term "observed Party" means the State Party or group of States Parties over whose territory an observation flight is conducted or is intended to be conducted, from the time it has received notification thereof from an observing Party until completion of the procedures relating to that flight, or personnel acting on behalf of that State Party or group of States Parties.

2. The term "observing Party" means the State Party or group of States Parties that intends to conduct or conducts an observation flight over the territory of another State Party or group of States Parties, from the time that it has provided notification of its intention to conduct an observation flight until completion of the procedures relating to that flight, or personnel acting on behalf of that State Party or group of States Parties.

3. The term "group of States Parties" means two or more States Parties that have agreed to form a group for the purposes of this Treaty.

4. The term "observation aircraft" means an unarmed, fixed wing aircraft designated to make observation flights, registered by the relevant authorities of a State Party and equipped with agreed sensors. The term "unarmed" means that the observation aircraft used for the purposes of this Treaty is not equipped to carry and employ weapons.

5. The term "observation flight" means the flight of the observation aircraft conducted by an observing Party over the territory of an observed Party, as provided in the flight

enligt färdplanen från ankomstplatsen eller Open Skies-flygplatsen (OS-flygplatsen) till avgångsplatsen eller OS-flygplatsen.

6. "Transitflygning": flygning med ett observations- eller transportflygplan genomförd av en observerande part eller på dess uppdrag över en tredje parts territorium på väg till eller från den observerade partens territorium.

7. "Transportflygplan": annat flygplan än ett observationsflygplan som på uppdrag av den observerande parten genomför flygningar till eller från en observerad parts territorium uteslutande i de syften som avses i detta fördrag.

8. "Territorium": land innefattande öar samt vatten inom och utom landets gränser, över vilka en part har suveränitet.

9. "Passiv kvot": det antal observationsflygningar som varje part är skyldig att godta som observerad part.

10. "Aktiv kvot": det antal observationsflygningar som varje part har rätt att genomföra som observerande part.

11. "Maximal flygsträcka": längsta sträcka över den observerade partens territorium från den punkt vid vilken en observationsflygning får utgå till den punkt vid vilken den får avslutas, vilket närmare anges i bilaga A.

12. "Sensor": utrustning av en kategori som anges i artikel IV.1 monterad i ett observationsflygplan för användning vid observationsflygningar.

13. "Markupplösning": det minsta avstånd på marken mellan två närbelägna föremål som kan urskiljas som separata föremål.

14. "Utrustning för infraröd linjeavsökare (IRLS)": sensor som kan ta emot och visa termisk elektromagnetisk strålning som, i den osynliga infraröda delen av det optiska spektrumet, avges av föremål på grund av deras temperatur och i avsaknad av artificiell belysning.

15. "Observationsperiod": angiven tid under en observationsflygning då en särskild i observationsflygplanet monterad sensor är igång.

16. "Besättning": personer från en part i

plan, from the point of entry or Open Skies airfield to the point of exit or Open Skies airfield.

6. The term "transit flight" means a flight of an observation aircraft or transport aircraft conducted by or on behalf of an observing Party over the territory of a third State Party en route to or from the territory of the observed Party.

7. The term "transport aircraft" means an aircraft other than an observation aircraft that, on behalf of the observing Party, conducts flights to or from the territory of the observed Party exclusively for the purposes of this Treaty.

8. The term "territory" means the land, including islands, and internal and territorial waters, over which a State Party exercises sovereignty.

9. The term "passive quota" means the number of observation flights that each State Party is obliged to accept as an observed Party.

10. The term "active quota" means the number of observation flights that each State Party has the right to conduct as an observing Party.

11. The term "maximum flight distance" means the maximum distance over the territory of the observed Party from the point at which the observation flight may commence to the point at which that flight may terminate, as specified in Annex A to this Treaty.

12. The term "sensor" means equipment of a category specified in Article IV, paragraph 1 that is installed on an observation aircraft for use during the conduct of observation flights.

13. The term "ground resolution" means the minimum distance on the ground between two closely located objects distinguishable as separate objects.

14. The term "infra-red line-scanning device" means a sensor capable of receiving and visualizing thermal electro-magnetic radiation emitted in the invisible infra-red part of the optical spectrum by objects due to their temperature and in the absence of artificial illumination.

15. The term "observation period" means a specified period of time during an observation flight when a particular sensor installed on the observation aircraft is operating.

16. The term "flight crew" means individuals from any State Party who may include,

vilken, om parten så bestämmer, kan ingå tolkar och som utför uppgifter som är kopplade till ett observationsflygplans eller ett transportflygplans drift eller underhåll.

17. "Besättningschef": den pilot ombord på ett observationsflygplan som är ansvarig för flygplanets verksamhet, färdplanens genomförande och flygplanets säkerhet.

18. "Flygövervakare": en person som på uppdrag av den observerade parten befinner sig ombord på ett observationsflygplan tillhandahållet av den observerande parten under en observationsflygning och som utför uppgifter i enlighet med bilaga G.

19. "Flygrepresentant": en person som på uppdrag av den observerande parten befinner sig ombord på ett observationsflygplan tillhandahållet av den observerade parten under en observationsflygning och som utför uppgifter i enlighet med bilaga G.

20. "Representant": en person utsedd av den observerande parten, som utför uppgifter på dennas uppdrag i enlighet med bilaga G under en observationsflygning ombord på ett observationsflygplan utsett av annan part än den observerande eller observerade parten.

21. "Sensoroperatör": en person från en part som utför uppgifter som är kopplade till funktionen, driften och underhållet av ett observationsflygplans sensorer.

22. "Inspektör": en person från en part som inspekterar en annan parts sensorer eller observationsflygplan.

23. "Eskort": en person från en part som medföljer en annan parts inspektörer.

24. "Uppdragsplan": en handling upprättad i ett av rådgivande kommittén fastställt format framlagd av den observerande parten och innehållande uppgifter om färdväg, flygprofil, genomförandeorder samt det stöd som behövs för att genomföra observationsflygningen och som skall avtalas med den observerade parten och utgöra grunden för uppgörandet av färdplanen.

if the State Party so decides, interpreters and who perform duties associated with the operation or servicing of an observation aircraft or transport aircraft.

17. The term "pilot-in-command" means the pilot on board the observation aircraft who is responsible for the operation of the observation aircraft, the execution of the flight plan, and the safety of the observation aircraft.

18. The term "flight monitor" means an individual who, on behalf of the observed Party, is on board an observation aircraft provided by the observing Party during the observation flight and who performs duties in accordance with Annex G to this Treaty.

19. The term "flight representative" means an individual who, on behalf of the observing Party, is on board an observation aircraft provided by the observed Party during an observation flight and who performs duties in accordance with Annex G to this Treaty.

20. The term "representative" means an individual who has been designated by the observing Party and who performs activities on behalf of the observing Party in accordance with Annex G during an observation flight on an observation aircraft designated by a State Party other than the observing Party or the observed Party.

21. The term "sensor operator" means an individual from any State Party who performs duties associated with the functioning, operation and maintenance of the sensors of an observation aircraft.

22. The term "inspector" means an individual from any State Party who conducts an inspection of sensors or observation aircraft of another State Party.

23. The term "escort" means an individual from any State Party who accompanies the inspectors of another State Party.

24. The term "mission plan" means a document, which is in a format established by the Open Skies Consultative Commission, presented by the observing Party that contains the route, profile, order of execution and support required to conduct the observation flight, which is to be agreed upon with the observed Party and which will form the basis for the elaboration of the flight plan.

25. The term "flight plan" means a document elaborated on the basis of the agreed mission plan in the format and with the con-

25. "Färdplan": en handling upprättad med stöd av den avtalade uppdragsplanen och i det format och med det innehåll som anges av Internationella civila luftfartsorganisationen, nedan kallad ICAO, och som inges till flygtrafikledningen och utgör grunden för genomförandet av en observationsflygning.

26. "Uppdragsrapport": en handling upprättad i ett format fastställt av rådgivande kommittén som beskriver en observationsflygning och färdigställs efter flygningens genomförande av den observerande parten och undertecknas av den observerande och den observerade parten.

27. "Open Skies-flygfält (OS-flygfält)": flygfält utsett av den observerade parten som en punkt på vilken en observationsflygning får börja eller sluta.

28. "Ankomstplats": en plats angiven av den observerade parten för mottagande av den observerande partens personal till den observerade partens territorium.

29. "Avgångsplats": en plats angiven av den observerade parten för avfärd för den observerande partens personal från den observerade partens territorium.

30. "Flygfält för tankning": ett flygfält utsett av den observerade parten för tankning och underhåll av observationsflygplan och transportflygplan.

31. "Alternativt flygfält": ett flygfält angivet i färdplanen till vilket ett observationsflygplan eller ett transportflygplan får fortsätta när det anses olämpligt att landa på det avsedda flygfältet.

32. "Farligt luftrum": de skyddsområden, restriktionsområden och farliga områden som definieras i bilaga 2 till konventionen angående internationell civil luftfart är fastställda i enlighet med bilaga 15 till den konventionen för att trygga flygsäkerhet, allmän säkerhet och miljöskydd och om vilka information lämnas i enlighet med ICAO-bestämmelserna.

33. "Skyddsområde": luftrum med definierad avgränsning över en parts territorium inom vilket flygtrafik är förbjuden.

34. "Restriktionsområde": luftrum med definierad avgränsning över en parts territorium inom vilket flygtrafik är begränsad på

tent specified by the International Civil Aviation Organization, hereinafter referred to as the ICAO, which is presented to the air traffic control authorities and on the basis of which the observation flight will be conducted.

26. The term "mission report" means a document describing an observation flight completed after its termination by the observing Party and signed by both the observing and observed Parties, which is in a format established by the Open Skies Consultative Commission.

27. The term "Open Skies airfield" means an airfield designated by the observed Party as a point where an observation flight may commence or terminate.

28. The term "point of entry" means a point designated by the observed Party for the arrival of personnel of the observing Party on the territory of the observed Party.

29. The term "point of exit" means a point designated by the observed Party for the departure of personnel of the observing Party from the territory of the observed Party.

30. The term "refuelling airfield" means an airfield designated by the observed Party used for fuelling and servicing of observation aircraft and transport aircraft.

31. The term "alternate airfield" means an airfield specified in the flight plan to which an observation aircraft or transport aircraft may proceed when it becomes inadvisable to land at the airfield of intended landing.

32. The term "hazardous airspace" means the prohibited areas, restricted areas and danger areas, defined on the basis of Annex 2 to the Convention on International Civil Aviation, that are established in accordance with Annex 15 to the Convention on International Civil Aviation in the interests of flight safety, public safety and environmental protection and about which information is provided in accordance with ICAO provisions.

33. The term "prohibited area" means an airspace of defined dimensions, above the territory of a State Party, within which the flight of aircraft is prohibited.

34. The term "restricted area" means an airspace of defined dimensions, above the territory of a State Party, within which the flight of aircraft is restricted in accordance with specified conditions.

35. The term "danger area" means an air-

angivna villkor.

35. ”Farligt område”: luftrum med definierad avgränsning inom vilket verksamhet som är farlig för flygtrafik kan förekomma vid angivna tider.

Artikel III

Kvoter

DEL I

Allmänna bestämmelser

1. Varje part skall ha rätt att genomföra observationsflygningar i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag.
2. Varje part måste gå med på observationsflygningar över sitt territorium i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag.
3. Varje part skall ha rätt att genomföra lika många observationsflygningar över vilken annan parts territorium som helst som denna andra stat har rätt att genomföra över den själv.
4. Det totala antalet observationsflygningar som varje enskild part måste gå med på över sitt eget territorium är lika med denna parts totala passiva kvot. Tilldelning av totala passiva kvoter till parterna anges i bilaga A del I.
5. Det antal observationsflygningar som varje enskild part skall ha rätt att genomföra varje år över de övriga parternas territorier är lika med partens individuella, aktiva kvot med avseende på respektive part. En parts totala aktiva kvot är lika med summan av dess individuella aktiva kvoter. En parts totala aktiva kvot skall inte överstiga dess totala passiva kvot.
6. Den första tilldelningen av aktiva kvoter anges i bilaga A del II.
7. När fördraget trätt i kraft, skall tilldelningen av aktiva kvoter vara föremål för en årlig översyn avseende nästkommande kalenderår inom ramen för rådgivande kommittén. Om det inte är möjligt att under den årliga översynen nå en överenskommelse inom tre veckor om tilldelningen av aktiva kvoter för en viss part, skall den föregående årstilldelningen av aktiva kvoter för denna

space of defined dimensions within which activities dangerous to the flight of aircraft may exist at specified times.

Article III

Quotas

SECTION I

GENERAL PROVISIONS

1. Each State Party shall have the right to conduct observation flights in accordance with the provisions of this Treaty.
2. Each State Party shall be obliged to accept observation flights over its territory in accordance with the provisions of this Treaty.
3. Each State Party shall have the right to conduct a number of observation flights over the territory of any other State Party equal to the number of observation flights which that other State Party has the right to conduct over it.
4. The total number of observation flights that each State Party is obliged to accept over its territory is the total passive quota for that State Party. The allocation of the total passive quota to the States Parties is set forth in Annex A, Section I to this Treaty.
5. The number of observation flights that a State Party shall have the right to conduct each year over the territory of each of the other States Parties is the individual active quota of that State Party with respect to that other State Party. The sum of the individual active quotas is the total active quota of that State Party. The total active quota of a State Party shall not exceed its total passive quota.
6. The first distribution of active quotas is set forth in Annex A, Section II to this Treaty.
7. After entry into force of this Treaty, the distribution of active quotas shall be subject to an annual review for the following calendar year within the framework of the Open Skies Consultative Commission. In the event that it is not possible during the annual review to arrive within three weeks at agreement on the distribution of active quotas with respect to a particular State Party, the previous year's distribution of active quotas with respect to that State Party shall remain unchanged.

part kvarstå oförändrad.

8. Utom vad som gäller enligt bestämmelserna i artikel VIII, skall varje observationsflygning som genomförs av en part avräknas mot partens individuella och totala aktiva kvoter.

9. Oaktat bestämmelserna i punkt 3 och 5 i denna del, får en part som tilldelats en aktiv kvot, efter överenskommelse med den part över vilken man avser flyga, helt eller delvis föra över sin aktiva kvot till andra parter; parten skall då omedelbart underrätta alla andra parter och rådgivande kommittén. Punkt 10 nedan skall då tillämpas.

10. Ingen part får genomföra fler observationsflygningar över en annan parts territorium än vad som motsvarar 50 procent avrundat uppåt till närmaste heltal av sin egen totala aktiva kvot eller av den andra partens totala passiva kvot, vilketdera som är det lägre talet.

11. Maximala flygsträckor för observationsflygningar över parternas territorier anges i bilaga A del III.

DEL II

Bestämmelser för partsgrupper

1. a) Utan att det skall inverka på parternas rättigheter och skyldigheter i detta fördrag, kan två eller flera parter som har kvoter bilda en partsgrupp vid fördragets undertecknade eller senare. För en partsgrupp som bildas efter fördragets undertecknande, skall bestämmelserna i denna del börja gälla tidigast sex månader efter det att samtliga andra parter har meddelats och i enlighet med bestämmelserna i punkt 6 nedan.

b) En partsgrupp skall samverka i fråga om aktiva och passiva kvoter i enlighet med bestämmelserna i punkt 2 eller 3 nedan.

2. a) Medlemmarna i en partsgrupp skall ha rätt att omfördela sina aktiva kvoter inom gruppen avseende ett pågående år allt medan de bibehåller sina individuella passiva kvoter. Meddelande om omfördelningen

8. Except as provided for by the provisions of Article VIII, each observation flight conducted by a State Party shall be counted against the individual and total active quotas of that State Party.

9. Notwithstanding the provisions of paragraphs 3 and 5 of this Section, a State Party to which an active quota has been distributed may, by agreement with the State Party to be overflowed, transfer a part or all of its total active quota to other States Parties and shall promptly notify all other States Parties and the Open Skies Consultative Commission thereof. Paragraph 10 of this Section shall apply.

10. No State Party shall conduct more observation flights over the territory of another State Party than a number equal to 50 per cent, rounded up to the nearest whole number, of its own total active quota, or of the total passive quota of that other State Party, whichever is less.

11. The maximum flight distances of observation flights over the territories of the States Parties are set forth in Annex A, Section III to this Treaty.

SECTION II

PROVISIONS FOR A GROUP OF STATES PARTIES

1. (A) Without prejudice to their rights and obligations under this Treaty, two or more States Parties which hold quotas may form a group of States Parties at signature of this Treaty and thereafter. For a group of States Parties formed after signature of this Treaty, the provisions of this Section shall apply no earlier than six months after giving notice to all other States Parties, and subject to the provisions of paragraph 6 of this Section.

(B) A group of States Parties shall cooperate with regard to active and passive quotas in accordance with the provisions of either paragraph 2 or 3 of this Section.

2. (A) The members of a group of States Parties shall have the right to redistribute amongst themselves their active quotas for the current year, while retaining their individual passive quotas. Notification of the redistribution shall be made immediately to all third States Parties concerned.

(B) An observation flight shall count as

skall omedelbart göras till alla berörda tredje parter.

b) En observationsflygning skall räknas som lika många observationsflygningar - och avräknas mot de individuella och totala aktiva kvoterna för den observerande parten - som observerade parter som tillhör gruppen som överflygs. Observationsflygningen skall räknas som en observationsflygning som skall dras av från den totala passiva kvoten för varje observerad part.

c) Varje part med avseende på vilken en eller flera medlemmar av en partsgrupp har aktiva kvoter skall ha rätt att genomföra 50 procent fler observationsflygningar, avrundat uppåt till närmaste heltal, över samtliga medlemmar i gruppen än sin individuella aktiva kvot med avseende på denna gruppmedlem eller att genomföra två sådana överflygningar, när den inte har någon aktiv kvot i förhållande till den gruppmedlemmen.

d) Om den berörda parten utövar denna rätt, skall den minska sin aktiva kvot i förhållande till andra gruppmedlemmar så att summan av observationsflygningar som genomförs över deras territorier inte överstiger summan av de individuella kvoter som parten har i förhållande till alla andra gruppmedlemmar under pågående år.

e) De maximala flygsträckorna för observationsflygningar över varje gruppmedlems territorium skall gälla. När en observationsflygning genomförs över flera medlemmars territorier, skall, då en medlems maximala flygsträcka uppnåtts, alla sensorer stängas av till dess att observationsflygplanet nått den punkt över nästa gruppmedlems territorium där observationsflygningen avses inledas. För den fortsatta observationsflygningen skall den maximala flygsträcka gälla som hänför sig till det OS-flygfält som ligger närmast denna punkt.

3. a) En partsgrupp skall på begäran ha rätt till en gemensam total passiv kvot som skall tilldelas den; gemensamma individuella och totala aktiva kvoter skall fördelas i förhållande till denna kvot.

b) I detta fall är den totala passiva kvoten lika med det totala antalet observationsflygningar som partsgruppen är skyldig att gå med på varje år. Den totala aktiva kvoten är summan av det antal observationsflygningar som partsgruppen har rätt att genom-

many observation flights against the individual and total active quotas of the observing Party as observed Parties belonging to the group are overflown. It shall count one observation flight against the total passive quota of each observed Party.

(C) Each State Party in respect of which one or more members of a group of States Parties hold active quotas shall have the right to conduct over the territory of any member of the group 50 per cent more observation flights, rounded up to the nearest whole number, than its individual active quota in respect of that member of the group or to conduct two such overflights if it holds no active quota in respect of that member of the group.

(D) In the event that it exercises this right the State Party concerned shall reduce its active quotas in respect of other members of the group in such a way that the total sum of observation flights it conducts over their territories shall not exceed the sum of the individual active quotas that the State Party holds in respect of all the members of the group in the current year.

(E) The maximum flight distances of observation flights over the territories of each member of the group shall apply. In case of an observation flight conducted over several members, after completion of the maximum flight distance for one member all sensors shall be switched off until the observation aircraft reaches the point over the territory of the next member of the group of States Parties where the observation flight is planned to begin. For such follow-on observation flight the maximum flight distance related to the Open Skies airfield nearest to this point shall apply.

3. (A) A group of States Parties shall, at its request, be entitled to a common total passive quota which shall be allocated to it and common individual and total active quotas shall be distributed in respect of it.

(B) In this case, the total passive quota is the total number of observation flights that the group of States Parties is obliged to accept each year. The total active quota is the sum of the number of observation flights that the group of States Parties has the right to conduct each year. Its total active quota shall not exceed the total passive quota.

(C) An observation flight resulting from the

föra varje år. Dess totala aktiva kvot skall inte överstiga den totala passiva kvoten.

c) En observationsflygning som härrör från partsgruppens totala aktiva kvot skall genomföras för gruppens räkning.

d) De observationsflygningar som en partsgrupp är skyldig att gå med på får genomföras över en eller flera av dess medlemmars territorium.

e) De maximala flygsträckorna för varje partsgrupp skall anges i enlighet med bilaga A del III och OS-flygfält skall utses i enlighet med bilaga E.

4. I överensstämmelse med de allmänna principer som anges i artikel X.3 får en tredje part som anser att dess rättigheter enligt bestämmelserna i del I.3 ovan oriktigt har inskränkts genom en partsgrupps agerande anmäla detta till rådgivande kommittén.

5. Partsgruppen skall tillse att förfaranden upprättas som medger genomförande av observationsflygningar över gruppmedlemmarnas territorier under ett och samma uppdrag inklusive tankning om så behövs. Sådana observationsflygningar skall inte i fråga om en partsgrupp som upprättats i enlighet med punkt 3 i denna del överstiga den maximala flygsträcka som gäller för de OS-flygfält från vilka observationsflygningarna utgår.

6. Tidigast sex månader efter det att beslut därom har meddelats de andra parterna

a) får en partsgrupp upprättad enligt punkt 2 ovan ombildas till en partsgrupp enligt punkt 3,

b) får en partsgrupp upprättad enligt punkt 3 ovan ombildas till en partsgrupp enligt punkt 2,

c) får en part lämna en partsgrupp,

d) får en partsgrupp ta med ytterligare parter som har kvoter.

7. När detta fördrag har trätt i kraft, skall förändringar i tilldelningen eller fördelningen av kvoter som härrör från bildandet av en ny partsgrupp eller inträde i eller utträde ur en partsgrupp i enlighet med punkt 3

total active quota of the group of States Parties shall be carried out on behalf of the group.

(D) Observation flights that a group of States Parties is obliged to accept may be conducted over the territory of one or more of its members.

(E) The maximum flight distances of each group of States Parties shall be specified pursuant to Annex A, Section III and Open Skies airfields shall be designated pursuant to Annex E to this Treaty.

4. In accordance with the general principles set out in Article X, paragraph 3, any third State Party that considers its rights under the provisions of Section I, paragraph 3 of this Article to be unduly restricted by the operation of a group of States Parties may raise this problem before the Open Skies Consultative Commission.

5. The group of States Parties shall ensure that procedures are established allowing for the conduct of observation flights over the territories of its members during one single mission, including refuelling if necessary. In the case of a group of States Parties established pursuant to paragraph 3 of this Section, such observation flights shall not exceed the maximum flight distance applicable to the Open Skies airfields at which the observation flights commence.

6. No earlier than six months after notification of the decision has been provided to all other States Parties:

(A) a group of States Parties established pursuant to the provisions of paragraph 2 of this Section may be transformed into a group of States Parties pursuant to the provisions of paragraph 3 of this Section;

(B) a group of States Parties established pursuant to the provisions of paragraph 3 of this Section may be transformed into a group of States Parties pursuant to the provisions of paragraph 2 of this Section;

(C) a State Party may withdraw from a group of States Parties; or

(D) a group of States Parties may admit further States Parties which hold quotas.

7. Following entry into force of this Treaty, changes in the allocation or distribution of quotas resulting from the establishment of or an admission to or a withdrawal from a group of States Parties according to paragraph 3 of this Section shall become effective on 1 January following the first annual review within the Open Skies Consultative

ovan, börja gälla den 1 januari som följer efter den första årliga granskningen inom rådgivande kommittén, som inträffar efter meddelandeperioden på sex månader. Om så är nödvändigt skall nya OS-flygfält utses och maximala flygsträckor fastställas som följd härav.

Artikel IV

Sensorer

1. Såvida inte annat följer av punkt 3 nedan, får observationsflygplan endast vara utrustade med sensorer av följande kategorier:

- a) optiska panoramakameror och kameror som tar en bild i taget (enbildskameror),
- b) videokameror med realtidsvisare,
- c) utrustning för infraröd avsökningsrad (IRLS),
- d) sidseende radar med syntetisk slutare (sidseende SAR).

2. En part får för observationsflygningar använda vilken som helst av de sensorer som anges i punkt 1 ovan, förutsatt att de är tillgängliga på marknaden för alla parter, inom följande funktionsgränser:

a) Om sensorer av kategori 1 a ovan används, får upplösningen på marken inte vara bättre än 30 centimeter sett från den lägsta höjd över marken som fastställts enligt bestämmelserna i bilaga D tillägg 1, upptagna med högst en panoramakamera, en vertikalt monterad enbildskamera och två snett framåt monterade enbildskameror, en på vardera sidan av flygplanet, vilka ger en marktäckning, som inte behöver vara sammanhängande, upp till 50 km på vardera sidan om flygplanets färdväg.

b) Om videokameror används, får markupplösningen inte vara bättre än 30 centimeter beräknas i enlighet med bestämmelserna i bilaga D tillägg 1.

c) Om sensorer av kategori 1 c ovan används, får markupplösningen inte vara bättre än 50 centimeter från den lägsta höjden över marken upptagen med en enda sensor beräknad i enlighet med bestämmelserna i bilaga D tillägg 1.

d) Om sensorer av kategori 1 d används, får markupplösningen inte vara bättre än 3 meter beräknat med pulssvarsmetoden som,

Commission occurring after the six-month notification period. When necessary, new Open Skies airfields shall be designated and maximum flight distances established accordingly.

Article IV

Sensors

1. Except as otherwise provided for in paragraph 3 of this Article, observation aircraft shall be equipped with sensors only from amongst the following categories:

- (A) optical panoramic and framing cameras;
- (B) video cameras with real-time display;
- (C) infra-red line-scanning devices; and

(D) sideways-looking synthetic aperture radar.

2. A State Party may use, for the purposes of conducting observation flights, any of the sensors specified in paragraph 1 above, provided that such sensors are commercially available to all States Parties, subject to the following performance limits:

(A) in the case of optical panoramic and framing cameras, a ground resolution of no better than 30 centimetres at the minimum height above ground level determined in accordance with the provisions of Annex D, Appendix 1, obtained from no more than one panoramic camera, one vertically-mounted framing camera and two obliquely-mounted framing cameras, one on each side of the aircraft, providing coverage, which need not be continuous, of the ground up to 50 kilometres of each side of the flight path of the aircraft;

(B) in the case of video cameras, a ground resolution of no better than 30 centimetres determined in accordance with the provisions of Annex D, Appendix 1;

(C) in the case of infra-red line-scanning devices, a ground resolution of no better than 50 centimetres at the minimum height above ground level determined in accordance with the provisions of Annex D, Appendix 1, obtained from a single device; and

(D) in the case of sideways-looking synthetic aperture radar, a ground resolution of no better than three metres calculated by the impulse response method, which, using the object separation method, corresponds to

genom att använda en metod där två föremål särskiljs, motsvarar förmågan att på en radarbild med två hörnreflektorer urskilja avståndet mellan deras båda centrumpunkter, vilket inte är mindre än 5 meter, på en svepbredd som inte överstiger 25 kilometer och vilken kan erhållas från en enda radar-enhet, som kan söka på båda sidor om flygplanet, dock ej samtidigt.

3. Förslag om införande av ytterligare sensor-kategorier och kapacitetsförbättringar i redan befintliga kategorier enligt denna artikel skall framföras rådgivande kommittén enligt artikel X.

4. Alla sensorer skall vara försedda med täckplåt eller annan anordning som hindrar dem från upptagning av data under transit-flygning eller flygning till ankomst- eller avgångsplatser över den observerade partens territorium. Dessa anordningar skall endast kunna tas bort eller manövreras från observationsflygplanets utsida.

5. Anordningar för införande av kommentarer till data som upptagits med sensorer i enlighet med bilaga B del II skall få användas på ett observationsflygplan. Den part som tillhandahåller observationsflygplanet för en observationsflygning skall införa de kommentarer till data som upptagits med sensorerna som anges i bilaga B del II.

6. Utrustning som i realtid kan visa sensor-upptagna data får användas på observationsflygplan för att övervaka sensorernas funktion och användning under en observationsflygning.

7. Utom i den mån det behövs för driften av de överenskomna sensorerna eller observationsflygplanet eller enligt punkt 5 och 6 i denna artikel, är upptagning, bearbetning, överföring och inspelning av elektroniska signaler från elektromagnetiska vågor förbjudet ombord på ett observationsflygplan, och utrustning härför får inte finnas ombord på detta.

8. När observationsflygplanet tillhandahålls av den observerande parten, får denna part använda ett observationsflygplan som är försett med sensorer av varje sensor-kategori som inte överstiger den kapacitet som anges i punkt 2 ovan.

the ability to distinguish on a radar image two corner reflectors, the distance between the centres of which is no less than five metres, over a swath width of no more than 25 kilometres, obtained from a single radar unit capable of looking from either side of the aircraft, but not both simultaneously.

3. The introduction of additional categories and improvements to the capabilities of existing categories of sensors provided for in this Article shall be addressed by the Open Skies Consultative Commission pursuant to Article X of this Treaty.

4. All sensors shall be provided with aperture covers or other devices which inhibit the operation of sensors so as to prevent collection of data during transit flights or flights to points of entry or from points of exit over the territory of the observed Party. Such covers or such other devices shall be removable or operable only from outside the observation aircraft.

5. Equipment that is capable of annotating data collected by sensors in accordance with Annex B, Section II shall be allowed on observation aircraft. The State Party providing the observation aircraft for an observation flight shall annotate the data collected by sensors with the information provided for in Annex B, Section II to this Treaty.

6. Equipment that is capable of displaying data collected by sensors in real-time shall be allowed on observation aircraft for the purposes of monitoring the functioning and operation of the sensors during the conduct of an observation flight.

7. Except as required for the operation of the agreed sensors, or as required for the operation of the observation aircraft, or as provided for in paragraphs 5 and 6 of this Article, the collection, processing, retransmission or recording of electronic signals from electro-magnetic waves are prohibited on board the observation aircraft and equipment for such operations shall not be on that observation aircraft.

8. In the event that the observation aircraft is provided by the observing Party, the observing Party shall have the right to use an observation aircraft equipped with sensors in each sensor category that do not exceed the capability specified in paragraph 2 of this Article.

9. In the event that the observation aircraft used for an observation flight is provided

9. När det observationsflygplan som används för en observationsflygning tillhandahålls av den observerade parten, skall denna part vara skyldig att tillhandahålla ett observationsflygplan som är försett med sensorer av varje kategori som anges i punkt 1 ovan, vilka har den maximala kapacitet och är av det antal som anges i punkt 2 ovan, med förbehåll för bestämmelserna i artikel XVIII del II, om inte annat avtalats mellan den observerande och den observerade parten. Sensorernas modul och konfiguration skall vara sådana att de ger en marktäckning som avses i punkt 2 ovan. När observationsflygplanet tillhandahålls av den observerade parten, skall denna part tillhandahålla en sidseende SAR med en markupplösning på minst 6 meter, bestämt genom metoden för föremålsseparering.

10. När ett flygplan utses till observationsflygplan i enlighet med artikel V, skall varje part informera de övriga parterna om tekniska data för varje sensor som är monterad på flygplanet i fråga i enlighet med bestämmelserna i bilaga B.

11. Varje part skall ha rätt att delta i certifiering av sensorer monterade på observationsflygplan i enlighet med bestämmelserna i bilaga D. Inget observationsflygplan av en viss typ får användas för observationsflygningar förrän flygplanet med sensorer har certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D.

12. En part som utser ett flygplan till observationsflygplan skall, med 90 dagars varsel till de övriga parterna och med iakttagande av bestämmelserna i bilaga D, ha rätt att avlägsna, ersätta och lägga till sensorer eller ändra den tekniska information som den har tillhandahållit i enlighet med bestämmelserna i punkt 10 ovan och bilaga B. Ersätta och tillkommande sensorer måste certifieras i enlighet med bilaga D innan de får användas vid en observationsflygning.

13. När en part eller en partsgrupp, med stöd av erfarenheter av en viss typ av observationsflygplan, anser att en sensor eller dess tillbehör, som monterats på ett flygplan, inte stämmer överens med utrustning

by the observed Party, the observed Party shall be obliged to provide an observation aircraft equipped with sensors from each sensor category specified in paragraph 1 of this Article, at the maximum capability and in the numbers specified in paragraph 2 of this Article, subject to the provisions of Article XVIII, Section II, unless otherwise agreed by the observing and observed Parties. The package and configuration of such sensors shall be installed in such a way so as to provide coverage of the ground provided for in paragraph 2 of this Article. In the event that the observation aircraft is provided by the observed Party, the latter shall provide a sideways-looking synthetic aperture radar with a ground resolution of no worse than six metres, determined by the object separation method.

10. When designating an aircraft as an observation aircraft pursuant to Article V of this Treaty, each State Party shall inform all other States Parties of the technical information on each sensor installed on such aircraft as provided for in Annex B to this Treaty.

11. Each State Party shall have the right to take part in the certification of sensors installed on observation aircraft in accordance with the provisions of Annex D. No observation aircraft of a given type shall be used for observation flights until such type of observation aircraft and its sensors has been certified in accordance with the provisions of Annex D to this Treaty.

12. A State Party designating an aircraft as an observation aircraft shall, upon 90-day prior notice to all other States Parties and subject to the provisions of Annex D to this Treaty, have the right to remove, replace or add sensors, or amend the technical information it has provided in accordance with the provisions of paragraph 10 of this Article and Annex B to this Treaty. Replacement and additional sensors shall be subject to certification in accordance with the provisions of Annex D to this Treaty prior to their use during an observation flight.

13. In the event that a State Party or group of States Parties, based on experience with using a particular observation aircraft, considers that any sensor or its associated equipment installed on an aircraft does not correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D, the interested States Parties shall notify all other

som har certifierats i enlighet med tillägg D, skall den meddela de övriga parterna. Den part som har utsett flygplanet skall

a) vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den sensor med tillbehör som monterats i observationsflygplanet stämmer överens med de sensorer som har certifierats i enlighet med bilaga D, vid behov inefattande reparation, justering och ersättning av sensorn i fråga eller dess tillbehör,

b) på begäran av en berörd part, genom en demonstrationsflygning anordnad i samband med att nämnda observationsflygplan används påföljande gång, i enlighet med bestämmelserna i bilaga F, visa att sensorn med tillbehör som monterats på observationsflygplanet stämmer överens med de sensorer som har certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D. Andra parter, som uttrycker bekymmer över en sensor med tillbehör som är monterad på ett observationsflygplan, skall ha rätt att sända personal för att delta i en sådan demonstrationsflygning.

14. Om parterna, efter vidtagande av de åtgärder som avses i punkt 13 ovan, fortfarande är bekymrade över huruvida en sensor eller dess tillbehör som är monterad på ett observationsflygplan stämmer överens med de sensorer som har certifierats enligt bilaga D, får frågan hänskjutas till rådgivande kommittén.

Artikel V

Utseende av flygplan

1. Varje part skall ha rätt att till observationsflygplan utse en eller flera typer eller modeller av flygplan som registrerats av en parts behöriga myndigheter.

2. Varje part skall ha rätt att utse flygplantyper eller -modeller till observationsflygplan och att lägga till nya typer och modeller till de som den tidigare har utsett, förutsatt att den meddelar de övriga parterna med 30 dagars varsel. Meddelandet skall innehålla de uppgifter som anges i bilaga C.

States Parties of their concern. The State Party that designated the aircraft shall:

(A) take the steps necessary to ensure that the sensor and its associated equipment installed on the observation aircraft correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D, including, as necessary, repair, adjustment or replacement of the particular sensor or its associated equipment; and

(B) at the request of an interested State Party, by means of a demonstration flight set up in connection with the next time that the aforementioned observation aircraft is used, in accordance with the provisions of Annex F, demonstrate that the sensor and its associated equipment installed on the observation aircraft correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D. Other States Parties that express concern regarding a sensor and its associated equipment installed on an observation aircraft shall have the right to send personnel to participate in such a demonstration flight.

14. In the event that, after the steps referred to in paragraph 13 of this Article have been taken, the States Parties remain concerned as to whether a sensor or its associated equipment installed on an observation aircraft correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D, the issue may be referred to the Open Skies Consultative Commission.

Article V

Aircraft designation

1. Each State Party shall have the right to designate as observation aircraft one or more types or models of aircraft registered by the relevant authorities of a State Party.

2. Each State Party shall have the right to designate types or models of aircraft as observation aircraft or add new types or models of aircraft to those designated earlier by it, provided that it notifies all other States Parties 30 days in advance thereof. The notification of the designation of aircraft of a type or model shall contain the information specified in Annex C to this Treaty.

3. Each State Party shall have the right to delete types or models of aircraft designated earlier by it, provided that it notifies all

3. Varje part skall ha rätt att avlägsna tidigare utsedda typer eller modeller efter att ha meddelat de övriga parterna med 90 dagars varsel.

4. Det får inte krävas att mer än ett plan av viss typ eller modell med identisk uppsättning tillhörande sensorer skall lämnas för certifiering i enlighet med bestämmelserna i bilaga D.

5. Varje observationsflygplan skall kunna medföra sådan besättning och personal som anges i artikel VI del III.

Artikel VI

Val av observationsflygplan, allmänna bestämmelser om genomförande av observationsflygningar samt bestämmelser om planering av uppdrag

DEL I

Val av observationsflygplan och allmänna bestämmelser för genomförande av observationsflygningar

1. Observationsflygningar skall genomföras med observationsflygplan utsedda av en part enligt artikel V. Om den observerade parten inte utnyttjar sin rätt att tillhandahålla ett observationsflygplan som den själv har utsett, får den observerande parten tillhandahålla observationsflygplanet. När den observerande parten själv tillhandahåller observationsflygplanet, skall den ha rätt att tillhandahålla ett flygplan den själv har utsett eller ett flygplan som utsetts av en annan part. När den observerade parten tillhandahåller observationsflygplanet, skall den observerande parten ha rätt att förses med ett flygplan som kan uppnå en minimigräns för en flygsträcka utan att tankas, inklusive nödvändiga bränslereserver, som uppgår till halva flygsträckan, såsom denna angivits i enlighet med punkt 5 g nedan.

2. Varje part skall ha rätt att i enlighet med punkt 1 ovan använda ett observationsflygplan utsett av en annan part för observationsflygningar. De berörda parterna skall komma överens om användningen av ett sådant flygplan för aktivt deltagande i systemet med observationsflygningar.

other States Parties 90 days in advance thereof.

4. Only one exemplar of a particular type and model of aircraft with an identical set of associated sensors shall be required to be offered for certification in accordance with the provisions of Annex D to this Treaty.

5. Each observation aircraft shall be capable of carrying the flight crew and the personnel specified in Article VI, Section III.

Article VI

Choice of observation aircraft, general provisions for the conduct of observation flights, and requirements for mission planning

SECTION I

CHOICE OF OBSERVATION AIRCRAFT AND GENERAL PROVISIONS FOR THE CONDUCT OF OBSERVATION FLIGHTS

1. Observation flights shall be conducted using observation aircraft that have been designated by a State Party pursuant to Article V. Unless the observed Party exercises its right to provide an observation aircraft that it has itself designated, the observing Party shall have the right to provide the observation aircraft. In the event that the observing Party provides the observation aircraft, it shall have the right to provide an aircraft that it has itself designated or an aircraft designated by another State Party. In the event that the observed Party provides the observation aircraft, the observing Party shall have the right to be provided with an aircraft capable of achieving a minimum unrefuelled range, including the necessary fuel reserves, equivalent to one-half of the flight distance, as notified in accordance with paragraph 5, subparagraph (G) of this Section.

2. Each State Party shall have the right, pursuant to paragraph 1 of this Section, to use an observation aircraft designated by another State Party for observation flights. Arrangements for the use of such aircraft shall be worked out by the States Parties involved to allow for active participation in the Open Skies regime.

3. States Parties having the right to conduct observation flights may co-ordinate their

3. Parter som har rätt att genomföra observationsflygningar får samordna sina planer för dessa flygningar i enlighet med bilaga H. Ingen part skall vara skyldig att gå med på mer än en observationsflygning vid något tillfälle under den tidsperiod om 96 timmar som anges i punkt 9 nedan, såvida inte parten har begärt en demonstrationsflygning enligt bilaga F. I så fall är den observerade parten skyldig att gå med på en överlappning av observationsflygningarna på högst 24 timmar. Varje stat över vilkens territorium observationsflygningar skall genomföras skall, sedan den har informerats om resultaten av den samordnade planeringen att genomföra observationsflygningar, meddela övriga parter i enlighet med bestämmelserna i bilaga H om huruvida den för varje angiven observationsflygning avser utnyttja sin rätt att tillhandahålla eget observationsflygplan.

4. Senast 90 dagar efter detta fördrags undertecknande skall varje part meddela de övriga parterna om följande:

a) Numret på det permanenta diplomatiska tillståndet för observationsflygningar, transportflygningar och transitflygningar.

b) Vilket eller vilka av de språk som angetts av rådgivande kommittén i bilaga L del I.7 som avses användas av personal i all verksamhet avseende genomförande av observationsflygningar över dess territorium och för att redigera uppdragsplanen och uppdragsrapporten, såvida inte det språk som skall användas är det som rekommenderas i bilaga 10 till konventionen om internationell civil luftfart vol. II punkt 5.2.1.1.2.

5. Den observerande parten skall senast 72 timmar före den beräknade ankomsten till den observerade partens ankomstplats meddela denna part om sin avsikt att genomföra en observationsflygning. Parter som lämnar sådan meddelande skall göra sitt yttersta för att undvika att den minsta förvarningstiden omfattar veckoslut. Meddelandet skall innehålla följande uppgifter:

a) Önskad ankomstplats och, om så är tillämpligt, det OS-flygfält varifrån observationsflygningen skall utgå.

b) Dag och beräknad ankomsttid för den observerande parten till ankomstplatsen samt dag och beräknad tidpunkt för avgång

plans for conducting observation flights in accordance with Annex H to this Treaty. No State Party shall be obliged to accept more than one observation flight at any one time during the 96-hour period specified in paragraph 9 of this Section, unless that State Party has requested a demonstration flight pursuant to Annex F to this Treaty. In that case, the observed Party shall be obliged to accept an overlap for the observation flights of up to 24 hours. After having been notified of the results of the co-ordination of plans to conduct observation flights, each State Party over whose territory observation flights are to be conducted shall inform other States Parties, in accordance with the provisions of Annex H, whether it will exercise, with regard to each specific observation flight, its right to provide its own observation aircraft.

4. No later than 90 days after signature of this Treaty, each State Party shall provide notification to all other States Parties:

(A) of the standing diplomatic clearance number for Open Skies observation flights, flights of transport aircraft and transit flights; and

(B) of which language or languages of the Open Skies Consultative Commission specified in Annex L, Section I, paragraph 7 to this Treaty shall be used by personnel for all activities associated with the conduct of observation flights over its territory, and for completing the mission plan and mission report, unless the language to be used is the one recommended in Annex 10 to the Convention on International Civil Aviation, Volume II, paragraph 5.2.1.1.2.

5. The observing Party shall notify the observed Party of its intention to conduct an observation flight, no less than 72 hours prior to the estimated time of arrival of the observing Party at the point of entry of the observed Party. States Parties providing such notifications shall make every effort to avoid using the minimum pre-notification period over weekends. Such notification shall include:

(A) the desired point of entry and, if applicable, Open Skies airfield where the observation flight shall commence;

(B) the date and estimated time of arrival of the observing Party at the point of entry and the date and estimated time of departure for the flight from the point of entry to the Open Skies airfield, if applicable, indicating

från denna plats till OS-flygfältet och, om så är tillämpligt, särskilda inkvarteringsbehov.

c) Plats som avses i bilaga E tillägg 1 där inspektion före flygning önskas genomföras samt dag och tidpunkt när denna inspektion önskas börja i enlighet med bestämmelserna i bilaga F.

d) Transportmedel och, i tillämpliga fall, typ och modell av transportflygplan som används vid resa till ankomstplatsen, om observationsflygplanet tillhandahålls av den observerade parten.

e) Det diplomatiska tillståndsnumret för observationsflygningen eller för det transportflygplans flygning som används för att transportera personal till och från den observerade partens territorium för att genomföra en observationsflygning.

f) Sakuppgifter om observationsflygplanet enligt bilaga C.

g) Observationsflygningens ungefärliga flygsträcka.

h) Personalens namn, könstillhörighet, födelsestid, födelseort, passnummer och uppgift om utfärdande part samt personalens funktioner.

6. Den observerade parten som underrättas i enlighet med punkt 5 ovan skall bekräfta mottagandet av meddelandet inom 24 timmar. Om den observerade parten utnyttjar sin rätt att tillhandahålla observationsflygplanet, skall bekräftelsen innefatta de uppgifter om observationsflygplanet som anges i punkt 5 f ovan. Den observerande parten skall få tillåtelse att anlända till ankomstplatsen vid den beräknade ankomsttiden såsom meddelats i enlighet med punkt 5 ovan. Flygningens beräknade avgångstid från ankomstplatsen med destination till OS-flygfältet där observationsflygningen skall börja samt plats, dag och tidpunkt då inspektion före flygning skall påbörjas skall bekräftas av den observerade parten.

7. I den observerande partens personal får ingå personal som utsetts av andra parter i enlighet med artikel XIII.

8. När den observerande parten underrättar den observerade parten i enlighet med punkt 5 ovan skall den samtidigt meddela alla andra parter att den avser att genomföra observationsflygningen.

9. Tiden från den beräknade ankomsten till

specific accommodation needs;

(C) the location, specified in Annex E, Appendix 1, where the conduct of the pre-flight inspection is desired and the date and start time of such pre-flight inspection in accordance with the provisions of Annex F;

(D) the mode of transport and, if applicable, type and model of the transport aircraft used to travel to the point of entry in the event that the observation aircraft used for the observation flight is provided by the observed Party;

(E) the diplomatic clearance number for the observation flight or for the flight of the transport aircraft used to bring the personnel in and out of the territory of the observed Party to conduct an observation flight;

(F) the identification of the observation aircraft, as specified in Annex C;

(G) the approximate observation flight distance; and

(H) the names of the personnel, their gender, date and place of birth, passport number and issuing State Party, and their function.

6. The observed Party that is notified in accordance with paragraph 5 of this Section shall acknowledge receipt of the notification within 24 hours. In the event that the observed Party exercises its right to provide the observation aircraft, the acknowledgement shall include the information about the observation aircraft specified in paragraph 5, subparagraph (F) of this Section. The observing Party shall be permitted to arrive at the point of entry at the estimated time of arrival as notified in accordance with paragraph 5 of this Section. The estimated time of departure for the flight from the point of entry to the Open Skies airfield where the observation flight shall commence and the location, the date and the start time of the pre-flight inspection shall be subject to confirmation by the observed Party.

7. Personnel of the observing Party may include personnel designated pursuant to Article XIII by other States Parties.

8. The observing Party, when notifying the observed Party in accordance with paragraph 5 of this Section, shall simultaneously notify all other States Parties of its intention to conduct the observation flight.

9. The period from the estimated time of arrival at the point of entry until completion of the observation flight shall not exceed 96

ankomstplatsen till dess att observationsflygningen har genomförts får inte överstiga 96 timmar, såvida inte annat har avtalats. I de fall den observerade parten begär en demonstrationsflygning i enlighet med bilaga F, skall tidsgränsen på 96 timmar förlängas i enlighet med bilaga F del III.4, om den observerande parten behöver ytterligare tid för att obehindrat kunna genomföra uppdragsplanen.

10. När observationsflygplanet anländer till ankomstplatsen skall den observerade parten inspektera sensorernas täckplåtar eller de andra anordningar som hindrar deras funktion för att bekräfta att de sitter på plats i enlighet med bilaga E, såvida inte annat har avtalats mellan alla de berörda parterna.

11. I de fall observationsflygplanet tillhandahålls av den observerande parten, har den observerade parten rätt att, vid observationsflygplanet ankomst till ankomstplatsen eller till OS-flygfält varifrån observationsflygningen skall starta, utföra inspektion före flygning i enlighet med bilaga F del I. I de fall observationsflygplanet tillhandahålls av den observerade parten i enlighet med punkt 1 ovan, skall den observerande parten ha rätt att genomföra inspektion av sensorerna före flygning i enlighet med bilaga F del II. Om inte annat har avtalats, skall inspektioner vara avslutade senast fyra timmar före observationsflygningens planerade start enligt färdplanen.

12. Den observerande parten skall tillgodose att åtminstone en medlem av flygbesättningen har nödvändiga språkkunskaper att ledigt kunna kommunicera med personal från den observerade parten och dess flygtrafikledning på det eller de språk som har angivits av den observerade parten i enlighet med punkt 4 ovan.

13. Den observerade parten skall vid ankomsten till ankomstplatsen eller till det OS-flygfält varifrån observationsflygningen skall utgå ge besättningen senaste väderprognos och flygnavigeringsinformation samt information rörande flygsäkerhet, inklusive NOTAM (Notices to Airmen). Uppdaterad sådan information skall lämnas på begäran. Instrumentprocedurer och information om alternativa flygfält längs flygsträckan skall lämnas så snart uppdragsplanen har godkänts i enlighet med

hours, unless otherwise agreed. In the event that the observed Party requests a demonstration flight pursuant to Annex F to the Treaty, it shall extend the 96-hour period pursuant to Annex F, Section III, paragraph 4, if additional time is required by the observing Party for the unrestricted execution of the mission plan.

10. Upon arrival of the observation aircraft at the point of entry, the observed Party shall inspect the covers for sensor apertures or other devices that inhibit the operation of sensors to confirm that they are in their proper position pursuant to Annex E, unless otherwise agreed by all States Parties involved.

11. In the event that the observation aircraft is provided by the observing Party, upon the arrival of the observation aircraft at the point of entry or at the Open Skies airfield where the observation flight commences, the observed Party shall have the right to carry out the pre-flight inspection pursuant to Annex F, Section I. In the event that, in accordance with paragraph 1 of this Section, an observation aircraft is provided by the observed Party, the observing Party shall have the right to carry out the pre-flight inspection of sensors pursuant to Annex F, Section II. Unless otherwise agreed, such inspections shall terminate no less than four hours prior to the scheduled commencement of the observation flight set forth in the flight plan.

12. The observing Party shall ensure that its flight crew includes at least one individual who has the necessary linguistic ability to communicate freely with the personnel of the observed Party and its air traffic control authorities in the language or languages notified by the observed Party in accordance with paragraph 4 of this Section.

13. The observed Party shall provide the flight crew, upon its arrival at the point of entry or at the Open Skies airfield where the observation flight commences, with the most recent weather forecast and air navigation information and information on flight safety, including Notices to Airmen. Updates of such information shall be provided as requested. Instrument procedures, and information about alternate airfields along the flight route, shall be provided upon approval of the mission plan in accordance with the requirements of Section II of this Article.

bestämmelserna i del II i denna artikel.

14. Vid genomförande av observationsflygningar enligt detta fördrag skall alla observationsflygplan användas i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag och den godkända färdplanen. Utan att det skall strida mot bestämmelserna i del II.2 nedan, skall dessutom observationsflygningarna genomföras i enlighet med

- a) av ICAO publicerade normer och rekommenderad praxis,
- b) publicerade nationella regler, förfaranden och riktlinjer för flygsäkerheten i den part vars territorium överflygs.

15. Observationsflygningar skall ha företräde framför reguljär flygtrafik. Den observerade parten skall tillse att dess flygtrafikledning underlättar genomförandet av observationsflygningar enligt detta fördrag.

16. Ombord på flygplanet skall besättningschefen vara ensam ansvarig för att flygningen genomförs på ett säkert sätt och för att färdplanen följs.

17. Den observerade parten skall tillhandahålla följande:

a) Ett kalibreringsmål lämpligt för att kontrollera sensorernas kapacitet i enlighet med bilaga D del III, som skall överflygas under demonstrationsflygningen eller observationsflygningen på begäran av endera parten för varje sensor som skall användas vid observationsflygningen. Kalibreringsmålet skall ligga nära det flygfält där inspektion före flygning genomförs enligt bilaga F.

b) Samma tankning och service till observationsflygplanet eller transportflygplanet som tillhandahålls trafikflygplan vid ankomstplatsen, OS-flygfältet, flygfält för tankning och den avgångsplats som anges i färdplanen enligt de specifikationer som finns publicerade om det utsedda flygfältet.

c) Måltider och tillgång till inkvartering för den observerande partens personal.

d) På begäran av den observerande parten, ytterligare tjänster enligt överenskommelse mellan den observerande och den observerade parten för att underlätta genomförandet av observationsflygningen.

14. While conducting observation flights pursuant to this Treaty, all observation aircraft shall be operated in accordance with the provisions of this Treaty and in accordance with the approved flight plan. Without prejudice to the provisions of Section II, paragraph 2 of this Article, observation flights shall also be conducted in compliance with:

(A) published ICAO standards and recommended practices; and

(B) published national air traffic control rules, procedures and guidelines on flight safety of the State Party whose territory is being overflown.

15. Observation flights shall take priority over any regular air traffic. The observed Party shall ensure that its air traffic control authorities facilitate the conduct of observation flights in accordance with this Treaty.

16. On board the aircraft the pilot-in-command shall be the sole authority for the safe conduct of the flight and shall be responsible for the execution of the flight plan.

17. The observed Party shall provide:

(A) a calibration target suitable for confirming the capability of sensors in accordance with the procedures set forth in Annex D, Section III to this Treaty, to be overflown during the demonstration flight or the observation flight upon the request of either Party, for each sensor that is to be used during the observation flight. The calibration target shall be located in the vicinity of the airfield at which the pre-flight inspection is conducted pursuant to Annex F to this Treaty;

(B) customary commercial aircraft fuelling and servicing for the observation aircraft or transport aircraft at the point of entry, at the Open Skies airfield, at any refuelling airfield, and at the point of exit specified in the flight plan, according to the specifications that are published about the designated airfield;

(C) meals and the use of accommodation for the personnel of the observing Party; and

(D) upon the request of the observing Party, further services, as may be agreed upon between the observing and observed Parties, to facilitate the conduct of the observation flight.

18. All costs involved in the conduct of the

18. Alla kostnader förenade med genomförandet av observationsflygningen, inklusive kostnader för inspelningsutrustning och behandling av data insamlade med sensorer, skall regleras i enlighet med bilaga L del I.9.

19. Före observationsflygplanets avgång från avgångsplatsen skall den observerade parten bekräfta att täckplåtarna för sensorernas öppningar eller de andra anordningar som hindrar deras användning sitter på plats i enlighet med bilaga E.

20. Såvida inte annat har avtalats, skall den observerande parten avresa från avgångsplatsen senast 24 timmar efter observationsflygningens slut, såvida inte väderleksförhållandena eller observationsflygplanets eller transportflygplanets flygduglighet inte tillåter detta. I så fall skall flygningen påbörjas så snart som möjligt därefter.

21. Den observerande parten skall upprätta en uppdragsrapport om observationsflygningen i det format som fastställts av rådgivande kommittén. Uppdragsrapporten skall innehålla relevanta uppgifter om dag och tid för observationsflygningen, dess sträckning och flygprofil, rådande väderleksförhållanden, tid och läge för varje observationsperiod för varje sensor, den ungefärliga mängd data som upptagits med sensorerna samt resultatet av inspektionen av täckplåtarna för sensorernas öppningar eller annan anordning som hindrar deras funktion i enlighet med artikel VII och bilaga E. Uppdragsrapporten skall undertecknas av den observerande och den observerade parten vid avgångsplatsen och skall av den observerande parten tillhandahållas alla de övriga parterna inom sju dagar efter den observerande partens avfärd från avgångsplatsen.

DEL II

Bestämmelser om planering av uppdrag

1. Om inte annat har avtalats, skall den observerande parten efter ankomsten till OS-flygfältet lämna den observerade parten en uppdragsplan för den föreslagna observationsflygningen som följer bestämmelserna i punkterna 2 och 4 nedan.

2. Uppdragsplanen kan avse en observationsflygning som medger observation av vilken punkt som helst av hela den observe-

observation flight, including the costs of the recording media and the processing of the data collected by sensors, shall be reimbursed in accordance with Annex L, Section I, paragraph 9 to this Treaty.

19. Prior to the departure of the observation aircraft from the point of exit, the observed Party shall confirm that the covers for sensor apertures or other devices that inhibit the operation of sensors are in their proper position pursuant to Annex E to this Treaty.

20. Unless otherwise agreed, the observing Party shall depart from the point of exit no later than 24 hours following completion of the observation flight, unless weather conditions or the airworthiness of the observation aircraft or transport aircraft do not permit, in which case the flight shall commence as soon as practicable.

21. The observing Party shall compile a mission report of the observation flight using the appropriate format developed by the Open Skies Consultative Commission. The mission report shall contain pertinent data on the date and time of the observation flight, its route and profile, weather conditions, time and location of each observation period for each sensor, the approximate amount of data collected by sensors, and the result of inspection of covers for sensor apertures or other devices that inhibit the operation of sensors in accordance with Article VII and Annex E. The mission report shall be signed by the observing and observed Parties at the point of exit and shall be provided by the observing Party to all other States Parties within seven days after departure of the observing Party from the point of exit.

SECTION II

REQUIREMENTS FOR MISSION PLANNING

1. Unless otherwise agreed, the observing Party shall, after arrival at the Open Skies airfield, submit to the observed Party a mission plan for the proposed observation flight that meets the requirements of paragraphs 2 and 4 of this Section.

2. The mission plan may provide for an observation flight that allows for the observation of any point on the entire territory of the observed Party, including areas desig-

rade partens territorium, inklusive områden som av denna betecknats som farligt lufttrum i den källa som anges i bilaga I. Ett observationsflygplans färdväg får inte gå närmare än, men skall tillåtas att gå fram till, tio kilometer från gränsen till en angränsande stat som inte är part i fördraget.

3. Uppdragsplanen kan medge att ett OS-flygfält där observationsflygningen avslutas är ett annat än det OS-flygfält där den påbörjades, liksom att avgångsplatsen inte behöver var densamma som an-komstplatsen. Om så är tillämpligt, skall i uppdragsplanen anges tidpunkt för observationsflygningens start samt önskade tider och platser för planerade avbrott för tankning eller vilopausar inom den 96-timmarsperiod som avses i del I.9 ovan.

4. Uppdragsplanen skall omfatta alla de uppgifter som behövs för att registrera färdplanen och föreskriva

a) att observationsflygningen inte får överstiga gällande maximala flygsträcka enligt bilaga A del I,

b) att observationsflygningens sträckning och profil uppfyller säkerhetskraven för observationsflygningar enligt ICAOs normer och rekommenderade praxis med beaktande av olikheterna i de nationella reglerna för lufttrafik utan att det skall inkräkta på bestämmelserna i punkt 2 ovan,

c) att i uppdragsplanen beaktas information om farligt lufttrum enligt bestämmelserna i bilaga I,

d) att observationsflygplanets höjd över marken inte får medge att den observerande parten överskrider gränsen för varje sensors upplösning enligt artikel IV.2,

e) att den beräknade tiden för observationsflygningens start inte får understiga 24 timmar från överlämnandet av uppdragsplanen, såvida inte annat har avtalats,

f) att observationsflygplanet skall flyga i rak linje mellan de koordinater eller navigationsfixpunkter som är angivna i uppdragsplanen och i den ordningsföljd som anges där samt

g) att sträckningen inte får gå över en viss punkt mer än en gång och att observationsflygplanet inte får cirkulera runt en viss punkt, såvida inte annat har avtalats. Denna

nedan av den observerade Parten som farligt lufttrum i den källa som anges i bilaga I. The flight path of an observation aircraft shall not be closer than, but shall be allowed up to, ten kilometres from the border with an adjacent State that is not a State Party.

3. The mission plan may provide that the Open Skies airfield where the observation flight terminates, as well as the point of exit, may be different from the Open Skies airfield where the observation flight commences or the point of entry. The mission plan shall specify, if applicable, the commencement time of the observation flight, the desired time and place of planned refuelling stops or rest periods, and the time of continuation of the observation flight after a refuelling stop or rest period within the 96-hour period specified in Section I, paragraph 9 of this Article.

4. The mission plan shall include all information necessary to file the flight plan and shall provide that:

(A) the observation flight does not exceed the relevant maximum flight distance as set forth in Annex A, Section I;

(B) the route and profile of the observation flight satisfies observation flight safety conditions in conformity with ICAO standards and recommended practices, taking into account existing differences in national flight rules, without prejudice to the provisions of paragraph 2 of this Section;

(C) the mission plan takes into account information on hazardous airspace, as provided in accordance with Annex I;

(D) the height above ground level of the observation aircraft does not permit the observing Party to exceed the limitation on ground resolution for each sensor, as set forth in Article IV, paragraph 2;

(E) the estimated time of commencement of the observation flight shall be no less than 24 hours after the submission of the mission plan, unless otherwise agreed;

(F) the observation aircraft flies a direct route between the co-ordinates or navigation fixes designated in the mission plan in the declared sequence; and

(G) the flight path does not intersect at the same point more than once, unless otherwise agreed, and the observation aircraft does not circle around a single point, unless otherwise agreed. The provisions of this

bestämmelse gäller inte för start, överflygning av kalibreringspunkter eller landning.

5. När den uppdragsplan som registrerats av den observerande parten innebär flygning genom farligt luftrum, skall den observerade parten

a) meddela vilken fara observationsflygplanets utsätts för,

b) underlätta genomförandet av observationsflygningen genom att samordna eller förbjuda den enligt a ovan angivna verksamheten, eller

c) föreslå alternativ flyghöjd, flygsträckning eller tidpunkt.

6. Senast fyra timmar efter inlämnandet av uppdragsplanen skall den observerade parten godkänna denna eller föreslå ändringar i den enligt artikel VIII del I.4 och punkt 5 ovan. Ändringarna får inte hindra observation av någon del av den observerade partens territorium, inklusive de områden som denna part utmärkt som farligt luftrum i den källa som anges i bilaga I. Sedan uppdragsplanen har godkänts skall den undertecknas av den observerande och den observerade parten. Om parterna inte kan enas om uppdragsplanen inom åtta timmar från det att den ursprungliga uppdragsplanen inlämnades, skall den observerande parten ha rätt att avstå från att genomföra observationsflygningen i enlighet med bestämmelserna i artikel VIII.

7. När observationsflygningens planerade sträckning går nära gränsen till andra parter eller andra stater, får den observerade parten underrätta staten eller staterna i fråga om flygningens beräknade sträckning samt om dag och tid för den.

8. Den part som tillhandahåller observationsflygplanet skall, med stöd av den överenskomna uppdragsplanen, i samarbete med den andra parten, omedelbart registrera uppdragsplanen, som skall ha det innehåll som anges i bilaga 2 till konventionen om civil internationell luftfart och följa det format som anges i ICAOs dokument 4444-RAC/501/12, föreskrifter för flygtrafik-tjänst, trafikregler för luftfart och flygtrafikledning (Rules of the Air and Air Traffic Services), med ändringar och tillägg.

subparagraph do not apply for the purposes of taking off, flying over calibration targets, or landing by the observation aircraft.

5. In the event that the mission plan filed by the observing Party provides for flights through hazardous airspace, the observed Party shall:

(A) specify the hazard to the observation aircraft;

(B) facilitate the conduct of the observation flight by co-ordination or suppression of the activity specified pursuant to subparagraph (A) of this paragraph; or

(C) propose an alternative flight altitude, route, or time.

6. No later than four hours after submission of the mission plan, the observed Party shall accept the mission plan or propose changes to it in accordance with Article VIII, Section I, paragraph 4 and paragraph 5 of this Section. Such changes shall not preclude observation of any point on the entire territory of the observed Party, including areas designated by the observed Party as hazardous airspace in the source specified in Annex I to this Treaty. Upon agreement, the mission plan shall be signed by the observing and observed Parties. In the event that the Parties do not reach agreement on the mission plan within eight hours of the submission of the original mission plan, the observing Party shall have the right to decline to conduct the observation flight in accordance with the provisions of Article VIII of this Treaty.

7. If the planned route of the observation flight approaches the border of other States Parties or other States, the observed Party may notify that State or those States of the estimated route, date and time of the observation flight.

8. On the basis of the agreed mission plan the State Party providing the observation aircraft shall, in co-ordination with the other State Party, file the flight plan immediately, which shall have the content specified in Annex 2 to the Convention on International Civil Aviation and shall be in the format specified by ICAO Document No. 4444-RAC/501/12, "Rules of the Air and Air Traffic Services", as revised or amended.

SECTION III

DEL III

Särskilda bestämmelser

1. När observationsflygplanet tillhandahålls av den observerande parten, skall den observerade parten ha rätt att ha två flygövervakare och en tolk ombord på planet utöver en flygövervakare för varje sensors styrstation, såvida inte annat har avtalats. Flygövervakarna och tolkarna skall ha de rättigheter och skyldigheter som anges i bilaga G.

2. Utan hinder av bestämmelserna i punkt 1 ovan, skall en observerande part som använder ett observationsflygplan med högsta startvikt av 35 ton för en observationsflygning på högst 1 500 kilometer, vilket skall ha meddelats enligt del I.5 g i denna artikel, vara skyldig att ta ombord endast två flygövervakare och en tolk ombord på planet, såvida inte annat har avtalats.

3. När observationsflygplanet tillhandahålls av den observerade parten, skall den tillåta att personal från den observerande parten beger sig till dess egen ankomstplats så snabbt som möjligt. Den observerande partens personal får välja att bege sig till ankomstplatsen med land-, sjö- eller med flygtransport, däribland med flygplan tillhörigt en part. Närmare bestämmelser anges i bilaga E.

4. När observationsflygplanet tillhandahålls av den observerade parten, skall den observerande parten ha rätt att ha två flygövervakare och en tolk ombord på planet utöver en flygrepresentant för varje sensors styrstation, såvida inte annat har avtalats. Flygrepresentanterna och tolkarna skall ha de rättigheter och skyldigheter som anges i bilaga G.

5. När den observerande parten tillhandahåller ett observationsflygplan som utsetts av en annan part än den observerande eller den observerade parten, skall den observerande parten ha rätt att ha två flygrepresentanter och en tolk ombord på observationsflygplanet utöver en flygrepresentant för

SPECIAL PROVISIONS

1. In the event that the observation aircraft is provided by the observing Party, the observed Party shall have the right to have on board the observation aircraft two flight monitors and one interpreter, in addition to one flight monitor for each sensor control station on board the observation aircraft, unless otherwise agreed. Flight monitors and interpreters shall have the rights and obligations specified in Annex G to this Treaty.

2. Notwithstanding paragraph 1 of this Section, in the event that an observing Party uses an observation aircraft which has a maximum take-off gross weight of no more than 35,000 kilograms for an observation flight distance of no more than 1,500 kilometres as notified in accordance with Section I, paragraph 5, subparagraph (G) of this Article, it shall be obliged to accept only two flight monitors and one interpreter on board the observation aircraft, unless otherwise agreed.

3. In the event that the observation aircraft is provided by the observed Party, the observed Party shall permit the personnel of the observing Party to travel to the point of entry of the observed Party in the most expeditious manner. The personnel of the observing Party may elect to travel to the point of entry using ground, sea, or air transportation, including transportation by an aircraft owned by any State Party. Procedures regarding such travel are set forth in Annex E to this Treaty.

4. In the event that the observation aircraft is provided by the observed Party, the observing Party shall have the right to have on board the observation aircraft two flight representatives and one interpreter, in addition to one flight representative for each sensor control station on the aircraft, unless otherwise agreed. Flight representatives and interpreters shall have the rights and obligations set forth in Annex G to this Treaty.

5. In the event that the observing State Party provides an observation aircraft designated by a State Party other than the observing or observed Party, the observing Party shall have the right to have on board the observation aircraft two representatives and one interpreter, in addition to one representative for each sensor control station on the aircraft, unless otherwise agreed. In

varje sensors styrstation ombord på planet, såvida inte annat har avtalats. I så fall skall bestämmelserna om flygövervakare i punkt 1 ovan också gälla. Representanterna och tolkarna skall ha de rättigheter och skyldigheter som anges i bilaga G.

Artikel VII

Transitflygningar

1. Transitflygningar som genomförs av en observerande part till och från en observerad parts territorium i de syften som avses i detta fördrag skall utgå från den observerande partens eller en annan parts territorium.
2. Varje part skall gå med på transitflygningar. Deras sträckning skall gå längs internationellt erkända flygtrafikleder, om inte annat överenskommit av de berörda parterna, och i enlighet med de parters nationella flygtrafikledningars föreskrifter vilkas luftrum skall genomflygas. Den observerande parten skall underrätta varje part vars luftrum den kommer att genomflyga samtidigt som den observerade parten underrättas i enlighet med artikel VI.
3. Sensorerna på ett observationsflygplan får inte användas under transitflygningar. Om observationsflygplanet under en transitflygning landar på en parts territorium, skall denna part vid landningen och före avfärden kontrollera att sensorerna är försedda med täckplåtar eller annan anordning som hindrar deras funktion och se till att de sitter på plats.

Artikel VIII

Förbud, avvikelser från färdplaner och nödsituationer

DEL I

Förbud mot observationsflygningar och ändring av uppdragsplaner

1. Den observerade parten skall ha rätt att förbjuda en observationsflygning som inte följer bestämmelserna i detta fördrag.

this case, the provisions on flight monitors set forth in paragraph 1 of this Section shall also apply. Representatives and interpreters shall have the rights and obligations set forth in Annex G to this Treaty.

Article VII

Transit flights

1. Transit flights conducted by an observing Party to and from the territory of an observed Party for the purposes of this Treaty shall originate on the territory of the observing Party or of another State Party.
2. Each State Party shall accept transit flights. Such transit flights shall be conducted along internationally recognized Air Traffic Services routes, unless otherwise agreed by the States Parties involved, and in accordance with the instructions of the national air traffic control authorities of each State Party whose airspace is transited. The observing Party shall notify each State Party whose airspace is to be transited at the same time that it notifies the observed Party in accordance with Article VI.
3. The operation of sensors on an observation aircraft during transit flights is prohibited. In the event that, during the transit flight, the observation aircraft lands on the territory of a State Party, that State Party shall, upon landing and prior to departure, inspect the covers of sensor apertures or other devices that inhibit the operation of sensors to confirm that they are in their proper position.

Article VIII

Prohibitions, deviations from flight plans and emergency situations

SECTION I

PROHIBITION OF OBSERVATION FLIGHTS AND CHANGES TO MISSION PLANS

1. The observed Party shall have the right to prohibit an observation flight that is not in compliance with the provisions of this Treaty.
2. The observed Party shall have the right to prohibit an observation flight prior to its

2. Den observerade parten skall ha rätt att förbjuda en observationsflygning före starten i de fall den observerande parten inte anländer till ankomstplatsen inom 24 timmar efter den beräknade ankomsttid som angivits i meddelandet enligt artikel VI del I.5, om inte annat överenskommits mellan de berörda parterna.

3. Om en observerad part förbjuder en observationsflygning med stöd av denna artikel eller bilaga F, skall den omedelbart ange skälen härför i uppdragsplanen. Inom sju dagar skall den observerade parten på diplomatisk väg lämna samtliga parter en skriftlig förklaring till detta förbud i den uppdragsrapport som avses i artikel VI del I.21. En observationsflygning som har förbjudits skall inte avräknas från någondera partens kvoter.

4. Den observerade parten skall ha rätt att föreslå ändringar i uppdragsplanen till följd av någon av följande omständigheter:

- a) Att väderleksförhållandena inverkar på flygsäkerheten.
- b) Att det avsedda OS-flygfältets, de alternativa flygfältens eller tankningsflygfältens kondition omöjliggör att de används.
- c) Att uppdragsplanen inte uppfyller bestämmelserna i artikel VI del II.2 och II.4.

5. Om den observerande parten inte går med på de föreslagna ändringarna i uppdragsplanen, skall den ha rätt att föreslå alternativ till dem. Om enighet om en uppdragsplan inte har uppnåtts inom åtta timmar efter överlämnandet av den ursprungliga uppdragsplanen, och om den observerande parten anser att ändringarna i den kränker dess rättigheter enligt detta fördrag med hänsyn till genomförandet av observationsflygningen, skall den observerande parten ha rätt att avstå från att genomföra observationsflygningen, som då inte skall avräknas från någondera partens kvoter.

6. Om en observerande part avstår från att genomföra en observationsflygning enligt denna artikel eller enligt bilaga F, skall den omedelbart lämna en förklaring därtill i uppdragsplanen före sin avfärd. Inom sju dagar efter sin avfärd skall den observerande parten på diplomatisk väg i uppdragsrapporten lämna alla andra parter en skrift-

commencement in the event that the observing Party fails to arrive at the point of entry within 24 hours after the estimated time of arrival specified in the notification provided in accordance with Article VI, Section I, paragraph 5, unless otherwise agreed between the States Parties involved.

3. In the event that an observed State Party prohibits an observation flight pursuant to this Article or Annex F, it shall immediately state the facts for the prohibition in the mission plan. Within seven days the observed Party shall provide to all States Parties, through diplomatic channels, a written explanation for this prohibition in the mission report provided pursuant to Article VI, Section I, paragraph 21. An observation flight that has been prohibited shall not be counted against the quota of either State Party.

4. The observed Party shall have the right to propose changes to the mission plan as a result of any of the following circumstances:

- (A) the weather conditions affect flight safety;
- (B) the status of the Open Skies airfield to be used, alternate airfields, or refuelling airfields prevents their use; or
- (C) the mission plan is inconsistent with Article VI, Section II, paragraphs 2 and 4.

5. In the event that the observing Party disagrees with the proposed changes to the mission plan, it shall have the right to submit alternatives to the proposed changes. In the event that agreement on a mission plan is not reached within eight hours of the submission of the original mission plan, and if the observing Party considers the changes to the mission plan to be prejudicial to its rights under this Treaty with respect to the conduct of the observation flight, the observing Party shall have the right to decline to conduct the observation flight, which shall not be recorded against the quota of either State Party.

6. In the event that an observing Party declines to conduct an observation flight pursuant to this Article or Annex F, it shall immediately provide an explanation of its decision in the mission plan prior to the departure of the observing Party. Within seven days after departure of the observing Party, the observing Party shall provide to all other States Parties, through diplomatic channels, a written explanation for this decision in the mission report provided pursu-

lig förklaring till detta beslut enligt artikel VI del I.21.

DEL II

Avvikelser från färdplanen

1. Avvikelser från färdplanen skall vara tillåtna under en observationsflygning om detta nödvändiggörs av följande omständigheter:

- a) Att väderleksförhållanden inverkar på flygsäkerheten.
- b) Tekniska problem med observationsflygplanet.
- c) En medicinsk nödsituation för någon ombordvarande.
- d) Anvisningar från flygtrafikledningen med anledning av situationer som uppkommit genom force majeure.

2. Om väderleksförhållandena hindrar en effektiv användning av optiska sensorer och IRLS, får avvikelser dessutom tillåtas under följande förutsättningar:

- a) Att flygsäkerhetskraven följs.
- b) Att tillstånd erhålls av flygtrafikledningen om så erfordras i de nationella bestämmelserna.
- c) Att sensorernas prestanda inte överstiger vad som anges i artikel IV.2, såvida inte annat har avtalats.

3. Den observerade parten skall ha rätt att förbjuda användning av en viss sensor under en avvikelse från färdplanen som innebär att observationsflygplanet flyger lägre än den lägsta tillåtna höjden för sensorn i fråga enligt de begränsningar för markupplösning som anges i artikel IV.2. Om en avvikelse tvingar observationsflygplanet att ändra färdväg mer än 50 kilometer från den färdväg som anges i färdplanen, skall den observerade parten ha rätt att förbjuda användning av samtliga sensorer som är monterade i observationsflygplanet utanför denna 50-kilometersgräns.

4. Den observerande parten skall ha rätt att förkorta en observationsflygning om en sensor får funktionshinder. Besättningsche-

ant to Article VI, Section I, paragraph 21.

SECTION II

DEVIATIONS FROM THE FLIGHT PLAN

1. Deviations from the flight plan shall be permitted during the observation flight if necessitated by:

- (A) weather conditions affecting flight safety;
- (B) technical difficulties relating to the observation aircraft;
- (C) a medical emergency of any person on board; or
- (D) air traffic control instructions related to circumstances brought about by force majeure.

2. In addition, if weather conditions prevent effective use of optical sensors and infrared line-scanning devices, deviations shall be permitted, provided that:

- (A) flight safety requirements are met;
- (B) in cases where national rules so require, permission is granted by air traffic control authorities; and
- (C) the performance of the sensors does not exceed the capabilities specified in Article IV, paragraph 2, unless otherwise agreed.

3. The observed Party shall have the right to prohibit the use of a particular sensor during a deviation that brings the observation aircraft below the minimum height above ground level for operating that particular sensor, in accordance with the limitation on ground resolution specified in Article IV, paragraph 2. In the event that a deviation requires the observation aircraft to alter its flight path by more than 50 kilometres from the flight path specified in the flight plan, the observed Party shall have the right to prohibit the use of all the sensors installed on the observation aircraft beyond that 50-kilometre limit.

4. The observing Party shall have the right to curtail an observation flight during its execution in the event of sensor malfunction. The pilot-in-command shall have the right to curtail an observation flight in the event of technical difficulties affecting the safety of the observation aircraft.

fen skall ha rätt att förkorta en observationsflygning om tekniska problem uppstår som påverkar observationsflygplanets säkerhet.

5. Om en avvikelse från färdplanen som tillåts enligt punkt 1 ovan medför att en observationsflygning förkortas eller att den förkortas i enlighet med punkt 4 ovan, skall observationsflygningen räknas av från båda parterers kvoter, såvida inte förkortandet beror på något av det följande:

a) Funktionshinder för sensorer på ett observationsflygplan som tillhandahållits av den observerade parten.

b) Tekniska problem för ett observationsflygplan som tillhandahållits av den observerade parten.

c) En medicinsk nödsituation för en besättningsmedlem från den observerade parten eller för flygövervakarna.

d) Anvisningar av flygtrafikledningen med anledning av situationer som uppkommit genom force majeure.

I dessa fall skall den observerande parten ha rätt att bestämma om flygningen skall räknas av mot båda parterers kvoter.

6. Information som upptagits med sensorer får behållas av den observerande parten endast om observationsflygningen räknas av mot båda parterers kvoter.

7. Om avvikelse görs från färdplanen, skall besättningschefen agera i enlighet med den observerade partens nationella publicerade flygregler. När de omständigheter som föranledde avvikelsen inte längre är för handen, får observationsflygplanet med flygtrafikledningens tillstånd fortsätta observationsflygningen enligt färdplanen. Observationsflygplanets extra flygsträcka som förorsakats av avvikelsen skall inte räknas av mot den maximala flygsträckan.

8. Personal från båda parter ombord på observationsflygplanet skall omedelbart informeras om alla avvikelser från färdplanen.

9. Extra kostnader som förorsakas av bestämmelserna i denna artikel skall återbetalas i enlighet med bilaga L del I.9.

5. In the event that a deviation from the flight plan permitted by paragraph 1 of this Section results in curtailment of the observation flight, or a curtailment occurs in accordance with paragraph 4 of this Section, an observation flight shall be counted against the quotas of both States Parties, unless the curtailment is due to:

(A) sensor malfunction on an observation aircraft provided by the observed Party;

(B) technical difficulties relating to the observation aircraft provided by the observed Party;

(C) a medical emergency of a member of the flight crew of the observed Party or of flight monitors; or

(D) air traffic control instructions related to circumstances brought about by force majeure.

In such cases the observing Party shall have the right to decide whether to count it against the quotas of both States Parties.

6. The data collected by the sensors shall be retained by the observing Party only if the observation flight is counted against the quotas of both States Parties.

7. In the event that a deviation is made from the flight plan, the pilot-in-command shall take action in accordance with the published national flight regulations of the observed Party. Once the factors leading to the deviation have ceased to exist, the observation aircraft may, with the permission of the air traffic control authorities, continue the observation flight in accordance with the flight plan. The additional flight distance of the observation aircraft due to the deviation shall not count against the maximum flight distance.

8. Personnel of both States Parties on board the observation aircraft shall be immediately informed of all deviations from the flight plan.

9. Additional expenses resulting from provisions of this Article shall be reimbursed in accordance with Annex L, Section I, paragraph 9 to this Treaty.

SECTION III

EMERGENCY SITUATIONS

DEL III

Nödsituationer

1. Om en nödsituation uppkommer, skall besättningschefen följa ICAOs föreskrifter för flygtrafiktjänst, trafikregler för luftfart och flygtrafikledning (Rules of the Air and Air Traffic Services), dokument nummer 4444-RAC/501/12 med senare ändringar och tillägg, den observerade partens nationella flygregler samt observationsflygplanets instruktionsbok.

2. Ett observationsflygplan som förklarar sig vara i nöd skall av den observerade parten ges alla hjälpmedel för nödställda och för navigering för att tillse att det så snabbt som möjligt tas om hand på närmaste lämpliga flygplats.

3. Vid flygolycka i vilken observationsflygplanet är delaktigt inom den observerade partens territorium, skall räddningsaktionen genomföras av den observerade parten i enlighet med dess nationella bestämmelser och förfaranden för sådana operationer.

4. Utredningen av en flygolycka eller ett tillbud i vilket ett observationsflygplan är delaktigt skall genomföras av den observerade parten med medverkan av den observerande parten i enlighet med ICAOs rekommendationer i bilaga 13 till konventionen om internationell civil luftfart (utredning av flygolyckor) med senare ändringar och tillägg och i enlighet med den observerade partens nationella bestämmelser.

5. Om observationsflygplanet inte är registrerat i den observerade parten skall, när utredningen avslutats, alla planets och sensorernas vrakdelar som återfinns och bärgas återlämnas till den observerande parten eller till den part som är ägare till flygplanet, om så begärs.

1. In the event that an emergency situation arises, the pilot-in-command shall be guided by "Procedures for Air Navigation Services - Rules of the Air and Air Traffic Services", ICAO Document No. 4444-RAC/501/12, as revised or amended, the national flight regulations of the observed Party, and the flight operation manual of the observation aircraft.

2. Each observation aircraft declaring an emergency shall be accorded the full range of distress and navigational facilities of the observed Party in order to ensure the most expeditious recovery of the aircraft to the nearest suitable airfield.

3. In the event of an aviation accident involving the observation aircraft on the territory of the observed Party, search and rescue operations shall be conducted by the observed Party in accordance with its own regulations and procedures for such operations.

4. Investigation of an aviation accident or incident involving an observation aircraft shall be conducted by the observed Party, with the participation of the observing Party, in accordance with the ICAO recommendations set forth in Annex 13 to the Convention on International Civil Aviation ("Investigation of Aviation Accidents") as revised or amended and in accordance with the national regulations of the observed Party.

5. In the event that the observation aircraft is not registered with the observed Party, at the conclusion of the investigation all wreckage and debris of the observation aircraft and sensors, if found and recovered, shall be re-turned to the observing Party or to the Party to which the aircraft belongs, if so requested.

Article IX

Sensor output from observation flights

Artikel IX

Data från observationsflygningar upptagna med sensorer

SECTION I

DEL I

Allmänna bestämmelser

1. Vid upptagning av data med sensorer vid observationsflygningar får följande data-upptagningsmedier användas:

- a) För optiska panorerande kameror och enbidskameror: svartvit fotografisk film.
- b) För videokameror: magnetband.
- c) För IRLS: svartvit fotografisk film eller magnetband.
- d) För sidseende SAR: magnetband.

Rådgivande kommittén skall besluta om ett överenskommet format för upptagning och överföring till annat medium under den tid som detta fördrag tillämpas provisoriskt.

2. Data som upptagits med sensorer vid observationsflygningar skall behållas ombord på observationsflygplanet till dess att flygningen är avslutad. Det är förbjudet att under en observationsflygning överföra data som upptagits med observationsflygplanet sensorer.

3. Filmrullar, kassetter och magnetbandsrullar som använts för att uppta data med en sensor under en observationsflygning skall placeras i en behållare som förseglas i parternas närvaro så snart som möjligt sedan de har avlägsnats från sensorn.

4. Data som upptagits med sensorer vid observationsflygningar skall hållas tillgängliga för parterna i enlighet med bestämmelserna i denna artikel och får endast användas för att uppnå detta fördrags syften.

5. Om ett dataupptagningsmedium, som, i enlighet med bestämmelserna i bilaga B del I, använts av en part under en observationsflygning inte är kompatibelt med en annan parts utrustning för behandling av detta medium, skall de berörda parterna upprätta system för att tillse att alla data som upptagits under en observationsflygning kan behandlas av dem i fråga om bearbetning, kopiering och förvaring.

GENERAL PROVISIONS

1. For the purposes of recording data collected by sensors during observation flights, the following recording media shall be used:

(A) in the case of optical panoramic and framing cameras, black and white photographic film;

(B) in the case of video cameras, magnetic tape;

(C) in the case of infra-red line-scanning devices, black and white photographic film or magnetic tape; and

(D) in the case of sideways-looking synthetic aperture radar, magnetic tape.

The agreed format in which such data is to be recorded and exchanged on other recording media shall be decided within the Open Skies Consultative Commission during the period of provisional application of this Treaty.

2. Data collected by sensors during observation flights shall remain on board the observation aircraft until completion of the observation flight. The transmission of data collected by sensors from the observation aircraft during the observation flight is prohibited.

3. Each roll of photographic film and cassette or reel of magnetic tape used to collect data by a sensor during an observation flight shall be placed in a container and sealed in the presence of the States Parties as soon as is practicable after it has been removed from the sensor.

4. Data collected by sensors during observation flights shall be made available to States Parties in accordance with the provisions of this Article and shall be used exclusively for the attainment of the purposes of this Treaty.

5. In the event that, on the basis of data provided pursuant to Annex B, Section I to this Treaty, a data recording medium to be used by a State Party during an observation flight is incompatible with the equipment of another State Party for handling that data recording medium, the States Parties involved shall establish procedures to ensure that all data collected during observation flights can be handled, in terms of processing, duplication and storage, by them.

SECTION II

DEL II

Dataupptagning med sensorer som använder fotografisk film

1. Vid utbyte av information mellan två identiska optiska kameror skall filmen och filmframkallningen vara av identisk typ.

2. Om data som upptagits med en enda optisk kamera skall utväxlas, skall parterna - inom ramen för rådgivande kommittén så länge fördraget tillämpas provisoriskt - behandla frågan om huruvida ansvaret för framkallning av originalnegativet skall åvila den observerande parten eller den part som tillhandahåller observationsflygplanet. Den part som framkallar originalnegativet skall ansvara för kvaliteten på framkallningen av detta och för framställning av negativa eller positiva kopior. Om parterna är ense om att en film som använts vid en observationsflygning, genomförd på ett observationsflygplan tillhandahållet av den observerade parten, skall framkallas av den observerande parten, skall denna part inte ha något ansvar för kvaliteten på framkallningen av originalnegativet.

3. All film som använts under en observationsflygning skall framkallas

a) senast inom tre dagar efter observationsflygplanets ankomst till avfärdsplatsen, om originalnegativet framkallas i ett laboratorium som tillhandahålls av den observerade parten, om inte annat har överenskommits, eller

b) senast inom tio dagar efter observationsflygplanets avfärd från den observerade partens territorium, om originalnegativet framkallas i ett laboratorium som tillhandahålls av den observerande parten.

4. Den part som framkallar originalnegativet måste gå med på att högst två officiella representanter från den andra parten närvarar i laboratoriet för att övervaka brytandet av filmkassetten eller behållarens försegling samt varje steg i förvaringen, framkallningen, kopieringen och handhavandet av originalnegativen i enlighet med bestämmelserna i bilaga K del II. Den part som övervakar framkallningen och kopieringen skall ha rätt att utse representanter bland de

OUTPUT FROM SENSORS THAT USE PHOTOGRAPHIC FILM

1. In the event that output from duplicate optical cameras is to be exchanged, the cameras, film and film processing shall be of an identical type.

2. Provided that the data collected by a single optical camera is subject to exchange, the States Parties shall consider, within the Open Skies Consultative Commission during the period of provisional application of this Treaty, the issue of whether the responsibility for the development of the original film negative shall be borne by the observing Party or by the State Party providing the observation aircraft. The State Party developing the original film negative shall be responsible for the quality of processing the original negative film and producing the duplicate positive or negative. In the event that States Parties agree that the film used during the observation flight conducted on an observation aircraft provided by the observed Party shall be processed by the observing Party, the observed Party shall bear no responsibility for the quality of the processing of the original negative film.

3. All the film used during the observation flight shall be developed:

(A) in the event that the original film negative is developed at a film processing facility arranged for by the observed Party, no later than three days, unless otherwise agreed, after the arrival of the observation aircraft at the point of exit; or

(B) in the event that the original film negative is developed at a film processing facility arranged for by the observing Party, no later than ten days after the departure of the observation aircraft from the territory of the observed Party.

4. The State Party that is developing the original film negative shall be obliged to accept at the film processing facility up to two officials from the other State Party to monitor the unsealing of the film cassette or container and each step in the storage, processing, duplication and handling of the original film negative, in accordance with the provisions of Annex K, Section II to this Treaty. The State Party monitoring the film processing and duplication shall have the right to designate such officials from among its nationals present on the territory on which the film processing facility ar-

av sina egna medborgare som är närvarande inom det territorium där det laboratorium finns som iordningställts av den andra parten, om dessa personer står upptagna i förteckningen över utsedd personal i enlighet med artikel XIII del I. Den part som framkallar filmen skall så långt som möjligt biträda den andra partens representanter i de uppgifter som avses i denna punkt.

5. När en observationsflygning är avslutad, skall den part som skall framkalla den negativa originalfilmen fästa en 21-steps sensitometrisk testremsa av samma typ som den film som använts vid observationsflygningen eller exponera en 21-steps optisk kil på första eller sista ändan av varje rulle negativ originalfilm som använts vid observationsflygningen. När den negativa originalfilmen har framkallats och negativa eller positiva kopior har framställts, skall parterna jämföra bildkvaliteten på den 21-steps sensitometriska testremsan eller bilderna på den 21-steps optiska kilen med gällande karakteristika för den typen av originalnegativ eller kopierade negativ eller positiv i enlighet med bestämmelserna i bilaga K del I.

6. Om endast ett originalnegativ framkallas, skall

a) den observerande parten ha rätt att behålla eller ta emot originalnegativet, och

b) den observerade parten ha rätt att välja ut och ta emot en fullständig uppsättning av första generations-kopiorna eller en del av dem som negativ eller positiv av originalnegativet. Om inte annat överenskommit, skall en sådan kopia

1) ha samma format och filmstorlek som originalnegativet,

2) ha framställts omedelbart efter framkallningen av originalnegativet, samt

3) ha överlämnats till den observerande partens representant omedelbart efter dess framställning.

7. Om två originalnegativ framkallas, skall

a) den observerade parten, om observationsflygplanet har tillhandahållits av den observerande parten, ha rätt att, efter observationsflygningens genomförande, välja ett av de båda originalnegativen, varvid det andra skall behållas av den observerande parten, eller

ranged for by the other State Party is located, provided that such individuals are on the list of designated personnel in accordance with Article XIII, Section I of this Treaty. The State Party developing the film shall assist the officials of the other State Party in their functions provided for in this paragraph to the maximum extent possible.

5. Upon completion of an observation flight, the State Party that is to develop the original film negative shall attach a 21-step sensitometric test strip of the same film type used during the observation flight or shall expose a 21-step optical wedge onto the leader or trailer of each roll of original film negative used during the observation flight. After the original film negative has been processed and duplicate film negative or positive has been produced, the States Parties shall assess the image quality of the 21-step sensitometric test strips or images of the 21-step optical wedge against the characteristics provided for that type of original film negative or duplicate film negative or positive in accordance with the provisions of Annex K, Section I to this Treaty.

6. In the event that only one original film negative is developed:

(A) the observing Party shall have the right to retain or receive the original film negative; and

(B) the observed Party shall have the right to select and receive a complete first generation duplicate or part thereof, either positive or negative, of the original film negative. Unless otherwise agreed, such duplicate shall be:

(1) of the same format and film size as the original film negative;

(2) produced immediately after development of the original film negative; and

(3) provided to the officials of the observed Party immediately after the duplicate has been produced.

7. In the event that two original film negatives are developed:

(A) if the observation aircraft is provided by the observing Party, the observed Party shall have the right, at the completion of the observation flight, to select either of the two original film negatives, and the original film negative not selected shall be retained by the observing Party; or

(B) if the observation aircraft is provided by the observed Party, the observing Party

b) den observerande parten, om observationsflygplanet har tillhandahållits av den observerade parten, ha rätt att välja ett av de båda originalnegativen, varvid det andra skall behållas av den observerade parten.

DEL III

Dataupptagning med sensorer som använder andra dataupptagningsmedier

1. Den part som tillhandahåller observationsflygplanet skall registrera minst en originalversion av data upptagna med sensorer som använder andra upptagningsmedier.

2. Om endast ett exemplar av originalet har gjorts, skall

a) den observerande parten, om observationsflygplanet tillhandahålls av denna part, ha rätt att behålla det, och den observerade parten får den första generationen kopior, eller

b) den observerande parten, om observationsflygplanet tillhandahålls av den observerade parten, ha rätt att ta emot detta originalexemplar och den observerade parten får rätt att erhålla den första generationens kopior.

3. Om två exemplar av originalet har gjorts, skall

a) den observerade parten, om observationsflygplanet tillhandahålls av den observerande parten, ha rätt att, efter observationsflygningens genomförande, välja ett av de båda originalexemplaren av upptagningsmedier, varvid det andra exemplaret skall behållas av den observerande parten, eller

b) den observerande parten, om observationsflygplanet tillhandahålls av den observerade parten, ha rätt att välja ett av de båda originalexemplaren av upptagningsmedier, varvid det andra exemplaret skall behållas av den observerade parten.

4. När observationsflygplanet tillhandahålls av den observerande parten, skall den observerade parten efter eget val ha rätt att få data upptagna med hjälp av sidseende SAR, antingen som data från inledningsfasen eller som radarbild.

5. När observationsflygplanet tillhandahålls av den observerade parten, skall den observerande parten efter eget val ha rätt att få data upptagna med hjälp av sidseende SAR,

shall have the right to select either of the original film negatives, and the original film negative not selected shall be retained by the observed Party.

SECTION III

OUTPUT FROM SENSORS THAT USE OTHER RECORDING MEDIA

1. The State Party that provides the observation aircraft shall record at least one original set of data collected by sensors using other recording media.

2. In the event that only one original set is made:

(A) if the observation aircraft is provided by the observing Party, the observing Party shall have the right to retain the original set and the observed Party shall have the right to receive a first generation duplicate copy; or

(B) if the observation aircraft is provided by the observed Party, the observing Party shall have the right to receive the original set and the observed Party shall have the right to receive a first generation duplicate copy.

3. In the event that two original sets are made:

(A) if the observation aircraft is provided by the observing Party, the observed Party shall have the right, at the completion of the observation flight, to select either of the two sets of recording media, and the set not selected shall be retained by the observing Party; or

(B) if the observation aircraft is provided by the observed Party, the observing Party shall have the right to select either of the two sets of recording media, and the set not selected shall be retained by the observed Party.

4. In the event that the observation aircraft is provided by the observing Party, the observed Party shall have the right to receive the data collected by a sideways-looking synthetic aperture radar in the form of either initial phase information or a radar image, at its choice.

5. In the event that the observation aircraft is provided by the observed Party, the observing Party shall have the right to receive the data collected by a sideways-looking synthetic aperture radar in the form of ei-

antingen som data från inledningsfasen eller som radarbild.

DEL IV

Tillgång till sensorupptagna data

Varje part skall ha rätt att från den observerande parten begära och erhålla kopior av data upptagna med sensorer vid en observationsflygning. Kopiorna skall vara i form av första generationens kopior framställda från originaldata upptagna med hjälp av sensorer vid en observationsflygning. Den part som begär kopior skall också meddela den observerade parten. En begäran om kopior av data skall innehålla följande uppgifter:

- a) den observerande parten,
- b) den observerade parten,
- c) dag för observationsflygningen,
- d) sensor med vilken data upptagits,
- e) den del eller de delar av observationsflygningen vid vilken data upptagits, samt
- f) typ och format som används vid kopieringen, dvs antingen negativ eller positiv film eller magnetband.

Artikel X

Rådgivande kommittén

1. Parterna inrättar härmed en rådgivande kommitté för att främja syftena med och underlätta genomförandet av detta fördrag.
2. Kommitténs beslut och rekommendationer skall antas med konsensus. Med konsensus skall förstås att ingen av parterna reser någon invändning mot ett beslut eller en rekommendation.
3. Varje part skall ha rätt att till kommittén anmäla och få upptaget på dess dagordning frågor som gäller detta fördrag, däribland frågor som gäller de fall då den observerade parten tillhandahåller ett observationsflygplan.
4. Inom ramen för rådgivande kommittén skall parterna

ther initial phase information or a radar image, at its choice.

SECTION IV

ACCESS TO SENSOR OUTPUT

Each State Party shall have the right to request and receive from the observing Party copies of data collected by sensors during an observation flight. Such copies shall be in the form of first generation duplicates produced from the original data collected by sensors during an observation flight. The State Party requesting copies shall also notify the observed Party. A request for duplicates of data shall include the following information:

- (A) the observing Party;
- (B) the observed Party;
- (C) the date of the observation flight;
- (D) the sensor by which the data was collected;
- (E) the portion or portions of the observation period during which the data was collected; and
- (F) the type and format of duplicate recording medium, either negative or positive film, or magnetic tape.

Article X

Open skies consultative commission

1. In order to promote the objectives and facilitate the implementation of the provisions of this Treaty, the States Parties hereby establish an Open Skies Consultative Commission.
2. The Open Skies Consultative Commission shall take decisions or make recommendations by consensus. Consensus shall be understood to mean the absence of any objection by any State Party to the taking of a decision or the making of a recommendation.
3. Each State Party shall have the right to raise before the Open Skies Consultative Commission, and have placed on its agenda, any issue relating to this Treaty, including any issue related to the case when the observed Party provides an observation aircraft.
4. Within the framework of the Open Skies Consultative Commission the States Parties to this Treaty shall:

a) behandla ärenden om åttlydnad av bestämmelserna i fördraget,
b) söka lösa tvetydigheter och skiljaktigheter i fråga om tolkning som kan uppstå om hur fördraget tillämpas,

c) pröva och besluta om ansökningar om anslutning till fördraget, samt

d) komma överens om de tekniska och administrativa åtgärder enligt bestämmelserna i detta fördrag som anses vara nödvändiga efter nya staters anslutning till fördraget.

5. Rådgivande kommittén kan föreslå ändringar av detta fördrag, vilka skall prövas och godkännas enligt bestämmelserna i artikel XVI. Kommittén kan även komma överens om förbättringar i fråga om fördragets sätt att fungera och dess effektivitet i enlighet med fördragets bestämmelser. Förbättringar som enbart avser ändring av den årliga tilldelningen av aktiva kvoter enligt artikel III och bilaga A, uppdatering och tillägg till sensorskategorierna eller deras kapacitet enligt artikel IV, ändring av kostnadsfördelningen enligt bilaga L del I.9, bestämmelser för meddelande av och tillgång till data enligt artikel IX del III och IV, hantering av uppdragsrapporter enligt artikel VI del I.21 liksom mindre frågor av administrativ eller teknisk natur skall avgöras av rådgivande kommittén och inte betraktas som ändringar i fördraget.

6. Rådgivande kommittén skall begära att få tillgång till anläggningar och administrativt stöd av centret för konfliktförebyggande i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa eller av andra anläggningar i Wien, om den inte beslutar annat.

7. Närmare bestämmelser för rådgivande kommitténs verksamhet finns i bilaga L.

Artikel XI

Meddelanden och rapporter

Parterna skall skriftligen överlämna de meddelanden och rapporter som krävs enligt detta fördrag. De skall överlämna dessa på diplomatisk väg eller, om så föredras,

(A) consider questions relating to compliance with the provisions of this Treaty;

(B) seek to resolve ambiguities and differences of interpretation that may become apparent in the way this Treaty is implemented;

(C) consider and take decisions on applications for accession to this Treaty; and

(D) agree as to those technical and administrative measures, pursuant to the provisions of this Treaty, deemed necessary following the accession to this Treaty by other States.

5. The Open Skies Consultative Commission may propose amendments to this Treaty for consideration and approval in accordance with Article XVI. The Open Skies Consultative Commission may also agree on improvements to the viability and effectiveness of this Treaty, consistent with its provisions. Improvements relating only to modification of the annual distribution of active quotas pursuant to Article III and Annex A, to updates and additions to the categories or capabilities of sensors pursuant to Article IV, to revision of the share of costs pursuant to Annex L, Section I, paragraph 9, to arrangements for the sharing and availability of data pursuant to Article IX, Sections III and IV and to the handling of mission reports pursuant to Article VI, Section I, paragraph 21, as well as to minor matters of an administrative or technical nature, shall be agreed upon within the Open Skies Consultative Commission and shall not be deemed to be amendments to this Treaty.

6. The Open Skies Consultative Commission shall request the use of the facilities and administrative support of the Conflict Prevention Centre of the Conference on Security and Co-operation in Europe, or other existing facilities in Vienna, unless it decides otherwise.

7. Provisions for the operation of the Open Skies Consultative Commission are set forth in Annex L to this Treaty.

Article XI

Notifications and reports

The States Parties shall transmit notifications and reports required by this Treaty in written form. The States Parties shall transmit such notifications and reports through diplomatic channels or, at their

via andra officiella kanaler, såsom det kommunikationsnät som tillhör konferensen för säkerhet och samarbete i Europa.

Artikel XII

Ansvarighet

En part skall i enlighet med internationell rätt och praxis vara skyldig att betala gottgörelse för skador den orsakat andra parter eller deras fysiska eller juridiska personer eller deras egendom under tillämpning av detta fördrag.

Artikel XIII

Utseende av personal samt privilegier och immunitet

DEL I

Utseende av personal

1. När parterna deponerar sina ratifikationsinstrument till endera depositarien skall de för granskning förse alla andra parter med en förteckning över utsedd personal som skall utföra alla de skyldigheter som sammanhänger med observationsflygningar för den parten, innefattande övervakning av framkallning av sensordata. I förteckningen får inte finnas upptagna mer än 400 personer vid ett givet tillfälle. I förteckningen skall anges namn, könstillhörighet, födelse-datum, födelseort, passnummer samt funktion för varje där upptagen person. Varje part skall ha rätt att införa ändringar i sin förteckning upp till 30 dagar efter det att detta fördrag har trätt i kraft och en gång varje sexmånadersperiod därefter.

2. Om en person som står upptagen i en ursprunglig eller i en senare ändrad förteckning inte kan godtas av en part som prövar förteckningen, skall den parten senast 30 dagar efter att ha mottagit en förteckning meddela den part som har lämnat densamma att vederbörande inte kommer att godtas av den part som gör invändningen. Personer som inte förklarats som icke-godkända

choice, through other official channels, such as the communications network of the Conference on Security and Co-operation in Europe.

Article XII

Liability

A State Party shall, in accordance with international law and practice, be liable to pay compensation for damage to other States Parties, or to their natural or juridical persons or their property, caused by it in the course of the implementation of this Treaty.

Article XIII

Designation of personnel and privileges and immunities

SECTION I

DESIGNATION OF PERSONNEL

1. Each State Party shall, at the same time that it deposits its instrument of ratification to either of the Depositaries, provide to all other States Parties, for their review, a list of designated personnel who will carry out all duties relating to the conduct of observation flights for that State Party, including monitoring the processing of the sensor output. No such list of designated personnel shall include more than 400 individuals at any time. It shall contain the name, gender, date of birth, place of birth, passport number, and function for each individual included. Each State Party shall have the right to amend its list of designated personnel until 30 days after entry into force of this Treaty and once every six months thereafter.

2. In the event that any individual included on the original or any amended list is unacceptable to a State Party reviewing the list, that State Party shall, no later than 30 days after receipt of each list, notify the State Party providing that list that such individual shall not be accepted with respect to the objecting State Party. Individuals not declared unacceptable within that 30-day period shall be deemed accepted. In the event that

inom de 30 dagarna skall anses vara godkända. Om en part därefter bestämmer att en person inte är antagbar, skall den meddela den part som utsett vederbörande. Personer som har förklarats vara icke-godkända skall strykas ur den förteckning som tidigare överlämnats till part som rest invändningar.

3. Den observerade parten skall utfärda viseringar och övriga erforderliga handlingar för att säkerställa att godkända personer får resa in i och vistas inom dess territorium för att fullgöra uppgifter avseende genomförandet av observationsflygningar, däribland att övervaka framkallning av sensordata. Viseringar och andra erforderliga handlingar skall utfärdas antingen

- a) senast 30 dagar efter det att den berörda personen har förklarats vara antagen, i vilket fall viseringen skall gälla i minst 24 månader, eller
- b) inom en timme efter personens ankomst till ankomstplatsen, i vilket fall viseringen skall gälla för den tid då vederbörande utför sina uppgifter, eller
- c) vid vilken annan tidpunkt som helst enligt överenskommelse mellan de berörda parterna.

DEL II

Privilegier och immunitet

1. För att de skall kunna fullgöra sina uppgifter effektivt - för att verkställa detta fördrag, och inte till personlig fördel - skall personal som utsetts i enlighet med bestämmelserna i del I.1 ovan, beviljas de privilegier och den immunitet som diplomatiska företrädare åtnjuter enligt artiklarna 29, 30.2, 31.1 - 3, 34 och 35 i Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser av den 18 april 1961, nedan kallad Wienkonventionen. Dessutom skall utsedd personal åtnjuta sådana privilegier som åtnjuts av diplomatiska företrädare enligt artikel 36.1 b i Wienkonventionen, utom med avseende på egendom vars import eller export är förbjuden enligt lag eller i karantänsföreskrifter.

2. Privilegier och immunitet skall beviljas utsedd personal för hela tiden från deras

a State Party subsequently determines that an individual is unacceptable, that State Party shall so notify the State Party that designated such individual. Individuals who are declared unacceptable shall be removed from the list previously submitted to the objecting State Party.

3. The observed Party shall provide visas and any other documents as required to ensure that each accepted individual may enter and remain on the territory of that State Party for the purpose of carrying out duties relating to the conduct of observation flights, including monitoring the processing of the sensor output. Such visas and any other necessary documents shall be provided either:

(A) no later than 30 days after the individual is deemed to be accepted, in which case the visa shall be valid for a period of no less than 24 months; or

(B) no later than one hour after the arrival of the individual at the point of entry, in which case the visa shall be valid for the duration of that individual's duties; or

(C) at any other time, by mutual agreement of the States Parties involved.

SECTION II

PRIVILEGES AND IMMUNITIES

1. In order to exercise their functions effectively, for the purpose of implementing this Treaty and not for their personal benefit, personnel designated in accordance with the provisions of Section I, paragraph 1 of this Article shall be accorded the privileges and immunities enjoyed by diplomatic agents pursuant to Article 29; Article 30, paragraph 2; Article 31, paragraphs 1, 2 and 3; and Articles 34 and 35 of the Vienna Convention on Diplomatic Relations of 18 April 1961, hereinafter referred to as the Vienna Convention. In addition, designated personnel shall be accorded the privileges enjoyed by diplomatic agents pursuant to Article 36, paragraph 1, subparagraph (b) of the Vienna Convention, except in relation to articles, the import or export of which is prohibited by law or controlled by quarantine regulations.

2. Such privileges and immunities shall be accorded to designated personnel for the entire period between arrival on and departure

ankomst till deras avfärd från den observerade partens territorium och därefter med avseende på personernas tidigare åtgärder i tjänsten. Utsedd personal skall också, vid genomresa av andra parter territorier, åtnjuta sådana privilegier och immunitet som tillkommer diplomatiska företrädare enligt artikel 40.1 i Wienkonventionen.

3. Den observerande parten får avstå ifrån rättslig immunitet i de fall denna skulle hindra rättvisans gång och där detta kan ske utan att inkräkta på detta fördrag. En persons immunitet som inte är medborgare i den observerande parten får endast hävas av de parter i vilka vederbörande är medborgare. Hävandet måste alltid vara uttryckligt.

4. Utan att det skall inkräkta på deras privilegier och immunitet eller den observerande partens rättigheter enligt detta fördrag, är utsedda personer skyldiga att följa den observerade partens lagar och förordningar.

5. Den utsedda personalens transportmedel skall åtnjuta samma immunitet från visitering, rekvisition, beslag och utmätning som diplomatiska beskickningar enligt artikel 22.3 i Wienkonventionen, såvida inte annat bestäms i detta fördrag.

Artikel XIV

Benelux

1. Uteslutande för de syften som avses i artiklarna II - IX, artikel XI och bilagorna A - I och K skall Belgien, Luxemburg och Nederländerna betraktas som en enda part, nedan kallad Benelux.

2. Utan att det skall inverka på bestämmelserna i artikel XV, får de ovannämnda parterna säga upp detta arrangemang genom ett meddelande till alla de övriga parterna. Det skall då anses ha upphört att gälla den 31 december som följer efter en tid av 60 dagar efter meddelandet.

Artikel XV

Giltighet och uppsägning

from the territory of the observed Party, and thereafter with respect to acts previously performed in the exercise of their official functions. Such personnel shall also, when transiting the territory of other States Parties, be accorded the privileges and immunities enjoyed by diplomatic agents pursuant to Article 40, paragraph 1 of the Vienna Convention.

3. The immunity from jurisdiction may be waived by the observing Party in those cases when it would impede the course of justice and can be waived without prejudice to this Treaty. The immunity of personnel who are not nationals of the observing Party may be waived only by the States Parties of which such personnel are nationals. Waiver must always be express.

4. Without prejudice to their privileges and immunities or the rights of the observing Party set forth in this Treaty, it is the duty of designated personnel to respect the laws and regulations of the observed Party.

5. The transportation means of the personnel shall be accorded the same immunities from search, requisition, attachment or execution as those of a diplomatic mission pursuant to Article 22, paragraph 3 of the Vienna Convention, except as otherwise provided for in this Treaty.

Article XIV

Benelux

1. Solely for the purposes of Articles II to IX and Article XI, and of Annexes A to I and Annex K to this Treaty, the Kingdom of Belgium, the Grand Duchy of Luxembourg, and the Kingdom of the Netherlands shall be deemed a single State Party, hereinafter referred to as the Benelux.

2. Without prejudice to the provisions of Article XV, the above-mentioned States Parties may terminate this arrangement by notifying all other States Parties thereof. This arrangement shall be deemed to be terminated on the next 31 December following the 60-day period after such notification.

Article XV

Duration and withdrawal

1. Detta fördrag skall gälla obegränsad tid.
2. Varje part skall ha rätt att säga upp fördraget. En part som avser säga upp fördraget, skall meddela endera depositarien och alla de övriga parterna minst sex månader före dagen för uppsägningen. Depositarierna skall omedelbart underrätta alla andra parter om ett sådant meddelande.
3. Om en part meddelar sitt beslut att säga upp fördraget enligt punkt 2 ovan, skall depositarierna sammankalla parterna till en konferens tidigast 30 och senast 60 dagar efter mottagandet av meddelandet härom för att kunna ta ställning till uppsägningens följder för fördraget.

Artikel XVI

Ändringar och periodisk översyn

1. Varje part skall ha rätt att föreslå ändringar i detta fördrag. Texten till ändringsförslag skall överlämnas till endera depositarien, som skall delge samtliga parter för prövning. Om minst tre parter begär det inom 90 dagar efter dagen för ändringsförslaget, skall depositarierna sammankalla parterna till en konferens för att pröva detta. Konferensen skall inte börja tidigare än 30 och inte senare än 60 dagar efter mottagandet av den tredje begäran.
2. Fördragsändringar skall godkännas av alla parter, antingen genom skriftligt meddelande till endera depositarien inom 90 dagar efter delgivningen av ändringsförslaget eller genom godkännande vid en konferens, sammankallad i enlighet med punkt 1 ovan. En sålunda godkänd ändring skall ratificeras i enlighet med bestämmelserna i artikel XVII.1 och träda i kraft 60 dagar efter det att parterna har deponerat sina ratifikationsinstrument.
3. Såvida inte minst tre parter begär att det sker tidigare, skall depositarierna sammankalla parterna till en konferens för att granska tillämpningen av detta fördrag tre

1. This Treaty shall be of unlimited duration.
2. A State Party shall have the right to withdraw from this Treaty. A State Party intending to withdraw shall provide notice of its decision to withdraw to either Depositary at least six months in advance of the date of its intended withdrawal and to all other States Parties. The Depositaries shall promptly inform all other States Parties of such notice.
3. In the event that a State Party provides notice of its decision to withdraw from this Treaty in accordance with paragraph 2 of this Article, the Depositaries shall convene a conference of the States Parties no less than 30 days and no more than 60 days after they have received such notice, in order to consider the effect of the withdrawal on this Treaty.

Article XVI

Amendments and periodic review

1. Each State Party shall have the right to propose amendments to this Treaty. The text of each proposed amendment shall be submitted to either Depositary, which shall circulate it to all States Parties for consideration. If so requested by no less than three States Parties within a period of 90 days after circulation of the proposed amendment, the Depositaries shall convene a conference of the States Parties to consider the proposed amendment. Such a conference shall open no earlier than 30 days and no later than 60 days after receipt of the third of such requests.
2. An amendment to this Treaty shall be subject to the approval of all States Parties, either by providing notification, in writing, of their approval to a Depositary within a period of 90 days after circulation of the proposed amendment, or by expressing their approval at a conference convened in accordance with paragraph 1 of this Article. An amendment so approved shall be subject to ratification in accordance with the provisions of Article XVII, paragraph 1, and shall enter into force 60 days after the deposit of instruments of ratification by the States Parties.
3. Unless requested to do so earlier by no less than three States Parties, the Depositaries shall convene a conference of the States

år efter dess ikraftträdande och därefter vart femte år.

Artikel XVII

Depositaries, ikraftträdande och anslutning

1. Detta fördrag skall ratificeras av varje part i enlighet med dess konstitutionella förhållanden. Instrument angående ratifikation och anslutning skall deponeras hos Kanadas eller Ungerns regering, eller båda, vilka härmed utses till depositarier. Detta fördrag skall registreras av depositarierna i enlighet med artikel 102 i Förenta nationernas stadga.

2. Detta fördrag träder i kraft 60 dagar efter det att 20 ratifikationsinstrument har deponerats, däribland depositariernas och de parter instrument vilkas individuella tilldelning av passiva kvoter som anges i bilaga A är minst 8.

3. Detta fördrag skall stå öppet för undertecknande av Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Kazakstan, Kirgizistan, Moldavien, Tadzjikistan, Turkmenistan och Uzbekistan och ratificeras av dem. De av dessa stater som inte undertecknar fördraget innan det träder i kraft i enlighet med bestämmelserna i punkt 2 i denna artikel, får när som helst ansluta sig till det genom deponering av ett anslutningsinstrument hos endera depositarien.

4. Under de följande sex månaderna efter detta fördrags ikraftträdande får alla andra stater som deltar i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa ansöka om anslutning genom en skriftlig framställning till endera depositarien. Den depositarie som tar emot en sådan begäran skall omedelbart delge den med alla parter. Stater som ansöker om anslutning kan även, om de så önskar, begära tilldelning av en passiv kvot och dennas storlek. Frågan skall tas upp vid påföljande möte med rådgivande kommittén och avgöras i vederbörlig ordning.

5. Sex månader efter fördragets ikraftträdande kan rådgivande kommittén pröva anslutning till fördraget av stater som enligt dess mening har förmåga och vilja att bidra till uppfyllande av detsamma.

Parties to review the implementation of this Treaty three years after entry into force of this Treaty and at five-year intervals thereafter.

Article XVII

Depositaries, entry into force and accession

1. This Treaty shall be subject to ratification by each State Party in accordance with its constitutional procedures. Instruments of ratification and instruments of accession shall be deposited with the Government of Canada or the Government of the Republic of Hungary or both, hereby designated the Depositaries. This Treaty shall be registered by the Depositaries pursuant to Article 102 of the Charter of the United Nations.

2. This Treaty shall enter into force 60 days after the deposit of 20 instruments of ratification, including those of the Depositaries, and of States Parties whose individual allocation of passive quotas as set forth in Annex A is eight or more.

3. This Treaty shall be open for signature by Armenia, Azerbaijan, Georgia, Kazakhstan, Kirgistan, Moldova, Tajikistan, Turkmenistan and Uzbekistan and shall be subject to ratification by them. Any of these States which do not sign this Treaty before it enters into force in accordance with the provisions of paragraph 2 of this Article may accede to it at any time by depositing an instrument of accession with one of the Depositaries.

4. For six months after entry into force of this Treaty, any other State participating in the Conference on Security and Cooperation in Europe may apply for accession by submitting a written request to one of the Depositaries. The Depositary receiving such a request shall circulate it promptly to all States Parties. The States applying for accession to this Treaty may also, if they so wish, request an allocation of a passive quota and the level of this quota. The matter shall be considered at the next regular meeting of the Open Skies Consultative Commission and decided in due course.

5. Following six months after entry into force of this Treaty, the Open Skies Consultative Commission may consider the accession to this Treaty of any State which, in the judgement of the Commission, is able and

6. För en stat som inte har deponerat sitt ratifikationsinstrument när fördraget träder i kraft, men som senare ratificerar fördraget eller ansluter sig till det, träder det i kraft 60 dagar efter den dag då ratifikations- eller anslutningsinstrumentet deponerades.

7. Depositarierna skall utan dröjsmål meddela parterna om

a) dag för deponering av ratifikationsinstrument och ikraftträdande av fördraget,

b) dag för ansökan om anslutning, den ansökande statens namn samt förfarandets resultat,

c) dag för deponering av anslutningsinstrument och dag för ikraftträdande för varje stat som därefter ansluter sig till fördraget,

d) sammankallande av en konferens enligt artiklarna XV och XVI,

e) uppsägning i enlighet med artikel XV och dag för uppsägningens ikraftträdande,

f) dag för ikraftträdande av ändringar i fördraget, samt

g) alla andra frågor som depositarierna fördragsenligt är skyldiga att meddela parterna.

Artikel XVIII

Provisorisk tillämpning och etappvis tillämpning av fördraget

För att underlätta tillämpningen av detta fördrag, skall vissa av dess bestämmelser tillämpas provisoriskt och andra införas etappvis.

DEL I

Provisorisk tillämpning

1. Utan att det skall inkräkta på bestämmelserna i artikel XVII, skall signatärstaterna provisoriskt tillämpa följande bestämmelser:

- a) artikel VI del I.4,
- b) artikel X.1, 2, 3, 6 och 7,
- c) artikel XI,
- d) artikel XIII del I.1 och 2,

- e) artikel XIV,
- f) bilaga L del I.

2. Den provisoriska tillämpningen skall gälla för en tid om tolv månader från den dag

willing to contribute to the objectives of this Treaty.

6. For any State which has not deposited an instrument of ratification by the time of entry into force, but which subsequently ratifies or accedes to this Treaty, this Treaty shall enter into force 60 days after the date of deposit of its instrument of ratification or accession.

7. The Depositaries shall promptly inform all States Parties of:

(A) the date of deposit of each instrument of ratification and the date of entry into force of this Treaty;

(B) the date of an application for accession, the name of the requesting State and the result of the procedure;

(C) the date of deposit of each instrument of accession and the date of entry into force of this Treaty for each State that subsequently accedes to it;

(D) the convening of a conference pursuant to Articles XV and XVI;

(E) any withdrawal in accordance with Article XV and its effective date;

(F) the date of entry into force of any amendments to this Treaty; and

(G) any other matters of which the Depositaries are required by this Treaty to inform the States Parties.

Article XVIII

Provisional application and phasing of implementation of the treaty

In order to facilitate the implementation of this Treaty, certain of its provisions shall be provisionally applied and others shall be implemented in phases.

SECTION I

PROVISIONAL APPLICATION

1. Without detriment to Article XVII, the signatory States shall provisionally apply the following provisions of this Treaty:

(A) Article VI, Section I, paragraph 4;

(B) Article X, paragraphs 1, 2, 3, 6 and 7;

(C) Article XI;

(D) Article XIII, Section I, paragraphs 1 and 2;

(E) Article XIV; and

(F) Annex L, Section I.

då detta fördrag öppnas för undertecknande. I det fall fördraget inte träder i kraft före utgången av tiden för dess provisoriska tillämpning, kan denna tid förlängas om alla signatärstaterna så beslutar. Tiden för den provisoriska tillämpningen skall i vart fall avbrytas när fördraget träder i kraft. Parterna kan dock då besluta att förlänga tiden för den provisoriska tillämpningen för signatärstater som inte har ratificerat fördraget.

DEL II

Etappvis tillämpning

1. När fördraget har trätt i kraft, skall det tillämpas etappvis i enlighet med bestämmelserna i denna del. Bestämmelserna i punkterna 2 till 6 nedan skall tillämpas från fördragets ikraftträdande till den 31 december det tredje år som följer efter det år då fördraget trädde i kraft.

2. Oaktat bestämmelserna i artikel IV.1, får ingen part under den tid som anges i punkt 1 använda IRLS om sådana finns monterade på ett observationsflygplan, såvida inte annat har avtalats mellan den observerande och den observerade parten. Sådana sensorer skall inte vara föremål för certifiering i enlighet med bilaga D. Om det är svårt att avlägsna en sådan sensor från observationsflygplanet, skall den, vid genomförande av observationsflygningar, vara försedd med täckplåt eller annan anordning som hindrar dess funktion i enlighet med bestämmelserna i artikel IV.4.

3. Oaktat bestämmelserna i artikel IV.9, får ingen part under den tid som anges i punkt 1 ovan vara skyldig att tillhandahålla ett observationsflygplan som är utrustat med sensorer från varje sensorskategori med den maximala kapacitet och i det antal som anges i artikel IV.2, om observationsflygplanet är utrustat med

- a) en enda optisk panoramakamera, eller
- b) minst ett par optiska enbildskameror.

4. Oaktat bestämmelserna i bilaga B del II.2 a, skall medier för dataupptagning förses med uppgifter enligt parternas gällande praxis under den tid som anges i punkt 1

2. This provisional application shall be effective for a period of 12 months from the date when this Treaty is opened for signature. In the event that this Treaty does not enter into force before the period of provisional application expires, that period may be extended if all the signatory States so decide. The period of provisional application shall in any event terminate when this Treaty enters into force. However, the States Parties may then decide to extend the period of provisional application in respect of signatory States that have not ratified this Treaty.

SECTION II

PHASING OF IMPLEMENTATION

1. After entry into force, this Treaty shall be implemented in phases in accordance with the provisions set forth in this Section. The provisions of paragraphs 2 to 6 of this Section shall apply during the period from entry into force of this Treaty until 31 December of the third year following the year during which entry into force takes place.

2. Notwithstanding the provisions of Article IV, paragraph 1, no State Party shall during the period specified in paragraph 1 above use an infra-red line-scanning device if one is installed on an observation aircraft, unless otherwise agreed between the observing and observed Parties. Such sensors shall not be subject to certification in accordance with Annex D. If it is difficult to remove such sensor from the observation aircraft, then it shall have covers or other devices that inhibit its operation in accordance with the provisions of Article IV, paragraph 4 during the conduct of observation flights.

3. Notwithstanding the provisions of Article IV, paragraph 9, no State Party shall, during the period specified in paragraph 1 of this Section, be obliged to provide an observation aircraft equipped with sensors from each sensor category, at the maximum capability and in the numbers specified in Article IV, paragraph 2, provided that the observation aircraft is equipped with:

- (A) a single optical panoramic camera; or
- (B) not less than a pair of optical framing cameras.

4. Notwithstanding the provisions of Annex B, Section II, paragraph 2, subparagraph

ovan.

5. Oaktat bestämmelserna i artikel VI del I.1, får ingen part under den i punkt 1 ovan angivna tiden tilldelas ett flygplan som kan flyga någon som helst angiven distans utan bränslepåfyllning.

6. Under den i punkt 1 ovan angivna tiden skall tilldelning av aktiva kvoter fastställas i enlighet med bestämmelserna i bilaga A del II.2.

7. Senare etappvisa införande av nya sensor-kategorier eller förbättringar av befintliga sensorers kapacitet skall prövas av rådgivande kommittén enligt bestämmelserna i artikel IV.3 vad gäller införande och förbättring.

Artikel XIX

Giltiga texter

Originalen till detta fördrag, vars engelska, franska, italienska, ryska, spanska och tyska texter är lika giltiga, skall deponeras i depositariernas arkiv. Vederbörligen bestyrkta avskrifter skall av depositarierna överlämnas till parterna.

Bilaga A

Kvoter och maximala flygsträckor

DEL I

Tilldelning av passiva kvoter

1. Tilldelningen av individuella passiva kvoter framgår nedan och skall endast gälla de parter som har ratificerat fördraget.

Tyskland:	12
USA:	42

(A) to this Treaty, data recording media shall be annotated with data in accordance with existing practice of States Parties during the period specified in paragraph 1 of this Section.

5. Notwithstanding the provisions of Article VI, Section I, paragraph 1, no State Party during the period specified in paragraph 1 of this Section shall have the right to be provided with an aircraft capable of achieving any specified unrefuelled range.

6. During the period specified in paragraph 1 of this Section, the distribution of active quotas shall be established in accordance with the provisions of Annex A, Section II, paragraph 2 to this Treaty.

7. Further phasing in respect of the introduction of additional categories of sensors or improvements to the capabilities of existing categories of sensors shall be addressed by the Open Skies Consultative Commission in accordance with the provisions of Article IV, paragraph 3 concerning such introduction or improvement.

Article XIX

Authentic texts

The originals of this Treaty, of which the English, French, German, Italian, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the Depositaries. Duly certified copies of this Treaty shall be transmitted by the Depositaries to all the States Parties.

ANNEX A

QUOTAS AND MAXIMUM FLIGHT DISTANCES

SECTION I

ALLOCATION OF PASSIVE QUOTAS

1. The allocation of individual passive quotas is set forth as follows and shall be effective only for those States Parties having ratified the Treaty:

Vitryssland och Ryska federationen:	42	For the Federal Republic of Germany	12
		For the United States of America	42
Benelux:	6	For the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties	42
Bulgarien:	4	For Benelux	6
Kanada:	12	For the Republic of Bulgaria	4
Danmark:	6	For Canada	12
Spanien:	4	For the Kingdom of Denmark	6
Frankrike:	12	For the Kingdom of Spain	4
Storbritannien och Nordirland:	12	For the French Republic	2
		For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	12
Grekland:	4	For the Hellenic Republic	4
Ungern:	4	For the Republic of Hungary	4
Island:	4	For the Republic of Iceland	4
Italien:	12	For the Italian Republic	2
Norge:	7	For the Kingdom of Norway	7
Polen:	6	For the Republic of Poland	6
Portugal:	2	For the Portuguese Republic	2
Rumänien:	6	For Romania	6
Tjeckien och Slovakien	4	For the Czech and Slovak Federal Republic	4
Turkiet:	12	For the Republic of Turkey	12
Ukraina:	12	For Ukraine	12

2. Om nya stater ratificerar eller ansluter sig till fördraget enligt artikel XVII och artikel X.4 c och med beaktande av artikel X.4 d, skall tilldelning av passiva kvoter prövas i det ordinarie möte med rådgivande kommitténs som följer efter ifrågavarande staters deponering av sina instrument rörande ratifikation eller anslutning.

DEL II

Den första tilldelningen av aktiva kvoter för observationsflygningar

1. Den första tilldelningen av aktiva kvoter enligt artikel III del I.6 i detta fördrag skall vara sådan att varje part är skyldig att över sitt territorium godta ett antal observationsflygningar som inte överstiger 75 procent, avrundat nedåt till närmaste hela tal, av den individuella passiva kvot som parten tilldelas enligt vad som anges i del I.1 i denna bilaga. Mot denna bakgrund och för de parter som har förhandlat inom ramen för Open Skies-konferensen i Wien, skall den första inbördes tilldelningen gälla från den dag då fördraget träder i kraft till den 31 december det år som följer efter det år då fördraget trädde i kraft och skall endast gälla för de

2. In the event that an additional State ratifies or accedes to the Treaty in accordance with the provisions of Article XVII and Article X, paragraph 4, subparagraph (C), and taking into account Article X, paragraph 4, subparagraph (D), an allocation of passive quotas to such a State shall be considered during the regular session of the Open Skies Consultative Commission following the date of deposit of its instrument of ratification or accession.

SECTION II

FIRST DISTRIBUTION OF ACTIVE QUOTAS FOR OBSERVATION FLIGHTS

1. The first distribution of active quotas pursuant to Article III, Section I, paragraph 6 of the Treaty shall be such that each State Party shall be obliged to accept over its territory a number of observation flights no greater than 75 per cent, rounded down to the nearest whole number, of the individual passive quota allocated as set forth in Section I, paragraph 1 of this Annex. On this basis, and for those States Parties which have conducted negotiations in the framework of the Open Skies Conference in

parter som har ratificerat fördraget. Denna första tilldelning är följande:

Tyskland	
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	3
över Ukraina:	1
USA	
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	8
över Ukraina, tillsammans med Kanada:	1
Partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen	
över Benelux enl. definitionen i artikel XIV:	2
över Kanada:	2
över Danmark:	2
över Frankrike:	3
över Tyskland:	3
över Grekland:	1
över Italien:	2
över Norge:	2
över Turkiet:	2
över Storbritannien och Nordirland:	3
över USA:	4
Benelux	
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	1
över Polen:	1
Bulgarien	
över Grekland:	1
över Italien:	1
över Turkiet:	1

Vienna, the first distribution in respect of each other shall be valid from the date of entry into force of the Treaty until 31 December following the year during which the Treaty has entered into force and shall be effective only for those States Parties having ratified the Treaty. This first distribution is set forth as follows:

The Federal Republic of Germany shall have the right to conduct three observation flights over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties, and one observation flight over the territory of Ukraine;

The United States of America shall have the right to conduct eight observation flights over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties, and one observation flight, shared with Canada, over the territory of Ukraine; The Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties shall have the right to conduct two observation flights over the territory of Benelux, as referred to in Article XIV of the Treaty, two observation flights over the territory of Canada, two observation flights over the territory of the Kingdom of Denmark, three observation flights over the territory of the French Republic, three observation flights over the territory of the Federal Republic of Germany, one observation flight over the territory of the Hellenic Republic, two observation flights over the territory of the Italian Republic, two observation flights over the territory of the Kingdom of Norway, two observation flights over the territory of the Republic of Turkey, three observation flights over the territory of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and four observation flights over the territory of the United States of America;

The Kingdom of Belgium, the Grand Duchy of Luxembourg and the Kingdom of the Netherlands, referred to as the Benelux, shall have the right to conduct one observation flight over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties, and one observation flight over the territory of the Republic of Poland;

The Republic of Bulgaria shall have the right to conduct one observation flight over the territory of the Hellenic Republic, one observation flight over the territory of the

Kanada		Italian Republic, and one observation flight over the territory of the Republic of Turkey;
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	2	Canada shall have the right to conduct two observation flights over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties, one observation flight over the territory of the Czech and Slovak Federal Republic, one observation flight over the territory of the Republic of Poland, and one observation flight, shared with the United States of America, over the territory of Ukraine;
över Tjeckien och Slovakien:	1	The Kingdom of Denmark shall have the right to conduct one observation flight over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties, and one observation flight over the territory of the Republic of Poland;
över Polen:	1	The Kingdom of Spain shall have the right to conduct one observation flight over the territory of the Czech and Slovak Federal Republic;
över Ukraina, tillsammans med USA:	1	The French Republic shall have the right to conduct three observation flights over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties, and one observation flight over the territory of Romania;
Danmark		The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland shall have the right to conduct three observation flights over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties, and one observation flight over the territory of Ukraine;
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	1	The Hellenic Republic shall have the right to conduct one observation flight over the territory of the Republic of Bulgaria, and one observation flight over the territory of Romania;
över Polen:	1	The Republic of Hungary shall have the right to conduct one observation flight over the territory of Romania, and one observation flight over the territory of Ukraine;
Spanien		The Italian Republic shall have the right to conduct two observation flights over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties, one observation flight over the territory of the Republic of Hungary, and one observation flight, shared with the Republic of Turkey, over the territory of Ukraine;
över Tjeckien och Slovakien:	1	The Kingdom of Norway shall have the right to conduct two observation flights over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States
Frankrike		
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	3	
över Rumänien:	1	
Storbritannien och Nordirland		
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	3	
över Ukraina:	1	
Grekland		
över Bulgarien:	1	
över Rumänien:	1	
Ungern		
över Rumänien:	1	
över Ukraina:	1	
Italien		
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	2	
över Ungern:	1	
över Ukraina (tills. med Turkiet):	1	
Norge		
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	2	
över Polen:	1	

Polen		Parties and one observation flight over the territory of the Republic of Poland;
över Förbundsrepubliken Tyskland:	1	The Republic of Poland shall have the right to conduct one observation flight over the territory of the Federal Republic of Germany, one observation flight over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties, and one observation flight over the territory of Ukraine;
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	1	Romania shall have the right to conduct one observation flight over the territory of the Republic of Bulgaria, one observation flight over the territory of the Hellenic Republic, one observation flight over the territory of the Republic of Hungary, and one observation flight over the territory of Ukraine;
över Ukraina:	1	The Czech and Slovak Federal Republic shall have the right to conduct one observation flight over the territory of the Federal Republic of Germany, and one observation flight over the territory of Ukraine;
Rumänien		The Republic of Turkey shall have the right to conduct two observation flights over the territory of the Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties, one observation flight over the territory of the Republic of Bulgaria and two observation flights, one of which is shared with the Italian Republic, over the territory of Ukraine;
över Bulgarien:	1	Ukraine shall have the right to conduct one observation flight over the territory of the Czech and Slovak Federal Republic, one observation flight over the territory of the Republic of Hungary, one observation flight over the territory of the Republic of Poland, one observation flight over the territory of Romania, and two observation flights over the territory of the Republic of Turkey.
över Grekland:	1	2. Following this first distribution and until the date of full implementation of the Treaty specified in Article XVIII to that effect for the use of active quotas, annual distributions shall be based on the 75 per cent rule established in paragraph 1 of this Section in relation to the allocation of individual passive quotas.
över Ungern:	1	3. From the date of full implementation of the Treaty each State Party shall accept during subsequent distributions of active quotas over its territory, if so requested, a number of observation flights up to the full amount of its individual passive quota. Whenever possible or requested and unless otherwise agreed, those distributions shall
över Ukraina:	1	
Tjeckien / Slovakien		
över Förbundsrepubliken Tyskland:	1	
över Ukraina:	1	
Turkiet		
över partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen:	2	
över Bulgarien:	1	
över Ukraina (tills. med Italien):	2	
Ukraina		
över Tjeckien / Slovakien:	1	
över Ungern:	1	
över Polen:	1	
över Rumänien:	1	
över Turkiet:	2	

2. Efter den första fördelningen och tills fördragets fullständiga ikraftträdande enligt artikel XVIII med avseende på användningen av aktiva kvoter skall den årliga tilldelningen grundas på 75 procents-regeln enligt punkt 1 ovan med avseende på tilldelningen av individuella passiva kvoter.

3. Från dagen för detta fördrags fullständiga tillämpning skall varje part under efterföljande tilldelning av aktiva kvoter över sitt territorium, om den ombeds därom, gå med på ett antal observationsflygningar som uppgår till partens hela passiva kvot. När så är möjligt, eller när detta begärs, om inte annat överenskommits, skall tilldelningen

grunda sig på en proportionell ökning av den aktiva kvot som tilldelades i den första tilldelningen.

4. För nya stater som ratificerar eller ansluter sig till fördraget enligt bestämmelserna i artikel XVII skall tilldelningen av aktiva kvoter behandlas vid rådgivande kommitténs ordinarie möte som följer efter dagen för ifrågavarande staters deponering av sina ratifikations- eller anslutningsinstrument med iakttagande av följande bestämmelser:

a) En stat som ratificerar eller ansluter sig till fördraget skall ha rätt att begära observationsflygningar över parternas territorier inom de passiva kvoter som tilldelats parten i fråga i enlighet med bestämmelserna i del I.3 i denna bilaga och inom de parter passiva kvoter som har begärts för observationsflygningar, såvida inte annat överenskommit mellan de berörda parterna.

b) Alla parter skall samtidigt ha rätt att begära observationsflygningar över den stats territorium som undertecknar eller ansluter sig till fördraget inom sina aktiva kvoter och inom den passiva kvot som tilldelats den staten.

DEL III

Maximala flygsträckor för observationsflygningar

Maximala flygsträckor för observationsflygningar över observerade parter territorium beräknade från varje OS-flygfält framgår av denna uppställning (i kilometer).

Tyskland	
WUNSTORF	1200
LANDSBERG-LECH	1200
USA	
WASHINGTON-DULLES	4900
TRAVIS AFB	4000
ELMENDORF AFB	3000
LINCOLN-MUNICIPAL	4800
Partsgruppen Vitryssland och Ryska federationen	
KUBINKA	5000
ULAN UDE	5000
VORKUTA	6500
MAGADAN	6500

be based on a proportionate increase of the active quotas distributed in the first distribution.

4. In the event that an additional State ratifies or accedes to the Treaty in accordance with the provisions of Article XVII, the distribution of active quotas to such State shall be considered during the regular session of the Open Skies Consultative Commission following the date of the deposit of its instrument of ratification or accession, subject to the following provisions:

(A) the ratifying or acceding State shall have the right to request observation flights over the territories of States Parties within the passive quota allocated to that State in accordance with the provisions of Section I, paragraph 3 of this Annex, and within the passive quotas of the States Parties requested for observation flights, unless otherwise agreed by the States Parties involved; and

(B) all States Parties shall have at the same time the right to request observation flights over the territory of that signing or acceding State within their active quotas and within the passive quota allocated to that State.

SECTION III

MAXIMUM FLIGHT DISTANCES OF OBSERVATION FLIGHTS

The maximum flight distances of observation flights over the territories of observed Parties commencing from each Open Skies airfield are as follows:

	Kilometres
The Federal Republic of Germany	
WUNSTORF,	1,200
LANDSBERG-LECH	1,200
The United States of America	
WASHINGTON-DULLES	4,900
TRAVIS AFB	4,000
ELMENDORF AFB	3,000
LINCOLN-MUNICIPAL	4,800
The Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties	
KUBINKA	5,000
ULAN UDE	5,000
VORKUTA	6,500
MAGADAN	6,500

Benelux ZAVENTEM/MELSBROEK	945	Benelux ZAVENTEM/MELSBROEK	945
Bulgarien SOFIA BURGAS	660 660	The Republic of Bulgaria SOFIA BURGAS	660 660
Kanada OTTAWA IQALUIT YELLOWKNIFE	5000 6000 5000	Canada OTTAWA IQALUIT YELLOWKNIFE	5,000 6,000 5,000
Danmark Moderlandet FÄRÖARNA GRÖNLAND	800 250 5600	The Kingdom of Denmark Metropolitan FAROE ISLANDS GREENLAND	800 250 5,600
Spanien GETAFE GANDO VALENCIA VALLADOLID MORON	1300 750 1300 1300 1300	The Kingdom of Spain GETAFE GANDO VALENCIA VALLADOLID MORON	1,300 750 1,300 1,300 1,300
Frankrike ORLÉANS-BRICY NICE-COTE D'AZUR TOULOUSE-BLAGNAC	1400 800 700	The French Republic ORLEANS-BRICY NICE-COTE D'AZUR TOULOUSE-BLAGNAC	1,400 800 700
Storbritannien och Nordirland BRIZE NORTON SCAMPTON LEUCHARS med SCILLYÖARNA med SHETLANDSÖARNA	 1150 1150 1150 1500 1500	The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland BRIZE NORTON SCAMPTON LEUCHARS with SCILLY ISLANDS with SHETLAND ISLANDS	 1,150 1,150 1,150 1,500 1,500
Grekland THESSALONIKI ELEFSIS med KRETA, KARPATOS, RHODOS, KOS-ÖARNA	900 900 1100	The Hellenic Republic THESSALONIKI ELEFSIS with CRETE, KARPATOS, RHODES, KOS ISLANDS	900 900 1,100
Ungern BUDAPEST-FERIHEGY	860	The Republic of Hungary BUDAPEST-FERIHEGY	860
Island	1500	The Republic of Iceland	1,500
Italien MILANO-MALPENSA PALERMO-PUNTA RAISI	1130 1400	The Italian Republic MILANO-MALPENSA PALERMO-PUNTA RAISI	1,130 1,400
Norge OSLO-GARDERMOEN TROMSÖ-LANGNES	1700 1700	The Kingdom of Norway OSLO-GARDERMOEN TROMSOE-LANGNES	1,700 1,700

Polen WARSZAWA-OKECIE	1400	The Republic of Poland WARSZAWA-OKECIE	1,400
Portugal LISSABON Sta MARIA PORTO SANTO	1200 1700 1030	The Portuguese Republic LISBOA Sta. MARIA PORTO SANTO	1,200 1,700 1,030
Rumänien BUKAREST-OTOPENI TIMISOARA BACAU	900 900 900	Romania BUCHAREST-OTOPENI TIMISOARA BACAU	900 900 900
Tjeckien och Slovakien PRAG BRATISLAVA KOSICE	600 700 400	The Czech and Slovak Federal Republic PRAHA BRATISLAVA KOSICE	600 700 400
Turkiet ESKISEHIR DIYARBAKIR	1500 1500	The Republic of Turkey ESKISEHIR DIYARBAKIR	1,500 1,500
Ukraina BORISPOL	2100	Ukraine BORISPOL	2,100

BILAGA B

Information om sensorer

DEL I

Tekniska uppgifter

1. Parterna skall i enlighet med artikel IV.10 meddela varandra de tillämpliga tekniska uppgifter som anges i denna del för varje sensor som är monterad i observationsflygplan de har utsett i enlighet med artikel V.
2. Följande tekniska uppgifter skall meddelas om optiska panoramakameror och enbidskameror:
  - a) typ och modell,
  - b) sikt längs med och vinkelrätt mot flygvägen eller svepvinklar i grader,
  - c) bildstorlek mm²,
  - d) exponeringstider i sekunder,
  - e) typ och färg på optiska filter som används och deras filterfaktorer,
  - f) för varje objektiv skall anges
    - 1) namn,

ANNEX B

INFORMATION ON SENSORS

SECTION I

TECHNICAL INFORMATION

1. Pursuant to Article IV, paragraph 10, each State Party shall inform all other States Parties of the applicable technical information listed in this Section on each sensor installed on the observation aircraft designated by that State Party pursuant to Article V of the Treaty.
2. The following technical information shall be provided for optical panoramic and framing cameras:
  - (A) type and model;
  - (B) field of view along and across the flight path, or scan angles, in degrees;
  - (C) frame size, in millimetres by millimetres;
  - (D) exposure times, in seconds;
  - (E) types and colours of optical filters used and their filter factor;
  - (F) for each lens:
    - (1) name;

- 2) brännvidd i mm,
- 3) största relativa bländaröppning,
- 4) upplösningsförmåga med en kontrastkvot på 1000 till 1 eller motsvarande modulation av 1,0 vid största relativa bländaröppning i linjer per mm,
- g) minsta och största fotointervall i sekunder eller cykler, uttryckt i bilder per sekund, i tillämpliga fall,
- h) förhållande mellan maximal hastighet och höjd i tillämpliga fall,
- i) för optiska enbildskameror, största vinkel mätt horisontellt eller minsta vinkel mätt vertikalt i grader i tillämpliga fall,

j) högsta operativa höjd i meter i tillämpliga fall.

3. Följande tekniska uppgifter skall meddelas om videokameror:

- a) typ och modell,
- b) sikt längs med och vinkelrätt mot flygvägen i grader,
- c) för objektivet skall anges:
  - 1) brännvidd i mm,
  - 2) största relativa bländaröppning,
  - 3) upplösningsförmåga med en kontrastkvot på 1000 till 1 eller motsvarande modulation av 1,0 vid största relativa bländaröppning i linjer per mm,
- d) detektorns storlek i mikrometer eller motsvarande uppgift på tuben,
- e) antal detektorer,
- f) systemets ljuskänslighet mätt i lux eller watt per cm²,
- g) spektral bandbredd i nanometer.

4. Följande tekniska uppgifter skall meddelas om IRLS:

- a) typ och modell,
- b) synfält eller avsökningvinklar i grader,
- c) minsta momentana synfält (IFOV) längs med och vinkelrätt mot flygriktningen i milliradianer,
- d) spektral bandbredd i mikrometer,
- e) minsta lösbara temperaturskillnad (MRTD) i celsiusgrader,
- f) detektorns temperatur under användning i celsiusgrader,
- g) erforderlig tid från påslagning av systemet till dess att det har ner till normal funktionstemperatur (nerkylningstid) i minuter,
- h) maximal användningstid om tillämpligt,
- i) förhållande mellan maximal hastighet och höjd (v/h), och
- j) högsta operativa höjd i meter om tillämpligt.

- (2) focal length, in millimetres;
- (3) maximum relative aperture of the lens;
- (4) resolving power at a contrast ratio of 1000 to 1 or the equivalent modulation of 1.0, at the maximum relative aperture, in lines per millimetre;
- (G) minimum and maximum photographic time intervals, in seconds, or cycle rates, in frames per second, if applicable;
- (H) maximum velocity over height ratio, if applicable;
- (I) for optical framing cameras, the maximum angle measured from the horizontal, or the minimum angle measured from the vertical, in degrees; and

(J) maximum altitude for operation in metres, if applicable.

3. The following technical information shall be provided for video cameras:

- (A) type and model;
- (B) field of view, along and across the flight path, in degrees;
- (C) for the lens:
  - (1) focal length, in millimetres;
  - (2) maximum relative aperture;
  - (3) resolving power at a contrast ratio of 1000 to 1 or the equivalent modulation of 1.0, at the maximum relative aperture, in lines per millimetre;
- (D) detector element size, in micrometres, or equivalent information on the tube;
- (E) number of detector elements;
- (F) system light sensitivity, in lux or watts per square centimetre; and
- (G) spectral bandwidth, in nanometres.

4. The following technical information shall be provided for infra-red line-scanning devices:

- (A) type and model;
- (B) field of view or scan angles, in degrees;
- (C) minimum instantaneous field of view, along and across the flight path, in milliradians;
- (D) spectral bandwidth, in micrometres;
- (E) minimum resolvable temperature difference, in degrees Celsius;
- (F) temperature of detector during operation, in degrees Celsius;
- (G) time required from switch-on for the system to start up and cool down to its normal operating temperature, in minutes;
- (H) maximum operating time, if applicable;
- (I) maximum velocity over height ratio; and
- (J) maximum altitude for operation in metres, if applicable.

5. Följande tekniska uppgifter skall meddelas om sidseende SAR:

- a) typ och modell,
- b) frekvensband för radar och särskilda frekvenser för användning i megahertz,
- c) polarisation,
- d) antal radarpulser per meter eller sekund,
- e) närmaste gräns för användning inom närområdet mätt vertikalt i antal grader,
- f) stråkbredd i kilometer,
- g) markupplösning i avstånd och azimuthalt i ett lutande plan i meter,
- h) högsta operativa höjd i meter i tillämpliga fall, samt
- i) sändarens kapacitet i watt.

6. Följande tekniska uppgifter skall meddelas om sensorer som tar upp data på fotografisk film:

- a) typ av film som får användas i varje sensor,
- b) filmbredd i millimeter,
- c) upplösning med en kontrastkvot på 1000 till 1 eller motsvarande modulation av 1,0 linjer per millimeter, och
- d) magasinskapacitet för varje typ av film i meter.

7. Följande tekniska uppgifter skall meddelas om sensorer som tar upp data på andra inspelningsmedier:

- a) typ och modell av utrustning för upptagning av data,
- b) typ och format av upptagningsmedier,
- c) bandbredd i hertz i tillämpliga fall,
- d) inspelningshastighet i megabits per sekund i tillämpliga fall,
- e) mediernas inspelningskapacitet i minuter eller megabits, samt
- f) format för förvaring av data som upptagits med sensorer och för införande av kommentarer till data.

DEL II

Införande av kommentarer

1. Data som upptagits med sensorer under en observationsperiod skall förses med följande kommentarer på filmremsan i början och slutet av varje rulle originalfilmsnegativ eller i början av annat upptagningsmedium i enlighet med bestämmelserna i tillägg 1 till denna bilaga:

- a) observationsflygningens referensnummer,

5. The following technical information shall be provided for sideways-looking synthetic aperture radar:

- (A) type and model;
- (B) radar frequency bands, and specific operating frequency, in megahertz;
- (C) polarisations;
- (D) number of radar pulses, per metre or second;
- (E) near range angular limit of operation, in degrees from vertical;
- (F) swath width, in kilometres;
- (G) ground resolution in range and azimuth, in the slant plane, in metres;
- (H) maximum altitude for operation in metres, if applicable; and
- (I) transmitter output power, in watts.

6. The following technical information shall be provided for sensors that record data on photographic film:

- (A) the types of film that may be used with each sensor;
- (B) width of film, in millimetres;
- (C) film resolution at a contrast ratio of 1000 to 1 or the equivalent modulation of 1.0, in lines per millimetre; and
- (D) capacity of magazine for each type of film, in metres.

7. The following technical information shall be provided for sensors that record data on other recording media:

- (A) type and model of the data recording equipment;
- (B) type and format of data recording media;
- (C) bandwidth, in hertz, if applicable;
- (D) data recording rate, in megabits per second, if applicable;
- (E) capacity of recording media, in minutes or megabits; and
- (F) format for storage of data collected by sensors and data annotation.

SECTION II

ANNOTATION OF DATA

1. The following items of information shall be annotated on data collected by sensors during an observation period on the leader of each roll of the original film negative or at the beginning of each other recording medium in accordance with the provisions of Appendix 1 to this Annex:

- (A) observation flight reference number;

- b) dag för observationsflygningen,
- c) sensorsbeskrivning samt
- d) brännvidd i tillämpliga fall.

2. Följande uppgifter skall antecknas manuellt eller elektroniskt från observationsflygplanets navigations- och avioniksystem och införas på data som upptagits med sensorer under en observationsperiod på ett sätt som inte döljer detaljer i enlighet med bestämmelserna i tillägg 1 till denna bilaga:

a) för optiska kameror:

1) vid början av observationsperioden och, under observationsperioden, vid alla mellanliggande positioner då det föreligger betydande förändring i höjd över marken, kurs eller hastighet över marken samt vid tillfällen som bestäms av rådgivande kommittén under den tid då fördraget tillämpas provisoriskt:

- a. höjd över marken,
- b. plats,
- c. verklig kurs samt
- d. avsökningsvinkel;

2) på varje fotografisk filmruta:

- a. nummer på bildrutan,
- b. dag och tidpunkt samt
- c. rollvinkel.

b) För videokameror och IRLS vid början av observationsperioden och, under observationsperioden, vid alla mellanliggande positioner då det föreligger betydande förändring i höjd över marken, kurs eller hastighet över marken samt vid tillfällen som bestäms av rådgivande kommittén under den tid då fördraget tillämpas provisoriskt:

- 1) dag och tidpunkt,
  - 2) höjd över marken,
  - 3) plats,
  - 4) verklig kurs samt
  - 5) avsökningsvinkel.
- c) För sidseende SAR:

1) vid början av observationsperioden och, under observationsperioden, vid alla mellanliggande positioner då det föreligger betydande förändring i höjd över marken, kurs eller hastighet över marken samt vid tillfällen som bestäms av rådgivande kommittén under den tid då fördraget tillämpas provisoriskt:

- a. dag och tidpunkt,
- b. höjd över marken,
- c. plats,

- (B) date of observation flight;
- (C) sensor description;
- (D) sensor configuration; and
- (E) focal length, if applicable.

2. The following items of information shall be recorded manually or electronically from the navigation and avionics systems of the observation aircraft and annotated on data collected by sensors during an observation period in a manner that does not obscure detail, in accordance with the provisions of Appendix 1 to this Annex:

(A) for optical cameras:

(1) at the start of the observation period and at any intermediate location during the observation period where there is a significant change of height above ground level, heading or groundspeed, and at intervals to be determined by the Open Skies Consultative Commission within the period of provisional application:

- (a) height above ground level;
- (b) location;
- (c) true heading; and
- (d) scan angle;

(2) on every frame of photographic film:

- (a) frame number;
- (b) time; and
- (c) roll angle;

(B) for video cameras and infra-red line-scanning devices, at the start of the observation period and at any intermediate location during the observation period where there is a significant change of height above ground level, heading or groundspeed, and at intervals to be determined by the Open Skies Consultative Commission within the period of provisional application:

- (1) date and time;
- (2) height above ground level;
- (3) location;
- (4) true heading; and
- (5) scan angle;

(C) for sideways-looking synthetic aperture radar:

(1) at the start of the observation period and at any intermediate location during the observation period where there is a significant change of height above ground level, heading or groundspeed, and at intervals to be determined by the Open Skies Consultative Commission within the period of provisional application:

- (a) date and time;
- (b) height above ground level;

- d. verklig kurs,
  - e. vinkel mot marken till närmaste punkt för stråkbredd,
  - f. stråkbredd samt
  - g. polarisation.
- 2) Varje gång mätning görs för att säkerställa en riktig bearbetning av bilden:
- a. hastighet över marken,
  - b. avdrift,
  - c. stigningsvinkel samt
  - d. rollvinkel.
3. För kopior av enstaka bilder eller remsor av bilder som tagits fram från originalfilmens negativ eller från annat upptagningsmedium skall information som listats i punkterna 1 och 2 i denna del antecknas på varje positiv kopia.
4. Parterna skall ha rätt att införa anteckningar till data som upptagits under en observationsflygning, antingen genom att använda alfanumeriska värden eller beteckningar som skall bestämmas av rådgivande kommittén under den tid då fördraget tillämpas provisoriskt.

TILLÄGG 1 TILL BILAGA B

Införande av anteckningar till uppgifter som upptagits under en observationsflygning

1. Observationsflygningens referensnummer skall anges som en enda grupp av sex alfanumeriska tecken i enlighet med följande regler:
- a) bokstäverna OS,
  - b) sista siffran i det kalenderår för vilket den individuella aktiva kvoten gäller, samt
  - c) ett treställigt nummer som motsvarar varje individuell observationsflygning som ingår i den aktiva kvot som tilldelats en part i den årliga översynen inom rådgivande kommitténs ram för ett kalenderår över en annan parts territorium.
2. Sensorbeskrivningen skall anges med ett enda block av högst sex alfanumeriska tecken omfattande två grupper enligt följande regler:
- a) en grupp om högst fyra tecken som utvisar sensorskategori enligt följande regler:
- 1) OP: optisk panoramakamera,
  - 2) OF: optisk enbildskamera,

- (c) location;
  - (d) true heading;
  - (e) look down angle to the nearest point of the swath width;
  - (f) swath width; and
  - (g) polarisations;
- (2) each time they are measured in order to ensure correct processing of the image:
- (a) groundspeed;
  - (b) drift;
  - (c) pitch angle; and
  - (d) roll angle.
3. For copies of single frames or strips of imagery produced from the original film negative or other recording media, the items of information listed in paragraphs 1 and 2 of this Section shall be annotated on each positive print.
4. States Parties shall have the right to annotate data collected during an observation flight using either alphanumeric values, or codes to be agreed by the Open Skies Consultative Commission during the period of provisional application.

APPENDIX 1 TO ANNEX B

ANNOTATION OF DATA COLLECTED DURING AN OBSERVATION FLIGHT

1. The reference number of the observation flight shall be indicated by a single group of six alphanumeric characters in accordance with the following convention:
- (A) the letters "OS";
  - (B) the last digit of the calendar year for which the individual active quota applies; and
  - (C) a three-digit number to represent each individual observation flight comprising the active quota distributed during the annual review within the framework of the Open Skies Consultative Commission for a calendar year to a State Party over the territory of another State Party.
2. The sensor description shall be indicated by a single block of up to six alphanumeric characters comprising two groups in accordance with the following convention:
- (A) a group of up to four characters to represent the category of the sensor in accordance with the following convention:
- (1) "OP" - optical panoramic camera;
  - (2) "OF" - optical framing camera;

- 3) TV: videokamera,
 4) IRLS: infraröd linjeavsökare,
- 5) SAR: sidseende SAR;
- b) en grupp av två tecken som utvisar typ av upptagningsmedium enligt följande regler:
- 1) BI: svartvit isopankromatisk,
 2) BM: svartvit monopankromatisk,
 3) BP: svartvit pankromatisk,
 4) BR: svartvit omvändningsfilm,
 5) TA: analogt band
 6) TD: digitalt band.
3. Konfiguration av sensorer skall anges med ett enda block av högst nio alfanumeriska tecken omfattande tre grupper enligt följande regler:
- a) en grupp av fyra alfanumeriska tecken som anger hur sensorn är monterad på observationsflygplanet antingen som:
- 1) invändig montering som anges med beteckningen INT följt av ett nummer som anger den relativa platsen för sensorns montering på observationsflygplanet räknat från nosen till stjärten,
- 2) montering på flygkroppen som anges med beteckningen POD följt av en följande tre bokstäver:
- a. L: monterad under vänster vinge,
 b. R: monterad under höger vinge,
 c. C: monterad längs flygplanets mittaxel;
- b) en grupp av högst tre alfanumeriska tecken som anger typ av montering enligt följande regler:
- 1) vertikal montering i vilken sensorn inte är vinklad mer än 5 grader från det vertikala planet anges med bokstaven V,
 2) snedställd montering i vilken sensorn är vinklad mer än 5 grader från det vertikala planet anges med endera av följande två bokstäver följt av vinkel nedåt i antal grader:
- a. L: pekar åt vänster,
 b. R: pekar åt höger;
 3) en solfjäderformad montering med två eller fler sensorer, anges med bokstaven F;
 c) för en solfjäderformad montering gäller

- (3) "TV" - video camera;
 (4) "IRLS" - infra-red line-scanning device;
 or
 (5) "SAR" - sideways-looking synthetic aperture radar;
 (B) a group of two characters to represent the type of the recording medium in accordance with the following convention:
 (1) "BI" - black and white, isopanchromatic;
 (2) "BM" - black and white, monochromatic;
 (3) "BP" - black and white, panchromatic;
 (4) "BR" - black and white, reversal;
 (5) "TA" - tape, analogue; or
 (6) "TD" - tape, digital.
3. The sensor configuration shall be indicated by a single block of up to nine alphanumeric characters comprising three groups in accordance with the following convention:
- (A) a group of four alphanumeric characters to represent the installation of the sensor on the observation aircraft either as:
 (1) an internal installation, which shall be denoted by the code "INT", followed by a number to indicate the relative location of the installation of the sensor on the observation aircraft in sequence from nose to tail of the observation aircraft; or
 (2) a podded installation, which shall be denoted by the code "POD", followed by one of the following three letters:
 (a)"L" - mounted under left wing;
 (b)"R" - mounted under right wing; or
 (c)"C" - mounted on the aircraft centre line;
 (B) a group of up to three alphanumeric characters to represent the type of installation in accordance with the following convention:
 (1) a vertical installation in which the sensor is not tilted more than five degrees from the vertical shall be denoted by the letter "V";
 (2) an oblique installation in which the sensor is tilted more than five degrees from the vertical shall be denoted by one of the following two letters, followed by the depression angle in degrees:
 (a)"L" - left pointing;
 (b)"R" - right pointing;
 (3) a fan installation of two or more sensors shall be denoted by the letter "F";
 (C) for a fan installation, a group of up to two numbers to indicate the number and position of the sensors as follows:

att en grupp av högst två siffror anger sensorernas antal och läge enligt följande:

- 1) den första siffran anger det totala antalet sensorer i en montering,
  - 2) den andra siffran anger varje sensors position räknat från vänster till höger i förhållande till observationsflygplanets färdriktning.
4. Linsens brännvidd anges i millimeter.

5. Dag och tidpunkt anges avrundat till närmaste hela minut i GMT.

6. Medelhöjden över marken för observationsflygplanet anges med ett femsiffrigt nummer följt av en beteckning som motsvarar måttenheterna i antingen fot, bokstaven F, eller i meter, bokstaven M.

7. Observationsflygplanets position i latitud och longitud anges i grader avrundat till närmaste hundraedels grad enligt formeln "dd.dd (N eller S) ddd.dd (E eller W)" eller i grader och minuter avrundat till närmaste hela minut enligt formeln "dd.mm(N eller S) ddd.mm (E eller W)".

8. Observationsflygplanets verkliga kurs anges i grader avrundat till närmaste hela grad.

9. Observationsflygplanets rollvinkel anges i grader följt av en beteckning som anger om det är en vänsterroll, bokstaven L, eller en högerroll, bokstaven R.

10. Observationsflygplanets höjdvariationsvinkel anges i grader följt av en beteckning som anger om höjdvariationen är uppåt, bokstaven U, eller nedåt, bokstaven D, i förhållande till det horisontella planet.

11. Observationsflygplanets avdriftsvinkel anges i grader följt av en beteckning som anger om avdriften är åt vänster, bokstaven L, eller åt höger, bokstaven R, i förhållande till färdriktningen.

12. Observationsflygplanets markhastighet anges med ett treställigt nummer följt av en tvåställig bokstavs-beteckning som anger måttenheterna i antingen nautiska mil, bokstäverna NM, eller i kilometer, bokstäverna KM per timme.

13. Närmaste punkten för svepbredden anges i kilometer.

14. Vinkeln mot marken anges i grader i förhållande till det vertikala planet.

(1) the first number to indicate the total number of sensors in that installation; and

(2) the second number to indicate the individual sensor position, in sequence from left to right relative to the direction of flight of the observation aircraft.

4. The focal length of a lens shall be provided in millimetres.

5. The date and time shall be provided to the nearest minute of Co-ordinated Universal Time.

6. The average height above ground level of the observation aircraft shall be denoted by a five-digit number, followed by a code to represent the units of measurement in either feet, by the letter "F", or metres, by the letter "M".

7. The latitude and longitude of the location of the observation aircraft shall be provided in degrees to the nearest one-hundredth of a degree, in the format "dd.dd(N or S) ddd.dd(E or W)", or in degrees and minutes to the nearest minute, in the format "dd mm(N or S) ddd mm(E or W)".

8. The true heading of the observation aircraft shall be provided in degrees to the nearest degree.

9. The roll angle of the observation aircraft shall be provided in degrees followed by a code to indicate whether the roll is to the left, by the letter "L", or to the right, by the letter "R".

10. The pitch angle of the observation aircraft shall be provided in degrees followed by a code to indicate whether the pitch is up, by the letter "U", or down, by the letter "D", relative to the horizontal.

11. The drift angle of the observation aircraft shall be provided in degrees followed by a code to indicate whether the drift is to the left, by the letter "L", or to the right, by the letter "R", relative to the flight path of the observation aircraft.

12. The groundspeed of the observation aircraft shall be denoted by a three-digit number followed by a two-letter code to indicate the units of measurement in either nautical miles, by the letters "NM", or kilometres, by the letters "KM", per hour.

13. The nearest point of the swath width shall be provided in kilometres.

14. The look down angle shall be provided in degrees measured from the vertical.

15. The swath width shall be provided in kilometres.

15. Svepbredden anges i kilometer.

16. För fotografisk film gäller att varje magasin från en och samma sensor som använts under en observationsflygning skall numreras med början på ett. Varje bild på originalfilmens negativ som exponerats av en sensor skall numreras individuellt räknat från den första bildrutan till den sista i sensorns magasin. I varje enskilt fall då filmen är numrerad med en eller två siffror per bildruta skall enskilda bildrutor utan svårighet kunna identifieras genom att antingen ange siffran närmast ramens centrum, eller det lägre hela talet om siffrorna ligger på ett jämnt avstånd från centrum.

BILAGA C

Uppgifter om observationsflygplan

I enlighet med artikel V.2 skall en part då den utser flygplan till observationsflygplan meddela de övriga parterna nedan angivna uppgifter.

1. Identifiering

a) Typ och modell.

b) Nummer, kategori, typ och konfiguration för varje sensor som är monterad på observationsflygplanet i enlighet med bilaga B.

2. Uppdragsplanering

a) För varje typ och konfiguration av sensorer som är monterade på observationsflygplanet

1) för vilken markupplösningen beror på höjden över marken: den höjd över marken i meter vid vilken sensorn tar emot markupplösningen för den sensorskategori som anges i artikel IV.2;

2) för vilken markupplösningen inte beror på höjden över marken: höjden för längsta räckvidd.

b) Optimal marschfart i kilometer per timme för varje höjd angiven i enlighet med a ovan.

c) Bränsleåtgång i kilogram per timme vid optimal marschfart för varje höjd som anges i enlighet med a ovan.

3. Navigering, samband och landnings-

16. For photographic film, each magazine used during an observation flight from the same sensor shall be numbered in sequence starting from one. Each frame on the original film negative exposed by each sensor shall be individually numbered in sequence, from the first frame to the last frame of that magazine of that sensor. In each case when the film is numbered using one or two numbers per frame, a single frame shall be defined without ambiguity by specifying either the number closest to the centre of the frame, or, in the event that the numbers are equidistant from the centre, the smaller whole number.

ANNEX C

INFORMATION ON OBSERVATION AIRCRAFT

Pursuant to the provisions of Article V, paragraph 2 of the Treaty, States Parties, when designating aircraft as observation aircraft, shall notify all other States Parties of the information specified below.

1. Identification:

(A) type and model; and

(B) number, category, type and configuration of each sensor installed on the observation aircraft, as provided in accordance with the provisions of Annex B to the Treaty;

2. Mission Planning:

(A) for each type and configuration of sensor installed on the observation aircraft:

(1) for which ground resolution is dependent upon height above ground level, the height above ground level in metres at which that sensor achieves the ground resolution for that category of sensor specified in Article IV, paragraph 2 of the Treaty;

(2) for which ground resolution is not dependent upon height above ground level, the altitude for maximum range;

(B) optimum cruising speed in kilometres per hour at each altitude specified in accordance with subparagraph (A) of this paragraph;

(C) fuel consumption in kilograms per hour at optimum cruising speed at each altitude specified in accordance with subparagraph (A) of this paragraph.

3. Navigation, Communications and Landing Aids:

(A) each type of navigation equipment in-

hjälpmedel

a) Varje typ av navigeringsutrustning som är monterad i observationsflygplanet med uppgift om dess noggrannhet i meter.

b) Radiosamband, inflygnings- och landningshjälpmedel som är monterade på observationsflygplanet i enlighet med ICAO-praxis.

4. Observationsflygplanets markegenskaper

a) Längd, vingbredd, största höjd, hjulbas och vändradie.

b) Högsta startvikt och landningsvikt.

c) Flygfältets banlängd och erforderlig hållbarhet vid högsta start- och landningsvikt inklusive eventuell förmåga att landa på opreparerad bana.

d) Kvalitet och kvantitet för bränsle, smörjmedel, hydrauliska vätskor och syrgas.

e) Typ av elförsörjning för drift och start av observationsflygplanet.

f) Eventuella särskilda behov.

5. Besättningens behov

a) Antal besättningsmedlemmar.

b) Antal sensorsoperatörer.

c) Antal platser för flygrepresentanter, flygövervakare eller representanter.

d) Antal sovplatser.

BILAGA D

Certifiering av observationsflygplan och sensorer

DEL I

Allmänna bestämmelser

1. Varje part skall ha rätt att delta i certifiering av alla typer och modeller av observationsflygplan och dess tillhörande uppsättning av sensorer som utsetts av en annan part i enlighet med artikel V, under vilken observationsflygplanet och dess sensorer skall undersökas både på marken och under flygning.

2. Varje certifiering skall genomföras för att bekräfta

a) att flygplanet är av sådan typ och modell som utsetts i enlighet med artikel V,

b) att de på observationsflygplanet monterade sensorerna tillhör en kategori som anges i artikel IV.1 och uppfyller de i artikel

stalled on the observation aircraft, including its positional accuracy, in metres; and

(B) radio communications, approach and landing aid equipment installed on the observation aircraft, in accordance with standard ICAO practice.

4. Ground Handling:

(A) length, wingspan, maximum height, wheel base, and turning radius;

(B) maximum take-off weight and maximum landing weight;

(C) airfield runway length and pavement strength required at maximum take-off and landing weights, including any capability for landing on unpaved strips;

(D) types and capacities of fuel, oils, hydraulic fluid and oxygen;

(E) types of electrical servicing and starting units; and

(F) any special requirements.

5. Accommodation facilities:

(A) number of flight crew;

(B) number of sensor operators;

(C) number of flight representatives, flight monitors or representatives who could be seated on board; and

(D) sleeping berths.

ANNEX D

CERTIFICATION OF OBSERVATION AIRCRAFT AND SENSORS

SECTION I

GENERAL PROVISIONS

1. Each State Party shall have the right to participate in the certification of an observation aircraft of each type and model and its associated set of sensors designated by another State Party pursuant to Article V of the Treaty, during which the observation aircraft and its sensors shall be examined both on the ground and in-flight.

2. Each certification shall be conducted in order to establish:

(A) that the aircraft is of a type and model designated pursuant to Article V of the Treaty;

(B) that the sensors installed on the observation aircraft are of a category specified in Article IV, paragraph 1 of the Treaty and satisfy the requirements specified in Article

IV.2 angivna bestämmelserna,

c) att tekniska uppgifter har meddelats i enlighet med bilaga B del 1,

d) om markupplösningen för en sensor beror på höjden över marken, den lägsta höjd över marken från vilken varje sådan på ett observationsflygplan monterad sensor av den typen och modellen får användas under en observationsflygning med hänsyn till begränsningen av markupplösning såsom denna anges i artikel IV.2,

e) om markupplösningen för en sensor inte beror på höjden över marken, markupplösningen för varje sådan på ett observationsflygplan monterad sensor av den typen och modellen med hänsyn till begränsningen av markupplösning såsom denna anges i artikel IV.2,

f) att täckplåtarna för sensorernas öppningar eller sådan annan anordning som hindrar dem från upptagning av data sitter på plats i enlighet med artikel IV.4.

3. Varje part som genomför en certifiering skall meddela alla de andra parterna senast 60 dagar i förväg om den sjudagarsperiod under vilken certifieringen av observationsflygplanet och dess sensorer kommer att ske. I meddelandet skall anges

a) den part som genomför certifieringen av observationsflygplanet och dess sensorer,

b) den ankomstplats till vilken personal från de parter som medverkar i certifieringen skall anlända,

c) den plats där certifieringen skall genomföras,

d) dag för certifieringens inledning och avslutning,

e) antal observationsflygplan som skall certifieras samt deras typ och modell,

f) typ och modell samt beskrivning och konfiguration för på observationsflygplanet monterade sensorer som skall certifieras i enlighet med bilaga B tillägg 1.

4. Senast tio dagar efter mottagandet av ett sådant meddelande som avses i punkt 3 ovan, skall varje part meddela de andra parterna om sin avsikt att delta i certifieringen av ett sådant flygplan och dess sensorer enligt artikel IV.11. Antal personer som skall deltaga i certifieringen från de parter som

IV, paragraph 2 of the Treaty;

(C) that the technical information has been provided in accordance with the provisions of Annex B, Section I to the Treaty;

(D) in the event that the ground resolution of a sensor is dependent upon height above ground level, the minimum height above ground level from which each such sensor installed on an observation aircraft of that type and model may be operated during an observation flight, pursuant to the limitation on ground resolution specified in Article IV, paragraph 2 of the Treaty;

(E) in the event that the ground resolution is not dependent upon height above ground level, the ground resolution of each such sensor installed on an observation aircraft of that type and model, pursuant to the limitation on ground resolution specified in Article IV, paragraph 2 of the Treaty; and

(F) that the covers for sensor apertures or other devices that inhibit the operation of sensors are in their proper position in accordance with the provisions of Article IV, paragraph 4 of the Treaty.

3. Each State Party conducting a certification shall notify all other States Parties, no less than 60 days in advance, of the period of seven days during which the certification of that observation aircraft and its sensors will take place. Such notification shall specify:

(A) the State Party conducting the certification of the observation aircraft and its sensors;

(B) the point of entry at which personnel of the States Parties taking part in the certification should arrive;

(C) the location at which the certification is to be conducted;

(D) the dates on which the certification is to begin and end;

(E) the number, type and model of each observation aircraft to be certified; and

(F) the type and model, description and configuration of each sensor installed on the observation aircraft to be certified, in accordance with the format specified in Annex B, Appendix 1 to the Treaty.

4. No later than ten days after receipt of the notification pursuant to the provisions of paragraph 3 of this Section, each State Party shall notify all other States Parties of its intention to participate in the certification of such aircraft and its sensors pursuant to the provisions of Article IV, paragraph 11. The

har meddelat sin avsikt att delta skall bestämmas av rådgivande kommittén. Om inte annat avtalats, får totala antalet personer inte överstiga 40, varvid högst fyra från en och samma part. Om två eller flera parter meddelar sin avsikt att genomföra en certifiering under samma period, skall rådgivande kommittén bestämma vilken av dem som skall genomföra certifieringen under perioden i fråga.

5. Varje part som deltar i certifieringen skall senast 30 dagar före den dag då certifieringen av observationsflygplanet skall inledas, meddela den part som genomför denna i enlighet med punkt 3 ovan om följande:

a) namnen på de personer som deltar i certifieringen och, om ett icke-kommersiellt transportflygplan används för att resa till ankomstplatsen, en lista med namn på besättningen i vilken för varje person anges könstillhörighet, födelsetid, födelseort och passnummer; alla personerna skall upptas i listan över utsedda personer enligt artikel XIII del I,

b) dag och beräknad ankomsttid till ankomstplatsen för dessa personer samt

c) transportsätt till ankomstplatsen.

6. Senast 14 dagar innan certifieringen av observationsflygplanet skall inledas enligt punkt 3 ovan, skall den part som genomför certifieringen tillhandahålla de parter som deltar i denna följande uppgifter om varje på observationsflygplanet monterad sensor samt om tillbehör som används för att kommentera data som upptagits med sensorerna:

a) en beskrivning av varje beståndsdel i en sensor med angivande av dess funktion samt varje anknytning till tillbehör som används för att kommentera data,

b) foton som tagits av varje sensor annat än från observationsflygplanet i enlighet med följande specifikationer:

number of individuals that shall participate in the certification from amongst those States Parties that notified their intention to participate shall be decided upon within the Open Skies Consultative Commission. Unless otherwise agreed, the number of individuals shall total no more than 40 and include no more than four from any one State Party. In the event that two or more States Parties notify their intention to conduct a certification during the same period, it shall be decided within the Open Skies Consultative Commission which of them shall conduct the certification in this period.

5. Each State Party taking part in the certification shall notify the State Party conducting the certification no less than 30 days prior to the date on which the certification of the observation aircraft is to begin, as notified in accordance with paragraph 3 of this Section, of the following:

(A) the names of the individuals taking part in the certification and, in the event that a non-commercial transport aircraft is used to travel to the point of entry, a list of the names of the crew members, in each case specifying gender, date of birth, place of birth and passport number. All such individuals shall be on the list of individuals designated pursuant to Article XIII, Section I of the Treaty;

(B) the date and the estimated time of arrival of such individuals at the point of entry; and

(C) the mode of transport used to arrive at the point of entry.

6. No less than 14 days prior to the date on which the certification of the observation aircraft is to begin, as notified in accordance with paragraph 3 of this Section, the State Party conducting the certification shall provide the States Parties which are taking part in the certification with the following information for each sensor installed on the observation aircraft, and for associated equipment used for the annotation of data collected by sensors:

(A) a description of each constituent part of the sensor, including its purpose, and any connection to associated equipment used for the annotation of data;

(B) photographs taken of each sensor separate from the observation aircraft, in accordance with the following specifications:

(1) each sensor shall fill at least 80 per cent of the photograph either horizontally or ver-

1) varje sensor skall fylla åtminstone 80 procent av fotot, antingen horisontellt eller vertikalt,

2) sådana foton kan antingen vara i färg eller svartvita och skall mäta 18 gånger 24 centimeter exklusive kant,

3) varje foto skall förses med anteckning om sensorns kategori, typ och modell samt namn på den part som underställer sensorn för certifiering,

c) instruktioner för sensorns användning under flygning.

7. Om ingen part meddelar sin avsikt att delta i certifieringen enligt punkt 5 ovan, skall parten själv genomföra inspektionen under flygning i enlighet med bestämmelserna i del III i denna bilaga och upprätta en certifieringsrapport enligt del IV i denna bilaga.

8. Bestämmelserna i artikel XIII del II skall gälla personal från varje part som deltar i en certifiering under hela den tid personalen befinner sig inom den parts territorium som genomför certifieringen.

9. Personal från varje part som deltar i certifieringen skall lämna den parts territorium som genomför certifieringen omedelbart efter det att certifieringsrapporten har under-tecknats.

DEL II

Undersökning på marken

1. Undersökningar på marken av mer än en part får, med tillstånd av den part som genomför certifieringen, genomföras samtidigt. Parter skall ha rätt att gemensamt genomföra sådan undersökning av ett observationsflygplan och dess sensorer. Den part som genomför certifieringen skall ha rätt att bestämma hur många personer som vid ett givet tillfälle får befatta sig med sådan undersökning av ett observationsflygplan och dess sensorer.

2. Om inte annat överenskoms, får denna undersökning inte överstiga tre åttatimmarsperioder för varje observationsflygplan och dess sensorer.

3. Innan en undersökning inleds, skall den part som genomför certifieringen meddela

tically;

(2) such photographs may be either colour or black and white and shall measure 18 centimetres by 24 centimetres, excluding the border; and

(3) each photograph shall be annotated with the category of the sensor, its type and model, and the name of the State Party that is presenting the sensor for certification;

(C) instructions on the in-flight operation of each sensor.

7. In the event that no State Party notifies its intention to take part in the certification in accordance with the provisions of paragraph 5 of this Section, the State Party shall conduct by itself an in-flight examination in accordance with the provisions of Section III of this Annex and complete a certification report in accordance with the provisions of Section IV of this Annex.

8. The provisions of Article XIII, Section II of the Treaty shall apply to the personnel of each State Party taking part in the certification during the entire period of their stay on the territory of the State Party conducting the certification.

9. The personnel of each State Party taking part in the certification shall leave the territory of the State Party conducting the certification promptly after signing the certification report.

SECTION II

GROUND EXAMINATION

1. With the approval of the State Party conducting the certification, ground examinations by more than one State Party may be conducted simultaneously. States Parties shall have the right jointly to conduct a ground examination of the observation aircraft and its sensors. The State Party conducting the certification shall have the right to determine the number of personnel engaged at any one time in the ground examination of an observation aircraft and its sensors.

2. Unless otherwise agreed, the ground examination shall not exceed three eight-hour periods for each observation aircraft and its sensors.

3. Prior to the commencement of the ground examination, the State Party conducting the certification shall provide the States Parties taking part in the certification with the fol-

de parter som deltar i denna följande uppgifter:

a) För optiska panoramakameror och enbilda kameror:

1) linsens respons på modulering av styrkurvan till spatial frekvens (karaktistiken frekvens/kontrast) för linsens största relativa bländaröppning räknat i linjer per millimeter,

2) specifikationer för svartvit flygfilm som skall användas för att uppta data under observationsflygningen eller för kopiering av sådana data i enlighet med bestämmelserna i bilaga K del I.2,

3) specifikationer för utrustning som skall användas vid framkallning av originalfilmens negativ och kopior som skall användas för att framställa positiv eller negativ i enlighet med bestämmelserna i bilaga K del I.1, samt

4) testdata från flygningar som visar markupplösningen som en funktion av höjden över marken för varje typ av flygfilm som skall användas med optisk kamera.

b) För videokameror: testdata från flygningar från all utmatningsutrustning som visar markupplösningen som en funktion av höjden över marken.

c) För IRLS: testdata från flygningar från all utmatningsutrustning som visar markupplösningen som en funktion av höjden över marken.

d) För sidseende SAR: testdata från flygningar från all utmatningsutrustning som visar markupplösningen som en funktion av planets lutande läge i förhållande till marken.

4. Innan en undersökning inleds, skall den part som genomför certifieringen informera den eller de parter som deltar i certifieringen om följande:

a) hur den planerar att genomföra undersökningen av observationsflygplanet och dess sensorer,

b) observationsflygplanet, sensorerna, tillbehören och täckplåtarna för sensoröppningarna eller annan anordning som hindrar sensorernas funktion genom att visa deras placering på observationsflygplanet med hjälp av diagram, foton, diabilder och andra visuella hjälpmedel,

c) alla nödvändiga säkerhetsåtgärder som

lowering information:

(A) for optical panoramic and framing cameras:

(1) the modulation transfer curve of the response of the lens to spatial frequency (frequency/contrast characteristic) at the maximum relative aperture of that lens, in lines per millimetre;

(2) specifications of the black and white aerial film that will be used to collect data during an observation flight, or for the duplication of such data, in accordance with the provisions of Annex K, Section I, paragraph 2 to the Treaty;

(3) specifications of the film processors which will be used to develop original film negatives and duplicators that will be

used to produce film positives or negatives, in accordance with the provisions of Annex K, Section I, paragraph 1 to the Treaty; and

(4) flight test data showing ground resolution as a function of height above ground level for each type of aerial film that will be used with the optical camera;

(B) for video cameras, flight test data from all output devices showing ground resolution as a function of height above ground level;

(C) for infra-red line-scanning devices, flight test data from all output devices showing ground resolution as a function of height above ground level; and

(D) for sideways-looking synthetic aperture radar, flight test data from all output devices showing ground resolution as a function of slant range from the aircraft.

4. Prior to the commencement of the ground examination, the State Party conducting the certification shall provide a briefing to the State Party or States Parties taking part in the certification on:

(A) its plan for the conduct of the ground examination of the observation aircraft and its sensors;

(B) the observation aircraft, as well as its sensors, associated equipment and covers for sensor apertures or other devices that inhibit the operation of sensors, indicating their location on the observation aircraft with the help of diagrams, photographs, slides and other visual materials;

(C) all necessary safety precautions that shall be observed during the ground examination of the observation aircraft and its sensors; and

skall iaktas vid undersökningen av observationsflygplanet och dess sensorer samt

d) tillvägagångssätt för att upprätta inventarieförteckning som de personer som skall eskortera den part som genomför certifieringen avser använda i enlighet med punkt 6 nedan.

5. Innan undersökningen på marken inleds skall varje part som deltar i certifieringen till den part som genomför denna överlämna en förteckning över utrustning som kommer att användas vid undersökningen på marken eller under flygning. De parter som genomför undersökningen skall ha tillstånd att på observationsflygplanet ta ombord och använda videokameror, bärbara ljudbandspelare och bärbara datorer. De parter som deltar i certifieringen skall ha tillstånd att använda annan sorts utrustning efter godkännande av den part som genomför certifieringen.

6. De parter som deltar i certifieringen skall tillsammans med den part som genomför den upprätta en förteckning över sådan utrustning som avses i punkt 5 ovan samt gå igenom modaliteterna för den inventarieförteckning som skall följas för att bekräfta att all utrustning som tagits ombord på observationsflygplanet av de parter som deltar i certifieringen har avlägsnats från observationsflygplanet efter undersökningens genomförande.

7. Personal från varje part som deltar i certifieringen skall ha rätt att genomföra följande aktiviteter vid undersökningen av observationsflygplanet och av varje därpå monterad sensor:

a) att bekräfta att antalet på observationsflygplanet monterade sensorer och varje sensors konfiguration överensstämmer med de uppgifter som har lämnats enligt del I.6 i denna bilaga, i bilaga C och i bilaga B del I,

b) att bekanta sig med varje sensors montering på observationsflygplanet, inklusive deras beståndsdelar och dessas inbördes förhållande samt till andra tillbehör som används för att kommentera data,

c) att få en demonstration av hur varje sensor kontrolleras och används samt

d) att bekanta sig med testdata för flygning som tillhandahållits enligt punkt 3 ovan.

(D) the inventory procedures that escorts of the State Party conducting the certification intend to use pursuant to paragraph 6 of this Section.

5. Prior to the commencement of the ground examination, each State Party taking part in the certification shall deliver to the State Party conducting the certification a list of each item of equipment to be used during the ground examination or in-flight examination. The States Parties conducting the examination shall be permitted to take on board the observation aircraft and use video cameras, hand-held audio recorders and hand-held electronic computers. The States Parties taking part in the certification shall be permitted to use other items of equipment, subject to the approval of the State Party conducting the certification.

6. The States Parties taking part in the certification shall, together with the State Party conducting the certification, conduct an inventory of each item of equipment provided for in paragraph 5 of this Section, and review the inventory procedures which shall be followed to confirm that each item of equipment brought on board the observation aircraft by the States Parties taking part in the certification has been removed from the observation aircraft upon conclusion of the examination.

7. Personnel of each State Party taking part in the certification shall have the right to conduct the following activities during the ground examination on the observation aircraft and of each sensor installed on the observation aircraft:

(A) confirm that the number and configuration of each sensor installed on the observation aircraft correspond to the information provided in accordance with the provisions of Section I, paragraph 6 of this Annex, Annex C and Annex B, Section I;

(B) familiarize themselves with the installation of each sensor on the observation aircraft, including the constituent parts thereof and their connections to each other and to any associated equipment used for the annotation of data;

(C) obtain a demonstration of the control and operation of each sensor; and

(D) familiarize themselves with the flight test data provided in accordance with the provisions of paragraph 3 of this Section.

8. At the request of any State Party taking part in the certification, the State Party con-

8. På begäran av någon av parterna som deltar i certifieringen, skall den part som genomför denna fotografera alla på observationsflygplanet monterade sensorer, deras tillbehör på observationsflygplanet eller sensorsöppningarna med täckplåtar eller annan anordning som hindrar deras funktion. Sådana fotografier skall uppfylla de krav som anges i del I.6 b 1) - 3) i denna bilaga.

9. Den part som genomför certifieringen skall ha rätt att utse personal som under hela undersökningen åtföljer personal från de parter som deltar i certifieringen för att bekräfta att bestämmelserna i denna del följs. Personal som tillhör den part som genomför certifieringen får inte ingripa i verksamhet som utförs av parter som deltar i certifieringen, såvida inte denna verksamhet är oförenlig med de säkerhetsföreskrifter som anges i punkt 4 c ovan.

10. Den part som genomför certifieringen skall bereda de parter som deltar i denna tillträde till hela observationsflygplanet, dess sensorer och tillbehör samt tillräcklig elförsörjning för att kunna använda sensorerna med tillbehör. Den part som genomför certifieringen skall öppna sådana utrymmen eller ta bort paneler eller hinder i den mån det behövs för att tillåta undersökning av alla sensorer med tillbehör som är föremål för certifiering.

11. Utan hinder av bestämmelserna i denna del skall inspektionen genomföras på ett sätt som inte

a) försämrar eller förstör observationsflygplanet och dess sensorer eller hindrar deras fortsatta användning,

b) förändrar observationsflygplanets eller sensorernas elektriska eller mekaniska konstruktion eller

c) försämrar observationsflygplanets flygegenskaper.

12. De parter som deltar i certifieringen skall ha rätt att ta mått, göra anteckningar, skisser, liknande förteckningar och uppteckningar som hänför sig till observationsflygplanet och dess sensorer med tillbehör med hjälp av den typ av utrustning som anges i punkt 5 ovan. Denna typ av arbetsmaterial får behållas av den part som deltar i certifieringen och skall inte vara föremål för granskning eller undersökning av den part

conducting the certification shall photograph any sensor installed on the observation aircraft, the associated equipment on the observation aircraft, or the sensor apertures with their covers or devices which inhibit the operation of sensors. Such photographs shall fulfil the requirements specified in Section I, paragraph 6, subparagraphs (B)(1), (2) and (3) of this Annex.

9. The State Party conducting the certification shall have the right to designate personnel to accompany throughout the ground examination the personnel of the States Parties taking part in the certification to confirm compliance with the provisions of this Section. The personnel of the State Party conducting the certification shall not interfere with the activities of the States Parties taking part in the certification, unless such activities conflict with the safety precautions provided for in paragraph 4, subparagraph (C) of this Section.

10. The State Party conducting the certification shall provide the States Parties taking part in the certification access to the entire observation aircraft, its sensors and associated equipment and sufficient power to operate its sensors and associated equipment. The State Party conducting the certification shall open such compartments or remove panels or barriers, to the extent necessary to permit examination of any sensor and associated equipment subject to certification.

11. Notwithstanding the provisions of this Section, the ground examination shall be conducted in a manner that does not:

(A) degrade, damage, or prevent subsequent operation of the observation aircraft or its sensors;

(B) alter the electrical or mechanical structure of the observation aircraft or its sensors; or

(C) impair the airworthiness of the observation aircraft.

12. The States Parties taking part in the certification shall have the right to take measurements, and make notes, sketches, similar records and recordings using the items of equipment listed in paragraph 5 of this Section, relating to the observation aircraft, its sensors and their associated equipment. Such working materials may be retained by the State Party taking part in the certification and shall not be subject to any review or examination by the State Party conducting the certification.

som genomför den.

13. Den part som genomför certifieringen skall göra sitt bästa för att besvara frågor om undersökningen som ställs av de parter som deltar i certifieringen.

14. När undersökningen på marken avslutats, skall de parter som deltar i certifieringen lämna observationsflygplanet och den part som genomför denna skall ha rätt att använda sina egna förfaranden för sådan inventarietkontroll som anges i punkt 6 ovan för att bekräfta att all utrustning som använts vid undersökningen enligt punkt 5 ovan har avlägsnats från observationsflygplanet.

DEL III

Undersökning under flygning

1. Utöver genomförande av en undersökning på marken av ett observationsflygplan och dess sensorer skall den part som genomför certifieringen genomföra en undersökning under flygning av dess sensorer som skall vara tillräcklig för att

a) tillåta observation av användningen av alla på observationsflygplanet monterade sensorer,

b) om markupplösningen för en sensor beror på höjden över marken, fastställa den lägsta höjd över marken från vilken varje sådan på ett observationsflygplan monterad sensor av den typen och modellen får användas under en observationsflygning med hänsyn till begränsningen i fråga om markupplösning såsom denna anges i artikel IV.2, och

c) om markupplösningen för en sensor inte beror på höjden över marken, fastställa att markupplösningen för varje sådan på ett observationsflygplan monterad sensor av den typen och modellen är i överensstämmelse med begränsningen av markupplösning såsom denna anges i artikel IV.2.

2. Innan en undersökning av sensorerna under flygning inleds, skall den part som genomför certifieringen informera de parter som deltar i denna om sin plan för genomförandet av undersökningen under flygning. I informationen skall ingå följande:

13. The State Party conducting the certification shall make every effort to answer questions of the States Parties taking part in the certification that pertain to the ground examination.

14. Upon completion of the ground examination, the States Parties taking part in the certification shall leave the observation aircraft, and the State Party conducting the certification shall have the right to use its own inventory procedures set forth in accordance with paragraph 6 of this Section to confirm that all the equipment used during the ground examination in accordance with paragraph 5 of this Section has been removed from the observation aircraft.

SECTION III

IN-FLIGHT EXAMINATION

1. In addition to conducting a ground examination of the observation aircraft and its sensors, the State Party conducting the certification shall conduct one in-flight examination of its sensors which shall be sufficient to:

(A) permit observation of the operation of all the sensors installed on the observation aircraft;

(B) in the event that the ground resolution of a sensor is dependent upon height above ground level, establish the minimum height above ground level from which each such sensor installed on an observation aircraft of that type and model shall be operated for any observation flight, in accordance with the limitation on ground resolution specified in Article IV, paragraph 2 of the Treaty; and

(C) in the event that the ground resolution of a sensor is not dependent upon height above ground level, establish the ground resolution of each such sensor installed on an observation aircraft of that type and model is in accordance with the limitation on ground resolution specified in Article IV, paragraph 2 of the Treaty.

2. Prior to the commencement of the in-flight examination of the sensors, the State Party conducting the certification shall brief the States Parties participating in the certification on its plan for the conduct of the in-flight examination. This briefing shall include the following information:

(A) a diagram of the calibration targets that

a) ett diagram över de kalibreringsmål som avses användas vid undersökningen i enlighet med bestämmelserna i tillägg 1.I.5 till denna bilaga,

b) beräknad tid, väderförhållanden, riktning och höjd över marken för varje tillfälle som kalibreringsmålet skall överflygas för varje sensor som skall certifieras och antalet överflygningar samt

c) alla säkerhetsföreskrifter som skall följas vid undersökning av observationsflygplanet och dess sensorer under flygning.

3. Före och under undersökning under flygning skall de parter som deltar i certifieringen ha rätt att besöka platserna för kalibreringsmålen. Den part som genomför certifieringen skall tillhandahålla sådan utrustning som behövs för att bekräfta att kalibreringsmålen uppfyller specifikationerna i tillägg 1.I till denna bilaga.

4. Om inte annat överenskommits, skall undersökningen genomföras vid goda siktförhållanden i dagsljus över kalibreringsmål som är lämpliga för varje kategori av på observationsflygplanet monterade sensorer enligt bestämmelserna i tillägg 1.II till denna bilaga för att bestämma markupplösningen för varje sensor.

5. Den part som genomför certifieringen skall tillhandahålla sådan information om väderförhållandena vid platserna för kalibreringsmålen som behövs för att utföra beräkningar i enlighet med de metoder som anges i tillägg 1.III till denna bilaga vid undersökning av sensorerna under flygning.

6. Varje part skall ha rätt att utse personal som skall delta i en undersökning under flygning. Om antalet utsedda personer överstiger det antal passagerare som observationsflygplanet kan ta, skall de parter som deltar i certifieringen bestämma vilka personer som skall delta i undersökningen.

7. Personal från de parter som utsetts enligt punkt 6 ovan skall ha rätt att observera hur personalen från den part som genomför certifieringen använder sensorerna.

8. Personal från de parter som deltar i certi-

it intends to use for the in-flight examination in accordance with the provisions of Appendix 1, Section I, paragraph 5 to this Annex;

(B) the estimated time, meteorological conditions, number, direction and height above ground level of each pass over the calibration target appropriate to each sensor to be certified; and

(C) all necessary safety precautions that shall be observed during the in-flight examination of the observation aircraft and its sensors.

3. Prior to and during the conduct of the in-flight examination, States Parties taking part in the certification shall have the right to visit the location of the calibration targets. The State Party conducting the certification shall provide such items of equipment as required to confirm that the calibration targets meet the specifications set forth in Appendix 1, Section I to this Annex.

4. The in-flight examination shall be conducted during clear atmospheric daytime conditions, unless otherwise agreed, over the calibration targets appropriate to each category of sensor installed on the observation aircraft in accordance with the provisions of Appendix 1, Section II to this Annex, to determine the ground resolution of each sensor.

5. The State Party conducting the certification shall provide such data on the meteorological conditions at the location of the calibration targets during the in-flight examination of the sensors as are necessary to make the calculations in accordance with the methodologies specified in Appendix 1, Section III to this Annex.

6. Each State Party shall have the right to designate personnel to take part in the in-flight examination. In the event that the number of individuals so designated exceeds the passenger capacity of the observation aircraft, the States Parties participating in the certification shall agree which of its personnel shall participate in the in-flight examination.

7. Personnel of the States Parties designated pursuant to paragraph 6 of this Section shall have the right to observe the operation of the sensors by personnel of the State Party conducting the certification.

8. Personnel of the States Parties taking part in the certification shall have the right to monitor the unsealing of the film cassette

fieringen skall ha rätt att, i enlighet med bestämmelserna i bilaga K del II, övervaka att filmkassetternas försegling bryts samt förvaring och framkallning och hantering av originalfilmsnegativ som exponeras vid undersökningen under flygning.

DEL IV

Certifieringsrapport

1. När undersökningar på marken och under flygning har avslutats, skall data upptagna med sensorer och från kalibreringsmål gemensamt undersökas av den part som genomfört inspektionen och de parter som deltar i certifieringen. Dessa parter skall utarbeta en certifieringsrapport vari skall framgå följande:

a) att observationsflygplanet är av en typ och en modell som utsetts enligt artikel V,

b) att de på observationsflygplanet monterade sensorerna tillhör en kategori som avses i artikel IV.1 och som uppfyller bestämmelserna i artikel IV.2,

c) att de tekniska uppgifterna om sensorerna har lämnats i enlighet med bilaga B del I,

d) om markupplösningen för en sensor beror på höjden över marken, den lägsta höjd över marken från vilken varje sådan på ett observationsflygplan monterad sensor av den typen och modellen får användas under en observationsflygning med hänsyn till begränsningen i fråga om markupplösning såsom denna anges i artikel IV.2,

e) om markupplösningen för en sensor inte beror på höjden över marken, markupplösningen för varje sådan på ett observationsflygplan monterad sensor av den typen och modellen, med hänsyn till begränsningen av markupplösning såsom denna anges i artikel IV.2,

f) att täckplåtarna för sensorsöppningarna eller annan anordning som hindrar sensorernas funktion överensstämmer med bestämmelserna i artikel IV.4.

2. En kopia av uppgifterna om varje sensor enligt del I.6 och del II.3 och II.8 i denna bilaga skall bifogas certifieringsrapporten.

3. Kopior av certifieringsrapporten skall

and the storage, processing and handling of the original film negative exposed during the in-flight examination, in accordance with the provisions of Annex K, Section II to the Treaty.

SECTION IV

CERTIFICATION REPORT

1. Upon completion of the ground and in-flight examinations, data collected by sensors and from the calibration targets shall be examined jointly by the State Party conducting the certification and the States Parties taking part in the certification. These States Parties shall prepare a certification report which shall establish:

(A) that the observation aircraft is of a type and model designated pursuant to Article V of the Treaty;

(B) that the sensors installed on the observation aircraft are of a category provided for in Article IV, paragraph 1 of the Treaty and satisfy the requirements of Article IV, paragraph 2 of the Treaty;

(C) that the technical information on sensors has been provided in accordance with Annex B, Section I to the Treaty;

(D) in the event that the ground resolution of a sensor is dependent upon height above ground level, the minimum height above ground level at which each such sensor on an observation aircraft of that type and model may be operated during an observation flight pursuant to the limitation on ground resolution specified in Article IV, paragraph 2 of the Treaty;

(E) in the event that the ground resolution is not dependent upon height above ground level, the ground resolution of each such sensor installed on an observation aircraft of that type and model, pursuant to the limitations on ground resolution specified in Article IV, paragraph 2 of the Treaty; and

(F) that the covers for sensor apertures or other devices that inhibit the operation of sensors are in accordance with the provisions of Article IV, paragraph 4 of the Treaty.

2. A copy of the information for each sensor provided pursuant to Section I, paragraph 6 and Section II, paragraphs 3 and 8 of this Annex shall be attached to the certification report.

3. Copies of the certification report shall be

tillhandahållas alla andra parter av den part som genomför certifieringen. Parter som inte deltagit i certifieringen skall inte ha rätt att avvisa slutsatser i certifieringsrapporten.

4. Ett observationsflygplan med tillhörande uppsättning sensorer skall anses vara certifierad, såvida inte de parter som deltar i certifieringen inte lyckas uppnå en överenskommelse om innehållet i certifieringsrapporten.

5. Om den part som genomför certifieringen och de parter som deltar i denna inte lyckas nå en överenskommelse angående innehållet i certifieringsrapporten, får observationsflygplanet inte användas för observationsflygningar förrän frågan har lösts.

TILLÄGG 1 TILL BILAGA D

Metoder för att verifiera prestandan av sensorer monterade på ett observationsflygplan

Markupplösningen för varje sensor monterad på ett observationsflygplan och, då dess prestanda beror på höjden över marken, den lägsta höjd över marken från vilken sensorn i fråga får användas under en observationsflygning, skall bestämmas och bekräftas på grundval av data som upptagits över för varje kategori avpassade kalibreringsmål i enlighet med vad som anges i del I och som beräknats med hjälp av metoder som skall fastställas inom rådgivande kommittén.

DEL I

Specifikationer för kalibreringsmål

1. Kalibreringsmål skall tillhandahållas av den part som genomför certifieringen i enlighet med bestämmelserna i bilaga D. Sådana kalibreringsmål skall användas för att bestämma markupplösningen för sensorer av en typ som är avpassad för varje sensorkategori och utformad enligt nedan angivna karakteristika.

2. Kalibreringsmål för att bestämma

provided to all other States Parties by the State Party conducting the certification. States Parties that did not take part in the certification shall not have the right to reject the conclusions contained in the certification report.

4. An observation aircraft and its associated set of sensors shall be deemed to be certified unless the States Parties taking part in the certification are unable to reach agreement on the contents of the certification report.

5. In the event that the State Party conducting the certification and States Parties taking part in the certification are unable to reach agreement on the contents of the certification report, the observation aircraft shall not be used for observation flights until the issue is resolved.

APPENDIX 1 TO ANNEX D

METHODOLOGIES FOR THE VERIFICATION OF THE PERFORMANCE OF SENSORS INSTALLED ON AN OBSERVATION AIRCRAFT

The ground resolution of each sensor installed on the observation aircraft, and, where its performance depends on height above ground level, the minimum height above ground level at which this sensor may be operated during an observation flight, shall be determined and confirmed on the basis of data collected over calibration targets appropriate to each category of sensor in accordance with the specifications in Section I and calculated in accordance with the methodologies to be determined within the Open Skies Consultative Commission.

SECTION I

SPECIFICATIONS FOR CALIBRATION TARGETS

1. Calibration targets shall be provided by the State Party conducting the certification in accordance with the provisions of Annex D to the Treaty. Such calibration targets shall be used to establish the ground resolution of sensors, of a type appropriate to each sensor category, and designed in accordance with characteristics specified below.

markupplösningen för optiska kameror skall bestå av en serie grupperade omväxlande svarta och vita ränder. Varje grupp av ränder skall bestå av minst två svarta ränder åtskilda av en vit rand. De svarta och de vita rändernas bredd inom en grupp skall vara konstant. Rändernas bredd i kalibreringsmålens grupperingar av ränder skall vara stegvis förändrade för att möjliggöra en noggrann mätning av markupplösningen. Rändernas längd skall vara konstant inom varje grupp. Kontrastkvoten mellan de svarta och vita ränderna skall vara konstant för hela målet och skall som lägst ha förhållandet 5 till 1 (motsvarande en modulation av 0,66).

3. Kalibreringsmål för att bestämma markupplösningen för IRLS skall bestämmas inom rådgivande kommittén under den tid fördraget tillämpas provisoriskt.

4. Kalibreringsmål för att bestämma markupplösningen för sidseende SAR skall bestå av grupperingar av trehörniga reflektorer vilkas konfiguration skall stämma överens med de metoder som bestäms inom rådgivande kommittén under den tid fördraget tillämpas provisoriskt.

5. Varje part skall tillhandahålla de övriga parterna ett diagram av de kalibreringsmål den avser använda vid undersökning under flygning. Sådana diagram skall förses med anteckning om kalibreringsmålens totala dimensioner, deras placering och den typ av terräng i vilken de är grupperade samt med vederbörliga uppgifter om varje typ av kalibreringsmål enligt bestämmande inom rådgivande kommittén under den tid fördraget tillämpas provisoriskt.

DEL II

Genomförande av undersökning under flygning

1. För att bestämma markupplösningen för panoramakameror och vertikalt monterade enbildskameror, skall observationsflygplanets flyglinje gå direkt över och parallellt med kalibreringsmålet. För att bestämma markupplösningen för snedställt monterade enbildskameror, skall observationsflygplanets flyglinje vara parallell med kalibreringsmålet på ett sådant avstånd att bilden

2. Calibration targets for establishing the ground resolution of optical cameras shall consist of a series of groups of alternating black and white bars. Each group of bars shall consist of a minimum of two black bars separated by a white bar. The width of black and white bars within a group shall remain constant. The width of the bars in groups of bars in the calibration target shall change in steps sufficient to ensure accurate measurement of the ground resolution. The length of the bars shall remain constant within each group. The contrast ratio of the black to white bars shall be consistent throughout the target and shall be at least 5 to 1 (equivalent to a modulation of 0.66).

3. Calibration targets for establishing the ground resolution of infra-red line-scanning devices shall be determined within the Open Skies Consultative Commission during the period of provisional application.

4. Calibration targets for establishing the ground resolution of sideways-looking synthetic aperture radar shall consist of arrays of trihedral corner reflectors whose configuration shall be in accordance with the methodologies determined within the Open Skies Consultative Commission during the period of provisional application.

5. Each State Party shall provide all other States Parties with a diagram of the calibration targets that it intends to use for the purpose of in-flight examination. Such diagrams shall be annotated with the overall dimensions of the calibration targets, their locations and the type of terrain on which they are deployed, as well as the information appropriate to each type of calibration target as determined within the Open Skies Consultative Commission during the period of provisional application.

SECTION II

CONDUCT OF IN-FLIGHT EXAMINATION

1. In order to establish the ground resolution of panoramic or vertically-installed framing cameras, the line of flight of the observation aircraft shall be directly over and parallel to the calibration target. In order to establish the ground resolution of obliquely-installed framing cameras, the line of flight of the observation aircraft

av kalibreringsmålet ligger i förgrunden av synfältet då den optiska kameran är ställd i största möjliga vinkel mätt från horisonten eller minsta möjliga vinkel mätt vertikalt.

2. För att bestämma markupplösningen för IRLS, skall observationsflygplanets flyglinje gå direkt över och parallellt med kalibreringsmålet på olika överenskomna höjder över marken.

3. För att bestämma markupplösningen för en sidseende SAR, skall observationsflygplanets flyglinje gå vid sidan om grupperingen av reflektorer.

DEL III

Analys av data upptagna vid undersökning under flygning

1. Sedan undersökningen under flygning genomförts, skall den part som genomför certifieringen och de parter som deltar i denna gemensamt analysera data som upptagits vid undersökningen enligt bilaga D del IV.1.

2. Den metod för beräkning av den minsta höjd över marken vid vilken varje på observationsflygplanet monterad kamera får användas under en observationsflygning, inklusive värdet för kontrastkvoten eller motsvarande modulation som skall användas i beräkningen - vilken inte får understiga 1,6:1 (motsvarande 0,23) eller överstiga 4:1 (motsvarande 0,6) - skall bestämmas inom rådgivande kommittén under den tid fördraget tillämpas provisoriskt och före den 30 juni 1992. Markupplösningen för optiska kameror skall bestämmas genom en visuell analys av bilden på kalibreringsmålet från originalfilmens negativ. Markupplösningens numeriska värde skall vara lika med bredden på den minsta rand i kalibreringsmålet som kan urskiljas som en enskild rand.

3. Metoden för att beräkna den minsta höjd

shall be parallel to the calibration target at a range such that the image of the calibration target appears in the foreground of the field of view of the optical camera set at its maximum angle measured from the horizontal or minimum angle measured from the vertical.

2. In order to establish the ground resolution of an infra-red line-scanning device, the line of flight of the observation aircraft shall be directly over and parallel to the calibration target at an agreed range of heights above ground level.

3. In order to establish the ground resolution of a sideways-looking synthetic aperture radar, the line of flight of the observation aircraft shall be to the side of the array of the corner reflectors.

SECTION III

ANALYSIS OF DATA COLLECTED DURING THE IN-FLIGHT EXAMINATION

1. Following the in-flight examination, the State Party conducting the certification and the States Parties taking part in the certification shall jointly analyse the data collected during the in-flight examination pursuant to Annex D, Section IV, paragraph 1 to the Treaty.

2. The methodology for calculating the minimum height above ground level at which each optical camera installed on the observation aircraft may be operated during an observation flight, including the value of the contrast ratio or the equivalent modulation to be used in this calculation, which shall be not less than 1.6:1 (correspondingly 0.23) and not greater than 4:1 (correspondingly 0.6), shall be determined within the Open Skies Consultative Commission during the period of provisional application and prior to 30 June 1992. The ground resolution of optical cameras shall be determined from a visual analysis of the image of the calibration target on the original film negative. The numerical value of ground resolution shall be equal to the width of the smallest bar of the calibration target that is

över marken vid vilken varje på observationsflygplanet monterad videokamera kan användas under en observationsflygning skall bestämmas av rådgivande kommittén under den tid fördraget tillämpas provisoriskt.

4. Metoden för att beräkna den minsta höjd över marken vid vilken varje på observationsflygplanet monterad IRLS får användas under en observationsflygning, inklusive värdet av minsta avläsbara temperaturskillnad som får användas i denna beräkning, skall bestämmas inom rådgivande kommittén under den tid fördraget tillämpas provisoriskt.

5. Metoden för att beräkna markupplösningen för sidseende SAR, inklusive bestämningen av förhållandet mellan pulsvärsmetoden och metoden att särskilja föremål skall bestämmas inom rådgivande kommittén under den tid fördraget tillämpas provisoriskt.

BILAGA E

Procedurer vid ankomst och avfärd

1. Varje part skall utse en eller flera ankomstplatser, avgångsplatser och OS-flygfält inom sitt territorium. Ankomstplatser och avgångsplatser får vara desamma som OS-flygfält. Ett OS-flygfält som inte är ankomstplats skall, om inte annat avtalas, utses så att den observerande parten kan nå det inom fem timmar från ankomstplatsen, antingen med sitt eget observationsflygplan eller med transport som tillhandahålls av den observerade parten. Efter ankomsten till en ankomstplats eller till ett OS-flygfält skall den observerande parten ha rätt till en vilotid enligt bestämmelserna i artikel IV.

2. Varje part skall ha rätt att utse fixpunkter för ankomst och avgång. Om en part väljer att utse sådana fixpunkter, skall de underlätta flygning från den observerande partens territorium till den observerade partens ankomstplatser. Planerade flygningar mellan

distinguishable as a separate bar.

3. The methodology for calculating the minimum height above ground level at which each video camera installed on the observation aircraft may be operated during an observation flight shall be determined within the Open Skies Consultative Commission during the period of provisional application.

4. The methodology for calculating the minimum height above ground level at which an infra-red line-scanning device installed on the observation aircraft may be operated during an observation flight, including the value of the minimum resolvable temperature difference to be used in this calculation, shall be determined within the Open Skies Consultative Commission during the period of provisional application.

5. The methodology for calculating the ground resolution of a sideways-looking synthetic aperture radar, including the determination of the relationship between the impulse response method and the object separation method, shall be determined within the Open Skies Consultative Commission during the period of provisional application.

ANNEX E

PROCEDURES FOR ARRIVALS AND DEPARTURES

1. Each State Party shall designate one or more points of entry, one or more points of exit, and one or more Open Skies airfields on its territory. Points of entry and points of exit may or may not be the same as the Open Skies airfields. Unless otherwise agreed, if an Open Skies airfield is different from a point of entry, the Open Skies airfield shall be designated so that the observing Party can reach the Open Skies airfield within five hours from the point of entry either in its own observation aircraft or in transportation provided by the observed Party. The observing Party, after arriving at a point of entry or an Open Skies airfield, shall have the right to a rest period, subject to the provisions of Article VI of the Treaty.

2. Each State Party shall have the right to designate entry fixes and exit fixes. If a State Party elects to designate entry fixes and exit fixes, such fixes shall facilitate

fixpunkter för ankomst och ankomstplatser samt mellan avgångsplatser och fixpunkter för avgång skall genomföras i enlighet med publicerade ICAO-normer och rekommenderad praxis samt nationella regler. Om delar av flygningar mellan fixpunkter för ankomst och ankomstplatser samt mellan avgångsplatser och fixpunkter för avgång ligger inom internationellt luftrum, skall flygningen genom det internationella luftrummet genomföras i enlighet med internationella publicerade bestämmelser.

3. Uppgifter om ankomstplatser och avgångsplatser, OS-flygfält, fixpunkter för ankomst och avgång, flygfält för tankning samt kalibreringsmål skall inledningsvis vara de som anges i tillägg 1 till denna bilaga.

4. Parterna skall ha rätt att införa ändringar i tillägg 1 till denna bilaga genom skriftligt meddelande till de övriga parterna senast 90 dagar före ändringens ikraftträdande.

5. Varje part skall tillgodose effektiv observation av hela sitt territorium enligt följande:

a) Vad gäller fastlandet skall OS-flygfält utses så att ingen punkt på dess territorium är längre bort från ett eller flera sådana flygfält än 35 procent av det eller de maximala flygavstånd som bestämts för den parten enligt bilaga A.

b) Vad gäller de delar av dess territorium som är skilda från fastlandet

1) skall parten tillämpa bestämmelserna i a ovan eller,

2) om den eller de delar av territoriet är skilda från fastlandet med mer än 600 kilometer, eller om så avtalas mellan den parten och den observerande parten, eller om annat anges i bilaga A, skall den parten tillhandahålla särskilda procedurer, inklusive möjligheten att använda flygfält för tankning eller,

3) om en eller flera delar av territoriet är skilda från fastlandet med mindre än 600 kilometer och denna del eller dessa delar inte omfattas av bestämmelserna i a ovan, får den parten ange en särskild maximal flygsträcka i bilaga A för att täcka en eller flera sådana delar av sitt territorium.

6. Omedelbart efter observationsflygplanets ankomst till ankomstplatsen och omedelbart före dess avgång från denna skall både den

flight from the territory of the observing Party to the point of entry of the observed Party. Planned flights between entry fixes and points of entry and between points of exit and exit fixes shall be conducted in accordance with published ICAO standards and recommended practices and national regulations. In the event that portions of the flights between entry fixes and points of entry or between points of exit and exit fixes lie in international airspace, the flight through international airspace shall be conducted in accordance with published international regulations.

3. Information on points of entry and points of exit, Open Skies airfields, entry fixes and exit fixes, refuelling airfields, and calibration targets shall initially be as specified in Appendix 1 to this Annex.

4. A State Party shall have the right to introduce changes to Appendix 1 to this Annex by notifying all other States Parties of such changes, in writing, no less than 90 days before such changes become effective.

5. Each State Party shall ensure effective observation of its entire territory as follows:

(A) for its mainland territory, Open Skies airfields shall be designated in such a way that no point on its territory is farther from one or more such airfields than 35 per cent of the maximum flight distance or distances established for that State Party in accordance with Annex A to the Treaty;

(B) for portions of its territory that are separated from the mainland territory:

(1) that State Party shall apply the provisions of subparagraph (A) of this paragraph; or

(2) in the event that the portion or portions of the territory are separated from the mainland territory by more than 600 kilometres, or if agreed between that State Party and the observing Party, or if otherwise provided for in Annex A, that State Party shall provide special procedures, including the possible use of refuelling airfields; or

(3) in the event that a portion or portions of the territory are separated from the mainland territory by less than 600 kilometres, and such portion or portions of the territory are not covered by the provisions of subparagraph (A) of this paragraph, that State Party may specify a separate maximum flight distance in Annex A to cover such portion or portions of its territory.

observerade och den observerande parten inspektera täckplåtarna för sensorsöppningarna eller de andra anordningar som förhindrar användning av de monterade sensorerna i enlighet med artikel IV.4. Om ankomstplatsen är en annan än det OS-flygfält från vilket observationsflygningen utgår, skall både den observerade och den observerande parten inspektera täckplåtarna eller sådan annan anordning som förhindrar användningen av de monterade sensorerna omedelbart före observationsflygplanet avgång från ankomstplatsen till det OS-flygfält från vilket observationsflygningen utgår. Om avgångsplatsen är en annan än det OS-flygfält vid vilket observationsflygningen avslutas, skall både den observerade och den observerande parten inspektera täckplåtarna eller den andra anordning som förhindrar användning av de monterade sensorerna omedelbart före observationsflygplanet avgång från flygfältet till avgångsplatsen.

7. En part skall ha rätt att genomföra inspektion och inventering av sådan utrustning som den andra parten avser använda för att genomföra inspektion av sensorerna före flygning och, i tillämpliga fall, även av observationsflygplanet samt av föremål som flygrepresentanterna avser ta med ombord på observationsflygplanet. Denna inspektion och inventering får

a) påbörjas senast en timme efter det att föremålen har anlänt till ankomstplatsen eller OS-flygfältet enligt bestämmande av den part som genomför inventeringen och skall vara avslutad inom en timme och

b) utföras i närvaro av en eller flera utsedda personer från den andra parten.

8. Om den part som genomför inspektionen och inventeringen av utrustning som skall användas vid inspektionen av sensorerna och, i tillämpliga fall, vid inspektion av observationsflygplanet samt av de föremål som flygrepresentanterna avser ta med ombord på observationsflygplanet konstaterar att föremålen inte överensstämmer med den förteckning över tillåten utrustning som avses i bilaga D del II.5 eller med de föremål som anges i bilaga G del I. 4, skall den ha rätt att vägra att ge tillstånd att använda föremålen. Sådan utrustning som införts i den

6. Immediately upon the arrival of an observation aircraft at the point of entry, and immediately prior to the departure of an observation aircraft from the point of exit, both the observed and observing Parties shall inspect the covers for sensor apertures or other devices that inhibit the operation of sensors installed in accordance with Article IV, paragraph 4. In the event that the point of entry is different from the Open Skies airfield from which the observation flight commences, both the observed and observing Parties shall inspect the covers for sensor apertures or other devices that inhibit the operation of sensors immediately prior to departure of the observation aircraft from the point of entry en route to the Open Skies airfield from which the observation flight commences. In the event that the point of exit is different from the Open Skies airfield at which the observation flight terminates, both the observed and observing Parties shall inspect the covers for sensor apertures or other devices that inhibit the operation of sensors immediately prior to departure of the observation aircraft from such airfield en route to the point of exit.

7. A State Party shall have the right to conduct an examination and inventory of the items of equipment that the other State Party intends to use for the purpose of conducting a pre-flight inspection of sensors and, if applicable, the observation aircraft, as well as items that the flight representatives intend to bring on board the observation aircraft. This examination and inventory:

(A) shall begin no later than one hour after arrival of such items at the point of entry or the Open Skies airfield, at the choice of the State Party conducting the inventory, and shall be completed within one hour; and

(B) shall be carried out in the presence of one or more designated individuals of the other State Party.

8. If, during the examination and inventory of the items of equipment to be used in the sensor inspection and, if applicable, observation aircraft inspection, as well as the items that the flight representatives intend to bring on board the observation aircraft, the State Party conducting the examination and inventory determines that the items do not conform to the list of authorized equipment contained in Annex D, Section II, paragraph 5, or to the items described in

observerade partens territorium av den observerande parten skall, såvida inget annat avtalas,

a) placeras i en förseglad behållare för säker förvaring och

b) därefter avlägsnas från den observerade partens territorium vid tidigast möjliga tillfälle, dock inte senare än vid den observerande partens avresa från den observerade partens territorium.

9. Om den observerande parten beger sig till den ankomstplats som anges i det meddelande som lämnats i enlighet med artikel IV del I.5 med ett transportflygplan registrerat i den observerande parten eller i en annan part, skall transportflygplanet tillåtas

a) att avresa från den observerade partens territorium,

b) om ankomstplatsen är densamma som avgångsplatsen, att kvarstanna vid ankomstplatsen till den observerande parten avfärd från den observerade partens territorium eller,

c) om ankomstplatsen inte är densamma som avgångsplatsen, att flyga till avgångsplatsen i så god tid att personalen från den observerande parten får ytterligare vila före avresan från den observerade partens territorium.

10. Om observationsflygplanet tillhandahålls av den observerade parten och den observerande parten inte använder ett eget transportflygplan för att transportera sin personal från ankomstplatsen till OS-flygfältet, skall den observerade parten tillse att personalen från den observerande parten blir transporterad från ankomstplatsen till OS-flygfältet och från OS-flygfältet till avgångsplatsen.

BILAGA E TILLÄGG 1

DEL I

Utseende av platser

Platser som inledningsvis skall tjäna som ankomst- och avgångsplatser, OS-flygfält, flygfält för tankning, kalibreringsmål och, i tillämpliga fall, fixpunkter för ankomst och avgång anges i del II nedan. Platsangivelserna omfattar följande:

a) Plats: namn på ankomst- och avgångs-

Annex G, Section I, paragraph 4, it shall have the right to deny permission for the use of such items. Items so identified that are brought into the territory of the observed Party by the observing Party shall be, unless otherwise agreed:

(A) placed in a sealed container for safekeeping; and

(B) subsequently removed from the territory of the observed Party at the earliest opportunity, but not later than the departure of the observing Party from the territory of the observed Party.

9. In the event that the observing Party travels to the point of entry specified in the notification provided in accordance with Article VI, Section I, paragraph 5 of this Treaty, using a transport aircraft registered with the observing Party or with another State Party, the transport aircraft shall be permitted:

(A) to depart from the territory of the observed Party;

(B) in the event that the point of entry is the same as the point of exit, to remain at the point of entry until departure of the observing Party from the territory of the observed Party; or

(C) in the event that the point of entry is not the same as the point of exit, to fly to the point of exit in sufficient time for further crew rest prior to departure of all the personnel of the observing Party from the territory of the observed Party.

10. In the event that the observation aircraft is provided by the observed Party and the observing Party does not use its own transport aircraft for transporting its personnel from the point of entry to the Open Skies airfield, the observed Party shall ensure that the personnel of the observing Party are transported from the point of entry to the Open Skies airfield and from the Open Skies airfield to the point of exit.

APPENDIX 1 TO ANNEX E

SECTION I

DESIGNATION OF SITES

The sites to be used as points of entry, points of exit, Open Skies airfields, refueling airfields, calibration targets, and, if applicable, entry fixes and exit fixes are initially as specified in Section II of this Ap-

platser, OS-flygfält, fixpunkter för ankomst och avgång, flygfält för tankning samt kalibreringsmål.

b) Position: platsens latitud och longitud avrundade till närmaste hela sekund.

c) Inspektion: uppgift om inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan verkställas på platsen.

pendix. The designation includes:

(A) Site: name of point of entry, point of exit, Open Skies airfield, entry fix, exit fix, refuelling airfield, and calibration target;

(B) Location: latitude and longitude of the respective site, to the nearest second; and

(C) Inspection: whether or not the pre-flight inspection of the aircraft or the sensors can be conducted at this site.

DEL II

Ankomstplatser, avgångsplatser, OS-flygfält, fixpunkter för ankomst och avgång, flyg-fält för tankning samt kalibreringsmål

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan verkställas
Part: Tyskland		
ANKOMST- / AVGÅNGSPLATS		
Köln/Bonn(EDDK)	N50-52-02 E007-08-37	ja
OS-FLYGFÄLT		
Wunstorf(EDNW)	N 52-27-48 E 009-25-70	nej
Landsberg/Lech (EDSA)	N 48-04-28 E 010-54-42	nej
FIXPUNKTER FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkommer	
FLYGFÄLT FÖR TANKNING		
KALIBRERINGSMÅL		
Köln / Bonn	tillkommer	
Part: USA		
Ankomst- /avgångsplats		
Washington Dulles International, DC	N 38-56-36 W 077-27-24	ja
Travis AFB Kalifornien	N 38-15-48 W 121-55-48	ja

SECTION II

**POINTS OF ENTRY, POINTS OF EXIT, OPEN SKIES AIRFIELDS, ENTRY FIXES,
EXIT FIXES, REFUELLING AIRFIELDS, AND CALIBRATION TARGETS**

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
State Party: The Federal Republic of Germany		
POINT OF ENTRY/EXIT		
Köln/Bonn (EDDK)	N 50-52-02 E 007-08-37	Yes
OPEN SKIES AIRFIELDS		
Wunstorf (EDNW)	N 52-27-48 E 009-25-70	No
Landsberg/Lech (EDSA)	N 48-04-28 E 010-54-42	No
ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
REFUELLING AIRFIELDS		
CALIBRATION TARGETS		
Köln/Bonn	To be determined	
State Party: The United States of America		
POINTS OF ENTRY/EXIT		
Washington Dulles International, DC	N 38-56-36 W 077-27-24	Yes
Travis AFB California	N 38-15-48 W 121-55-48	Yes

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
--------------	-----------------	--

verkställas

OS-FLYGFÄLT

Washington Dulles International, DC	N 38-56-36 W 077-27-24	ja
Travis AFB Kalifornien	N 38-15-48 W 121-55-48	ja
Elmendorf AFB Alaska	N 61-15-12 W 149-47-30	ja
Lincoln Municipal Nebraska	N 40-51-00 W 096-45-30	nej

**FIXPUNKTER FÖR
ANKOMST OCH AVGÅNG** tillkommer

FLYGFÄLT FÖR TANKNING

Honolulu Internationella Hawaii	N 21-19-06 W 157-55-24	
Malmstrom AFB Montana	N 47-30-18 W 111-11-00	
Phoenix-Sky Harbor Internationella Arizona	N 33-26-12 W 112-00-24	
General Mitchell Internationella Wisconsin	N 42-56-48 W 087-53-36	
McGhee Tyson Tennessee	N 35-48-48 W 083-59-36	

KALIBRERINGSMÅL

Washington Dulles	tillkommer	
Travis AFB	tillkommer	
Elmendorf AFB	tillkommer	

**Part: partsgruppen Vitryssland och
Ryska federationen**

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Kubinka	N 55-36-30 E 036-39-10	ja
Ulan-Ude	N 51-48-00 E 107-27-00	ja

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
------	----------	--------------------------------

OPEN SKIES AIRFIELDS

Washington Dulles International, DC	N 38-56-36 W 077-27-24	Yes
Travis AFB California	N 38-15-48 W 121-55-48	Yes
Elmendorf AFB Alaska	N 61-15-12 W 149-47-30	Yes
Lincoln Municipal Nebraska	N 40-51-00 W 096-45-30	No

ENTRY/EXIT FIXES To be determined

REFUELLING AIRFIELDS

Honolulu International Hawaii	N 21-19-06 W 157-55-24	
Malmstrom AFB Montana	N 47-30-18 W 111-11-00	
Phoenix-Sky Harbor International Arizona	N 33-26-12 W 112-00-24	
General Mitchell International Wisconsin	N 42-56-48 W 087-53-36	
McGhee Tyson Tennessee	N 35-48-48 W 083-59-36	

CALIBRATION TARGETS

Washington Dulles	To be determined	
Travis AFB	To be determined	
Elmendorf AFB	To be determined	

State Party: Republic of Belarus and the Russian Federation group of States Parties

POINTS OF ENTRY/EXIT

Kubinka	N 55-36-30 E 036-39-10	Yes
Ulan-Ude	N 51-48-00 E 107-27-00	Yes

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
--------------	-----------------	--

verkställas

OS-FLYGFÄLT

Kubinka	N 55-36-30 E 036-39-10	ja
Ulan-Ude	N 51-48-00 E 107-27-00	ja
Magadan	N 59-54-06 E 150-03-01	nej
Vorkuta	N 67-29-00 E 063-59-00	nej

FIXPUNKT FÖR
ANKOMST OCH AVGÅNG tillkommer

FLYGFÄLT FÖR TANKNING

KALIBRERINGSMÅL

Part: Benelux

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Zaventem/ Melsbroek	N 50-54-01 W 004-59-09	ja
---------------------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

Zaventem/ Melsbroek	N 50-54-01 W 004-59-09	ja
---------------------	---------------------------	----

FIXPUNKT FÖR
ANKOMST OCH AVGÅNG tillkommer

FLYGFÄLT FÖR TANKNING

KALIBRERINGSMÅL

Volkel	N 54-39-03 W 005-42-02	
--------	---------------------------	--

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
OPEN SKIES AIRFIELDS		
Kubinka	N 55-36-30 E 036-39-10	Yes
Ulan-Ude	N 51-48-00 E 107-27-00	Yes
Magadan	N 59-54-06 E 150-03-01	No
Vorkuta	N 67-29-00 E 063-59-00	No
ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
REFUELLING AIRFIELDS		
CALIBRATION TARGETS		
State Party: Benelux		
POINT OF ENTRY/EXIT		
Zaventem/ Melsbroek	N 50-54-01 W 004-59-09	Yes
OPEN SKIES AIRFIELD		
Zaventem/ Melsbroek	N 50-54-01 W 004-59-09	Yes
ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
REFUELLING AIRFIELDS		
CALIBRATION TARGETS		
Volkel	N 54-39-03 W 005-42-02	

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
-------	----------	---

verkställas

Part: Bulgarien

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Sofia	N 42-41-07 E 023-24-05	ja
-------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

Sofia	N 42-41-07 E 023-24-05	ja
Burgas	N 42-34-00 E 027-30-00	nej

FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkommer	
------------------------------------	------------	--

FLYGFÄLT FÖR TANKNING

Sofia	N 42-41-07 E 023-24-05	
Burgas	N 42-34-00 E 027-30-00	

KALIBRERINGSMÅL

Part: Kanada

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Ottawa(CYOW)	N 45-19-21 W 075-40-10	ja
--------------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

Ottawa(CYOW)	N 45-19-21 W 075-40-10	ja
Iqaluit	N 63-45-22 W 068-33-25	nej
Yellowknife	N 62-27-45 W 114-26-20	nej

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
-------------	-----------------	---------------------------------------

State Party: Republic of Bulgaria

POINT OF ENTRY/EXIT

Sofia	N 42-41-07 E 023-24-05	Yes
-------	---------------------------	-----

OPEN SKIES AIRFIELDS

Sofia	N 42-41-07 E 023-24-05	Yes
Burgas	N 42-34-00 E 027-30-00	No

ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
------------------	------------------	--

REFUELLING AIRFIELDS

Sofia	N 42-41-07 E 023-24-05	
Burgas	N 42-34-00 E 027-30-00	

CALIBRATION TARGETS

State Party: Canada

POINT OF ENTRY/EXIT

Ottawa (CYOW)	N 45-19-21 W 075-40-10	Yes
------------------	---------------------------	-----

OPEN SKIES AIRFIELDS

Ottawa	N 45-19-21 W 075-40-10	Yes
Iqaluit	N 63-45-22 W 068-33-25	No
Yellowknife	N 62-27-45 W 114-26-20	No

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
verkställas		
FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkommer	
FLYGFÄLT FÖR TANKNING		
Edmonton	N 53-18-35 W 113-34-43	
Halifax	N 44-52-51 W 063-30-33	
Winnipeg	N 49-54-39 W 097-14-35	
Churchill	N 58-44-13 W 094-03-26	
KALIBRERINGSMÅL		
Ottawa området	tillkommer	
Part: Danmark		
ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER		
Köpenhamns internationella(EKCH)	N 55-37-07 E 012-39-26	nej
Værløse militära flygfält(EKVL)	N 55-46-09 E 012-19-34	ja
OS-FLYGFÄLT		
Værløse militära flygfält(EKVL)	N 55-46-09 E 012-19-34	ja
FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkomer	
FLYGFÄLT FÖR TANKNING		
Vagars flygplats(EKGV)	N 62-03-51 W007-16-26	
Søndre Strømfjords internationella (BGSF)	N 67-01-05 W 050-41-39	

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
-------------	-----------------	---------------------------------------

ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
------------------	------------------	--

REFUELLING AIRFIELDS		
-----------------------------	--	--

Edmonton	N 53-18-35 W 113-34-43	
Halifax	N 44-52-51 W 063-30-33	
Winnipeg	N 49-54-39 W 097-14-35	
Churchill	N 58-44-13 W 094-03-26	

CALIBRATION TARGETS		
----------------------------	--	--

Ottawa area	To be determined	
-------------	------------------	--

State Party: The Kingdom of Denmark

POINTS OF ENTRY/EXIT		
-----------------------------	--	--

Copenhagen International Airport (EKCH)	E 012-39-26 N 55-37-07	No
Military Airfield Vaerloese (EKVL)	N 55-46-09 E 012-19-34	Yes

OPEN SKIES AIRFIELD		
----------------------------	--	--

Military Airfield Vaerloese	N 55-46-09 E 012-19-34	Yes
-----------------------------	---------------------------	-----

ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
------------------	------------------	--

REFUELLING AIRFIELDS		
-----------------------------	--	--

Vagar Airport (EKVG)	N 62-03-51 W 007-16-26	
Soendre Stroemfjord International Airport (BGSF)	N 67-01-05 W 050-41-39	

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
verkställas		
KALIBRERINGSMÅL		
Værløse militära flygfält	N 55-46-09 E 012-19-34	
Part: Spanien		
ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER		
Getafe	N 40-17-43 W 003-43-21	ja
ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER FÖR KANARIEÖARNA		
Gando	N 27-55-49 W 015-23-05	ja
OS-FLYGFÄLT		
Getafe	N 40-17-43 W 003-43-21	ja
Valencia	N 39-29-26 W 000-28-50	nej
Valladolid	N 41-42-26 W 004-51-02	nej
Moron	N 37-10-34 W 005-36-53	nej
FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkommer	
FLYGFÄLT FÖR TANKNING	inga	
KALIBRERINGSMÅL		

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
CALIBRATION TARGETS		
Military Airfield Vaerloese	N 55-46-09 E 012-19-34	
State Party: The Kingdom of Spain		
POINT OF ENTRY/EXIT		
Getafe	N 40-17-43 W 003-43-21	Yes
POINT OF ENTRY/EXIT FOR CANARY ISLANDS		
Gando	N 27-55-49 W 015-23-05	Yes
OPEN SKIES AIRFIELDS		
Getafe	N 40-17-43 W 003-43-21	Yes
Valencia	N 39-29-26 W 000-28-50	No
Valladolid	N 41-42-26 W 004-51-02	No
Moron	N 37-10-34 W 005-36-53	No
ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
REFUELLING AIRFIELDS	Nil	
CALIBRATION TARGETS		

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
-------	----------	---

verkställas

Part: Frankrike

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Orléans-Bricy	N 47-59-12 E 001-45-43	ja
---------------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

Orléans-Bricy	N 47-59-12 E 001-45-43	ja
Toulouse-Blagnac	N 43-37-26 E 001-22-53	nej
Nice- Côte d'Azur	N 43-39-47 E 007-12-09	nej

FIXPUNKT FÖR
ANKOMST OCH AVGÅNG tillkommer

FLYGFÄLT FÖR TANKNING inga

KALIBRERINGSMÅL

Part: Storbritannien och Nordirland

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Brize Norton	N 51-44-97 W 001-34-93	ja
Heathrow	N 51-28-72 W 000-27-47	nej

Anm. Heathrow är endast ankomstplats för personal som anländer med reguljärt flyg, inte för observations- och transport-flygplan.

OS-FLYGFÄLT

Brize Norton	N 51-44-97 W 001-34-93	ja
Scampton	N 53-18-45 W 000-32-95	ja
Leuchars	N 55-22-38 W 000-52-03	ja

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
-------------	-----------------	---------------------------------------

State Party: The French Republic

POINT OF ENTRY/EXIT

Orleans-Bricy	N 47-59-12 E 001-45-43	Yes
---------------	---------------------------	-----

OPEN SKIES AIRFIELDS

Orleans-Bricy	N 47-59-12 E 001-45-43	Yes
Toulouse-Blagnac	N 43-37-26 E 001-22-53	No
Nice-Côte d'Azur	N 43-39-47 E 007-12-09	No

ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
------------------	------------------	--

REFUELLING AIRFIELDS	Nil	
----------------------	-----	--

CALIBRATION TARGETS

State Party: The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

POINTS OF ENTRY/EXIT

Brize Norton	N 51-44-97 W 001-34-93	Yes
Heathrow	N 51-28-72 W 000-27-47	No

NOTE: Heathrow is for arrival of personnel on scheduled passenger services only. Not for observation or transport aircraft.

OPEN SKIES AIRFIELDS

Brize Norton	N 51-44-97 W 001-34-93	Yes
Scampton	N 53-18-45 W 000-32-95	Yes
Leuchars	N 55-22-38 W 000-52-03	Yes

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
--------------	-----------------	--

verkställas

FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	skall bestämmas av FAA	
------------------------------------	------------------------	--

FLYGFÄLT FÖR TANKNING	inga	
-----------------------	------	--

KALIBRERINGSMÅL

Boscombe Down	N 51-09-10 W 001-44-76	
---------------	---------------------------	--

Part: Grekland

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Thessaloniki Internationella	N 40-27-22 E 022-59-21	ja
---------------------------------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

Thessaloniki Internationella	N 40-27-22 E 022-59-21	ja
Elefsis	N 38-04-00 E 023-33-38	ja

FIXPUNKT FÖR
ANKOMST OCH AVGÅNG

Chouchouligovo	N 41-24-40 E 023-22-02	
----------------	---------------------------	--

FLYGFÄLT FÖR TANKNING

KALIBRERINGSMÅL

Part: Ungern

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Budapest/Ferihegy (LHBP)	N 47-26-18 E 019-15-48	ja
Tokol(LHTL)	N 47-21-14 E 018-58-08	ja

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
ENTRY/EXIT FIXES	To be determined by FAA	
REFUELLING AIRFIELDS	Nil	
CALIBRATION TARGETS		
Boscombe Down	N 51-09-10 W 001-44-76	

State Party: The Hellenic Republic

POINT OF ENTRY/EXIT

Thessaloniki International	N 40-27-22 E 022-59-21	Yes
----------------------------	---------------------------	-----

OPEN SKIES AIRFIELDS

Thessaloniki International	N 40-27-22 E 022-59-21	Yes
Elefsis	N 38-04-00 E 023-33-38	Yes

ENTRY/EXIT FIX

Chouchouligovo	N 41-24-40 E 023-22-02	
----------------	---------------------------	--

REFUELLING AIRFIELDS

CALIBRATION TARGETS

State Party: The Republic of Hungary

POINTS OF ENTRY/EXIT

Budapest/Ferihegy (LHBP)	N 47-26-18 E 019-15-48	Yes
Tokol (LHTL)	N 47-21-14 E 018-58-08	Yes

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
--------------	-----------------	--

verkställas

OS-FLYGFÄLT

Budapest/Ferihegy (LHBP)	N 47-26-18 E 019-15-48	ja
Tokol (LHTL)	N 47-21-14 E 018-58-08	ja

FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkommer	
------------------------------------	------------	--

FLYGFÄLT FÖR TANKNING	inga	
-----------------------	------	--

KALIBRERINGSMÅL	tillkommer	
-----------------	------------	--

Part: Island

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Keflavik	N 63-59-48 W 022-36-30	ja
----------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

	N 63-59-07 W 022-36-20	
--	---------------------------	--

FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkommer	
------------------------------------	------------	--

FLYGFÄLT FÖR TANKNING		
-----------------------	--	--

KALIBRERINGSMÅL		
-----------------	--	--

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
OPEN SKIES AIRFIELDS		
Budapest/Ferihegy (LHBP)	N 47-26-18 E 019-15-48	Yes
Tokol (LHTL)	N 47-21-14 E 018-58-08	Yes
ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
REFUELLING AIRFIELDS	None	
CALIBRATION TARGETS	To be determined	

State Party: The Republic of Iceland

POINT OF ENTRY/EXIT

Keflavik	N 63-59-48 W 022-36-30	Yes
----------	---------------------------	-----

OPEN SKIES AIRFIELD

63-59-07
W 022-36-20

ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
------------------	------------------	--

REFUELLING AIRFIELDS

CALIBRATION TARGETS

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
--------------	-----------------	--

verkställas

Part: Italien

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Milano-Malpensa	N 45-38-00 E 008-44-00	ja
Palermo-Punta Raisi	N 38-10-40 E 013-05-20	ja

OS-FLYGFÄLT

Milano-Malpensa	N 45-38-00 E 008-44-00	ja
Palermo-Punta Raisi	N 38-10-40 E 013-05-20	ja

FIXPUNKT FÖR
ANKOMST OCH AVGÅNG tillkommer

FLYGFÄLT FÖR TANKNING ovannämnda OS-flygfält

KALIBRERINGSMÅL

Part: Norge

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Oslo-Gardermoen(ENGM)	N 60-12-10 E 011-05-08	ja
-----------------------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

Oslo-Gardermoen(ENGM)	N 60-12-10 E 011-05-08	ja
Tromsö-Langnes(ENTC)	N 69-40-53 E018-55-10	nej

FIXPUNKT FÖR
ANKOMST OCH AVGÅNG tillkommer

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
-------------	-----------------	---

State Party: The Republic of Italy

POINTS OF ENTRY/EXIT

Milano-Malpensa	N 45-38-00 E 008-44-00	Yes
Palermo-Punta Raisi	N 38-10-40 E 013-05-20	Yes

OPEN SKIES AIRFIELDS

Milano-Malpensa	N 45-38-00 E 008-44-00	Yes
Palermo-Punta Raisi	N 38-10-40 E 013-05-20	Yes

ENTRY/EXIT FIXES To be determined

REFUELLING AIRFIELDS The above-mentioned Open Skies airfields

CALIBRATION TARGETS

State Party: The Kingdom of Norway

POINT OF ENTRY/EXIT

Oslo-Gardermoen (ENGM)	N 60-12-10 E 011-05-08	Yes
---------------------------	---------------------------	-----

OPEN SKIES AIRFIELDS

Oslo-Gardermoen (ENGM)	N 60-12-10 E 011-05-08	Yes
Tromsøe-Langnes (ENTC)	N 69-40-53 E 018-55-10	No

ENTRY/EXIT FIXES To be determined

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
--------------	-----------------	--

verkställas

FLYGFÄLT FÖR TANKNING

Trondheim-Vaernes (ENVA)	N 63-27-29 E 010-55-33	
-----------------------------	---------------------------	--

KALIBRERINGSMÅL

Part: Polen

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Warszawa-Okecie	N 52-13-10 E 021-01-10	ja
-----------------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

Warszawa-Okecie	N 52-13-10 E 021-01-10	ja
-----------------	---------------------------	----

FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkommer	
------------------------------------	------------	--

FLYGFÄLT FÖR TANKNING

KALIBRERINGSMÅL

Part: Portugal

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Lissabon Internationella	N 38-46-22 W 009-07-58	ja
-----------------------------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

S:ta Maria	N 36-58-22 W 025-10-17	nej
------------	---------------------------	-----

Porto Santo	N 33-04-01 W 016-20-44	nej
-------------	---------------------------	-----

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
------	----------	--------------------------------

REFUELLING AIRFIELD

Trondheim-Vaernes (ENVA)	N 63-27-29 E 010-55-33	
--------------------------	---------------------------	--

CALIBRATION TARGETS

State Party: The Republic of Poland

POINT OF ENTRY/EXIT

Warszawa-Okecie	N 52-13-10 E 021-01-10	Yes
-----------------	---------------------------	-----

OPEN SKIES AIRFIELD

Warszawa-Okecie	N 52-13-10 E 021-01-10	Yes
-----------------	---------------------------	-----

ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
------------------	------------------	--

REFUELLING AIRFIELDS

CALIBRATION TARGETS

State Party: The Portuguese Republic

POINT OF ENTRY/EXIT

Lisboa International	N 38-46-22 W 009-07-58	Yes
----------------------	---------------------------	-----

OPEN SKIES AIRFIELDS

Sta. Maria	N 36-58-22 W 025-10-17	No
Porto Santo	N 33-04-01 W 016-20-44	No

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
verkställas		
FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG		tillkommer
FLYGFÄLT FÖR TANKNING		
Lissabon	N 38-46-22	
Internationella	W 009-07-58	
Sta Maria	N 36-58-22	
	W 025-10-17	
Porto Santo	N 33-04-01	
	W 016-20-44	
KALIBRERINGSMÅL		
Lissabon Internationella		tillkommer
Part: Rumänien		
ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER		
Bukarest-Otopeni	N 44-34-30	ja
internationella	E 026-05-10	
Timisoara Flygplats	N 45-48-37	ja
	E 021-20-22	
OS-FLYGFÄLT		
Bukarest-Otopeni	N 44-34-30	ja
internationella	E 026-05-10	
Timisoara flygplats	N 45-48-37	ja
	E 021-20-22	
Bacau flygplats	N 46-31-19	nej
	E 026-54-41	
FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG		tillkommer

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
REFUELLING AIRFIELDS		
Lisboa International Sta. Maria International Porto Santo	N 38-46-22 W 009-07-58 N 36-58-22 W 025-10-17 N 33-04-01 W 016-20-44	
CALIBRATION TARGETS		
Lisboa International	To be determined	
State Party: Romania		
POINTS OF ENTRY/EXIT		
Bucharest-Otopeni International Airport	N 44-34-30 E 026-05-10	Yes
Timisoara Airport	N 45-48-37 E 021-20-22	Yes
OPEN SKIES AIRFIELDS		
Bucharest-Otopeni International Airport	N 44-34-30 E 026-05-10	Yes
Timisoara Airport	N 45-48-37 E 021-20-22	Yes
Bacau Airport	N 46-31-19 E 026-54-41	No
ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
--------------	-----------------	--

verkställas

FLYGFÄLT FÖR TANKNING

Bukarest-Otopeni internationella	N 44-34-30 E 026-05-10	
Timisoara flygplats	N 45-48-37 E 021-20-22	

KALIBRERINGSMÅL

Urlati	N 45-55-45 E 026-05-11	
DunavatNord Murighiol	N 45-02-10 E 029-13-20	

Part: Tjeckiska och slovakiska republiken

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Prag internationella	N 50-06-10 E 014-15-40	ja
-------------------------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

Prag internationella	N 50-06-10 E 014-15-40	ja
Bratislava internationella	N 49-10-10 E 017-12-50	nej
Kosice internationella	N 48-40-10 E 021-14-40	nej

FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkommer	
--	------------	--

FLYGFÄLT FÖR TANKNING

Bratislava internationella	N 49-10-10 E 017-12-50	
Kosice internationella	N 48-40-10 E 021-14-40	

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
-------------	-----------------	---

REFUELLING AIRFIELDS

Bucharest-Otopeni International Airport	N 44-34-30 E 026-05-10	
Timisoara Airport	N 45-48-37 E 021-20-22	

CALIBRATION TARGETS

Urlati	N 45-55-45 E 026-05-11	
Dunavat Nord Murighiol	N 45-02-10 E 029-13-20	

State Party: The Czech and Slovak Federal Republic

POINT OF ENTRY/EXIT

Praha International	N 50-06-10 E 014-15-40	Yes
------------------------	---------------------------	-----

OPEN SKIES AIRFIELDS

Praha International	N 50-06-10 E 014-15-40	Yes
Bratislava International	N 49-10-10 E 017-12-50	No
Kosice International	N 48-40-10 E 021-14-40	No

ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
-------------------------	------------------	--

REFUELLING AIRFIELDS

Bratislava International	N 49-10-10 E 017-12-50	
Kosice International	N 48-40-10 E 021-14-40	

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
--------------	-----------------	--

verkställas

KALIBRERINGSMÅL

Prag internationella	tillkommer	
----------------------	------------	--

Part: Turkiet

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Eskisehir	N 39-47-00 E 030-35-00	ja
Diyarbakir	N 30-50-00 E 040-05-00	ja

OS-FLYGFÄLT

Eskisehir	N 39-47-00 E 030-35-00	ja
Diyarbakir	N 30-50-00 E 040-05-00	ja

FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkommer	
--	------------	--

FLYGFÄLT FÖR TANKNING	tillkommer	
------------------------------	------------	--

KALIBRERINGSMÅL

Eskisehir	tillkomer	
Diyarbakir	tillkommer	

Part: Ukraina

ANKOMST- AVGÅNGSPLATSER

Borispol/Kiev	N 50-20-07 E 030-53-07	ja
---------------	---------------------------	----

OS-FLYGFÄLT

Borispol/Kiev	N 50-20-07 E 030-53-07	ja
---------------	---------------------------	----

SITE	LOCATION	INSPECTION OF AIRCRAFT/SENSORS
-------------	-----------------	---

CALIBRATION TARGETS

Praha International	To be determined	
---------------------	------------------	--

State Party: The Republic of Turkey

POINTS OF ENTRY/EXIT

Eskisehir	N 39-47-00 E 030-35-00	Yes
Diyarbakir	N 30-50-00 E 040-05-00	Yes

OPEN SKIES AIRFIELDS

Eskisehir	N 39-47-00 E 030-35-00	Yes
Diyarbakir	N 30-50-00 E 040-05-00	Yes

ENTRY/EXIT FIXES	To be determined	
-------------------------	------------------	--

REFUELLING AIRFIELDS	To be determined	
-----------------------------	------------------	--

CALIBRATION TARGETS

Eskisehir	To be determined	
Diyarbakir	To be determined	

State Party: Ukraine

POINT OF ENTRY/EXIT

Borispol/Kiev	N 50-20-07 E 030-53-07	Yes
---------------	---------------------------	-----

OPEN SKIES AIRFIELD

Borispol/Kiev	N 50-20-07 030-53-07	Yes
---------------	-------------------------	-----

Plats	Position	Inspektion före flygning av flygplanet eller sensorerna kan
verkställas		
FIXPUNKT FÖR ANKOMST OCH AVGÅNG	tillkommer	
FLYGFÄLT FÖR TANKNING		
Lvov	N 49-48-07 E 023-57-03	
Odessa	N 46-25-06 E 030-40-07	
KALIBRERINGSMÅL		

SITE**LOCATION****INSPECTION OF
AIRCRAFT/SENSORS**

ENTRY/EXIT FIXES

To be determined

REFUELLING AIRFIELDS

Lvov

N 49-48-07
E 023-57-03

Odessa

N 46-25-06
E 030-40-07

CALIBRATION TARGETS

BILAGA F

Inspektion före flygning och demonstrationsflygningar

DEL I

Inspektion före flygning av den observerande partens observationsflygplan och sensorer

1. Syftet med inspektionen före flygning av observationsflygplan och sensorer som tillhandahållits av den observerande parten är att bekräfta att observationsflygplanet och dess sensorer med tillbehör överensstämmer med de som certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D. Den observerade parten skall ha rätt att genomföra en inspektion före flygning av ett observationsflygplan och dess sensorer som tillhandahållits av den observerande parten för att bekräfta
  - a) att observationsflygplanet och dess sensorer med tillbehör, i förekommande fall innefattande objektiv och fotografisk film, överensstämmer med de som certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D och
  - b) att det inte finns någon utrustning ombord på observationsflygplanet som inte är tillåten enligt artikel IV.
2. När observationsflygplanet anländer till ankomstplatsen skall den observerade parten
  - a) tillhandahålla en förteckning över inspektörer - vilka inte för överstiga tio personer, såvida inte annat avtalats - med angivande av varje inspektörs allmänna funktion,
  - b) tillhandahålla en förteckning över utrustning som den avser använda vid inspektionen i enlighet med bestämmelserna i bilaga D del II.5 och
  - c) informera den observerande parten om sin plan för inspektion av observationsflygplanet och dess sensorer.
3. Före inspektionens början skall en utsedd person från den observerande parten
  - a) informera den observerade parten om de förfaranden för inventering som skall följas för att bekräfta att all utrustning för inspektionen samt all icke-förstörande testningsutrustning som avses i punkt 7 nedan och som tagits ombord på observationsflygplanet av

ANNEX F

PRE-FLIGHT INSPECTIONS AND DEMONSTRATION FLIGHTS

SECTION I

PRE-FLIGHT INSPECTION OF OBSERVATION AIRCRAFT AND SENSORS OF THE OBSERVING PARTY

1. The purpose of the pre-flight inspection of observation aircraft and sensors provided by the observing Party is to confirm that the observation aircraft, its sensors and associated equipment correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D to the Treaty. The observed Party shall have the right to conduct a pre-flight inspection of an observation aircraft and its sensors provided by the observing Party to confirm that:
  - (A) the observation aircraft, its sensors and associated equipment including, where applicable, lens and photographic film, correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D to the Treaty; and
  - (B) there are no items of equipment on board the observation aircraft other than those permitted by Article IV of the Treaty.
2. Upon arrival of the observation aircraft at the point of entry the observed Party shall:
  - (A) provide a list of the inspectors, the number of whom shall not exceed ten persons, unless otherwise agreed, including the general function of each of the inspectors;
  - (B) provide a list of the items of equipment that they intend to use during the pre-flight inspection provided for in Annex D, Section II, paragraph 5 to the Treaty; and
  - (C) inform the observing Party of its plan for the pre-flight inspection of the observation aircraft and its sensors.
3. Prior to the commencement of the pre-flight inspection, a designated individual from the observing Party shall:
  - (A) brief the observed Party on the inventory procedures which shall be followed to confirm that all inspection equipment, as well as any non-destructive-testing equipment as provided for in paragraph 7 of this Section, brought on board the observation

inspektörerna har avlägsnats från detta före inspektionens avslutande,

b) tillsammans med inspektörerna genomföra inspektion och göra förteckning av varje del av den utrustning som skall användas vid inspektionen samt

c) informera inspektörerna om alla säkerhetsföreskrifter de skall följa vid inspektionen av observationsflygplanet och dess sensorer.

4. Inspektionen skall inte börja förrän ankomstformaliteter avslutats och skall inte vara längre än åtta timmar.

5. Den observerande parten skall ha rätt att ta med sin egen eskort för att åtfölja inspektörerna under hela inspektionen av observationsflygplanet och dess sensorer för att bekräfta att inspektionen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna del. Den observerande parten skall underlätta inspektionen i enlighet med bestämmelserna i bilaga D del II.7 - 8.

6. Vid inspektionen skall inspektörerna ha rätt att få tillgång till observationsflygplanet och dess sensorer med tillbehör så som anges i bilaga D del II.11 - 12.

7. För de syften som inspektionen gäller skall den observerade parten ha rätt att ta ombord och använda följande icke-förstörande testningsutrustning

a) videosond (kontrollskärm på videokamera),

b) utrustning för numrering av direktavlästa röntgenbilder eller förstörade röntgenbilder,

c) utrustning för numrering av ultraljudsbilder,

d) logisk analysator / dataanalysator,

e) passiva IR-sensorer samt

f) 35 millimeters-kamera.

Dessutom skall den observerade parten ha rätt att ta ombord och använda sådan annan icke-förstörande testningsutrustning som kan behövas för att säkerställa att ingen annan utrustning finns ombord på observationsflygplanet än den som tillåts enligt artikel IV, vilket kan bestämmas av rådgivande kommittén före den 30 juni 1992.

aircraft by the inspectors has been removed from the observation aircraft upon conclusion of the pre-flight inspection;

(B) together with the inspectors, conduct an examination and inventory of each item of equipment to be used during the pre-flight inspection; and

(C) brief the inspectors on all safety precautions that they shall observe during the pre-flight inspection of the observation aircraft and its sensors.

4. The pre-flight inspection shall not begin until the completion of the formal arrival procedures and shall take no longer than eight hours.

5. The observing Party shall have the right to provide its own escorts to accompany the inspectors throughout the pre-flight inspection of the observation aircraft and its sensors to confirm that the inspection is conducted in accordance with the provisions of this Section. The observing Party shall facilitate the inspection in accordance with the procedures specified in Annex D, Section II, paragraphs 7 and 8 to the Treaty.

6. In conducting the pre-flight inspection, the inspectors shall have the right of access to the observation aircraft, its sensors and associated equipment, in the same manner as provided for in Annex D, Section II, paragraph 10, and shall comply with the provisions of Annex D, Section II, paragraphs 11 and 12 to the Treaty.

7. For the purposes of this inspection, the observed Party shall have the right to take on board and use the following non-destructive-testing equipment:

(A) video probe (borescope on video camera);

(B) X-ray and backscatter X-ray imaging equipment;

(C) ultrasonic imaging equipment;

(D) logic/data analyser;

(E) passive infra-red sensors; and

(F) 35 millimetre camera.

In addition, the observed Party shall have the right to take on board and use such other non-destructive-testing equipment as may be necessary to establish that no items of equipment are on board the observation aircraft other than those permitted by Article IV of the Treaty, as may be agreed by the Open Skies Consultative Commission prior to 30 June 1992.

8. Sedan inspektionen före flygning genomförs skall inspektörerna lämna observationsflygplanet och den observerande parten skall ha rätt att använda sina egna förfaranden för inventering för att bekräfta att all inspektionsutrustning som använts vid inspektionen har avlägsnats från observationsflygplanet. Om den observerade parten inte på ett tillfredsställande sätt kan visa detta för den observerande parten, skall den observerande parten ha rätt att fortsätta med observationsflygningen eller att inte genomföra den och, när den observerande parten är tillfredsställd med att det är säkert att göra detta, avresa från den observerade partens territorium. I det sistnämnda fallet skall ingen observationsflygning avräknas mot någondera partens kvot.

9. Inspektörerna skall omedelbart meddela den observerande parten om de finner att observationsflygplanet eller dess sensorer med tillbehör inte överensstämmer med de som certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D eller om det finns annan utrustning ombord på observationsflygplanet än sådan som tillåts i artikel IV. Om den observerande parten inte kan visa att observationsflygplanet med sensorer och tillbehör överensstämmer med de som certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D och att det inte finns någon annan utrustning ombord på observationsflygplanet än sådan som tillåts enligt artikel IV samt om den observerande och den observerade parten inte avtalar annat, skall den observerade parten ha rätt att förbjuda observationsflygningen enligt bestämmelserna i artikel VIII. Om observationsflygningen förbjuds, skall observationsflygplanet utan dröjsmål avresa från den observerade partens territorium och ingen observationsflygning skall avräknas mot någondera partens kvot.

10. När inspektionen av observationsflygplanet och dess sensorer genomförs, skall den observerade och den observerande parten avge rapport om inspektionen, vari skall uppges att

a) observationsflygplanet och dess sensorer med tillbehör överensstämmer med de som certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D och

b) att ingen annan utrustning finns ombord på observationsflygplanet än sådan som är tillåten enligt artikel IV.

8. Upon completion of the pre-flight inspection, the inspectors shall leave the observation aircraft, and the observing Party shall have the right to use its own inventory procedures to confirm that all inspection equipment used during the pre-flight inspection has been removed from the observation aircraft. If the observed Party is unable to demonstrate this to the satisfaction of the observing Party, the observing Party shall have the right to proceed with the observation flight or to cancel it, and when the observing Party is satisfied that it is safe to do so, depart from the territory of the observed Party. In the latter case, no observation flight shall be recorded against the quota of either State Party.

9. The inspectors shall immediately inform the observing Party if they establish that the observation aircraft, its sensors or associated equipment do not correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D to the Treaty, or that there are items of equipment on board the observation aircraft other than those permitted by Article IV of the Treaty. If the observing Party is unable to demonstrate that the observation aircraft, its sensors and associated equipment correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D to the Treaty and that there are no items of equipment on board the observation aircraft other than those permitted by Article IV of the Treaty, and if the observing and observed Parties do not agree otherwise, the observed Party shall have the right to prohibit the observation flight pursuant to Article VIII of the Treaty. If the observation flight is prohibited, the observation aircraft shall promptly depart from the territory of the observed Party and no observation flight shall be recorded against the quota of either State Party.

10. Upon completion of the pre-flight inspection of the observation aircraft and its sensors, the observed and observing Parties shall prepare a pre-flight inspection report which shall state that:

(A) the observation aircraft, its sensors and associated equipment correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D to the Treaty; and

(B) there are no items of equipment on board the observation aircraft other than those permitted by Article IV of the Treaty.

11. Den observerade partens underskrift av inspektionsrapporten skall innebära dess medgivande för den observerande parten att använda ifrågavarande observationsflygplan för att genomföra en observationsflygning över den observerade partens territorium.

DEL II

Inspektion före flygning av den observerade partens sensorer

1. Syftet med inspektionen före flygning av sensorerna på ett observationsflygplan som tillhandahålls av den observerade parten är att bekräfta att sensorerna med tillbehör överensstämmer med de som certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D. Den observerande parten skall ha rätt att genomföra en inspektion före flygning av sensorer med tillbehör som är monterade på ett observationsflygplan som tillhandahålls av den observerade parten för att bekräfta att sensorerna med tillbehör överensstämmer med de som certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D.

2. När den observerande partens inspektörer anländer till platsen för inspektionen skall den observerande parten

a) tillhandahålla en förteckning över inspektörer - vilka inte för överstiga fem personer, såvida inte annat avtalats - med angivande av varje inspektörs allmänna funktion,

b) tillhandahålla en förteckning över utrustning som inspektörerna avser använda vid inspektionen och

c) informera den observerade parten om sin plan för inspektion av sensorerna med tillbehör ombord på observationsflygplanet.

3. Före inspektionens början skall en utsedd person från den observerade parten

a) informera den observerande parten om de förfaranden för inventering som skall följas för att bekräfta att all utrustning för inspektionen har avlägsnats från observationflygplanet före inspektionens avslutande,

b) tillsammans med inspektörerna genomföra inspektion och göra förteckning av varje del av den utrustning som skall användas vid inspektionen samt

c) informera inspektörerna om alla säkerhetsföreskrifter de skall följa vid inspektio-

11. Signature of the pre-flight inspection report by the observed Party shall signify its agreement for the observing Party to use that observation aircraft to conduct an observation flight over the territory of the observed Party.

SECTION II

PRE-FLIGHT INSPECTION OF SENSORS OF THE OBSERVED PARTY

1. The purpose of the pre-flight inspection of the sensors on an observation aircraft provided by the observed Party is to confirm that the sensors and associated equipment correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D to the Treaty. The observing Party shall have the right to conduct a pre-flight inspection of the sensors and associated equipment installed on an observation aircraft provided by the observed Party to confirm that its sensors and associated equipment correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D to the Treaty.

2. Upon arrival of the inspectors of the observing Party at the location of the pre-flight inspection, the observing Party shall:

(A) provide a list of the inspectors, the number of whom shall not exceed five persons, unless otherwise agreed, including the general function of each inspector;

(B) provide a list of the items of equipment that the inspectors intend to use during the pre-flight inspection; and

(C) inform the observed Party of its plan for the pre-flight inspection of the sensors and associated equipment on board the observation aircraft.

3. Prior to the commencement of the pre-flight inspection, a designated individual from the observed Party shall:

(A) brief the observing Party on the inventory procedures that shall be followed to confirm that each item of equipment brought on board the observation aircraft by the inspectors has been removed from the observation aircraft upon conclusion of the pre-flight inspection;

(B) together with the inspectors, conduct an examination and inventory of each item of equipment to be used during the pre-flight inspection; and

(C) brief the inspectors on all necessary

nen av sensorerna med tillbehör som är monterade ombord på observationsflygplanet.

4. Inspektionen skall inte börja förrän ankomstformaliteter avslutats och skall inte vara längre än åtta timmar.

5. Den observerade parten skall ha rätt att ta med sin egen eskort för att åtfölja inspektörerna under hela inspektionen av sensorerna med tillbehör ombord på observationsflygplanet för att bekräfta att inspektionen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna del. Den observerade parten skall underlätta inspektionen av sensorerna med tillbehör i enlighet med bestämmelserna i bilaga D del II.7.

6. Vid inspektionen skall inspektörerna ha rätt att få tillgång till sensorerna med tillbehör ombord på observationsflygplanet så som anges i bilaga D del II.11 - 12.

7. Sedan inspektionen genomförts skall inspektörerna lämna observationsflygplanet och den observerade parten skall ha rätt att använda sina egna förfaranden för inventering för att bekräfta att all inspektionsutrustning som använts vid inspektionen har avlägsnats från observationsflygplanet. Om den observerade parten inte på ett tillfredsställande sätt kan visa detta för den observerade parten, skall den observerade parten ha rätt att förbjuda observationsflygningen i enlighet med artikel VIII och ingen observationsflygning avräknas mot någons kvot.

8. Inspektörerna skall omedelbart meddela den observerade parten om de finner att någon av sensorerna eller dess tillbehör ombord på observationsflygplanet inte överensstämmer med de som certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D. Om den observerade parten inte kan visa att sensorerna eller deras tillbehör ombord på observationsflygplanet överensstämmer med de som certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D, skall den observerade parten ha rätt att

a) tillåta att en alternativ uppsättning av sensorer används av sådana typer eller så-

safety precautions that they must observe during the pre-flight inspection of the sensors and associated equipment installed on the observation aircraft.

4. The pre-flight inspection shall not begin until the completion of the formal arrival procedures and shall take no longer than eight hours.

5. The observed Party shall have the right to provide its own escorts to accompany the inspectors throughout the pre-flight inspection of the sensors and associated equipment on board the observation aircraft to confirm that the inspection is conducted in accordance with the provisions of this Section. The observed Party shall facilitate the inspection of the sensors and associated equipment on board the observation aircraft by the inspectors in accordance with the procedures specified in Annex D, Section II, paragraph 7 to the Treaty.

6. In conducting the pre-flight inspection, the inspectors shall have the right of access to the sensors and associated equipment on board the observation aircraft in the same manner as provided for in Annex D, Section II, paragraph 10 and shall comply with the provisions of Annex D, Section II, paragraphs 11 and 12 to the Treaty.

7. Upon completion of the pre-flight inspection, the inspectors shall leave the observation aircraft and the observed Party shall have the right to use its own inventory procedures to confirm that all items of equipment have been removed from the observation aircraft. If the observing Party is unable to demonstrate this to the satisfaction of the observed Party, the observed Party shall have the right to prohibit the observation flight in accordance with Article VIII of the Treaty, and no observation flight shall be recorded against the quota of either State Party.

8. The inspectors shall immediately inform the observed Party if they establish that any of the sensors or associated equipment on board the observation aircraft do not correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D to the Treaty. If the observed Party is unable to demonstrate that the sensors or associated equipment on board the observation aircraft correspond to those certified in accordance with Annex D to the Treaty, the observing Party shall have the right to:

(A) agree to use an alternative package of

dan kapacitet som föreslås av den observerade parten,

b) att operationerna fullföljs enligt den ursprungliga företagsplanen,

c) gå med på att observationsflygningens start uppskjuts för att tillåta den observerade parten att rätta till de problem som den observerande parten har ansett föreligga enligt denna punkt. Om problemet löses på ett för den observerande parten tillfredsställande sätt, skall flygningen genomföras i enlighet med företagsplanen, dock vederbörligen justerad med hänsyn till eventuell försening. Om problemet inte rättas till på ett för den observerande parten godtagbart sätt, skall den observerande parten avresa från den observerade partens territorium eller

d) inställa observationsflygningen och omedelbart lämna den observerade partens territorium.

9. Om den observerande parten lämnar den observerade partens territorium utan att ha genomfört en observationsflygning enligt punkt 8 c och 8 d ovan, skall ingen observationsflygning avräknas från någondera partens kvot.

10. När inspektionen av sensorerna med tillbehör som är monterade på observationsflygplanet genomförts, skall den observerade och den observerande parten avge rapport om inspektionen vari skall uppges att sensorerna överensstämmer med de som certifierats i enlighet med bestämmelserna i bilaga D. Den observerande partens underskrift av rapporten skall innebära dess medgivande att genomföra observationsflygning över den observerade partens territorium.

DEL III

Demonstrationsflygningar

1. Om flygplanet på begäran av den observerande parten tillhandahålls av den observerade parten, skall den observerande parten genomföra en demonstrationsflygning efter inspektionen före flygning för att tillåta inspektörerna att observera hur de sensorer fungerar som skall användas under observationsflygningen och för att uppta tillräcklig mängd data för att inspektörerna skall kunna bekräfta att sensorernas kapacitet stämmer överens med bestämmelserna i

sensor typer or capabilities proposed by the observed Party;

(B) proceed according to the original mission plan;

(C) accept a delay in the commencement of the observation flight to permit the observed Party to rectify the problem determined to exist by the observing Party pursuant to this paragraph. In the event that the problem is resolved to the satisfaction of the observing Party, the flight shall proceed according to the mission plan, revised as necessary due to any delay. In the event that the problem is not rectified to the satisfaction of the observing Party, the observing Party shall depart the territory of the observed Party; or

(D) cancel the observation flight, and immediately depart the territory of the observed Party.

9. If the observing Party leaves the territory of the observed Party not having conducted an observation flight, as provided for in paragraph 8, subparagraphs (C) and (D) of this Section, no observation flight shall be counted against the quota of either State Party.

10. Upon completion of the pre-flight inspection of the sensors and associated equipment installed on the observation aircraft, the observed Party and the observing Party shall prepare a pre-flight inspection report that shall state that the sensors correspond to those certified in accordance with the provisions of Annex D to the Treaty. Signature of the pre-flight inspection report by the observing Party shall signify its agreement to use that observation aircraft to conduct an observation flight over the territory of the observed Party.

SECTION III

DEMONSTRATION FLIGHTS

1. In the event that the aircraft is provided by the observing Party, at the request of the observed Party, the observing Party shall, following the pre-flight inspection, conduct a demonstration flight to allow the inspectors to observe the functioning of the sensors that are to be used during the observation flight and to collect sufficient data to allow them to confirm that the capability of those sensors is in accordance with the pro-

artikel IV.8.

2. Om flygplanet på begäran av den observerade parten tillhandahålls av den observerande parten, skall den observerade parten genomföra en demonstrationsflygning efter inspektionen före flygning för att tillåta inspektörerna att observera hur de sensorer fungerar som skall användas under observationsflygningen och för att uppta tillräcklig mängd data för att inspektörerna skall kunna bekräfta att sensorernas kapacitet stämmer överens med bestämmelserna i artikel IV.9

3. Om den observerade parten eller den observerande parten utövar sin rätt att begära en demonstrationsflygning skall

a) demonstrationsflygningen utföras i enlighet med bestämmelserna i bilaga D del III,

b) demonstrationsflygningen inte vara längre än två timmar,

c) den observerade parten tillhandahålla kalibreringsmål i enlighet med tillägg 1 till bilaga D i närheten av det flygfält vid vilket inspektionen skall genomföras,

d) alla förseningar i samband med att tillmötesgå en begäran om observationsflygning orsakade av väderförhållanden eller problem med den observerade partens flygplan eller sensorer inte avräknas från den tilldelade tiden för sådana flygningar, om inte annat avtalats,

e) den observerade parten behandla data som upptagits med sensorerna vid en anläggning i närheten av det flygfält vid vilket inspektionen skall genomföras i närvaro av personal från den observerande parten i enlighet med bestämmelserna i artikel IX del II och III samt

f) kostnaderna för demonstrationsflygningen, inklusive för att tillhandahålla media för inspelning av data samt databehandling, fördelas i enlighet med bilaga L del I.9.

4. Om den observerade parten utövar sin rätt att begära en demonstrationsflygning, skall den observerande parten ha rätt att lägga till en tidsperiod på högst 24 timmar till de 96 timmar som är tillåtna för att genomföra en observationsflygning enligt artikel VI del I.9. Detta skall inte inverka på andra parters rätt att genomföra observationsflygningar efter den ursprungliga tids-

visions of Article IV, paragraph 8 of the Treaty.

2. In the event that the aircraft is provided by the observed Party, at the request of the observing Party, the observed Party shall, following the pre-flight inspection, conduct a demonstration flight to allow the inspectors to observe the functioning of the sensors that are to be used during the observation flight and to collect sufficient data to allow them to confirm that the capability of those sensors is in accordance with the provisions of Article IV, paragraph 9 of the Treaty.

3. In the event that either the observed or observing Party exercises its right to request a demonstration flight:

(A) the demonstration flight shall be performed in accordance with the requirements of Annex D, Section III;

(B) the demonstration flight shall last for no more than two hours;

(C) the observed Party shall provide calibration targets in accordance with the specifications in Appendix 1 to Annex D to the Treaty in the vicinity of the airfield at which the pre-flight inspection is to be conducted;

(D) any delay in carrying out a request for a demonstration flight caused by weather conditions or problems with the aircraft or sensors of the observed Party shall not count against the time allocated for such flights, unless otherwise agreed;

(E) the observed Party shall process the data collected by sensors at a facility in the vicinity of the airfield at which the pre-flight inspection is to be conducted, in the presence of personnel of the observing Party, in accordance with the provisions of Article IX, Sections II and III of the Treaty; and

(F) the cost of the demonstration flight, including the provision of data recording media and the processing of data, shall be distributed in accordance with the provisions of Annex L, Section I, paragraph 9 to the Treaty.

4. In the event that the observed Party exercises its right to request a demonstration flight, the observing Party shall have the right to add a period of up to 24 hours to the 96 hours allowed for the conduct of the observation flight, pursuant to Article VI, Section I, paragraph 9. This shall not affect the

perioden om 96 timmar enligt artikel VI del I.3.

5. Om den observerande parten utövar sin rätt att begära en demonstrationsflygning, skall denna utföras inom den tidsrymd av 96 timmar som tillåts för att genomföra en observationsflygning enligt artikel VI del I.9.

6. Om den observerade parten finner att någon av de sensorer som är monterade på observationsflygplanet som tillhandahållits av den observerande parten inte uppfyller bestämmelserna i artikel IV.8, skall den ha rätt att,

a) i fråga om en sensor för vilken markupplösningen beror på höjden över marken, föreslå en alternativ lägsta höjd över marken vid vilken sensorn i fråga skall tillåtas att användas under observationsflygningen,

b) i fråga om sensorer för vilka markupplösningen inte beror på höjden över marken, förbjuda användning av sensorn i fråga under observationsflygningen eller

c) förbjuda observationsflygningen enligt bestämmelserna i artikel VIII.

7. Om den observerande parten finner att någon av de sensorer som är monterade på ett observationsflygplan som tillhandahållits av den observerade parten inte överensstämmer med bestämmelserna i artikel IV.9, skall den ha rätt att

a) tillåta att en alternativ uppsättning av sensorer används av sådana typer eller sådan kapacitet som föreslås av den observerade parten,

b) i fråga om en sensor för vilken markupplösningen beror på höjden över marken, föreslå en alternativ lägsta höjd över marken vid vilken sensorn i fråga skall tillåtas att användas under observationsflygningen,

c) i fråga om sensorer för vilka markupplösningen inte beror på höjden över marken, genomföra observationsflygningen som planerat varvid kostnaderna för media för upptagning av data för sensorn i fråga skall betalas av den observerade parten,

d) gå med på att observationsflygningens start uppskjuts för att tillåta den observerade parten att rätta till de problem

right of other States Parties to conduct observation flights after the original period of 96 hours as provided for in Article VI, Section I, paragraph 3 of the Treaty.

5. In the event that the observing Party exercises its right to request a demonstration flight, this shall be accomplished within the period of 96 hours allowed for the conduct of the observation flight, pursuant to Article VI, Section I, paragraph 9 of the Treaty.

6. In the event that the observed Party is not satisfied that the capability of any sensor installed on the observation aircraft provided by the observing Party is in accordance with the provisions of Article IV, paragraph 8 of the Treaty, the observed Party shall have the right to:

(A) in the case of a sensor for which ground resolution is dependent upon height above ground level, propose an alternative minimum height above ground level at which that sensor shall be permitted to be operated during the observation flight;

(B) in the case of sensors for which ground resolution is not dependent upon height above ground level, prohibit the operation of that sensor during the observation flight;

or
(C) prohibit the observation flight pursuant to the provisions of Article VIII of the Treaty.

7. In the event that the observing Party is not satisfied that the capability of any sensor installed on the observation aircraft provided by the observed Party is in accordance with the provisions of Article IV, paragraph 9 of the Treaty, the observing Party shall have the right to:

(A) agree to use an alternative package of sensor types or capabilities proposed by the observed Party;

(B) in the case of a sensor for which ground resolution is dependent upon height above ground level, propose an alternative minimum height above ground level at which that sensor shall be permitted to be operated during the observation flight;

(C) in the case of sensors for which ground resolution is not dependent upon height above ground level, conduct the observation flight as planned, and the cost of the data recording media for that sensor shall be borne by the observed Party;

(D) accept a delay in the commencement of the observation flight to permit the ob-

som den observerande parten har ansett föreligga enligt denna punkt; om problemet löses på ett för den observerande parten tillfredsställande sätt, skall flygningen genomföras i enlighet med företagsplanen, dock vederbörligen justerad med hänsyn till eventuell försening; om problemet inte rättas till på ett för den observerande parten godtagbart sätt, skall den observerande parten avresa från den observerade partens territorium,

e) inställa observationsflygningen enligt artikel VIII och omedelbart lämna den observerade partens territorium.

8. Om observationsflygningen förbjuds eller inställs av den part som begär demonstrationsflygningen, skall ingen observationsflygning avräknas från någondera partens kvot, och den part som begär demonstrationsflygningen skall anmäla ärendet till rådgivande kommittén.

BILAGA G

Flygövervakare, flygrepresentanter och representanter

DEL I

Flygövervakare och flygrepresentanter

1. Bestämmelserna i denna bilaga skall gälla personal utsedd i enlighet med artikel XIII. Varje part skall ha rätt att vid ett givet tillfälle ha det antal flygövervakare och flygrepresentanter ombord på observationsflygplanet som anges i artikel VI del III. Bestämmelserna i den delen skall gälla för deras verksamhet avseende observationsflygningarnas uppläggning och genomförande. Varje part skall underlätta flygövervakarnas och flygrepresentanternas verksamhet enligt denna bilaga.

2. Den observerade parten skall utse en av flygövervakarna till chef för flygövervakarna. Chefen för flygövervakarna skall vara medborgare i den observerade parten. Den observerande parten skall utse en av flygrepresentanterna till chef för flygrepresentanterna. Denne skall vara medborgare i den observerande

Parten att rätta till problemet som bestämt att finnas av den observerande parten. I händelse av att problemet löses till den observerande partens tillfredsställelse, skall flygningen fortsätta enligt planen, ändrad som nödvändigt på grund av någon försening. I händelse av att problemet inte löses till den observerande partens tillfredsställelse, skall den observerande parten lämna det observerade partens territorium; eller

(E) avbryta observationen enligt artikel VIII av fördraget, och omedelbart lämna det observerade partens territorium.

8. I händelse av att observationen förbjuds eller avbryts av den stat som begär demonstrationen, skall ingen observation räknas mot kvoten för någon av staterna, och den stat som begär demonstrationen skall överlämna ärendet till Öppna Skymrådeskommissionen.

ANNEX G

FLIGHT MONITORS, FLIGHT REPRESENTATIVES, AND REPRESENTATIVES

SECTION I

FLIGHT MONITORS AND FLIGHT REPRESENTATIVES

1. The provisions set forth in this Annex shall apply to personnel designated in accordance with Article XIII. Each State Party shall have the right to have at any one time the number of flight monitors and flight representatives on board the observation aircraft as set forth in Article VI, Section III. The provisions of that Section shall govern their activities with respect to the organization and conduct of observation flights. Each State Party shall facilitate the activities of the flight monitors and flight representatives pursuant to this Annex.

2. The observed Party shall appoint one of the flight monitors as chief flight monitor. The chief flight monitor shall be a national of the observed Party. The observing Party shall appoint one of the flight representatives as chief flight representative. The chief flight representative shall be a national of the observing Party.

3. In preparing for the observation flight,

parten.

3. Vid förberedelserna av observationsflygningen skall flygövervakarna och flygrepresentanterna ha rätt

a) att bekanta sig med den tekniska litteratur som berör sensorernas funktion och handhavande samt observationsflygplanets förarinstruktion och

b) att bekanta sig med observationsflygplanets utrustning som hänför sig till kontrollen av flygplanet och de på observationsflygplanet monterade sensorernas funktion och handhavande.

4. Flygövervakarna och flygrepresentanterna skall ha rätt

a) att kvarstanna ombord på observationsflygplanet under hela observationsflygningen, inklusive vid eventuella avbrott för tankning eller vid nödsituationer,

b) att ombord på observationsflygplanet medföra och använda kartor, flygkort, publikationer och driftshandböcker,

c) att under observationsflygningen obehindrat röra sig ombord på observationsflygplanet inklusive dess förarkabin, med beaktande av flygsäkerheten; vid utövandet av sina rättigheter får flygövervakarna eller flygrepresentanterna inte störa flygplansbesättningen i dess verksamhet,

d) att kontrollera att färdplanen följs och att övervaka observationsflygplanets flygordning och sensorernas funktion och handhavande,

e) att avlyssna den interna och externa radiokommunikation ombord på flygplanet och sköta den interna radiokommunikationen samt

f) att registrera flygordningens parametrar och sensorernas funktion och handhavande på kartor, kort och anteckningsblock.

5. Utöver de rättigheter som anges i punkt 4 i denna del, skall chefen för flygövervakarna ha rätt

a) att rådfråga flygplansbesättningen om iakttagande av nationella flygregler och bestämmelserna i fördraget,

b) att observera flygplansbesättningens verksamhet, inklusive verksamheten i förarkabinen under observationsflygningen och övervaka funktionen och handhavandet av observationsflygplanets flyg- och navigationsinstrument,

flight monitors and flight representatives shall have the right:

(A) to acquaint themselves with the technical literature relating to the functioning and operation of the sensors and the flight operation manual of the observation aircraft; and

(B) to acquaint themselves with the equipment of the observation aircraft relating to the control of the flight regime and the functioning and operation of the sensors installed on the observation aircraft.

4. Flight monitors and flight representatives shall have the right:

(A) to remain on board the observation aircraft throughout the observation flight, including any stops for refuelling or emergencies;

(B) to bring on board the observation aircraft and use maps, flight charts, publications, and operations manuals;

(C) to move unencumbered about the observation aircraft, including the flight deck, during the observation flight, except for flight safety reasons. In exercising their rights, the flight monitors or flight representatives shall not interfere with the activities of the flight crew;

(D) to monitor compliance with the flight plan and to observe the flight regime of the observation aircraft and the functioning and operation of the sensors;

(E) to listen to internal and external radio communications on board the aircraft and to make internal radio communications; and

(F) to record the parameters of the flight regime and the functioning and operation of the sensors on maps, charts, and notepads.

5. In addition to those rights specified in paragraph 4 of this Section, the chief flight monitor shall have the right:

(A) to consult the flight crew regarding compliance with national flight rules and the provisions of the Treaty;

(B) to observe the activities of the flight crew, including activities on the flight deck, during the observation flight, as well as to monitor the functioning and operation of the flight and navigation instruments of the observation aircraft;

(C) to provide recommendations to the flight crew regarding compliance with the flight plan;

(D) to ask the flight crew, without interfering with their activities, for information on

c) att ge rekommendationer till flygplansbesättningen om följandet av färdplanen,

d) att utan att störa deras verksamhet rådfråga flygplansbesättningen om information om flygordningen samt

e) att i tillämpliga fall kommunicera med flygtrafikledningen och hjälpa till att vidarebefordra och tolka kommunikation mellan flygtrafikledningen och flygplansbesättningen i båda riktningarna om observationsflygningens genomförande. För detta ändamål skall chefen för flygövervakarna ha rätt att sända extern radiokommunikation med observationsflygplanets radioutrustning.

6. Om chefen för flygövervakarna anser att observationsflygplanet avviker från färdplanen, skall han eller hon underrätta flygplansbesättningen och får meddela flygtrafikledningen alla avvikelser som observationsflygplanet gör från färdplanen, vilka han eller hon tror kan hota flygsäkerheten.

7. Utöver de rättigheter som anges i punkt 5 ovan skall chefen för flygövervakarna ha

a) de rättigheter som anges i punkt 5 a, b och d ovan med avseende på flygplansbesättningen och

b) rätt att, vid avvikelser från färdplanen, få en förklaring av flygplansbesättningen om anledningen till dem.

8. Flygrepresentanterna skall ha rätt att leda handhavandet av sensorerna under observationsflygningen. Därutöver skall flygrepresentanterna, efter att före observationsflygningens början ha meddelat den observerade parten, ha rätt att sköta sensorerna under observationsflygningen. Om flygrepresentanterna utnyttjar sin rätt att sköta sensorerna med stöd av denna punkt, skall den observerade parten inte vara ansvarig för fel eller otillräcklig kvalitet på data som upptagits med sensorerna beroende på att de har skötts av flygrepresentanterna.

the flight regime; and

(E) to communicate with air traffic control authorities, as appropriate, and to help relay and interpret communications from air traffic control authorities to flight crew and from the flight crew to the air traffic control authorities about the conduct of the observation flight; for this purpose, the chief flight monitor shall be permitted to make external radio communications using the radio equipment of the observation aircraft.

6. In the event that the chief flight monitor believes that the observation aircraft is deviating from its flight plan, the chief flight monitor shall advise the flight crew and may inform the air traffic control authorities of any deviations of the observation aircraft from the flight plan that the chief flight monitor believes could threaten flight safety.

7. In addition to the rights specified in paragraph 5 of this Section, the chief flight representative shall have:

(A) the rights as described in paragraph 5, subparagraphs (A), (B) and (D) of this Section with regard to the flight crew; and

(B) the right, in case of deviation from the flight plan, to receive an explanation from the flight crew as to the reasons for such a deviation.

8. Flight representatives shall have the right to direct the operation of the sensors during the observation flight. In addition, upon notification to the observed Party prior to the commencement of the observation flight, flight representatives shall have the right to operate the sensors during the observation flight. In the event that the flight representatives exercise their right to operate the sensors pursuant to this paragraph, the observed Party shall not be responsible for any failure or inadequacy in the quality of the data collected by the sensors due to the operation of the sensors by the flight representatives.

SECTION II

REPRESENTATIVES

1. An observing Party using an observation aircraft designated by a third State Party shall have the right to have at any one time the number of representatives on board the observation aircraft set forth in Article VI,

DEL II

Representanter

1. En observerande part som använder ett observationsflygplan utsett av en tredje part skall ha rätt att när som helst ha det antal representanter ombord på planet som anges i artikel VI del III.

2. Den observerande parten skall utse en av sina representanter till chef för representanterna. Denne skall samma rättigheter som chefen för flygrepresentanterna enligt del I i denna bilaga. Därutöver skall chefen

a) vara rådgivare till förstepiloten avseende iakttagandet av fördragets bestämmelser,

b) ha rätt att övervaka hur den observerade parten följer fördragets bestämmelser samt

c) ha rätt att, vid avvikelse från färdplanen, få en förklaring från förstepiloten om anledningarna till den.

3. Representanterna skall ha samma rättigheter som flygrepresentanterna enligt del I i denna bilaga.

BILAGA H

Samordning av planerade observationsflygningar

1. För att förhindra eventuell samtidighet i fråga om observationsflygningar som skall genomföras över en viss part, får varje part som har rätt att genomföra observationsflygningar enligt den årliga tilldelningen av aktiva kvoter senast den 1 november varje år meddela de andra parterna om sin avsikt att använda hela eller del av sin aktiva kvot under påföljande år. I meddelandet skall anges antalet observationsflygningar som den meddelande parten avser genomföra över andra parters territorium varje kvartal av året i fråga.

2. I inget fall får det totala antalet planerade och i enlighet med punkt 1 i denna bilaga meddelade observationsflygningar över någon annan parts territorium under ett givet kvartal överstiga 16. Utom vad som avses i artikel VI del I.3 skall ingen part

Section III of the Treaty.

2. The observing Party shall appoint one of its representatives as chief representative. The chief representative shall have the rights of the chief flight representative as specified in Section I of this Annex. In addition, the chief representative shall:

(A) advise the pilot-in-command regarding compliance with the provisions of the Treaty;

(B) have the right to monitor compliance by the observed Party with the provisions of the Treaty; and

(C) have the right, in case of deviations from the flight plan, to receive an explanation from the pilot-in-command as to the reasons for such a deviation.

3. Representatives shall have the rights of flight representatives as specified in Section I of this Annex.

ANNEX H

CO-ORDINATION OF PLANNED OBSERVATION FLIGHTS

1. In order to avoid potential time conflict regarding the conduct of observation flights over the same State Party, each State Party having the right to conduct observation flights following the annual distribution of active quotas may notify all other States Parties, no later than 1 November of each year, of its plans to utilize all or part of its active quota during the following year. The notification shall indicate the number of observation flights that the notifying State Party plans to conduct over the territory of other States Parties during each quarter of that year.

2. In no case shall the total number of observation flights planned and notified in accordance with paragraph 1 of this Annex over the territory of any one State Party during a given quarter exceed 16. Except as provided for in Article VI, Section I, paragraph 3, no State Party shall be obliged to accept more than one observation flight at any time during the period specified in Article VI, Section I, paragraph 9 of the Treaty.

3. States Parties that have notified, in accordance with paragraph 1 of this Annex, their plans to utilize one or more active quotas for observation flights over the territory of the same State Party during a given

vara tvungen att godta mer än en observationsflygning vid någon tid under den period som avses i artikel VI del I.9.

3. Parter som i enlighet med punkt 1 i denna bilaga har meddelat sin avsikt att använda en eller flera av sina aktiva kvoter för observationsflygningar över samma parts territorium under ett eller flera givna kvartal skall, om så är nödvändigt, samråda för att undvika eventuella konflikter rörande sina planerade observationsflygningar. Om det inte går att genom samråd mellan de berörda parterna nå en uppgörelse som undviker konflikt, skall frågan lösas genom lottdragning mellan parterna. Det första samrådet om observationsflygningar under det kvartal som börjar den 1 januari påföljande år skall inledas omedelbart efter mottagandet av ett sådant meddelande som avses i punkt 1 i denna bilaga. Följande samråd mellan de berörda parterna skall hållas mellan den 1 och 15 februari för det kvartal som börjar den 1 april, mellan den 1 och 15 maj för det kvartal som börjar den 1 juli samt mellan den 1 och 15 augusti för det kvartal som börjar den 1 oktober. De berörda parterna skall meddela de övriga parterna om resultatet av den turordning för observationsflygningarna som fastställs vid dessa samråd senast den 15 november, den 15 februari, den 15 maj och den 15 augusti.

4. Senast sju dagar efter meddelandet om den turordningen av observationsflygningar som upprättats i enlighet med punkt 3 i denna bilaga, skall varje part underrätta alla de parter som avser genomföra observationsflygningar över dess territorium under det aktuella kvartalet om varje flygning för vilken den avser utnyttja sin rätt att tillhandahålla eget observationsflygplan.

5. Varje part som inte har lämnat meddelande enligt punkt 1 i denna bilaga, som inte har meddelat sina planer på att använda hela eller delar av sina aktiva kvoter eller inte har genomfört en observationsflygning under det kvartal för vilket den har meddelat sin avsikt att göra en sådan flygning, skall ha rätt att utnyttja återstående kvoter, förutsatt att sådana observationsflygningar har medtagits i den uppgörelse som uppnåtts enligt punkt 3

quarter or quarters shall hold consultations, if necessary, to avoid any conflict in their planned observation flights. In the event that agreement on avoidance of conflict cannot be reached through consultation among the States Parties involved, the issue shall be resolved by the drawing of lots by such States Parties. The first of those consultations, regarding observation flights in the quarter beginning 1 January of the following year, shall begin promptly following receipt of the notification provided for in paragraph 1 of this Annex. Subsequent consultations among the States Parties involved shall be conducted between 1 February and 15 February for the quarter beginning 1 April; between 1 May and 15 May for the quarter beginning 1 July; and between 1 August and 15 August for the quarter beginning 1 October. The States Parties involved shall notify the resulting sequence of observation flights established in these consultations to all States Parties no later than 15 November, 15 February, 15 May and 15 August, respectively.

4. No later than seven days after the notification of the sequence of observation flights established pursuant to paragraph 3 of this Annex, each State Party shall notify all States Parties planning to conduct observation flights over its territory during that quarter of each flight for which it intends to exercise the right to provide its own observation aircraft.

5. Each State Party that has not provided a notification pursuant to paragraph 1 of this Annex or has not notified its plans to utilize all of its active quotas, or has not conducted an observation flight during the quarter for which it had notified such planned flight, shall have the right to utilize such remaining active quotas, provided that such observation flights have been accommodated within the existing agreement reached pursuant to paragraph 3 of this Annex.

ANNEX I

INFORMATION ON AIRSPACE AND FLIGHTS IN HAZARDOUS AIRSPACE

1. No earlier than 90 days after entry into force of the Treaty, at the request of any other State Party, a State Party shall provide, no later than 30 days after the receipt of such a request, the following information

ovan.

BILAGA I

Uppgifter om luftrum och flygning i farligt luftrum

1. Tidigast 90 dagar efter detta fördrags ikraftträdande och på begäran av en annan part, skall en part senast 30 dagar efter att ha mottagit en sådan begäran, lämna följande uppgifter i enlighet med ICAO-bestämmelserna:

a) luftrumets struktur såsom den anges i underrättelser för lufttrafiken i Aeronautical Information Publication (AIP),

b) detaljerade uppgifter om allt farligt luftrum samt

c) flygfältsinformation och ankomst- och avgångsrutiner för varje

1) ankomst- och avgångsplats,

2) OS-flygfält samt

3) alternativa flygfält och flygfält för tankning för partens ankomst- och avgångsplatser samt OS-flygfält.

2. Varje part skall omedelbart meddela de parter som har begärt uppgifter i enlighet med bestämmelserna i punkt 1 ovan om ändringar av uppgifter som lämnats i enlighet med punkt 1 ovan. Oaktat bestämmelserna i denna punkt behöver NOTAM (Notices to Airmen) inte tillhandahållas.

3. Senast 90 dagar efter fördragets ikraftträdande skall varje part meddela de övriga parterna om källan till sådana uppgifter som skall lämnas enligt punkt 1 ovan.

BILAGA J

Montreuxkonventionen

1. Observationsflygningar genomförda enligt detta fördrags bestämmelser som omfattar observation av en parts hela territorium skall inte inverka på Montreuxkonventionen av den 20 juli 1936.

2. För val av flygväg och meddelanden om överflygning av luftfartyg som avses i detta fördrag, vilka faller under artikel 23 i Montreuxkonventionen, skall gälla bestämmelserna i sagda artikel.

in accordance with ICAO provisions:

(A) its airspace structure, as published in the Aeronautical Information Publication (AIP) series;

(B) detailed information on all hazardous airspace; and

(C) airfield information and arrival and departure procedures for each of its:

(1) points of entry and points of exit;

(2) Open Skies airfields; and

(3) alternate airfields and refuelling airfields for its points of entry, points of exit, and Open Skies airfields.

2. Each State Party shall promptly notify States Parties that have requested information in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Annex of any changes to the information provided in accordance with paragraph 1 of this Annex. Notwithstanding the provisions of this paragraph, Notices to Airmen (NOTAMs) need not be provided.

3. No later than 90 days after entry into force of the Treaty, each State Party shall notify all other States Parties of the source of the information to be provided in accordance with paragraph 1 of this Annex.

ANNEX J

MONTREUX CONVENTION

1. Observation flights conducted under the provisions of the Treaty providing for the observation of the entire territory of States Parties shall not prejudice the Montreux Convention of 20 July 1936.

2. The routing and notification of transit flights of aircraft for the purpose of the Treaty falling within the scope of Article 23 of the Montreux Convention shall be governed by the provisions of that Article.

ANNEX K

INFORMATION ON FILM PROCESSORS, DUPLICATORS AND PHOTOGRAPHIC FILMS, AND PROCEDURES FOR MONITORING THE PROCESSING OF PHOTOGRAPHIC FILM

SECTION I

INFORMATION ON FILM PROCESSORS, DUPLICATORS AND PHOTOGRAPHIC FILMS

BILAGA K

Information om filmframkallare, duplikatorer och fotografisk film samt rutiner för kontroll av filmframkallning

DEL I

Information om filmframkallare, duplikatorer och fotografisk film

1. I enlighet med bilaga D del II.3 a 3) skall varje part, när den meddelar andra parter om filmframkallare eller duplikatorer den avser använda för att framkalla negativ originalfilm eller för att framställa positiv eller negativ duplikatfilm, tillhandahålla följande produktinformation.

a) namnet på framkallaren eller duplikatorn,
b) i tillämpliga fall största och minsta filmbredd och filmlängd som kan framkallas eller kopieras,
c) varje typ av film som kan framkallas eller kopieras i filmframkallaren samt

d) varje steg i processen, inklusive exponeringsomfång, temperatur, varaktighet, rekommenderad hastighet för frammating, kemikalier och kemiska blandningar för varje typ av film.

2. I enlighet med bilaga D del II.3 a 2) skall varje part, när den lämnar uppgifter om de typer av svartvit flygfilm som den avser använda för att uppta data vid en undersökning under flygning eller under en observationsflygning eller för att kopiera sådana data, lämna följande produktinformation för varje typ av flygfilm som kan framkallas eller kopieras med de filmframkallare eller duplikatorer som nämns i punkt 1 ovan, vilka erfordras för att bekräfta filmens egenskaper. Beroende på filmframkallarens nationella praxis kan informationen innehålla följande uppgifter:

1. Pursuant to Annex D, Section II, paragraph 3, subparagraph (A) (3) to the Treaty, each State Party, when notifying other States Parties of film processors or duplicators that it intends to use to develop original film negatives or produce duplicate film positives or negatives, shall provide the following manufacturer's information:

(A) the processor or duplicator name;

(B) the maximum and minimum width and length, if applicable, of film which may be processed or duplicated;

(C) each type of film that may be processed or duplicated in that film processor; and

(D) each step in the process, including the range of exposure, temperature, duration, recommended film transport speed, chemicals and chemical mixes, for each type of film.

2. Pursuant to Annex D, Section II, paragraph 3, subparagraph (A) (2) to the Treaty, each State Party, when providing information on the types of black and white aerial film that it intends to use to collect data during the in-flight examination or an observation flight, or to duplicate such data, shall provide the following manufacturer's information, for each type of aerial film that may be processed or duplicated by means of the film processors or duplicators referred to in paragraph 1 of this Section, as necessary to confirm the capabilities of the film. Depending upon national practices of the film manufacturer, such information may include:

(A) effective film speed;

(B) resolution/modulation

(C) spectral sensitivity; and

(D) optical specular density or sensitometric characteristics.

3. For the purposes of determining the sensitometric characteristics of aerial film materials in accordance with its own national methodology, each State Party shall have the right to receive, upon request, unexposed samples of all types of photographic film to be used as data recording media, the chemicals for processing them, and to receive instructions for processing and dupli-

- a) filmens verkliga snabbhet,
- b) upplösning/modulation,
- c) spektral känslighet samt
- d) optisk spegeldensitet eller sensitometriska karakteristika.

3. För att bestämma sensitometriska karakteristika för flygfilmsmaterial i enlighet med sina nationella metoder skall varje part ha rätt att på begäran få framkallade prover av alla typer av fotografisk film som används som dataupptagningsmedier, kemikalierna för att framkalla dem samt att få anvisningar för framkallning och kopiering av sådan fotografisk film. Proverna och anvisningarna skall lämnas senast 30 dagar efter mottagandet av begäran härom.

DEL II

Övervakning av framkallning och kopiering av film

1. Parter som medverkar i certifiering av ett observationsflygplan och dess sensorer skall ha rätt att övervaka framkallning och kopiering av flygfilm vid undersökning under flygning. Personal från den observerade och den observerande parten skall ha rätt att övervaka framkallning och kopiering av flygfilm använd under en demonstrations- eller observationsflygning.

2. När en part övervakar framkallning och kopiering av flygfilm, skall den ha rätt att medföra och använda följande utrustning, vilket inte får störa framkallningen eller kopieringen av filmen:

- a) lackmuspapper,
- b) termometrar,
- c) kemisk testutrustning inklusive pH-mätare och hydrometrar,
- d) tidtagarur,
- e) sensitometrar,
- f) densitometrar samt
- g) 21-stegs sensitometriska testremsor och optiska kilar.

3. Före framkallning av film exponerad vid undersökning under flygning, demonstrationsflygning eller observationsflygning skall parterna kontrollera filmframkallningsutrustningen och kemikalierna genom att framkalla en

cation of such photographic films. Such samples and instructions shall be provided no later than 30 days after receipt of such a request.

SECTION II

MONITORING OF FILM PROCESSING AND DUPLICATION

1. States Parties taking part in the certification of an observation aircraft and its sensors shall have the right to monitor the processing and duplication of the aerial film used during the in-flight examination. Personnel of the observed and observing Party shall have the right to monitor the processing and duplication of the aerial film used during a demonstration and observation flight.

2. While monitoring the processing and duplication of aerial film, the States Parties shall have the right to bring with them and use, in a manner that does not disrupt the processing or duplication of the film, the following equipment:

- (A) litmus papers;
- (B) thermometers;
- (C) chemical test equipment, including pH meters and hydrometers;
- (D) stopwatches;
- (E) sensitometers;
- (F) densitometers; and
- (G) 21-step sensitometric test strips and optical wedges.

3. Prior to the processing of the films exposed during the in-flight examination, demonstration flight and observation flight, States Parties shall check the film processing equipment and chemicals by processing a 21-step sensitometric test strip or exposing and processing a 21-step optical wedge to confirm that the sensitometric data for the processing of that type of film using that film process meets the specifications provided pursuant to Section I of this Annex. Unless otherwise agreed, the original or duplicate aerial film negatives or positives shall not be processed or duplicated until the processing of the 21-step sensitometric test strip or exposing and processing of the 21-step optical wedge meets the characteristics provided in accordance with the provisions of Section I of this Annex for that type of aerial film and film processor or duplicator.

21-steps sensitometrisk testremsa eller genom att exponera och framkalla en 21-steps optisk kil för att bekräfta att sensitometriska data för framkallning av den typen av film och att filmframkallningen i fråga stämmer överens med vad som uppgivits enligt del I ovan. Om inte annat avtalats, får negativ eller positiv från originalet eller den kopierade flygfilmen inte framkallas eller kopieras förrän framkallningen av en 21-steps sensitometrisk testremsa eller exponeringen och framkallningen av en 21-steps optisk kil motsvarar de karakteristika som anges i enlighet med del I ovan för ifrågavarande typ av flygfilm respektive av framkallare och duplikator.

4. Före framkallning av film exponerad vid undersökning under flygning, demonstrationsflygning eller observationsflygning skall parterna ha rätt att kontrollera filmframkallningsutrustningen och kemikalierna genom att framkalla en testfilm av samma typ som den som använts vid undersökning under flygning, demonstrationsflygningen eller observationsflygningen för att bekräfta att sköljning och fixering lämpar sig för permanent arkivering.

BILAGA L

Rådgivande kommittén

DEL I

Allmänna bestämmelser

Arbetsordning och andra bestämmelser för rådgivande kommittén anges i denna bilaga i enlighet med artikel X.

1. Rådgivande kommittén består av företrädare utsedda av varje part. En parts ersättare, rådgivare och sakkunniga får delta i kommitténs arbete om parten bedömer det vara nödvändigt.

2. Kommitténs första möte skall öppnas inom 60 dagar från fördragets undertecknande. Kanadas företrädare skall vara ordförande vid det första mötet.

4. Prior to the processing of the films exposed during the in-flight examination, demonstration flight and observation flight, States Parties shall have the right to check the film processing equipment and chemicals by exposing and processing a test film of the same type used during the in-flight examination, demonstration flight and observation flight to confirm that the washing and fixing process is suitable for the purposes of permanent archive storage.

ANNEX L

OPEN SKIES CONSULTATIVE COMMISSION

SECTION I

GENERAL PROVISIONS

Procedures and other provisions relating to the Open Skies Consultative Commission are established in this Annex pursuant to Article X of the Treaty.

1. The Open Skies Consultative Commission shall be composed of representatives designated by each State Party. Alternates, advisers and experts of a State Party may take part in the proceedings of the Open Skies Consultative Commission as deemed necessary by that State Party.

2. The initial session of the Open Skies Consultative Commission shall open within 60 days of the signature of the Treaty. The Chairman of the opening meeting shall be the representative of Canada.

3. The Open Skies Consultative Commission shall meet for no fewer than four regular sessions per calendar year unless it decides otherwise. Extraordinary sessions shall be convened at the request of one or more States Parties by the Chairman of the Open Skies Consultative Commission, who shall promptly inform all other States Parties of the request. Such sessions shall open no later than 15 days after receipt of such a request by the Chairman.

4. Sessions of the Open Skies Consultative Commission shall last no longer than four weeks, unless it decides otherwise.

5. States Parties shall assume in rotation, determined by alphabetical order in the French language, the chairmanship of the Open Skies Consultative Commission. Each

3. Kommittén skall hålla minst fyra möten per kalenderår, såvida den inte bestämmer annat. Extramöten skall på begäran av en eller flera parter sammankallas av kommitténs ordförande, som omedelbart skall meddela alla de andra parterna om en sådan begäran. Extramöten skall öppnas senast 15 dagar efter det att ordföranden har mottagit en begäran därom.

4. Kommitténs möten skall inte pågå längre än fyra veckor, såvida den inte bestämmer annat.

5. Parterna skall i tur och ordning enligt fransk bokstavsordning vara ordförande i kommittén. Varje ordförande skall tjänstgöra från ett mötes början till påföljande mötes öppnande, om inte annat bestäms.

6. Företrädarna skall vid mötena vara placerade i fransk bokstavsordning för parterna.

7. Kommitténs arbetspråk skall vara engelska, franska, italienska, ryska, spanska och tyska.

8. Kommitténs överläggningar skall vara konfidentiella, om inte annat överenskoms. Kommittén får komma överens om att ge allmänheten tillträde till sina sammanträden och tillgång till sina beslut.

9. Under den tid som fördraget tillämpas provisoriskt och före den 30 juni 1992 skall kommittén bestämma fördelningen av fördragsanknutna kostnader. Den skall också snarast möjligt bestämma fördelningen av de gemensamma kostnaderna för sin verksamhet.

10. När fördraget tillämpas provisoriskt skall kommittén upprätta en handling vari bestäms formerna för meddelanden och rapporter som anges i fördraget. I denna handling skall dessa meddelanden och rapporter förtecknas och där skall också anges format för de formulär som behövs.

11. Kommittén skall utforma eller vid behov se över sin arbetsordning och sina arbetsformer.

Chairman shall serve from the opening of a session until the opening of the following session, unless otherwise agreed.

6. Representatives at meetings shall be seated in alphabetical order of the States Parties in the French language.

7. The working languages of the Open Skies Consultative Commission shall be English, French, German, Italian, Russian and Spanish.

8. The proceedings of the Open Skies Consultative Commission shall be confidential, unless otherwise agreed. The Open Skies Consultative Commission may agree to make its proceedings or decisions public.

9. During the period of provisional application, and prior to 30 June 1992, the Open Skies Consultative Commission shall settle the distribution of costs arising under the Treaty. It shall also settle as soon as possible the scale of distribution for the common expenses associated with the operation of the Open Skies Consultative Commission.

10. During the period of provisional application of the Treaty the Open Skies Consultative Commission shall develop a document relating to notifications and reports required by the Treaty. Such document shall list all such notifications and reports and shall include appropriate formats as necessary.

11. The Open Skies Consultative Commission shall work out or revise, as necessary, its rules of procedure and working methods.

SECTION II

ANNUAL REVIEW OF ACTIVE QUOTAS

Procedures for the annual review of active quotas as foreseen in Article III, Section I, paragraph 7 of the Treaty shall be as follows:

1. States Parties wishing to modify all or part of the past year's distribution with respect to their active quota shall notify all other States Parties and the Open Skies Consultative Commission, by 1 October of each year, of those States Parties over which they wish to conduct their observation flights during the next calendar year. Such proposed modifications shall be considered by the States Parties during this review, according to the rules set forth in the following paragraphs of this Section.

DEL II

Årlig översyn av aktiva kvoter

Formerna för den årliga översynen av de aktiva kvoterna enligt artikel III del I.7 skall vara följande:

1. Parter som önskar ändra sin tilldelning av aktiva kvoter från föregående år, helt eller delvis, skall delge alla de övriga parterna och rådgivande kommittén senast den 1 oktober varje år en förteckning över de parter över vilka de vill utföra observationsflygningar under påföljande kalenderår. Sådana förslag till ändringar skall behandlas av parterna vid denna översyn enligt de regler som anges härnedan.

2. Om en begäran om observationsflygningar över en viss parts territorium inte överstiger dess passiva kvot, skall tilldelningen bestämmas som den begärts och framläggas för godkännande till rådgivande kommittén.

3. Om begäran om observationsflygningar över en viss parts territorium överstiger dess passiva kvot, skall tilldelningen bestämmas genom överenskommelse mellan de berörda parterna och framläggas för godkännande till rådgivande kommittén.

DEL III

Extra observationsflygningar

1. Rådgivande kommittén skall behandla framställningar från de organ inom konferensen för säkerhet och samarbete i Europa som är behöriga att handlägga frågor om konfliktförebyggande och krishantering och från andra behöriga internationella organisationer för att underlätta uppläggning och genomförande av extra observationsflygningar över en parts territorium med dess medgivande.

2. Data från sådana observationsflygningar skall tillhandahållas de berörda organen eller organisationerna.

3. Utan hinder av andra bestämmelser i detta fördrag får parterna på bilateral och

2. If the requests for observation flights over the territory of any given State Party do not exceed its passive quota, then the distribution shall be established as requested, and presented to the Open Skies Consultative Commission for approval.

3. If the requests for observation flights over the territory of any given State Party exceed its passive quota, then the distribution shall be established by general agreement among the interested States Parties, and presented to the Open Skies Consultative Commission for approval.

SECTION III

EXTRAORDINARY OBSERVATION FLIGHTS

1. The Open Skies Consultative Commission shall consider requests from the bodies of the Conference on Security and Cooperation in Europe authorized to deal with respect to conflict prevention and crisis management and from other relevant international organizations to facilitate the organization and conduct of extraordinary observation flights over the territory of a State Party with its consent.

2. The data resulting from such observation flights shall be made available to the bodies and organizations concerned.

3. Notwithstanding any other provision of the Treaty, States Parties may agree on a bilateral and voluntary basis to conduct observation flights over the territory of each other following the procedures regarding the conduct of observation flights. Unless otherwise agreed by the States Parties concerned, the data resulting from such observation flights shall be made available to the Open Skies Consultative Commission.

4. Observation flights conducted under the provisions of this Section shall not be counted against the active or passive quotas of the States Parties involved.

SECTION IV

ADDITIONAL FIELDS FOR THE USE OF THE OPEN SKIES REGIME

1. States Parties may raise for consideration in the Open Skies Consultative Commission proposals for the use of the Open Skies regime in additional specific fields, such as

frivillig grund genomföra
observationsflygningar över varandras
territorier om formerna för genomförande
av observationsflygningar följs. Såvida de
berörda parterna inte bestämmer annat,
skall data från sådana
observationsflygningar tillhandahållas
rådgivande kommittén.

4. Observationsflygningar som genomförts
enligt bestämmelserna i denna del skall inte
avräknas mot de berörda parternas aktiva
eller passiva kvoter.

DEL IV

Andra områden för tillämpning av Open Skies-systemet

1. Parterna får föreslå att rådgivande
kommittén tar upp till behandling förslag
om tillämpning av Open Skies-systemet på
andra särskilda områden, exempelvis
miljöområdet.

2. Rådgivande kommittén får besluta om
sådana förslag eller kan, om så är
nödvändigt, hänskjuta dem till den första
eller de följande konferenser som
sammankallas för att granska tillämpningen
av detta fördrag i enlighet med
bestämmelserna i artikel XIII.3.

the environment.

2. The Open Skies Consultative Commis-
sion may take decisions on such proposals
or, if necessary, may refer them to the first
and subsequent conferences called to re-
view the implementation of the Treaty, in
accordance with the provisions of Article
XVI, paragraph 3 of the Treaty.